

**G-20 BİLGİ AÇIKLARI İNİSİYATİFİ ÇERÇEVESİNDE
YEREL VE KONSOLİDE BANKACILIK İSTATİSTİKLERİNİN
DERLENMESİ VE TÜRKİYE UYGULAMASI**

Eda ALTUNTAŞ DURSUN

Uzmanlık Yeterlilik Tezi

Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası
İstatistik Genel Müdürlüğü
Ankara, Nisan 2013

**G-20 BİLGİ AÇIKLARI İNİSİYATİFİ ÇERÇEVESİNDE
YEREL VE KONSOLİDE BANKACILIK İSTATİSTİKLERİNİN
DERLENMESİ VE TÜRKİYE UYGULAMASI**

Eda ALTUNTAŞ DURSUN

Danışman
Prof. Dr. Hasan ŞAHİN

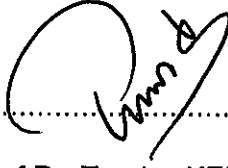
Uzmanlık Yeterlilik Tezi

Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası
İstatistik Genel Müdürlüğü
Ankara, Nisan 2013

**TÜRKİYE CUMHURİYET MERKEZ BANKASI
UZMANLIK YETERLİLİK TEZİ TUTANAĞI**

İstatistik Genel Müdürlüğü Ödemeler Dengesi Müdürlüğü Uzman Yardımcısı (13577) Eda Altuntaş Dursun'un, "G-20 Bilgi Açıkları İnisiyatifi Çerçevesinde Yerel ve Konsolide Bankacılık İstatistiklerinin Derlenmesi ve Türkiye Uygulaması" konulu yeterlilik tezini görüşmek üzere tez kurulumuz 12.04.2013 tarihinde toplanmıştır.

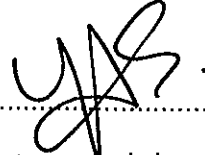
Kurulumuzca yeterlilik tezi değerlendirilmiş ve yapılan savunma sonucu da dikkate alınarak başarılı bulunmuştur.

Prof.Dr. Turalay KENÇ
Başkan Yardımcısı

Ahmet Adnan EKEN
İstatistik Genel Müdür Yardımcısı

Yeşim ŞİŞİK
Ödemeler Dengesi Müdürü

Prof.Dr. Hasan ŞAHİN
Ankara Üniversitesi
Siyasal Bilgiler Fakültesi
İktisat Bölümü Öğretim Üyesi

Yrd.Doç.Dr. Süleyman Cem KARAMAN
Turgut Özal Üniversitesi
İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi
İktisat Bölümü Öğretim Üyesi

ÖNSÖZ

Bu çalışmanın hazırlanması aşamasında akademik bilgi ve tecrübelerini benimle paylaşarak tezimin şekillenmesine büyük katkı sağlayan tez danışmanım Prof. Dr. Hasan Şahin'e, çalışmanın konusunun ortaya çıkmasındaki katkılarından dolayı İstatistik Genel Müdürlüğü Genel Müdür Yardımcısı Ahmet Adnan Eken'e, çalışmaya olan ilgisi ve yapıcı değerlendirmelerinden dolayı İstatistik Genel Müdürlüğü Ödemeler Dengesi Müdürü Yeşim Şişik'e, önerileriyle tezime katkıda bulunan Ödemeler Dengesi Müdür Yardımcısı Serdar Erkılıç ile çalışma arkadaşlarım Aylin Çelik Kara, Berkay Akışoğlu, Burcu Ülkür, Cihangül Özgüler, Hande Dülger, Murat Topkaya ve Dr. Osman Çağatay Mutlu'ya, desteğini her zaman yanımda hissettiğim ailem ve eşim Mustafa Dursun'a teşekkürlerimi sunarım.

Eda Altuntaş Dursun

İÇİNDEKİLER

	<u>Sayfa No</u>
ÖNSÖZ	i
İÇİNDEKİLER	ii
TABLO LİSTESİ	v
ŞEKİL LİSTESİ	vi
KISALTMA LİSTESİ	vii
EK LİSTESİ	ix
ÖZET	x
ABSTRACT	xi
GİRİŞ	1

BİRİNCİ BÖLÜM

ULUSLARARASI BANKACILIK İSTATİSTİKLERİ: YEREL VE KONSOLİDE BANKACILIK İSTATİSTİKLERİ	5
1.1. Uluslararası Yerel Bankacılık İstatistikleri	7
1.1.1. Raporlama Alanı ve Raporlama Yapan Kuruluşlar	7
1.1.2. Yerleşiklik Bazında Yerel Bankacılık İstatistikleri	9
1.1.2.1. Raporlanacak İşlemler	9
1.1.2.2. Para Birimi, Sektör ve Karşı Ülke Ayrımları	10
1.1.2.3. Diğer Raporlama Kuralları	12
1.1.3. Ortaklık Yapısına Göre Yerel Bankacılık İstatistikleri	13
1.1.3.1. Ortaklık Yapısına Göre Sınıflama	13
1.1.3.2. Raporlama Alanı	14
1.1.3.3. Kapsam	14
1.1.3.4. Para Birimi Ayrımı	15
1.1.3.5. Sektör Ayrımı	15
1.2. Uluslararası Konsolide Bankacılık İstatistikleri	15
1.2.1. Raporlama Alanı	17
1.2.2. Raporlama Yapan Kuruluşlar	18
1.2.3. Alacak Türleri	18
1.2.4. İlk Borçlu Bazında Konsolide Bankacılık İstatistikleri	20

1.2.4.1. Raporlama Yapan Kuruluşlar	20
1.2.4.2. Raporlanacak İşlemler.....	21
1.2.5. Nihai Borçlu Bazında Konsolide Bankacılık İstatistikleri.....	23
1.2.5.1. Raporlama Yapan Kuruluşlar	23
1.2.5.2. Raporlanacak Veriler	23
1.2.6. İlk Borçlu ve Nihai Borçlu Bazında Veriler Arası Tutarlılık.....	24
1.2.7. Karşı Ülke, Sektör ve Vade Ayırmaları.....	25
1.2.8. Diğer Raporlama Standartları	25
1.2.8.1. Varlıkların Netleştirilmesi.....	25
1.2.8.2. Değerleme.....	26
1.2.8.3. Vadesi Geçmişler ve Amortize Edilen Varlıklar	26
1.2.8.4. Kullanılan Para Birimi	26

İKİNCİ BÖLÜM

G-20 BİLGİ AÇIKLARI İNİSİYATİFİ VE ULUSLARARASI BANKACILIK İSTATİSTİKLERİ	27
2.1. Küresel Finansal Kriz ve Bilgi Açıkları.....	27
2.2. G-20 Bilgi Açıkları İnisiyatifi.....	30
2.3. Bilgi Açıkları ve TCMB	34
2.4. G-20 Bilgi Açıkları İnisiyatifi Çerçevesinde Uluslararası Bankacılık İstatistikleri'nde Yapılacak Geliştirmeler	35
2.4.1. 1. Aşama Geliştirmeler.....	36
2.4.2. 2. Aşama Geliştirmeler.....	37
2.4.3. 1. ve 2. Aşama Geliştirmeler: Beklentiler	43

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

DÜNYADA ULUSLARARASI BANKACILIK İSTATİSTİKLERİ'NİN DERLENMESİ	46
3.1. Amerika Birleşik Devletleri	47
3.2. Almanya	48
3.3. İngiltere	49
3.4. Japonya	49
3.5. Uluslararası Bankacılık İstatistikleri'nin Derlenmesinde Seçilmiş Ülke Uygulamalarına İlişkin Genel Değerlendirme.....	50

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

TÜRKİYE'DE ULUSLARARASI BANKACILIK İSTATİSTİKLERİ'NİN DERLENMESİ	54
4.1. Uluslararası Bankacılık İstatistikleri'nin Derlenmesine İlişkin Mevzuat...	54
4.2. Uluslararası Bankacılık İstatistikleri'nin Derlenmesi	55
4.2.1. Yerel Bankacılık İstatistikleri'nin Derlenmesi.....	56
4.2.2. Konsolide Bankacılık İstatistikleri'nin Derlenmesi	62
4.3. Uluslararası Bankacılık İstatistikleri'nin Uluslararası Ödemeler Bankası'na Raporlanması	67
4.4. Türkiye'nin 1. Aşama Geliştirmeler'e Uyumu	69
4.4.1. Metodolojik Çalışmalar.....	70
4.4.2. Teknik Çalışmalar	71

BEŞİNCİ BÖLÜM

SONUÇ VE ÖNERİLER	74
KAYNAKÇA	83
EKLER	86

TABLO LİSTESİ

Sayfa No

Tablo 1.1. YBİ Raporlayan Ülkeler ve Raporlamaya Başlama Tarihleri	8
Tablo 1.2. KBİ Raporlayan Ülkeler ve Raporlamaya Başlama Tarihleri	17
Tablo 1.3. Alacak Türleri	18

ŞEKİL LİSTESİ

	<u>Sayfa No</u>
Şekil 2.1. YBİ için 2. Aşama Geliştirmeler	41
Şekil 2.2. KBİ için 2. Aşama Geliştirmeler	42
Şekil 2.3. YBİ 1. ve 2. Aşama Geliştirmeler	43
Şekil 2.4. KBİ 2. Aşama Geliştirmeler	44

KISALTMA LİSTESİ

ABD	: Amerika Birleşik Devletleri
BCBS	: Basel Committee on Banking Supervision (Basel Bankacılık Denetim Komitesi)
BIS	: Bank for International Settlements (Uluslararası Ödemeler Bankası)
BSA	: Balance Sheet Approach (Bilanço Yaklaşımı)
BPM6	: Sixth Edition of Balance of Payments Manuel (Altıncı Ödemeler Dengesi El Kitabı)
CHF	: İsviçre Frangı
CGFS	: Committee on Global Financial System (Küresel Finansal Sistem Hakkındaki Çalışma Komitesi)
CPIS	: Coordinated Portfolio Investment Survey (Eşgüdümlü Portföy Yatırım Anketi)
DQC	: Data Quality Check (Veri Kalitesi Kontrolü)
ECB	: European Central Bank (Avrupa Merkez Bankası)
EDI	: Electronic Data Interchange (Elektronik Veri Takası)
EUR	: Avrupa Birliği Para Birimi
EUROSTAT	: Statistical Office of the European Communities (Avrupa Komisyonu, Avrupa İstatistik Ofisi)
EVAS	: Elektronik Veri Aktarım Sistemi
FED	: Federal Reserve (Amerikan Merkez Bankası)
FSB	: Financial Stability Board (Finansal İstikrar Kurulu)
FSG	: Finansal Sağlık Göstergeleri
G-20	: The Group of Twenty Finance Ministers and Central Bank Governors (20 Maliye Bakanı ve Merkez Bankası Başkanı Grubu)
GBP	: İngiliz Sterlini

GSIFI	:	Global Systemically Important Financial Institutions (Sistemik Öneme Sahip Küresel Finansal Kuruluşlar)
IAG	:	Inter-Agency Group on Economic and Financial Statistics (Ekonomik ve Finansal İstatistikler Grubu)
IBS	:	International Banking Statistics (Uluslararası Bankacılık İstatistikleri)
IMF	:	International Monetary Fund (Uluslararası Para Fonu)
JPY	:	Japon Yeni
KBİ	:	Konsolide Bankacılık İstatistikleri
OECD	:	Organization for Economic Cooperation and Development (Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü)
SDDS	:	Special Data Dissemination Standards (Özel Veri Yayınlama Standartları)
SDMX	:	Statistical Data and Metadata Exchange (İstatistikî Veri ve Metaverî Değişimi)
SNA	:	System of National Accounts (Ulusal Hesaplar Sistemi)
TCMB	:	Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası
TL	:	Türk Lirası
UN	:	United Nations (Birleşmiş Milletler)
UYP	:	Uluslararası Yatırım Pozisyonu (International Investment Position)
YBİ	:	Yerel Bankacılık İstatistikleri

EK LİSTESİ

	<u>Sayfa No</u>
Ek 1. Uluslararası Kuruluşlar Listesi	81
Ek 2. Yerel Bankacılık İstatistikleri İçin Bildirim Formları	82
Ek 3. BIS'a Gönderilen Yerleşiklik Bazında ve Ortaklık Yapısına Göre YBİ Tabloları.....	83
Ek 4. TCMB Tarafından Yayımlanan Yerleşiklik Bazında ve Ortaklık Yapısına Göre YBİ Tabloları.....	86
Ek 5. Konsolide Bankacılık İstatistikleri İçin Bildirim Formları	95
Ek 6. BIS'a Gönderilen İlk ve Nihai Borçlu Bazında KBİ Tabloları	97
Ek 7. TCMB Tarafından Yayımlanan İlk ve Nihai Borçlu Bazında KBİ Tabloları	99

ÖZET

2008 yılında baş gösteren küresel finansal krizin önceden öngörülemediği olması, süreli, tutarlı ve karşılaştırılabilir bilginin önemini bir kez daha açıkça ortaya koymuştur. Krizin ardından mevcut bilgi setleri sorgulanmaya başlanarak, daha geniş kapsamlı bilgilerin varlığının krizleri öngörmeye yardımcı olabileceği ve kriz süresince ortaya çıkan gelişmeleri daha iyi yönetmeyi mümkün kılabileceği görüşü egemen olmuştur. Bu çerçevede, Uluslararası Bankacılık İstatistikleri veri setinin, G-20 Bilgi Açıkları İnisyatifi kapsamında getirilen öneriler doğrultusunda ve Uluslararası Ödemeler Bankası tarafından belirlenen standartlara uygun olarak derlenmesi ve geliştirilmesi, gerek ulusal bankacılık sistemlerinin üstlendiği riskleri değerlendirmek gerekse uluslararası fon akımlarında meydana gelen gelişmeleri takip edebilmek açısından önem arz etmektedir.

Bu çalışmanın temel amacı, Türkiye'nin Uluslararası Bankacılık İstatistikleri'ni söz konusu uluslararası standartlar ve G-20 Bilgi Açıkları İnisyatifi kapsamında getirilen öneriler çerçevesinde değerlendirmek, eksiklikleri ve uyumsuzlukları tespit ederek geliştirilmesine yönelik öneriler sunmaktır. Bu çerçevede, Uluslararası Bankacılık İstatistikleri'ne ilişkin Uluslararası Ödemeler Bankası tarafından yayımlanan kılavuzlarda belirlenen tanım ve kavramlar, derleme, sunum ve sınıflama yöntemleri ortaya konmuş, bazı ülkelerin uygulamalarına yer verilmiş ve ülkemizde Uluslararası Bankacılık İstatistikleri'nin derlenmesi ele alınmıştır. Son olarak da, Türkiye'de Uluslararası Bankacılık İstatistikleri'nin G-20 Bilgi Açıkları İnisyatifi çerçevesinde belirlenen yeni standartlara uygun olarak geliştirilmesi amacıyla yapılması gereken çalışmalar tartışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Türkiye'nin Uluslararası Bankacılık İstatistikleri, G-20 Bilgi Açıkları İnisyatifi, Yerel Bankacılık İstatistikleri, Konsolide Bankacılık İstatistikleri.

ABSTRACT

The fact that the 2008 financial crisis could not be foreseen in advance highlighted the importance of timely, internally consistent and comparable statistics once again. Having questioned currently available data after the crisis, it is widely accepted that a more comprehensive data set would be very helpful in predicting the crises beforehand and better managing the progress. In this framework, compiling international banking statistics in accordance with the recommendations suggested by the G-20 Data Gaps Initiative and the international standards set forth by Bank of International Settlements is essential for both the monitoring of the risks faced by national banking systems and the changes in funding patterns in the international financial system.

Identifying the shortcomings and inconsistencies of the international banking statistics of Turkey, this study aims to evaluate the conformity of these statistics to the international standards and recommendations of the G-20 Data Gaps Initiative and produce suggestions to improve them. In this context, definitions, concepts and compilation, presentation and classification methodologies outlined in the Guidelines to the International Locational and Consolidated Banking Statistics, disseminated by Bank of International Settlements, are presented, comparisons of the practices of a number of countries are examined, and the compilation of international banking statistics of Turkey are explored. Finally, possible steps to improve these statistics in conformity with the new standards set within the framework of G-20 Data Gaps Initiative are discussed.

Keywords: International Banking Statistics of Turkey, G-20 Data Gaps Initiative, Locational Banking Statistics, Consolidated Banking Statistics.

GİRİŞ

Uluslararası Bankacılık İstatistikleri (IBS) Yerel Bankacılık İstatistikleri ve Konsolide Bankacılık İstatistikleri'nden oluşmaktadır. Söz konusu istatistikler 1970'li yılların başında Euro piyasalarındaki gelişmeler hakkında bilgi sağlamak üzere toplanmaya başlanmıştır. Takip eden yıllarda uluslararası borçlardaki artış, verilerin daha detaylı bir coğrafi dağılıma tabi tutulmasına ihtiyaç doğurmuştur. 1980'lerin başındaki borç krizi hem verilerin coğrafi dağılımının hem de stok verilerde dönemler arasında meydana gelen, döviz kuru değişikliklerinden arındırılmış değişikliklerin tespitinin önemini artırmıştır. Gelişmekte olan ülke ekonomilerinde 1990'ların sonlarına doğru yaşanan finansal krizlerin ardından, Yerel Bankacılık İstatistikleri, dış borç istatistiklerinin önemli bir parçası haline gelmiş ve bu durum 2006 yılında Birleşik Dış Borç Veri Tabanı kuruluncaya kadar devam etmiştir.

Yerel Bankacılık İstatistikleri, raporlama yapan ülkelerde yerleşik bankaların toplam varlık ve yükümlülüklerinin enstrüman, para birimi, sektör, karşı tarafın yerleşik olduğu ülke ve raporlama yapan bankanın milliyeti hakkında bilgi vermektedir. Raporlama yapan ülkede yerleşik yerli ve yabancı bankalar, varlık ve yükümlülüklerini gayri safi olarak ve konsolide edilmemiş şekilde, milli hesaplar, para ve bankacılık istatistikleri, ödemeler dengesi ve dış borç istatistikleri ile uyumlu olarak, kendi yurt dışı şube ve iştirakleri ile olan uluslararası işlemlerini de içerecek şekilde bildirirler.

Konsolide Bankacılık İstatistikleri yerel bankaların uluslararası finansal varlıklarının, vadeler ve borçlu sektörler ayrımında çeyrek dönemler itibarıyla derlenen verilerinden oluşur. Söz konusu veriler, raporlama yapan ülkelerde kurulmuş olan bankaların yurt dışındaki varlıklarının vade ve sektör dağılımını göstermektedir. Konsolide Bankacılık İstatistikleri, raporlama yapan bankaların merkez ofislerinin bulunduğu ülkeyi esas alarak, bankaların kendi yurt dışı şubeleriyle olan işlemlerini netleştirmek suretiyle,

kendilerinden bağımsız gerçek ve tüzel kişilerden olan alacaklarını ortaya koymaktadır.

Derleyicilerin amacı, Yerel ve Konsolide Bankacılık İstatistikleri'nin zamanında, kaliteli ve güvenilir bir şekilde üretilmesi ve kullanıcılara sunulmasıdır. Bu amaç doğrultusunda, niteliği ve niceliği sürekli değişen ekonomik işlemlerin takip edilmesi, Uluslararası Ödemeler Bankası (BIS)'nce belirlenen standartlara uygun olarak bu işlemlerin ölçülmesi ve istatistiklere yansıtılması için gerekli çalışmaların yapılması derleyicilerin ana görevleri arasında yer almaktadır. Ülkemizde BIS Uluslararası Bankacılık İstatistikleri verilerinin derlenmesi ve yayımlanmasından sorumlu bulunan kurum Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası'dır (TCMB).

Dünya çapında ciddi sonuçlar doğuran 2008 küresel finansal krizinin tüm sanayileşmiş ülkelerle birlikte bazı gelişmekte olan ülkeleri derinden etkilediği ve bilgi ihtiyacını arttırdığı gözlemlenmiştir. Kriz, veri açıklarını ortaya koymakla beraber ilave istatistiki bilgi ihtiyaçlarını da gündeme getirmiştir. Bu çerçevede, tüm G-20 ülkeleri BIS Uluslararası Bankacılık İstatistikleri'ne katılmaya teşvik edilirken; G-20 Bilgi Açıkları İnisiyatifi çerçevesinde, finans sektöründe risk oluşturabilecek unsurların önceden öngörülebilmesi amacıyla BIS Uluslararası Bankacılık İstatistikleri veri setinin ilave istatistiki bilgiler içerecek şekilde geliştirilmesine yönelik yeni standartlar ortaya konmuştur. Söz konusu yeni standartlar, 1. Aşama Geliştirmeler ve 2. Aşama Geliştirmeler olarak iki gruba ayrılmış olup, 1. Aşama Geliştirmeler Merkez Bankalarının ilave veri toplamaksızın uygulayabilecekleri standartlardan oluşurken, 2. Aşama Geliştirmeler ise Uluslararası Bankacılık İstatistikleri veri setinde büyük ölçekli ve uzun süreli değişiklikler yapmak üzere tasarlanmış, raporlama yapan kuruluşlardan ilave bilgi toplanmasını gerektirecek düzeyde geliştirmelerdir.

Türkiye, BIS Uluslararası Bankacılık İstatistikleri veri setine 2000 yılından beri katkıda bulunmaktadır. Ülkemizde BIS Uluslararası Bankacılık İstatistikleri verilerinin yayımlanmasından sorumlu bulunan kurum olarak TCMB, Yerel ve Konsolide Bankacılık İstatistikleri'ni çeyrek dönemler bazında derlemekte ve yayımlamaktadır. Yerel Bankacılık İstatistikleri

yerleşiklik bazında ve ortaklık yapısına göre, Konsolide Bankacılık İstatistikleri ise hem ilk borçlu hem de nihai borçlu itibarıyla yayımlanmaktadır. BIS tarafından Yerel ve Konsolide Bankacılık İstatistikleri verilerinin geliştirilmesi amacıyla belirlenen 1. ve 2. Aşama Geliştirmeler'e uyum süreci ülkemizde 2012 yılı sonu itibarıyla tamamlanmamış olup, belirlenen yeni standartların büyük bir kısmı mevcut raporlamada uygulanmamaktadır. Söz konusu standartlara uyum sağlamak amacıyla başlatılan çalışmaların 2013 yılının sonuna kadar tamamlanması planlanmaktadır.

Artan uluslararası finansal ilişkiler ortamında Uluslararası Bankacılık İstatistikleri, hem kullanıcılar hem de politika yapıcılar için büyük önem taşımaktadır. İstatistiklerin kalitesini belirleyen unsurlar; verilerin kapsamı, süreliliği, güvenilirliği ve uluslararası karşılaştırılabilirliğidir. Söz konusu verilerin derlenmesi ve yayımlanması büyük ölçüde uluslararası uyum içeren bir süreci gerektirmektedir. BIS başta olmak üzere uluslararası kuruluşlar, Uluslararası Bankacılık İstatistikleri verilerinin derlenebilmesi ve yayımlanabilmesi için ortak standartlar oluşturmak ve ülkelerin bu ortak kurallara uymasını sağlamak için yoğun çaba göstermektedirler.

Bu çalışmanın amacı, söz konusu kuruluşlarca belirlenen uluslararası standartlara göre Uluslararası Bankacılık İstatistikleri'ne ilişkin kavram, tanım ve sınıflandırmalar ortaya koymak, Türkiye'de Uluslararası Bankacılık İstatistikleri'nin derlenmesinde kullanılan kaynak ve yöntemleri mevcut uygulama çerçevesinde ele almak, ayrıca seçilmiş ülkelerin Uluslararası Bankacılık İstatistikleri derleme yöntemlerini analiz ederek, G-20 Bilgi Açıkları İnsiyatifi çerçevesinde getirilen öneriler ışığında Türkiye'de uygulanmakta olan Uluslararası Bankacılık İstatistikleri derleme yönteminin eksiklikleri ve uyumsuzluklarını tespit etmek ve Türkiye'deki uygulamanın yeni uluslararası standartlara uygun olarak geliştirilmesine yönelik öneriler sunmaktır.

Yukarıda belirtilen amaçlar doğrultusunda, çalışmanın Birinci Bölümünde Uluslararası Bankacılık İstatistikleri'ne ilişkin kavramsal çerçeve ele alınmıştır.

İkinci Bölümde, G-20 Bilgi Açıkları İnisyatifi tanıtılmış ve bu çerçevede Uluslararası Bankacılık İstatistikleri veri setinde yapılması öngörülen 1. ve 2. Aşama Geliştirmeler analiz edilmiştir.

Üçüncü Bölümde, Uluslararası Bankacılık İstatistikleri'ni raporlayan seçilmiş ülke uygulamaları ana hatlarıyla incelenmiş ve karşılaştırmalı olarak ele alınmıştır.

Çalışmanın Dördüncü Bölümünde, Türkiye'de Uluslararası Bankacılık İstatistikleri'nin derlenmesine ilişkin yasal dayanak ortaya konularak, söz konusu istatistiklerin Türkiye'de nasıl derlendiği anlatılmış ve ülkemiz tarafından BIS'a yapılan raporlamalara ilişkin bilgi verilmiştir. Ayrıca G-20 Bilgi Açıkları İnisyatifi ışığında belirlenen yeni uluslararası standartlar doğrultusunda yeniden düzenlenmesi gereken ülkemiz Uluslararası Bankacılık İstatistikleri incelenerek, eksiklikler tespit edilmeye çalışılmıştır.

Çalışmanın Beşinci Bölümü ise sonuç ve önerilerden oluşmaktadır.

BİRİNCİ BÖLÜM

ULUSLARARASI BANKACILIK İSTATİSTİKLERİ: YEREL VE KONSOLİDE BANKACILIK İSTATİSTİKLERİ

G-20 Bilgi Açıkları İnisyatifi çerçevesinde uluslararası uyumlu, eş zamanlı ve güvenilir Uluslararası Bankacılık İstatistikleri'nin üretilmesi, söz konusu verilerin coğrafi dağılım, vadeler ve sektörler itibarıyla analitik olarak sınıflandırılması ülkeler, yatırımcılar, politika yapıcılar gibi birçok iktisadi aktör için önem taşımaktadır. Ülkelerin Uluslararası Bankacılık İstatistikleri'ne ilişkin kaliteli veriler üretebilmesi için ise, bu konuda uluslararası standartların olması, istatistiklerde ülkeler arası uyumsuzlukların giderilmesi, zaman serilerinin oluşturulması, verilerin önceden belirlenmiş zamanlarda yayımlanması ve bilgilerin ülkeler arasında paylaşılabilmesi gerekmektedir.

Bu çerçevede, makroekonomik istatistiklere ilişkin standartları oluşturmak ve ülkelerin birbirleriyle uyumlu istatistikler derlemesini sağlamak üzere BIS'in yayımladığı el kitapları bulunmaktadır. Bu el kitapları, ilke ve kavramlar itibarıyla birbirleriyle uyumlu ve ilgili istatistiklere ilişkin gerekli ayrıntıları içeren birer yol gösterici niteliğini taşımaktadırlar.

Söz konusu kitaplardan BIS yayını olan "Uluslararası Yerel Bankacılık İstatistikleri Kılavuzu"; bir ülkenin yerel bankacılık istatistiklerinin yerleşiklik ve ortaklık bazında toplanması ve sunumu için gerekli olan uluslararası raporlama standartlarını, raporlanacak işlemleri, işlemin yapıldığı karşı ülke bazında para birimi ve sektör alt ayrımlarını belirleyen kuralları içermektedir. Yine bir BIS yayını olan "Uluslararası Konsolide Bankacılık İstatistikleri Kılavuzu" ise konsolide bankacılık istatistiklerinin ilk borçlu ve nihai borçlu bazında toplanması ve sunumu için gerekli olan uluslararası raporlama standartlarını, raporlanacak işlemleri ve raporlama yapacak kuruluşları belirleyen kuralları göstermektedir. Söz konusu kılavuzlar, yıllar itibarıyla artan uluslararası bankacılık işlemlerine paralel olarak kullanıcı ve

politika yapıcıların ihtiyaçlarının karşılanması amacıyla güncellenmiş ve Uluslararası Yerel Bankacılık İstatistikleri Kılavuzu'nun son baskısı Aralık 2011'de, Uluslararası Konsolide Bankacılık İstatistikleri Kılavuzu'nun son baskısı ise Şubat 2012'de yayımlanmıştır. Kılavuzlar, Uluslararası Bankacılık İstatistikleri'nin temelini oluşturan uluslararası standartları belirlemekte ve söz konusu istatistikleri derleyen ülkeler için ayrıntılı bir rehber görevi görmektedir.

Kılavuzlarda tanımlandığı şekli ile uluslararası bankacılık işlemleri, bir bankanın bilançosunda yer alan, yerleşik olmayanlarla yaptığı herhangi bir para birimi cinsinden alacak ve borç doğuran işlemler ile yerleşiklerle yaptığı yabancı para cinsinden olan alacak ve borç doğuran işlemlerdir (BIS, 2011, s.5). Raporlama yapan ülkelerde yer alan bankalar, BIS'a doğrudan raporlama yapmak yerine kendi ülkelerinin merkez bankasına bildirimde bulunmaktadır. Merkez bankaları ise verileri toplulaştırdıktan sonra BIS'a iletmektedirler.

Gelecek yıllarda Uluslararası Bankacılık İstatistikleri'nde G-20 Bilgi Açıkları İnisiyatifi kapsamında çeşitli değişiklikler yapılacak ve sonucunda BIS'a gönderilen ayrıntılı raporlamalar değişecektir. Bu çerçevede, yapılacak değişiklikler 1. Aşama ve 2. Aşama Geliştirmeler olmak üzere 2 ana başlık altında toplanmış olup, söz konusu değişikliklerin temel özellikleri şu şekilde özetlenebilir:

- Bankaların varlık ve yükümlülüklerinin daha detaylı bir para birimi ayrımında bildirilmesi sağlanarak, temel bankacılık sistemlerinin varlık ve yükümlülükleri arasındaki para birimi cinsinden uyumsuzluklar tespit edilecek ve ulusal bankacılık sektörleri tarafından üstlenilen fonlama riskleri belirlenecektir.
- Bankaların varlık ve yükümlülüklerinin daha detaylı bir sektör ayrımında raporlanması istenerek Merkez bankalarına, finansal olmayan sektöre yönelik kredi arzındaki gelişmeleri daha yakından izleme olanağı sunulacaktır. Böylelikle, bankacılık sektörü aracılığı

ile fonlama şoklarının ülkeler arası transferi daha detaylı bir şekilde incelenebilecektir.

- Bankaların konsolide yükümlülükleri raporlama kapsamına alınarak, belirli ülkelere karşı olan açık pozisyonlarını daha iyi anlayabilmek mümkün olacaktır.
- Bankaların faaliyette buldukları ülkelerin yerleşikleriyle yerel para birimi cinsinden işlemleri raporlama kapsamına alınarak, raporlama yapan ülkelerdeki finansal olmayan sektörlere yurt içinden sağlanan banka kredilerindeki gelişmelerin takip edilebilmesi sağlanacaktır.

1.1. Uluslararası Yerel Bankacılık İstatistikleri

Yerel bankacılık istatistikleri, raporlama alanında yerleşik tüm banka ve şubelerinin varlık ve yükümlülük verilerini içermektedir. Raporlama ilkelerinin temelindeki prensip, yerleşiklik prensibidir. Bu prensip, Ödemeler Dengesi ve Dış Borç Metodolojileri'ne de uygundur. Buna ilave olarak, yerleşiklik bazındaki veri, raporlama yapan bankanın nihai kontrol yetkisine sahip olan ortağının milliyeti bazında yeniden gruplanarak ortaklık bazında veri üretilmektedir. İstatistiklerin tutarlılığının ve karşılaştırılabilirliğinin sağlanması için uluslararası standartlara uyum temel amaç sayılmakta; bu amaca ulaşmak için, raporlama yapan ülkeler genel kabul görmüş ilke ve kavramlar ile gerekli tanım ve açıklamaları içeren Uluslararası Yerel Bankacılık İstatistikleri Kılavuzu'nu takip etmektedirler. Dolayısıyla bu tezde söz konusu kılavuzda yer alan tanım ve kavramlar esas alınmıştır.

1.1.1. Raporlama Alanı ve Raporlama Yapan Kuruluşlar

Yerel Bankacılık İstatistikleri'nin amacı doğru, kapsamlı ve güncel uluslararası bankacılık verileri üretmektir. Bu amaca ulaşmanın ideal yolu her ülkeden veri toplamaktır. Ancak veri toplama sürecinin doğası gereği prensip olarak sadece sınırlı sayıdaki temel bankacılık merkezlerinden veri toplanmaktadır. Bu şekilde en azından çoğu bankacılık işleminin bir yönü

kapsanmış olmaktadır. Mevcut durumda Yerel Bankacılık İstatistikleri'ni derlemekte olan ülkeler ve hangi tarihler itibarıyla BIS'a raporlama yapmaya başladıkları Tablo 1.1'de gösterilmiştir. Raporlama yapmayan G-20 ülkeleri içinde yer alan Arjantin, Endonezya, Rusya ve Suudi Arabistan ile önemli büyüklükte bankacılık işlemleri yapılan kıyı bankacılığı merkezleri raporlama yapmaya davet edilmişlerdir (BIS, 2011, s.6).

TABLO 1.1. YBİ RAPORLAYAN ÜLKELER VE RAPORLAMAYA BAŞLAMA TARİHLERİ

A.B.D. (1977)	Hollanda(1977)
Almanya (1977)	Hollanda Antilleri(1983) ³
Avustralya(1997)	İrlanda(1977)
Avusturya(1987)	İspanya(1983)
Bahamalar ¹ (1983)	İsveç (1977)
Bahreyn(1983)	İsviçre (1977)
Belçika (1977)	İtalya (1977)
Bermuda(2002)	Japonya (1977)
Birleşik Krallık(1977)	Jersey (2001)
Brezilya(2002)	Kanada (1977)
Cayman Adaları(1983)	Lüksemburg (1977)
Curacao(2010) ²	Macao SAR(2006)
Çin Taipei (2000)	Malezya (2008)
Danimarka(1977)	Man Adası (2001)
Finlandiya(1983)	Meksika (2003)
Fransa(1977)	Norveç (1983)
Guernsey(2001)	Panama (2002)
Güney Afrika(2009)	Portekiz (1997)
GüneyKıbrıs (2008)	Singapur (1983)
Güney Kore(2005)	Şili (1977)
Hindistan (2001)	Türkiye(2000)
HongKong SAR(1983)	Yunanistan (2003)

Kaynak: BIS, 2011, s.6.

¹ Yarım dönemler itibarıyla raporlama yapmaktadır. ² Ortaklık bazında yerel bankacılık istatistiklerini raporlamamaktadır. ³ 2010 yılı 4. çeyrekte raporlamada yer almamaktadır. Yerini Curacao almıştır.

Raporlama yapan kuruluşlar, Uluslararası Yerel Bankacılık İstatistikleri Kılavuzu'nda, raporlama yapan ülkede yerleşik olan ve görevi mevduat ve mevduat benzerlerini kabul etmek ile kredi vermek ve kendi hesabına menkul değer yatırımları yapmak olan yerli ve yabancı kuruluşlar olarak tanımlanan banka ve banka şubeleri olarak tanımlanmıştır. Banka için

yapılan bu tanım, Ulusal Hesaplar Sistemi (SNA) ve yeni IMF Ödelemler Dengesi 6. El Kitabı (BPM6) ile de uyumludur. Tanımda da belirtildiği gibi raporlama yapan kuruluşlar sadece ticari bankalar olmayıp mevduat ve benzerlerini toplayan tüm özel ve kamu kuruluşları ile kredi kuruluşlarını da kapsamaktadır.

1.1.2. Yerleşiklik Bazında Yerel Bankacılık İstatistikleri

1.1.2.1. Raporlanacak İşlemler

Yerel Bankacılık İstatistikleri genel olarak bir bankanın bilançosunda yer alan ve yerleşik olmayanlarla yapılan işlemlerden kaynaklanan tüm varlık ve yükümlülükler ile yerleşik olanlarla yapılan işlemlerden kaynaklanan yabancı para cinsinden varlık ve yükümlülükler hakkında (çeyrek dönemler itibarıyla) veri sağlamayı amaçlamaktadır. Yerleşik olmayanlar ile yapılan tüm işlemler ve yerleşiklerle yapılan yabancı para cinsinden işlemler ayrı ayrı bildirilmektedir. Varlıklar başlığı altında kaydedilecek temel bilanço kalemleri, bankaların yurt dışı muhabir ve efektif mevcutları ile yurt içi yabancı para plasmanları, verilen kredi ve avanslar ile sahip olunan yabancı para cinsinden menkul kıymet varlıkları ve bunların dışında kalan yurt dışındaki iştirakleri gibi diğer varlıklardır. Yükümlülükler başlığı altında ise temel olarak mevduat hesapları ve sağlanan krediler, bankanın uluslararası piyasalarda ihraç etmiş olduğu borç senetleri ile iştirakler gibi diğer yükümlülükler bildirilmektedir. Buna ilave olarak raporlama yapan ülkenin merkez bankası ile yabancı para cinsinden yapılan işlemlerin yerleşiklerle yapılan işlemlerden kaynaklanan varlık ve yükümlülükler arasında bildirilmesi gerekirken, yabancı resmi parasal otoriteler ve uluslararası kuruluşlar ile yapılan tüm işlemler de yine ayrıca raporlanmaktadır.

Uluslararası varlık ve yükümlülük olarak kabul edilen ve BIS'a bildirilmesi gereken kredi ve mevduatlar, yerleşik olmayanlarla tüm para cinsleri üzerinden yapılan kredi ve mevduat işlemleri ile yerleşiklerle yabancı para cinsinden yapılan kredi ve mevduat işlemleridir. Kredi, bir alacaklının borçluya fon aktarımı sonucunda gerçekleşir ve yeniden satışa konu olmaz. Yeniden satışa konu olan krediler, borç senedi olarak sınıflandırılmalıdırlar.

Mevduat ise emanet olarak bırakılmaktan doğan hakları ifade etmektedir. Krediler ve mevduatlar interbank piyasasından borçlanmak suretiyle ya da şubeler arası işlemler neticesinde oluşan kredileri ve mevduatları da içermelidir (BIS, 2011, s.7). Krediler ve mevduatlar, toplam varlık ve yükümlülüklerden ayrı bir başlık olarak raporlanmalıdırlar.

Yerel Bankacılık İstatistikleri kapsamında BIS'a bildirilmesi gerekli bir başka veri de bankaların kendi portföylerinde tuttukları borç senetleri verisidir. Bankaların varlığı olarak bildirilmesi gereken borç senetleri, bir bankanın alım satıma konu olabilen, kısa ve uzun vadeli, yerleşik olmayanlar tarafından ihraç edilmiş yerli ve yabancı para cinslerinden ve yerleşikler tarafından ihraç edilmiş yabancı para cinsinden menkul kıymetlerinden oluşur. Ancak saklama amacıyla müşteriler adına tutulan borç senetleri bir varlık olarak raporlamaya dahil edilmemelidir. Bankanın kendi ihraç ettiği yeniden satıma konu olabilen, kısa ve uzun vadeli tüm borç senetleri ise raporlanması gereken yükümlülükler kapsamında yer almaktadır.

Bir bankanın kredi, mevduat ve borç senetleri dışında kalan tüm uluslararası varlık ve yükümlülükleri diğer varlıklar ve yükümlülükler olarak bildirilmelidir. Bu gibi varlıklar hisse senetleri, katılma payları, türev işlemlerden kaynaklanan alacaklar ve merkez ofisleri tarafından sağlanan çalışma sermayesi ile benzeri bilanço kalemlerinden oluşur. Diğer yükümlülükler ise hisse senedi ihraçları, türev enstrümanlar, şubeler tarafından kullanılan çalışma sermayesi ile kredi, mevduat ve borç senetleri haricinde kalan diğer bilanço kalemleridir. Diğer varlık ve yükümlülükler ayrı bir başlık olarak raporlanmalıdır.

1.1.2.2. Para Birimi, Sektör ve Karşı Ülke Ayrımları

Toplam varlık ve yükümlülükler temel olarak para birimi, sektör ve ülkeler başlıkları altında raporlanmaktadır. Bu ayrımlar hem toplam varlık ve yükümlülükler hem de kredi ve mevduatlar, borç senetleri ve diğer varlık ve yükümlülükler alt ayrımları için geçerlidir. Buna ilave olarak, resmi parasal otorite ve uluslararası kuruluşlarla yapılan işlemler için para birimi ve sektör ayrımında veri istenmektedir.

Para birimi ayrımı, toplam varlık ve yükümlülüklerin yerel ve seçilmiş yabancı para birimleri cinsinden raporlanmasını gerektirir. Bu ayırım, para birimlerinin uluslararası finansal piyasalardaki rolünü göstermenin yanı sıra BIS tarafından kur etkisinden ayrıştırılmış çeyrek dönemlik stok verileri hesaplamakta kullanılır. Ayrımda temel olarak kullanılacak para birimleri ABD Doları, Euro, Japon Yeni (JPY), İsviçre Frangı (CHF) ve İngiliz Sterlinidir (GBP). Bunun dışında kalan para birimleri diğer olarak gruplanmalıdır.

Sektör ayrımı bankaların uluslararası varlık ve yükümlülüklerinin toplam ve bankacılık dışı olmak üzere sınıflandırılmasını ifade etmektedir. Sektörel ayırım yalnızca toplam varlık ve yükümlülükler için değil, bunların alt ayrımında yer alan kredi ve mevduatlar, borç senetleri ve diğer uluslararası varlık ve yükümlülükler ile uluslararası kuruluşlarla yapılan işlemler için de ayrıca bildirilmelidir.

Ülke ayrımı ideal olarak mümkün olduğunca çok ülkeyi içermelidir. Raporlama yapan ülkelerin diğer ülkelerle gerçekleştirdikleri işlemleri için eksiksiz ülke ayrımı bildirilmeleri beklenmektedir. Ülke ayrımı yapılırken Ödemeler Dengesi istatistiklerinde benimsenen yerleşiklik tanımı geçerli olmalıdır. Yerleşiklik tanımı çerçevesinde, bir ekonomik bölge dahilinde varlık ve yükümlülük edinebilen, ekonomik işlem ve faaliyetlerde bulunan ve bu işlem ve faaliyetleri sürdürme kararında olan (sürekli veya belirli bir süre için) kurumsal birimlerin ekonomik ilgi merkezi o ülkededir ve o ülkenin yerleştiği kabul edilirler. Kesin bir kural olmamakla birlikte uygulamada söz konusu süre bir yıl olarak benimsenmiştir.

Raporlama alanı dışında kalan ülkeler için detay veri mevcut değilse, en azından, Afrika ve Orta Doğu, Asya Pasifik, Avrupa, Latin Amerika ve Karayipler olmak üzere belirlenmiş ülke gruplarından biri kullanılmalıdır. Bu da tespit edilemiyorsa veri, Sınıflandırılmayanlar alt ayrımında bildirilmelidir.

1.1.2.3. Diğer Raporlama Kuralları

Gayri Safi ve Net Değerler:

Yerel Bankacılık İstatistikleri'nde varlık ve yükümlülükler gayri safi yani brüt değerleri ile raporlanmalıdır. Bir bankanın karşı taraf ile olan varlık ve yükümlülükleri birbirleri ile netleştirilmeksizin bildirilmelidir. Bunun tek istisnası bazı türev işlemler için görülebilir. Swaplarda işlemin net piyasa değeri bildirilmelidir. Bu sırada pozitif değerler varlık, negatif değerler ise yükümlülük olarak raporlanır. Swap dışında kalan finansal türevler ise gayri safi piyasa değerleri ile bildirilmelidir. Ancak söz konusu işlemler bilançoda piyasa değeri dışında bir değer ile kaydedilmişse, raporlama için de aynı değer kullanılmalıdır.

Değerleme:

Bankaların uluslararası borçlanma ve borç verme işlemlerinden doğan uluslararası bankacılık işlemlerini karşılaştırılabilir ve tutarlı bir şekilde ölçebilmek için BIS'a raporlanan tüm uluslararası varlık ve yükümlülükleri aynı prensiplere göre raporlamak gerekir. Böylece SNA, Ödemeler Dengesi ve Uluslararası Yatırım Pozisyonu ile tutarlılık sağlanır (BIS, 2011, s.13). Bu nedendir ki bankaların uluslararası varlıkları prensip olarak piyasa değeri ile raporlanmalıdır. Bunun tek istisnası verilen krediler olup, kredilerin raporlanmasında nominal değer kullanılması daha uygun olacaktır. Yükümlülüklerin raporlanmasında ise sözleşme değeri ya da nominal değer tercih edilmiştir. Türev finansal araçlar ise, varlık ya da yükümlülük olmasına bakılmaksızın, cari piyasa değerleri ile raporlanmalıdır.

Vadesi Geçmişler:

Vadesi geçmiş faiz ve anapara ödemeleri silininceye kadar ilgili oldukları varlık ve yükümlülük dahilinde raporlanmalıdırlar. Silinen borçlar ise raporlanmamalıdır.

Para Birimi:

Uluslararası geleneklere uygun olarak BIS, Uluslararası Bankacılık İstatistikleri'nde bildirim için ABD Dolarını kullanmayı tercih etmektedir. Diğer para birimleri ile yapılan tüm işlemler bankalarca ya da parasal otorite tarafından ABD Dolarına çevrilerek raporlanmalıdır. Tutarlılık ve karşılaştırılabilirlik açısından her çeyrek dönemin sonu itibarıyla geçerli olan kur kullanılmalıdır.

1.1.3. Ortaklık Yapısına Göre Yerel Bankacılık İstatistikleri

Ortaklık Yapısına Göre Yerel Bankacılık İstatistikleri nihai ortak olan bankanın veya şirketin ülkesine göre tasnif edilmiş bilgi içerirler. Burada temel prensip, faaliyette bulunan birimin yerleşik olduğu ülkenin değil, kontrol gücünü elinde bulunduran birimin milliyetinin, ortaklık yapısı açısından esas alınmasıdır. Nihai kontrol gücü bir bankada değil banka dışı bir kuruluşta olsa bile nihai kontrole sahip olan kuruluşun milliyeti, raporlama yapan kuruluşun milliyeti olarak kabul edilir.

Ortaklık Yapısına Göre Yerel Bankacılık İstatistikleri, Yerel Bankacılık İstatistikleri'nin banka sahipliği bazında yeniden gruplandırılması ile oluşur. Bu nedenle herhangi bir ülke için bankaların yerleşiklik bazında hesaplanan varlık ve yükümlülükleri ile ortaklık yapısına göre hesaplanan varlık ve yükümlülükleri birbirine eşit olmalıdır.

1.1.3.1. Ortaklık Yapısına Göre Sınıflama

Yabancı bankaların yerel şubeleri kolaylıkla anlaşılabilen bir milliyete sahip olmakla beraber yabancı bankaların iştirakleri için her zaman bu kadar kesin bir sınıflama yapmak mümkün olmayabilir. Tutarlılık ve karşılaştırılabilirlik sağlamak amacıyla eğer bankanın sermaye yatırdığı kuruluşteki katılım oranı %50'yi geçiyorsa kontrol gücünün mevcut olduğu kabul edilir. Dolaylı sahiplik durumunda, yabancı bankaların ortaklık yapısı, nihai sahibin banka olup olmadığına bakılmaksızın nihai sahiplerinin milliyeti esas alınarak belirlenmelidir.

Raporlama yapan ülkelerdeki bankalar, bu bankaların sahibinin bulunduğu ülkeye göre şu şekilde sınıflandırılır:

- Her bir raporlama yapan ülke ayrıca bildirilir ve yine ayrı bir başlık olarak “yeri belli olmayan BIS’a raporlama yapan ülkeler” kategorisi bulunur.
- Merkez ofisleri raporlama alanının dışında bulunan bankalar; raporlama yapmayan gelişmiş ülkeler, raporlama yapmayan kıyı bankacılığı merkezleri, raporlama yapmayan gelişmekte olan Avrupa ülkeleri, raporlama yapmayan gelişmekte olan Latin Amerika ülkeleri ve Karayipler, raporlama yapmayan gelişmekte olan Afrika ve Orta Doğu ülkeleri ile raporlama yapmayan gelişmekte olan Asya Pasifik ülkeleri kategorilerinden birinde bildirilmelidir.
- Özel durumlar için konsorsiyum bankaları ve yeri belli olmayan ülkeler için de “BIS’a raporlama yapmayan yeri belli olmayan ülkeler” ayrımları tanımlanmıştır. Konsorsiyum bankalarının sahibi olan bankayı tanımlamak zor olduğu için bu şekilde ilave bir ayrıma gidilmiştir.

1.1.3.2. Raporlama Alanı

Prensip olarak raporlama alanı, Yerleşiklik Bazında Yerel Bankacılık İstatistikleri’nde olduğu gibi, mümkün olduğunca çok ülkeyi içermelidir. Fakat yine mevcut durumda tüm finansal merkezlerin raporlama yaptığını söylemek mümkün değildir.

1.1.3.3. Kapsam

Ortaklık Yapısına Göre Yerel Bankacılık İstatistikleri yerleşik olmayanlarla tüm para birimleri cinsinden ve yerleşiklerle yabancı para cinsinden yapılan tüm varlık ve yükümlülük doğuran işlemleri kapsamaktadır. Varlık olarak mevduatlar, verilen krediler, borç senetleri ve iştirakler

raporlanmalı iken, yükümlülük olarak da sağlanan krediler, mevduatlar, uluslararası piyasalarda ihraç edilen borç senetleri kaydedilmelidir.

1.1.3.4. Para Birimi Ayrımı

Yerleşik olmayanlarla yapılan tüm para cinslerinden işlemlerden doğan varlık ve yükümlülükler ile yerleşiklerle yabancı para cinsinden yapılan işlemlerden doğan varlık ve yükümlülüklerin ABD Doları, Euro ve Japon Yeni cinsinden bildirilmesi gerekmektedir. Üç para birimi için ayrı bildirim istenmesinin nedeni varlık ve yükümlülük toplamlarında döviz kuru değişikliklerinden arındırılmış değişimleri tahmin edebilmektir.

1.1.3.5. Sektör Ayrımı

Varlıklar ve yükümlülükler için ayrı ayrı olmak üzere, bankalarla yapılan işlemler ile, bunun birer alt ayrımı olarak, yurt dışı merkez/merkeze bağlı şube ve resmi parasal otorite ile yapılan işlemler ayrımları bulunmaktadır. Yükümlülükler kapsamında çıkarılmış tahvil ve bonolardan oluşan borç senetleri ayrı bir başlık altında bildirilmektedir. Bankalarla ve yurt dışı merkez/merkeze bağlı şube ile yapılan işlemlerin ayrı ayrı bildirilmesinin nedeni uluslararası bankalararası piyasa ve bu piyasadaki faaliyetler ile ilgili ilave bilgi sağlamaktır. Resmi parasal otorite ile yapılan işlemler ayrıca gösterilmelidir çünkü bu işlemler bankalararası piyasa işlemi sayılmazlar.

1.2. Uluslararası Konsolide Bankacılık İstatistikleri

Uluslararası Konsolide Bankacılık İstatistikleri yerel bankaların çeyrek dönemler bazında ve dünya çapında konsolide edilmiş uluslararası finansal varlıklarından oluşmaktadır. Yerel Bankacılık İstatistikleri raporlama yapan bankanın yerleşik olduğu ülkeyi esas almakta ve bankaların yabancı ülkelerde bulunan şubeleri ile olan işlemlerini de içermekte iken, Konsolide Bankacılık İstatistikleri raporlama yapan banka milliyetini esas almakta ve bankaların yurt dışındaki şubeleriyle olan işlemlerini netleştirmektedir (BIS, 2005, s.74). Başka bir deyişle, Konsolide Bankacılık İstatistikleri raporlama yapan bankanın merkez ofisinin bulunduğu ülkeyi esas alarak, bir bankanın

kendi şubeleriyle olan pozisyonlarına önem vermeksizin, kendisinden bağımsız gerçek ve tüzel kişilerle olan pozisyonlarını ortaya koymaktadır. Buna ilave olarak, Uluslararası Konsolide Bankacılık İstatistikleri ilk borçlu ülkenin ve nihai borçlu ülkenin karşı karşıya olduğu riskleri de göstermektedir.

Nihai borçlu ülke, bir alacak hakkının garantörünün bulunduğu ya da bir banka şubesinin hukuki olarak bağlı bulunduğu merkezinin yer aldığı ülke olarak tanımlanabilir. Uluslararası Konsolide Bankacılık İstatistikleri temel olarak yerel bankaların merkez ofisleri tarafından raporlanan varlıklarından oluşur ve bunların yabancı iştiraklerinin verilerini de içerir. Veriler dünya çapında konsolide edilerek toplanır ve bir bankanın kendi şubeleri ile yaptığı işlemleri içermez.

Uluslararası Konsolide Bankacılık İstatistikleri bankaların diğer ülkelerden olan finansal varlıkları hakkında çeyrek dönemler bazında, kapsamlı ve tutarlı iki farklı veri seti sağlamak amacıyla oluşturulmuştur. Bu veri setlerinden biri riskin kaynaklandığı, varlık ve yükümlülüğün meydana geldiği ülkeden hareketle İlk Borçlu Bazında Konsolide Bankacılık İstatistikleridir. Bu veri seti, yerel, yani Türkiye’de yerleşik tüm yerli ve yabancı bankalar tarafından raporlanan ve bunların konsolide bilançolarında yer alan varlıklardan oluşur ve ülkelerin risk transferini ölçmede kullanılır. İkinci veri seti ise Nihai Borçlu Bazında Konsolide Bankacılık İstatistikleri olarak adlandırılmış olup, nihai borçlu bazında veri toplamaktadır. Bankaların risk yönetim stratejilerinden kaynaklandığı düşünülen ülke risklerini değerlendirmekte kullanılan bir veri setidir. Hem bilançoda yer alan hem de bazı bilanço dışı varlık ve yükümlülüklerin, sadece yerli bankalarca yani Türk bankalarınca bildirilmesi ile oluşur.

Konsolide Bankacılık İstatistikleri Yerel Bankacılık İstatistikleri’nden daha az kapsamlıdır çünkü daha az sayıda ülkeyi kapsarlar ve bankaların uluslararası yükümlülükleri ile ilgili daha sınırlı bilgi içerirler. Konsolide Bankacılık İstatistikleri’nde para birimi ayrımı da yoktur. Ancak Konsolide Bankacılık İstatistikleri’nin Yerel Bankacılık İstatistikleri’ne göre daha analitik bir veri seti olduğu söylenebilir çünkü dünya çapında konsolide edilmiş varlık

ve yükümlülükleri gösterirler ve hem ilk hem de nihai borçlu bazında veri sağlarlar. Ayrıca Yerel Bankacılık İstatistikleri'nden daha detaylı bir sektörel sınıflandırma içerirler ve türev işlemler, garantili borçlar ve kredi taahhütleri üzerine nihai borçlu bazında bilgi verirler. Buna ilave olarak, bankaların varlıklarının vade yapısı hakkında ilk borçlu bazında bilgi de içerirler.

1.2.1. Raporlama Alanı

Konsolide Bankacılık İstatistikleri hem dünya çapında konsolide edilmiş verilerden oluşan bir raporlama sisteminin hem de bölgesel/yerel bir raporlama sisteminin özelliklerini birleştiren bir yapıya sahiptir. Bu nedenle kesin çizgilerle tanımlanmış bir raporlama alanından söz etmek mümkün olamamaktadır. Çok sayıda raporlama yapan kuruluşun finansal varlıklarının dünya çapında konsolidasyonu, raporlama yapan ülkeler dışında kalan bankaların faaliyetlerinin de kapsandığını ifade etmektedir. Raporlama alanı ifadesi BIS'a raporlama yapan ülkeleri belirtmek amacıyla kullanılmakta olup, 2012 yılı sonu itibarıyla raporlama yapan ülkeler ve raporlamaya başlama tarihleri Tablo 1.2'de gösterilmektedir.

TABLO 1.2. KBİ RAPORLAYAN ÜLKELER VE RAPORLAMAYA BAŞLAMA TARİHLERİ

Almanya (1983)	İspanya (1985)
A.B.D. (1983)	İsveç (1983)
Avusturalya (2003)	İsviçre (1983)
Avusturya (1983)	İtalya (1983)
Belçika (1983)	Japonya (1983)
Brezilya (2002)	Kanada (1983)
Birleşik Krallık (1983)	Lüksemburg (1983)
Çin Taipei (2000)	Meksika (2003)
Danimarka (1983)	Norveç (1994)
Finlandiya (1985)	Panama (2002)
Fransa (1983)	Portekiz (1999)
Güney Kore (2013)	Singapur (2000)
Hindistan (2001)	Şili (2002)
Hollanda (1983)	Türkiye (2000)
Hongkong SAR (1997)	Yunanistan (2003)
İrlanda (1983)	

Kaynak: BIS, 2012, s.12.

1.2.2. Raporlama Yapan Kuruluşlar

Raporlama yapan kuruluşlar, yani bankalar, yerli bankalar ve sadece ilk borçlu verisi için mevduat ve benzeri fonlar toplayarak kredi veren ve kendi adına menkul kıymet yatırımı yapan yabancı kuruluşlar olarak tanımlanmıştır. Bankalar için yapılan bu tanım, SNA ve BPM6'da yer alan merkez bankası hariç mevduat toplayan kuruluşlar ile Uluslararası Para Fonu (IMF) Para ve Banka İstatistikleri Kılavuzunda yer alan merkez bankası hariç diğer mevduat toplayan kuruluşlar tanımları ile uyumludur. Yani raporlama yapan kuruluşlar sadece ticari bankaları değil tasarruf bankaları, kredi birlikleri ve kredi kooperatifleri ile diğer finansal kredi kuruluşlarını da kapsamaktadır.

1.2.3. Alacak Türleri

Sınır Ötesi Alacaklar:

Konsolide Bankacılık İstatistikleri'nde yerleşik olmayanlardan alacaklar, ilk borçlu bazında sınır ötesi alacaklar veya nihai borçlu bazında sınır ötesi alacaklar olarak sınıflandırılır. Nihai borçlu bazında alacaklar açısından sınıflandırma yapılırken kullanılan ölçüt, nihai borçlu veya garantörün yerleşik olduğu ülkedir. Nihai borçlu bazında sınır ötesi alacaklar ise nihai borçlu veya garantörün, raporlama yapan ülke dışında bir ülkede bulunması durumunda ortaya çıkan alacaklardır.

TABLO 1.3. ALACAK TÜRLERİ

Alacak Türleri			
A	B	C	D
Sınır ötesi alacaklar	Yabancı ülkelerdeki şube/iştiraklerin yabancı para cinsinden alacakları	Yabancı ülkelerdeki şube/iştiraklerin yerel para cinsinden yerel alacakları	Raporlama yapan ülkeden alacaklar

Kaynak: BIS, 2012, s.13.

Uluslararası alacaklar, sınır ötesi alacaklar ile yabancı ülkelerdeki şube veya iştiraklerin buldukları ülkelerin yerleşiklerinden olan yabancı para cinsinden yerel alacaklarından (A+B) oluşur. Yabancı alacaklar ise, bunlara, yabancı ülkelerdeki şube veya iştiraklerin yerel para cinsinden yerel alacaklarının da eklenmesiyle (A+B+C) elde edilir. Raporlama yapan ülkeden olan alacaklar (D) ise Konsolide Bankacılık İstatistikleri'ne dahil edilmezler.

Yerel Alacaklar:

Yerel alacaklar, yerli bankaların yabancı ülkelerdeki şube veya iştiraklerinin buldukları ev sahibi ülkenin yerleşiklerinden olan alacaklarından oluşur. İlk borçlu bazında raporlama yapılırken, sınır ötesi alacaklar ile yabancı ülkelerdeki şube veya iştiraklerin yabancı para cinsinden yerel alacakları (A+B) birlikte raporlanırlar. Buna ilave olarak, yabancı ülkelerdeki şube veya iştiraklerin yabancı para cinsinden yerel alacakları (B) ile yerel para cinsinden yerel alacakları (C) raporlamada ayrı başlıklar halinde gösterilmektedir.

Nihai borçlu bazında raporlama yapılırken, nihai borçlu ya da garantör, raporlama yapan bankanın yabancı ülkedeki iştirakinin veya şubesinin yerleşik olduğu ülkede yerleşik ise o ülkeden alacaklar, yabancı ülkelerdeki şube veya iştiraklerin yabancı para cinsinden yerel alacakları (B) ile yerel para cinsinden yerel alacaklarının (C) toplamı (B+C) olarak sınıflandırılmaktadır. Nihai borçlu bazında raporlamada, sınır ötesi alacaklar (A) ve tüm para birimleri cinsinden yerel alacaklar (B+C) raporlamada ayrı başlıklar halinde gösterilmektedir.

Uluslararası Alacaklar ve Yabancı Alacaklar:

Uluslararası alacaklar (A+B), bankaların sınır ötesi alacakları (A) ile yabancı ülkelerdeki şube veya iştiraklerinin yabancı para cinsinden yerel alacaklarının (B) toplamından oluşur.

Yabancı alacaklar ise sınır ötesi alacaklar ile yabancı ülkelerdeki şube veya iştiraklerin tüm para birimi cinsinden olan yerel alacaklarının toplamıdır. İlk borçlu bazında raporlamada bu kategori uluslararası alacaklar

(A+B) ile yabancı ülkelerdeki şube veya iştiraklerin yerel para cinsinden yerel alacaklarının (C) toplamı olarak hesaplanabilirken, nihai borçlu bazında raporlamada ise yabancı ülkelerdeki şube veya iştiraklerin yabancı para cinsinden alacakları ile yerel para cinsinden alacaklarının toplamı (B+C) ile sınır ötesi alacaklarının (A) toplamı olarak hesaplanabilir.

İlk borçlu bazında sınır ötesi alacaklar verileri için hem sektör hem de vade bazında ayırım istenirken, nihai borçlu bazında yabancı alacaklar verileri için sadece sektör bazında ayırım istenmektedir.

İlk borçlu ve nihai borçlu ülkeler arasındaki risk transferleri nedeniyle ilk borçlu bazında sınır ötesi alacaklar, nihai borçlu bazında sınır ötesi alacaklardan farklı olabilir.

1.2.4. İlk Borçlu Bazında Konsolide Bankacılık İstatistikleri

1.2.4.1. Raporlama Yapan Kuruluşlar

İlk Borçlu Bazında Konsolide Bankacılık İstatistikleri 4 grup banka tarafından raporlanmaktadır.

Yerli Bankalar:

Yerli bankalar merkez ofisleri raporlama yapan ülkede bulunan bankalardır. Yerli bankalar, bilanço içi finansal türevler hariç, tüm şubelerinin diğer ülkelerle olan tüm para birimleri cinsinden sınır ötesi alacaklarını ve iştiraklerinin buldukları ülkelerin yerleşiklerinden o ülkelerin para birimleri hariç, yani yabancı para birimlerinden yerel alacaklarını raporlamalıdır. Bir örnek ile açıklamak gerekirse, sadece Almanya'da tek bir yurt dışı şubesi bulunan bir Türk bankası, Türkiye'deki şubelerinin Türkiye'de yerleşikler hariç diğer tüm kişilerden olan alacaklarını ve Almanya şubesinin Türkiye'de yerleşikler haricindeki kişilerden olan sınır ötesi alacakları ile Almanya'da yerleşik kişilerden olan yabancı para cinsinden yerel alacaklarını raporlamakla yükümlüdür.

Konsolide Edilmiş Bölge İçi Yabancı Bankalar:

Raporlama yapan ülkede bulunan ve faaliyetleri, başka bir raporlama yapan ülkedeki merkez ofisleri tarafından konsolide edilen bankalar, konsolide edilmiş bölge içi yabancı bankalar olarak tanımlanırlar ve yalnızca merkez ofislerinin bulunduğu ülkenin yerleşiklerinden olan sınır ötesi alacaklarını konsolide edilmemiş bir şekilde raporlamalıdır. Faaliyetleri merkez ofisleri tarafından konsolide edilmeyen bölge içi (merkezi raporlama yapan bir ülkede bulunan) yabancı bankalar ise tüm ülkelerle olan uluslararası alacaklarının tamamını bildirmelidirler.

Konsolide Edilmemiş Bölge Dışı Yabancı Bankalar:

Merkezi raporlama yapmayan bir ülkede bulunan, raporlama yapan ülkede yer alan tüm banka iştirakleri ya da şubeleri veya milliyeti belli olmayan konsorsiyum bankaları, kendi merkezlerinin bulunduğu ülke de dahil olmak üzere tüm ülkelerden olan sınır ötesi alacaklarını konsolide edilmemiş bir şekilde raporlamalıdır. Bu veriler söz konusu bankaların buldukları ülke dışındaki ülkelerde bulunan ofisleriyle olan tüm pozisyonları içermelidir. Böylelikle BIS'a raporlama yapan ülkelerdeki bankalara oranla bölge dışı yabancı bankaların konsolide edilmemiş alacaklarının büyüklüğü ölçülebilir.

Konsolide Edilmemiş Bölge İçi Yabancı Bankalar:

Merkez ofisleri tarafından konsolide edilmemiş bölge içi yabancı bankalar, uluslararası alacaklarını tüm ülkelerden ayrı ayrı gösterecek şekilde bir ülke dağılımı sağlamakla yükümlüdürler. Böylelikle alacakların ne kadarlık kısmının merkez ofislerce konsolide edilmediği tespit edilebilmektedir. Raporlama yapan ülkeler açısından da bölge dışı bankaların önemi anlaşılır hale gelmektedir.

1.2.4.2. Raporlanacak İşlemler

Bilanço Kapsamındaki Finansal Alacaklar:

Raporlama yapan bankalar finansal alacakları hakkında ilk borçlu bazında veri sağlamalıdır. Finansal alacaklar verisi raporlama yapan ülke

dışındaki tüm ülkelerden olan alacakları kapsmalıdır. Eğer finansal türevler bilanço dahilinde iseler nihai borçlu bazında raporlama ile tutarlı olmak adına bunlar raporlamanın dışında bırakılmalıdırlar.

Yerel Bankacılık İstatistikleri'nde olduğu gibi raporlanacak işlemler mevduatlar, yerleşik olmayanlar tarafından ihraç edilmiş yeniden satılabilir borç senetleri, ticari krediler, verilen krediler ve iştiraklerden oluşur. Şubeler arası alacaklar raporlanmamalıdır.

Risk Transferleri:

Raporlama yapan yerel bankalar, verilen garantiler ve taahhütler nedeniyle, riski ilk borçlu ülkeden nihai borçlu ülkeye transfer olan finansal türevler haricindeki sınır ötesi finansal alacakları ile ilgili veri sağlamalıdırlar. Buna ilave olarak, aynı şekilde, riski ilk borçlu ülkeden nihai borçlu ülkeye transfer olan, yabancı şubelerinin buldukları ülkelerdeki tüm para birimleri cinsinden yerel alacakları ile ilgili de veri sağlanmalıdır. Bu türden alacaklar, ilk borçlunun ülkesinden nihai borçlunun ülkesine transfer edilmiş riskleri ifade ederler.

Aşağıda sıralanan üç durumda riskin yeniden dağılımı ayrıştırılmalıdır:

- Yerleşik olmayan üçüncü bir tarafça garanti edilen yerleşik olmayanlardan alacaklar. Bu durumda hem ilk borçlu ülkeden dışarıya doğru risk transferi hem de garanti veren ülkeye içeri yönlü risk transferi raporlanmalıdır.
- Yerleşik üçüncü bir tarafça garanti edilen ya da riskin nakit teminat sağlanması ile yok edildiği yerleşik olmayanlardan alacaklar. Bu durumda yalnızca ilk borçlu ülkeden dışarıya doğru risk transferi raporlanmalıdır.
- Yerleşik olmayan üçüncü bir tarafça garanti edilen yerleşiklerden olan alacaklar. Bu durumda yalnızca yerleşik olmayan garanti veren ülkeye doğru risk transferi raporlanmalıdır.

1.2.5. Nihai Borçlu Bazında Konsolide Bankacılık İstatistikleri

Ülkelerin maruz kaldığı risklerin dağılımını ölçmek amacıyla, nihai riskin bulunduğu ülke, bir finansal alacağın garantörünün yerleşik olduğu ülke veya hukuki olarak bağımsız bir banka şubesinin merkez ofisinin bulunduğu ülke olarak tanımlanmıştır (BIS, 2012, s.17). Nihai borçlu bazında konsolide bankacılık istatistikleri, yerli bankaların yurt dışı yerleşiklerden alacaklarının, borçlu kuruluşun borcunu ödememesi durumunda bu riski üstelenen nihai borçlu kuruluşun yer aldığı ülke itibarıyla gösterilmesinden oluşmaktadır.

1.2.5.1. Raporlama Yapan Kuruluşlar

Raporlama yapan kuruluşlar İlk Borçlu Bazında Konsolide Bankacılık İstatistikleri'nde bahsi geçen yerli bankalardır.

1.2.5.2. Raporlanacak Veriler

Bilanço Dahilindeki Finansal Alacaklar:

Raporlama yapan yerli bankalar dünya çapında tüm şubelerinin bilanço dahilindeki sınır ötesi finansal alacaklarıyla ve yabancı ülkelerdeki şube veya iştiraklerinin, buldukları ülkelerin yerleşiklerinden olan alacaklarıyla ilgili olarak, çeyrek dönemler bazında veri sağlamakla yükümlüdürler. Bu verilere finansal türevler dahil değildir. Bu veriler konsolide edilerek ve nihai borçlu bazında raporlanmalıdır. Şubeler arası pozisyonlar netleştirilmeli ve pozisyonlar nihai finansal riskin bulunduğu nihai borçlu ülke itibarıyla bildirilmelidir.

Finansal varlıklar verisi, diğer ülke yerleşiklerinden olan tüm alacakları içerecek şekilde, finansal türevler hariç, bilançonun aktif kalemlerini içermelidir. Yerel Bankacılık İstatistikleri'nde de olduğu gibi raporlanacak işlemler mevduatlar, yerleşik olmayanlar tarafından ihraç edilen borç senetleri, verilen krediler ve iştiraklerden oluşur. Finansal türevler bilanço içinde bildirilmiş olsalar dahi finansal alacaklar olarak raporlanmamalı fakat türev işlemler adı altında ayrıca bildirilmelidirler.

Raporlama yapan yerli bankalar, yurt dışı şubelerinin sınır ötesi alacakları ile yerel alacaklarını ayrı başlıklar halinde bildirmelidirler.

Türev İşlemler:

Pozitif bir piyasa değeri olan türev işlemlerden kaynaklanan alacaklar, bilanço içi veya dışı işlemler ayrımı yapılmaksızın ayrıca raporlanmalıdır. Raporlama yapan yerli bankalar türev işlemlerden kaynaklanan sınır ötesi finansal alacakları ile şubelerinin, buldukları ülkelerin yerleşikleri ile yaptıkları türev işlemlerden kaynaklanan finansal alacakları ile ilgili olarak konsolide edilmiş veri sağlamakta yükümlüdürler. Veriler, konsolide edilerek ve nihai borçlu bazında raporlanmalıdır. Şubeler arası pozisyonlar netleştirilmeli ve nihai riskin bulunduğu ülke itibarıyla bildirilmelidir.

Cayılmaz Garantiler ve Kredi Taahhütleri:

Raporlama yapan yerli bankalar, tüm dünya çapında şubeleri tarafından yerleşik olmayanlara sağlanan garantiler ve yabancı ülkelerdeki şubelerinin buldukları ülkelerin yerleşiklerine sağlamış oldukları garantilerden, ilgili sözleşme bedellerinin, garantinin verildiği müşteri tarafından henüz kullanılmamış bölümüne denk gelen tutarları raporlamalıdır. Kredi taahhütleri için de yurtdışı kredi müşterilerine tahsis edilen, her an kullandırılmaya hazır olarak tutulan sınır ötesi ve yerel kredilerden, müşteriler tarafından henüz kullanılmayan kısımlar bildirilmelidir. Her iki tür veri de nihai borçlu bazında, nihai riskin bulunduğu ülkeden alacaklar olarak raporlanmalıdır. Şubeler arası pozisyonlar netleştirilmelidir.

1.2.6. İlk Borçlu ve Nihai Borçlu Bazında Veriler Arası Tutarlılık

Nihai borçlu bazında yabancı alacaklar verisi elde edilirken ilk borçlu bazında yabancı alacaklar ve net risk transferleri bilgileri kullanılır. Net risk transferleri eklendiğinde ilk borçlu bazında yabancı alacaklar verileri, nihai borçlu bazında yabancı alacaklara eşit olmalıdır. Bu eşitlik, bankacılık sektörünün toplam alacakları için olduğu gibi ayrı ayrı her bir ülkeden olan alacakları açısından da geçerli olmalıdır.

1.2.7. Karşı Ülke, Sektör ve Vade Ayrımları

Raporlama yapan bankalar, finansal alacakları ile ilgili olarak karşı ülke, sektör ve vade ayrımları olmak üzere üç ana ayırım bildirmekle yükümlüdürler.

İlk borçlu ve nihai borçlu bazında tüm finansal alacaklar için alacağın hangi ülkeden olduğunu gösteren bir karşı ülke ayırımı, ödemeler dengesi istatistikleri ile tutarlı bir yerleşiklik prensibine uygun olarak yapılmalıdır. Bu ayırım, tüm raporlanan işlemler ve risk transferleri verileri için geçerli olmalıdır.

Borçlusuna göre sektörel ayırım şu alacak türleri için yapılır:

- İlk borçlu bazında toplam uluslararası alacaklar (sınır ötesi alacaklar ile raporlama yapan bankaların yabancı ülkelerdeki şubelerinin yabancı para cinsinden yerel alacakları).
- Nihai borçlu bazında toplam yabancı alacaklar (sınır ötesi alacaklar ile raporlama yapan bankaların yabancı ülkelerdeki şubelerinin tüm para birimi cinsinden toplam yerel alacakları).

Bankalar, kamu sektörü, banka dışı özel sektör ve sektör ayırımı yapılamayan kategorileri olmak üzere dört sektör itibarıyla ayırım yapılmalıdır. Bankalar, mevduat ve benzeri fonlar toplayarak kredi veren ve kendi adına menkul kıymet yatırımı yapan yabancı kuruluşlar olarak tanımlanmıştır. Kamu sektörü, yurt dışı hükümetler, merkez bankaları ve çok uluslu kalkınma ve yatırım bankalarından oluşur. Banka dışı özel sektör, bankacılık dışı finansal kuruluşlar ve şirketler ile hanehalkı ve kar amacı gütmeyen (Kamu İktisadi Kuruluşları statüsündeki kuruluşlar dahil) kuruluşlardan oluşmaktadır.

1.2.8. Diğer Raporlama Standartları

1.2.8.1. Varlıkların Netleştirilmesi

Yerel Bankacılık İstatistikleri'nde olduğu gibi, varlıkları oluşturan finansal alacaklar gayri safi değerleriyle raporlanır. Fakat raporlama yapan

lkelerdeki bankaların merkez ofisleri yabancı ülkelerdeki Őubelerinden olan finansal alacaklarını raporlamaya dahil etmemelidirler. Türev işlemlerden kaynaklanan finansal alacaklar ancak sözleŐmeler aynı tarafla yapılmış ise ve hukuki bir netleŐtirme anlaşması var ise netleŐtirilebilirler. Türev işlemlerden kaynaklanan diŐer tüm finansal alacaklar netleştirilmeksizin raporlanmalıdır. Türev işlemler eŐer negatif bir piyasa deŐerine sahipse bu yükümlülük olarak adlandırılır ve finansal alacak olarak raporlanamaz.

1.2.8.2. DeŐerleme

Temel bir kural olarak bankaların uluslararası alacakları piyasa deŐerleri ile raporlanmalıdır. Piyasa deŐerini kullanmanın uygun olmadığı durumlarda sözleşme ile belirlenen deŐerleri veya nominal deŐerler kullanılmalıdır. İlk Borçlu Bazında Konsolide Bankacılık İstatistikleri'nde yerli bankaların yurt dışı Şubelerinin yerel para cinsinden yerel borçları da raporlanmaktadır. Bu yerel borçlar iÇin piyasa deŐerinden ziyade sözleşme deŐerleri veya nominal deŐerlerin kullanılması daha uygundur. Finansal türevlerden kaynaklanan finansal alacaklar gayri safi piyasa deŐerleriyle raporlanmalıdır.

1.2.8.3. Vadesi GeŐmiŐler ve Amortize Edilen Varlıklar

Silininceye kadar vadesi geŐmiŐ faiz ve anapara tutarları finansal alacaklar olarak raporlanmalıdırlar. Amortize edilen varlıklardan kaynaklanan alacak hakları ise raporlamaya dahil edilmemelidir.

1.2.8.4. Kullanılan Para Birimi

Yerel Bankacılık İstatistikleri'nde olduğu gibi Konsolide Bankacılık İstatistikleri'nde de BIS'a raporlanan tüm veriler ABD Doları cinsinden raporlanmaktadır. ABD Doları dışındaki veriler, raporlama çeyrek dönemler bazında yapıldığından, her bir çeyrek dönem sonu itibarıyla geÇerli olan kurlar kullanılarak ABD Dolarına evrilmelidir.

İKİNCİ BÖLÜM

G-20 BİLGİ AÇIKLARI İNİSİYATİFİ VE ULUSLARARASI BANKACILIK İSTATİSTİKLERİ

Bu bölümde, G-20 Bilgi Açıkları İnisiyatifi ve Uluslararası Bankacılık İstatistikleri birlikte ele alınacaktır. Öncelikle bilgi açıkları konusunun gündeme geliş şekli hakkında bilgi verilecek, daha sonra Uluslararası Bankacılık İstatistiklerinin, G-20 Bilgi Açıkları İnisiyatifi çerçevesinde ne yönde değişeceği konusu üzerinde durulacaktır.

2.1. Küresel Finansal Kriz ve Bilgi Açıkları

2008 yılında baş gösteren küresel finansal kriz, süreli, tutarlı ve karşılaştırılabilir bilginin önemini bir kez daha açıkça ortaya koymuştur. Kriz, yalnızca sanayileşmiş ülkeleri etkilemekle kalmamış, çok sayıda gelişmekte olan ülkeyi de etkisi altına almıştır. Krizin etkisini gösterdiği ülkelerde önemli ölçüde gayri safi milli hasıla düşüşleri ve artan oranda işsizlik gözlenmiştir. Krizin ardından daha geniş kapsamlı bir bilgi kümesinin varlığının krizleri öngörmeye yardımcı olabileceği ve kriz süresince ortaya çıkan gelişmeleri daha iyi yönetmeyi mümkün kılabileceği görüşü hakim olmuştur (FSB Sekreteryası ve IMF, 2009, s.9-10).

Küresel finansal krizin ortaya çıkardığı bir başka gerçek de finansal istikrarı sağlamak için yeterli düzeyde çalışmalar yapılabilmesinin ve politika yapıcıların doğru karar alabilmesinin ön koşulunun ilave istatistiki veri üretilmesi olduğudur (Özek ve Şahinbeyoğlu, Nisan 2012). Ancak bu şekilde bir ekonomiyi oluşturan sektörler ve ekonomiler arasındaki bağımlılıkların gün yüzüne çıkması mümkün olacaktır.

Yukarıda sayılanlara ilave olarak küresel finansal kriz, resmi istatistiklerin yayımlanması ve kolay ulaşılabilir olması konularında da

gelişme katedilmesi gerekliliğine dikkati çekmiştir. Bilgi açıklarının ortadan kaldırılmasında, ulusal verilerin uluslararası alanda elde edilebilir olmasının sağlanması ve daha uzun dönemleri kapsayacak şekilde veri yayımlanmasının önemi ortaya çıkmıştır (Sola ve Strobbe, 2010).

Küresel finansal kriz öncesinde finansal kuruluşların güvenilirliği ve sağlamlığı her bir kuruluşun kendi kurumsal bakış açısından değerlendirilmekteydi. Kriz, ihtiyati gözetim ve finansal piyasaların düzenlenmesi söz konusu olduğunda sistemik riskin ciddiye alınması gerektiğini ortaya koymuştur (Espinosa-Vega ve diğerleri, 2011, s.1). Sistemik risk, bir piyasada faaliyet gösteren ekonomik aktörlerin arasındaki bağımlılıklardan kaynaklanan, tek bir kurum ya da bir kurumlar grubunun başarısızlığının tüm sistemi ve finansal piyasaların aracılık işlevini tehlikeye sokacağı durumlarda gözlenen risk olarak tanımlanmaktadır (Cecchetti ve diğerleri, 2010, s.3). Bankacılık sistemini oluşturan kuruluşların önemli bir kısmının özsermayelerini aşan tutarlarda kredi kayıplarıyla karşılaşmaları durumunda sistemik bir risk ortaya çıkmaktadır (Demirgüç-Kunt ve Detragiache, 1998, s.85).

Krizle birlikte sistemik riskin ölçülebilmesinin ne denli zor olduğu bir kez daha görülmüştür. BIS tarafından yapılan bir çalışmaya göre sistemik olarak önemli finansal kuruluşların izlenmesinde aşağıda sıralanan beş husus öne çıkmaktadır:

- Konsolide edilmiş bilançoların takip edilmesi önemlidir çünkü bilançolar risk birikiminin gözlenebileceği önemli birer araçlardır.
- Yükümlülüklerin takip edilmesi önemlidir çünkü krizi küresel hale getiren fonlama piyasalarındaki yıkım olmuştur ve mevcut veriler, fonlama bilgilerini ve yükümlülüklerin yapısını açıkça göstermekte yeterli olmamıştır.

- Varlık ve yükümlülüklerin hangi para birimi cinsinden olduğu önemlidir çünkü varlıkların farklı para birimleri kullanılarak finansmanı, borç çevirme riskinin oluşmasına neden olabilir.
- Bir kuruluşun başka kuruluşlarla kurduğu finansal ilişkilerin yalnızca miktar olarak büyüklüğü değil, yapısı da önemlidir ve bu kuruluşun sistemik olarak ne denli önemli olduğunu saptamaya yardımcı olur.
- Banka dışı finansal kuruluşlar, örneğin emeklilik fonları ve sigorta şirketleri de en az bankalar kadar önemlidir ve finansal sistemin sağlıklı işleyişi açısından dikkatle takip edilmelidirler.

Küresel finansal krizle birlikte tartışılmaya başlanan bilgi açıklarının önemi ve sistemik riskin neden ciddiye alınması gerektiği kriz öncesinde ve sonrasında içinde bulunduğu durum nedeniyle Yunanistan örneğinin incelenmesiyle daha iyi anlaşılabilir. Maastricht kriterleri gereğince Avrupa Birliği üyesi bir ülkenin kamu borcunun gayri safi milli hasılasına oranının %60'ı aşmaması ve bütçe açığının gayri safi milli hasılasına oranının da %3'ü geçmemesi gerekmektedir (Dağdelen, 2011). Bu koşulu sağlayabilmek için Yunanistan dış borçlarını iç borçlarıyla takas etmeyi seçmiştir. Bir yatırım bankasıyla yaptığı anlaşma gereğince Yunanistan 640 milyon İngiliz Sterlini tutarında kredi sağlamış, ancak bunu kamu borcunun gayri safi milli hasılasına oranını hiç artırmadan yapmıştır çünkü anlaşma bir döviz swapı olarak isimlendirilmiştir ve bu şekilde sağlanan finansman, resmi borç istatistikleri içinde yer almamaktadır. Böylelikle Yunanistan bugünün yükümlülüklerini gelecekte karşılayacağı daha yüksek tutarlar pahasına düşük göstermiştir (Schwartz ve diğerleri, 2010, s.1). Bu sırada yapılan işlemlerle ilgili olarak Yunanistan tarafından yeterli istatistiki bilgi sağlanmadığı için türev finansal araçların ne şekilde kullanıldığı Avrupa Birliği'nin resmi istatistik kuruluşu olan Eurostat tarafından dahi tam olarak anlaşılammıştır. Ancak Yunanistan da girdiği anlaşmanın risklerini ve maliyetlerini hesaplamak için gerekli araçlardan yoksun kalmıştır (Arghyrou ve Tsoukalas, 2011). Kriz nedeniyle bütün Avrupa'da yaşanan resesyon ve yükselen resmi bütçe açığı rakamları, daha fazla gizlenmiş yükümlülüklerin

ortaya çıkacağı korkusu ile Yunanistan'a olan güven bunalımını tetiklemiş ve Euro'nun değerinin daha da aşağıya düşmesine sebep olmuştur. Yunanistan'ın iflası, diğer Avrupa ülkelerinin borçlanma faizlerini de ciddi ölçüde yukarı doğru çekmeye yol açacak bir gelişme olarak algılanmıştır. Bu durumdan son derece olumsuz şekilde etkilenen bir başka ekonomik aktör grubu ise Yunanistan'a borç veren kuruluşlar olmuştur. Yunanistan'ın içinde bulunduğu durumla başlayan süreç tüm Avrupa bankacılık sistemini tehdit etmekle kalmayarak, küresel büyümeye de sekte vurmuştur. Tüm bu gelişmeler göstermektedir ki Yunanistan'ın borç krizi ile ilgili bilgi açıklarının başlattığı süreç, yalnızca Avrupa kıtasındaki ülkeleri etkilemekle kalmayarak tüm dünya ekonomileri için bir tehdit unsuru haline gelmiştir. Kriz sonrasında Yunanistan, Eurostat'tan teknik yardım istemiştir. Bugün Yunanistan kamu borcu verileri, daha önce kamu borcunun içinde yer almayan garantileri ve swapları da içermektedir. Yunanistan İstatistik Ofisi Maliye Bakanlığı'ndan ayrılarak özerk hale gelmiş ve bilgi açıklarını giderme yolunda önemli bir adım atılmıştır (Katz ve Martinuzzi, 2010, s.1).

2.2. G-20 Bilgi Açıkları İnisyatifi

Bu gelişmelerden hareketle Nisan 2009'da G-20 ülkelerinin Maliye Bakanları ve Merkez Bankaları Başkanları, IMF ve Finansal İstikrar Kurulu (FSB) önderliğinde bir grubun bir araya gelerek bilgi eksikliği ve veri toplamadaki eksiklikleri gidermek, mevcut veri kaynaklarını geliştirmek ve var olan eksiklikleri değerlendirip bunlar hakkında öneriler getirmek üzere çalışmalarını talep etmiş ve G-20 Bilgi Açıkları İnisyatifi bu şekilde oluşmuştur. IMF ve FSB tarafından hazırlanan ve içinde risklerin gözlenmesi, azaltılması ve yönetilmesi üzerine 20 öneri barındıran rapor 2009 yılının Kasım ayında G-20 Maliye Bakanları ve Merkez Bankası Başkanlarına sunulmuş ve öneriler kabul edilerek söz konusu alanlarda ilerleme kaydedilmek üzere çalışmalar başlatılmıştır.

G-20 Bilgi Açıkları İnisyatifi çerçevesinde saptanan öneriler temel olarak finans sektöründe risk oluşturabilecek unsurların öngörülebilmesi, sınır ötesi finansal ilişkiler üzerine mevcut veri setlerinin geliştirilmesi, ulusal

ekonomilerin şoklara açıklığının gözlemlenmesi ve resmi istatistik kuruluşları arasındaki iletişimin artırılmasına yönelik olarak oluşturulmuştur. Söz konusu öneriler aşağıda sıralanmıştır (FSB Sekreteryası ve IMF, 2011, s.6):

- Öneri 1: FSB ve IMF tarafından G-20 Merkez Bankası Başkanları ve Maliye Bakanlarına tüm önerilerin gerçekleştirilmesine yönelik bir eylem planı sunulmalı ve her yıl kaydedilen aşamalar hakkında bilgi verilmelidir.

- Öneri 2: Finansal Sağlık Göstergeleri (FSG) gözden geçirilmelidir ve bunları raporlayan ülke sayısı artırılmaya çalışılmalıdır.

- Öneri 3: IMF, FSG Derleme Kılavuzunda yer alacak şekilde kuyruk riski, yoğunlaşma, dağılım varyasyonu ve göstergelerin değişkenliği konularında standartlar hazırlamalıdır.

- Öneri 4: BIS ve IMF uluslararası toplum tarafından üstlenilen makro ihtiyati riskin araştırılması için toplam kaldıraç ve vade uyumsuzluğu konularında alınabilecek önlemler konusunda bir çalışma yaparak Küresel Finansal Sistem Hakkındaki Çalışma Komitesi (CGFS) ve Basel Bankacılık Denetim Komitesi'ne (BCBS) sunmalıdır.

- Öneri 5: Kredi temerrüt takası (CDS) piyasalarında risk transferinin daha iyi anlaşılması için istatistikler geliştirilmeli ve buna yönelik olarak CGFS ve BIS, merkez bankaları ve düzenleme görevini üstlenen kuruluşlarla işbirliği yapılmalıdır.

- Öneri 6: Sermaye piyasalarını düzenleyici kurumlar tarafından, yapılandırılmış karmaşık enstrümanlar hakkında kamuoyuna sunulabilecek bilgileri içeren finansal raporlama uygulamaları hakkında araştırma yapılmalı ve çeşitli önerilerde bulunulmalıdır.

- Öneri 7: BIS menkul kıymet istatistikleri toplamalıdır ve istatistik ofisleri de bu konuda BIS'a yardımcı olmalıdır. BIS, ECB ve IMF tarafından Menkul Kıymetler İstatistikleri El Kitabı geliştirilmelidir.

- Öneri 8: FSB, finansal kuruluşlar arasında bilgi paylaşımı ve toplanması konularında çalışmalı ve kriz yönetimi için bilgi paylaşımını kolaylaştırıcı yönde hareket etmelidir. Bu sırada ortaya çıkabilecek gizlilik ve hukuki engeller gibi konular göz önünde bulundurulmalıdır.

- Öneri 9: FSB, IMF ile dayanışma içinde olarak, 2010 yılı sonuna kadar sistemik öneme sahip küresel finansal kuruluşların (GSIFI) ulusal piyasalar ve çeşitli finansal sektörler açısından önemini daha iyi anlamayı sağlayacak çalışmalar yapmalıdır.

- Öneri 10: Tüm G-20 ülkeleri IMF'nin Eşgüdümlü Portföy Yatırımları Anketi (CPIS) ve BIS'in Uluslararası Bankacılık İstatistikleri'ne katılmaya teşvik edilmelidir.

- Öneri 11: Bankacılık dışı finansal sektör, BIS ve CGFS tarafından, konsolide bankacılık istatistikleri içinde ayrı bir başlık olarak tanımlanmalı ve uluslararası finansal sistemde bankacılık dışı finansal kuruluşların fonlama akımları ile ilgili bilgi toplanmalıdır. IMF, CPIS verilerinin toplanma sıklığı ve zamanında toplanabilirliği üzerine çalışmaya devam etmelidir.

- Öneri 12: IMF, Uluslararası Yatırım Pozisyonu'nu raporlayan ülkelerin sayısının artırılması ve raporlamanın çeyrek dönemler itibarıyla yapılması yönünde çaba göstermelidir.

- Öneri 13: Ekonomik ve Finansal İstatistikler Grubu (IAG) finansal ve finansal olmayan kuruluşların sınır ötesi işlemlerinin yabancı para türevleri de içerecek şekilde raporlanması ve yayımlanmasını teşvik edecek yönde çalışmalar yapmalıdır.

- Öneri 14: IAG, FSB ile işbirliği içinde çeşitli veri kaynaklarından ve danışmanlık hizmetlerinden yararlanarak, büyük bankacılık dışı finansal kuruluşların pozisyonlarını izlemek üzere bir standart tablonun oluşturulması için çalışmalıdır.

- Öneri 15: IAG, G-20 ülkelerinden başlayarak bilanço yaklaşımının (BSA) kullanımı, fon akımları verisi ve sektörel verilerin toplanması ve yayımlanması gibi hususları teşvik edecek bir yöntem geliştirmelidir. Bankacılık dışı finansal sektör verilerine öncelik verilmelidir.

- Öneri 16: Bilgi kaynakları ve bilginin sınıflandırılması gibi konularda önerilen iyileştirmeler kaydedildikçe istatistik uzmanları daha sık ve süreli yayınlar üretmelidirler.

- Öneri 17: IMF, Kamu Finans İstatistikleri Kılavuzu'na (2001) göre oluşturulmuş standart, karşılaştırılabilir, süreli finansal istatistikler üretmelidir.

- Öneri 18: Dünya Bankası, IMF'nin de katkısıyla, kamu sektörü borç istatistikleri veri tabanını oluşturmalıdır.

- Öneri 19: Fiyat İstatistikleri Çalışma Grubu emlak fiyatları endeksleri için hazırlanması planlanan el kitabını yayımlamalıdır. Emlak fiyatları hakkında bilgiler BIS web sitesinde yayımlanmalıdır.

- Öneri 20: G-20 ülkeleri Temel Küresel Göstergeler web sayfasının gelişimini desteklemelidirler ve ülkelerinin temel bilgi açıklarını kapatmalıdırlar. IAG daha uzun süreli verileri yayımlamaya hazır hale getirmek için çalışmalıdır.

Yukarıda sayılan öneriler doğrultusunda elde edilecek ilave istatistiki veriler kullanılarak, finans sektöründe ortaya çıkabilecek risklerin önceden tespit edilmesi ve izlenmesi mümkün olacaktır. Buna ilave olarak, ekonomiler arasındaki sektörel bağımlılıkların ve kırılganlıkların gün yüzüne çıkması sağlanacaktır. Bu süreçte nihai amaç, finansal ve finansal olmayan sermaye akımlarının küresel ölçekte takibini mümkün kılan bir bilgi ağı meydana getirmektir. FSG'yi raporlayan ülke sayısının artırılması; kuyruk riski, yoğunlaşma, dağılım varyasyonu ve göstergelerin değişkenliği konularında ortak standartlar oluşturulması; CDS piyasalarında risk transferlerinin açıkça görülebilmesi amacıyla yeni istatistikler geliştirilmesi ve ilave menkul kıymet istatistiklerinin toplanması, finansal sektörde oluşacak risklerin izlenmesi açısından önemli katkı sağlayacaktır. Tüm G-20 ülkelerinin CPIS,

Uluslararası Bankacılık İstatistikleri ve Uluslararası Yatırım Pozisyonu verilerini yenilenen standartlar doğrultusunda raporlamaları, derlenen verilerin temel finansal merkezleri kapsamını ve bu sayede sınır ötesi finansal bağımlılıkların gün yüzüne çıkmasını mümkün kılacaktır. Sektörel hesaplar, kamu sektörü borç istatistikleri ve emlak fiyatları endeksleri gibi veri kümelerinde kaydedilecek gelişmeler ise yerel ekonomilerin şoklara açıklığını gözlemlenmede faydalı olacaktır.

Bu çerçevede değerlendirildiğinde, G-20 Bilgi Açıkları İnisyatifi'nin oldukça kapsamlı bir çalışma olduğu ve veri açıklarını kapatmak amacıyla yeterli düzeyde girişimde bulunduğu söylenebilir. Ancak küresel ekonomik gelişmeler doğrultusunda zaman içinde ortaya çıkabilecek yeni durumlar neticesinde ilave önlemlere ve verilere gereksinim duyulabileceği hususu, derleyiciler ve politika yapıcılar tarafından göz ardı edilmemelidir. Akılda tutulması gereken bir başka husus da, söz konusu girişimin başarılı olabilmesi ve amacına ulaşabilmesi için katılımcı ülkeler tarafından yeterli desteğin gösterilmesi gerektiğidir. G-20 Bilgi Açıkları İnisyatifi kapsamında raporlanacak verilerin kapsamının genişletilmesinin, raporlama yapan kuruluşlar için ilave iş yükü yaratacağı gerçeği göz önünde bulundurularak, öngörülen gelişmelerin kaydedilebilmesi için bu kuruluşlara yeni raporlama standartlarına uyum sağlayabilmeleri amacıyla yeterli sürenin tanınması gerekmektedir.

2.3. Bilgi Açıkları ve TCMB

Günümüz itibarıyla gelinen noktada yukarıda sayılan öneriler Bankamızın sorumlu bulunduğu alanlar açısından değerlendirildiğinde mevcut durum şu şekilde özetlenebilir. TCMB, BIS'a, Borç Senetleri İstatistikleri Kılavuzu'nda belirtildiği şekilde verilerini eksiksiz olarak göndermektedir. Tüm G-20 ülkeleri ile birlikte Türkiye de CPIS'ye katılmaktadır. Bankamız 2001 yılından beri CPIS anketine katılmakla beraber, yıllık olarak düzenlenmesi yeterli olan anketi yılda 4 defa gerçekleştirmektedir. Anket sonuçları ayrı bir veri seti olarak yayımlanmamakla beraber, Uluslararası Yatırım Pozisyonu Varlıklar/Portföy

Yatırımları başlığı altında çeyrek dönemler bazında, sektör ve coğrafi dağılımlarıyla yayımlanmaktadır. Bunlara ilave olarak, 2012 yılı 1. çeyrek verisinden başlayarak yılda dört defa Uluslararası Yatırım Pozisyonu istatistikleri yayımlanmaya başlanmıştır. Ödemeler Dengesi 6. Kılavuzu metodolojisi, Ödemeler Dengesi İstatistikleri ile beraber Uluslararası Yatırım Pozisyonu istatistikleri için de 2014 yılından itibaren uygulanacaktır. Yine bir başka öneri konusu olan emlak piyasasındaki fiyat değişimlerinin takip edilmesine yönelik olarak, ülke genelini kapsayan konut fiyat endeksi Bankamızca 2012 yılının Mart ayından itibaren yayımlanmaya başlanmıştır. Söz konusu endekste temel yıl olarak 2010 yılı esas alınmıştır. Konut fiyat endeksi verileri BIS'a raporlanmaktadır.

Bu çalışmanın konusu olan Uluslararası Bankacılık İstatistikleri açısından değerlendirildiğinde ise yukarıda sayılan önerilerden 10. ve 11. öneriler söz konusu veri kümesini ilgilendirmekte olup, bu çerçevede Uluslararası Bankacılık İstatistikleri veri kümesinde yapılması öngörülen geliştirmeler bir sonraki kısımda detaylı bir şekilde incelenmektedir. BIS tarafından toplulaştırılarak yayımlanmakta olan Uluslararası Bankacılık İstatistikleri verileri, Türkiye'de Bankamız tarafından derlenerek BIS'a raporlanmaktadır. Mevcut uygulamada raporlanan veriler BIS tarafından yayımlanan kılavuzlar ile belirlenen standartlara uygun olup, 11. öneride belirtildiği gibi bankacılık dışı finansal sektörü içermek üzere ilave sektör ayrımı sağlanmasına ilişkin çalışmaların 2013 yılı içerisinde tamamlanması planlanmaktadır.

2.4. G-20 Bilgi Açıkları İnisyatifi Çerçevesinde Uluslararası Bankacılık İstatistikleri'nde Yapılacak Geliştirmeler

G-20 Bilgi Açıkları İnisyatifi çerçevesinde saptanan öneriler temel olarak finans sektöründe risk oluşturabilecek unsurların öngörülebilmesi, sınır ötesi finansal ilişkiler üzerine mevcut veri setlerinin geliştirilmesi ve ulusal ekonomilerin şoklara açıklığının gözlemlenmesi amaçlarıyla BIS, Uluslararası Bankacılık İstatistikleri verilerinin geliştirilmesi gerektiğini vurgulamıştı. Bu amaçlardan hareketle BIS, Uluslararası Bankacılık İstatistikleri veri setini üç

önemli sebeple geliştirmeyi uygun görmüştür. Birinci olarak söz konusu geliştirmeler, ulusal bankacılık sistemlerinin açık pozisyonlarının görülmesini sağlayacaktır. İkinci olarak Uluslararası Bankacılık İstatistikleri veri seti, bankaların hem uluslararası hem de ulusal düzeyde kredi kullanma alışkanlıklarını daha açık bir şekilde ortaya koyacak şekilde güncellenecektir. Üçüncü olarak ise bu gelişmelere bağlı olarak Uluslararası Bankacılık İstatistikleri veri setinin kullanım alanı özellikle bankaların fonlama riskini ölçmeye yarayacak şekilde genişleyecektir.

Yukarıda sayılan amaçlarla ortaya konulan geliştirmeler, 1. Aşama Geliştirmeler ve 2. Aşama Geliştirmeler olarak iki gruba ayrılmaktadır:

1. Aşama Geliştirmeler: Merkez Bankalarının ilave veri toplamaksızın uygulayabilecekleri geliştirmelerdir.
2. Aşama Geliştirmeler: Uluslararası Bankacılık İstatistikleri veri setinde büyük ölçekli ve uzun süreli değişiklikler yapmak üzere oluşturulmuş, raporlama yapan kuruluşlardan ilave bilgi toplanmasını gerektirecek düzeyde geliştirmelerdir.

Bu çerçevede, 1. Aşama ve 2. Aşama Geliştirmeler aşağıda detaylı bir şekilde incelenecektir.

2.4.1. 1. Aşama Geliştirmeler

BIS tarafından 1. Aşama Geliştirmeler olarak sınıflandırılan ve Merkez Bankalarınca ilave veri toplanmaksızın uygulanabilecek olan bu değişiklikler 2012 yılının Nisan ayında CGFS tarafından onaylanmış olup, 2012 yılının ikinci çeyrek Uluslararası Bankacılık İstatistikleri verileri için geçerli olmuştur. Söz konusu geliştirmeler Yerel Bankacılık İstatistikleri üzerine yoğunlaşmıştır. Bu çerçevede, 1. Aşama Geliştirmeler raporlama yapan bankaların bilançolarının tamamını kapsamaya yönelik olarak tasarlanmıştır. Söz konusu geliştirmeler aşağıdaki gibi sıralanabilir:

1. Bankaların raporlama yapan ülkenin yerleşikleri ile olan yerel para birimi cinsinden işlemleri, Yerleşiklik Bazında ve Ortaklık Yapısına Göre Yerel Bankacılık İstatistikleri'ne eklenecektir.
2. Ortaklık Yapısına Göre Yerel Bankacılık İstatistikleri'nde bankaların varlık ve yükümlülüklerinin para birimleri bazında ayrımı, GBP ve CHF türünden işlemleri ayrıca gösterecek şekilde geliştirilecektir.
3. Bankaların varlık ve yükümlülüklerinin dağıldığı coğrafyanın tamamını görebilmek amacıyla Ortaklık Yapısına Göre Yerel Bankacılık İstatistikleri'ne bankaların varlık ve yükümlülüklerinin hangi ülkeden kaynaklandığını gösterecek şekilde karşı ülke ayrımı ilave edilecektir. Örnek vermek gerekirse, İsviçre merkezli bir bankanın Türkiye şubesinin Orta Doğulu bir banka dışı kuruluşu olan ABD Doları cinsinden borçları takip edilebilir hale gelecektir.
4. Alacaklı ve borçlunun sektörünün bilinmediği durumlar için Yerel Bankacılık İstatistikleri altında sektörü bilinmeyen ayrımı oluşturulacaktır.

2.4.2. 2. Aşama Geliştirmeler

2. Aşama Geliştirmeler hem Yerel hem de Konsolide Bankacılık İstatistikleri'ni bilgi açıklarını kapatmak üzere genişletmeye yöneliktir. Bu geliştirmeler, temel olarak üç ana hedefe odaklanmaktadır. Birincisi, bankaların belirli ülkelere ve sektörlerle açtıkları kredi büyüklüklerinde meydana gelen değişiklikleri takip edebilmektir. İkinci hedef, her bir ülkenin finansal ve finansal olmayan sektörlerinin kullandıkları ulusal ve uluslararası banka kredilerinde meydana gelen değişiklikleri izlemektir. Üçüncü ve son hedef ise temel bankacılık sistemlerinin varlık ve yükümlülüklerindeki para birimi uyumsuzluklarını tespit ederek, maruz kaldıkları fonlama risklerini değerlendirebilmek ve bankaların yükümlülüklerini ve özsermayelerini izlemektir.

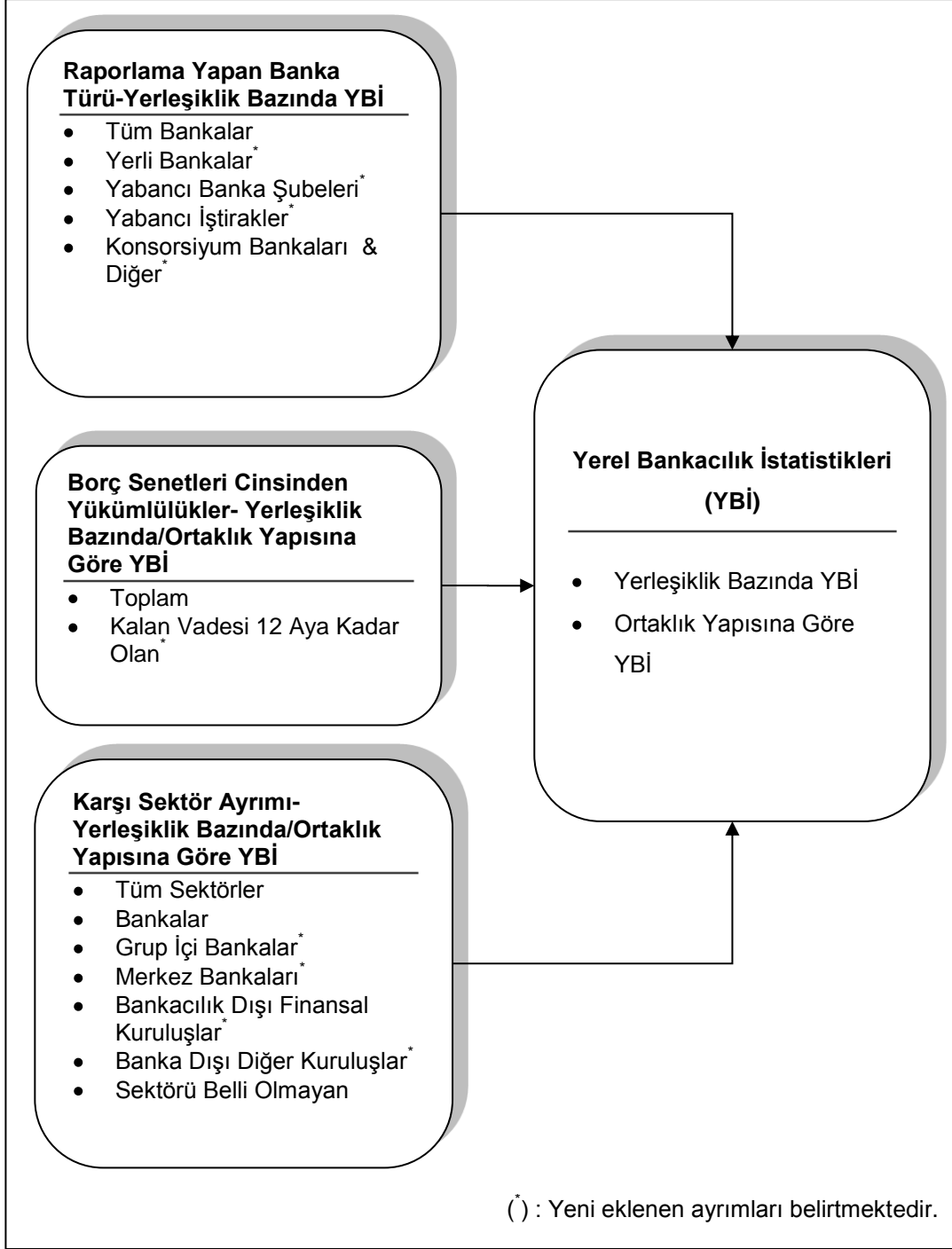
Söz konusu geliştirmeleri merkez bankalarının 2013 yılının dördüncü çeyreğine kadar uygulamaya koymaları ve raporlamaya da bu tarih itibarıyla başlamaları beklenmektedir. Şekil 2.1’de Yerel Bankacılık İstatistikleri, Şekil 2.2’de ise Konsolide Bankacılık İstatistikleri için başlıklar halinde özetlenen ve raporlama yapan kuruluşlardan ilave bilgi toplanmasını gerektiren 2. Aşama Geliştirmeler aşağıdaki şekilde sıralanabilir:

- Merkez Bankaları ellerinde bulunan bilgileri daha geniş kitlelere ulaştırmak amacıyla mevcut gizlilik politikalarını gözden geçirmelidir. CGFS üyesi merkez bankaları bu konuda öncülük ederek diğer merkez bankalarına örnek olmalıdırlar.
- CGFS, BIS’in mevcut Uluslararası Bankacılık İstatistikleri gereklerini yerine getiremeyen ülkelere bilgi açıklarını kapatmak üzere verdiği desteğe eşlik etmelidir. BIS hem mevcut raporlama yapan ülkelerle hâlihazırda var olan ancak yerine getirilemeyen gerekler üzerine çalışmaya hem de gelişmekte olan ve raporlama yapmayan ülkeleri raporlama yapmaya teşvik etmeye devam etmelidir.
- Konsolide Bankacılık İstatistikleri Kılavuzu’na bankaların mevcut konsolidasyon faaliyetlerinin açıklamasını içeren bir tablo eklenmelidir. Gelecekteki 1 ila 2 yıl içerisinde en iyi konsolidasyon işleminin nasıl yapılacağına dair bir tanım geliştirilmeli ve tüm merkez bankaları bu tanımı uygulamaları için teşvik edilmelidir.
- İlk Borçlu ve Nihai Borçlu Bazında Konsolide Bankacılık İstatistikleri’nde bankaların varlık ve yükümlülüklerinin sektörel dağılımını gösteren ayrıma bankacılık dışı finansal kuruluşlar eklenmeli yani sektörler bankalar, resmi kuruluşlar (genel hükümet ve parasal otorite), bankacılık dışı finansal kuruluşlar, finansal olmayan özel kuruluşlar ve sektörü belli olmayan olmak üzere ayrıştırmalıdır. Merkez bankaları buna ilave olarak finansal olmayan özel kuruluşlar başlığı altında finansal olmayan şirketler ve hanehalkı ayırımında bulunmaya teşvik edilmelidirler.

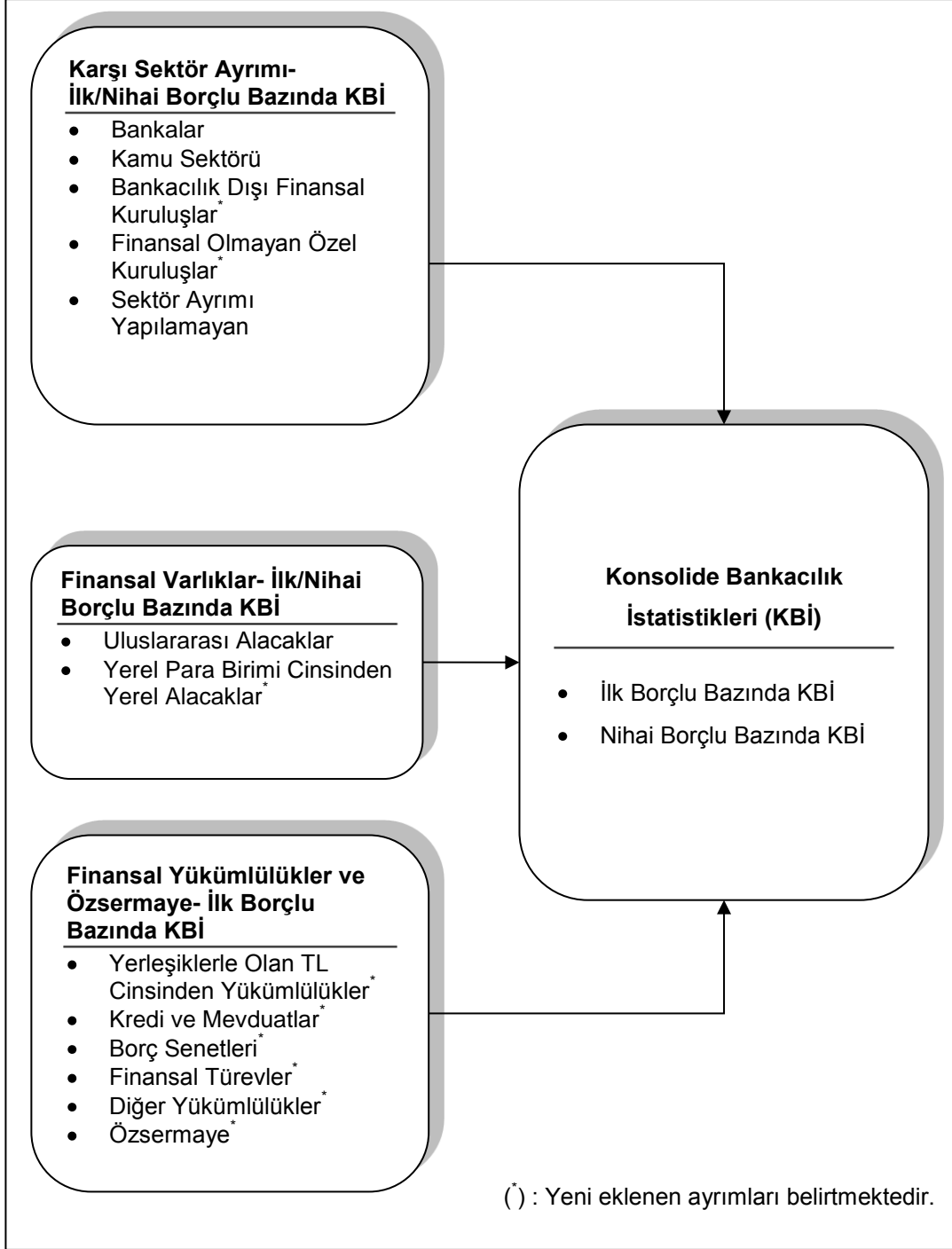
- Konsolide Bankacılık İstatistikleri'nde bankaların buldukları ülkelerin yerleşiklerinden olan alacakları raporlanmaya başlanmalıdır.
- Merkez bankaları kendi ülkelerinde yerleşik bankaların toplam özsermayelerini İlk Borçlu Bazında Konsolide Bankacılık İstatistikleri içinde raporlamaya başlamalıdır. Burada yer alan toplam özsermaye tanımı, Uluslararası Finansal Raporlama Standartları'na ya da en azından ulusal muhasebe standartlarına uygun olmalıdır.
- Mevcut raporlamada merkez bankaları Yerleşiklik Bazında Yerel Bankacılık İstatistikleri altında bankaların varlık ve yükümlülüklerini raporlama yapan banka türü bazında sadece tüm bankaların toplam varlık ve yükümlülükleri olarak göstermektedirler. 2. Aşama Geliştirmeler çerçevesinde bankaların varlık ve yükümlülükleri raporlama yapan banka türü bazında yerli bankalar, yabancı banka şubeleri, yabancı banka iştirakleri ve konsorsiyum bankaları olmak üzere dört ilave alt ayırmda gruplanarak raporlanmaya başlanmalıdır.
- Merkez bankaları hem Yerleşiklik hem de Ortaklık Yapısına Göre Yerel Bankacılık İstatistikleri'nde varlık ve yükümlülüklerin kaynaklandığı karşı sektör ayrımını genişleterek tüm sektörler, bankalar, grup içi bankalar, resmi parasal otorite, bankacılık dışı finansal kuruluşlar, bankacılık dışı diğer sektör ve sektörü belli olmayan alt ayrımlarında sınıflandırmalıdır. Bu karşı sektör ayrımları hem varlıklar hem de yükümlülükler için geçerli olmalıdır. Ayrıca her ülke en azından kendi para birimi ve ABD Doları, Euro, Japon Yeni, İngiliz Sterlini ve İsviçre Frangı için bu karşı sektör ayrımlarını bildirmelidir.
- Merkez bankaları İlk Borçlu Bazında Konsolide Bankacılık İstatistikleri altında bankaların fon kaynakları konusunda temel bilgileri raporlamaya başlamalıdır. Fon kaynakları yani

yükümlülükler, enstrüman bazında gruplanacaktır. Enstrüman bazında ayırım kredi ve mevduatlar, kısa vadeli borç senetleri, uzun vadeli borç senetleri, finansal türevler, diğer yükümlülükler ve toplam özsermaye şeklinde belirlenmiştir. Bu ayrımlar için yalnızca toplamların raporlanması yeterli olacaktır.

- Merkez bankaları, Yerleşiklik Bazında ve Ortaklık Yapısına Göre Yerel Bankacılık İstatistikleri altında bildirdikleri borç senetleri cinsinden toplam yükümlülükler verisini vade ayırımında bildirmeye başlamalıdır. Borç senetleri, kalan vadeye göre, toplam borç senetleri cinsinden yükümlülükler ve vadesi 12 aya kadar ve daha kısa olanlar olmak üzere ikiye ayrılarak raporlanmaya başlamalıdır.

Şekil 2.1 : YBİ için 2. Aşama Geliştirmeler

Şekil 2.2 : KBI için 2. Aşama Geliştirmeler

Söz konusu değişiklikler tamamlandığında mevcut BIS verilerinin daha etkin kullanımı mümkün olacaktır. Uluslararası Bankacılık İstatistikleri hâlihazırda çok kapsamlı bir veri setidir. Bu nedenle mevcut veri setinin etkin bir şekilde kullanılabilmesi ve kendisinden sağlanan faydanın artırılabilmesi çok önemlidir.

2.4.3. 1. ve 2. Aşama Geliştirmeler: Beklentiler

Yukarıda sayılan 1. ve 2. Aşama Geliştirmeler, BIS ve merkez bankaları tarafından önemli analizlerin yapılmasına olanak sağlayacaktır. Bu bölümde söz konusu geliştirmelerden beklenen faydalara değinilecektir. Şekil 2.3 ve Şekil 2.4, Yerel ve Konsolide Bankacılık İstatistikleri için öngörülen 1. ve 2. Aşama Geliştirmeler'i kısaca özetlemektedir.

Yerel Bankacılık İstatistikleri (YBİ)		
	Yerleşiklik Bazında YBİ	Ortaklık Bazında YBİ
Raporlama yapan ülke sayısı	44	43
Raporlanan veriler	Finansal varlık ve yükümlülükler	
Raporlanan ayrımlar		Mevcut değil
Raporlama yapan banka türü	Bankalar, <u>yerli bankalar, yabancı banka şubeleri, yabancı banka iştirakleri, konsorsiyum bankaları</u>	
Raporlama yapan banka milliyeti	Mevcut değil	≥ 43
Döviz cinsleri	Yerel para birimi, USD, EUR, JPY, GBP, CHF, <i>diğer para birimleri (opsiyonel)</i>	
Vadeler	Finansal yükümlülükler için: <u>borç senetleri, vadesi ≤ 1 yıl olan borç senetleri</u>	
Enstrüman	Mevduatlar, krediler, borç senetleri, diğer	Finansal yükümlülükler için: <u>borç senetleri</u>
Karşı ülke	230 (<i>raporlama yapan ülke dahil</i>)	≥ 76 (<i>raporlama yapan ülke dahil</i>)
Karşı sektör	Bankalar (<u>grup içi bankalar, resmi parasal otorite</u>); <u>bankacılık dışı finansal kuruluşlar</u> ; <u>bankacılık dışı diğer sektör (genel hükümet, finansal olmayan şirketler, hanehalkı-opsiyonel)</u> , sektör ayrımı yapılamayan	
Not: 1. Aşama Geliştirmeler <i>italik</i> , 2. Aşama Geliştirmeler ise <u>altı çizili</u> olarak gösterilmiştir.		

Şekil 2.3 : YBİ 1. ve 2. Aşama Geliştirmeler

Kaynak: BIS, 2012, s.9.

Şekil 2.3'te italik harfler ile gösterilen 1. Aşama Geliştirmeler'in tamamlanması sonucunda bankaların buldukları ülkenin yerleşikleriyle yerel para birimi cinsinden pozisyonlarının bildirilmeye başlanması, daha geniş bir para birimi ayrımının gözle görünür hale gelmesini sağlayacaktır. Böylece hangi ulusal bankacılık sistemlerinin ne ölçüde fonlama riskleri üstlendiğini değerlendirmek mümkün olacaktır. Buna ilave olarak, bir bankanın uluslararası finansal faaliyetlerinin toplam bilanço büyüklüğüne oranı takip edilebilecektir. Toplam bilanço büyüklüğüne oranla uluslararası finansal faaliyetlerin büyüklüğü, özellikle 2007-2009 finansal krizi sırasında önemli hale gelmiştir.

Konsolide Bankacılık İstatistikleri (KBİ)		
	İlk Borçlu Bazında KBİ	Nihai Borçlu Bazında KBİ
Raporlama yapan ülke sayısı	31	24
Raporlanan veriler	Finansal varlık ve <u>yükümlülükler</u> , risk transferleri	Finansal varlıklar
Raporlanan ayrımlar	Bankalar, yerli bankalar, konsolide edilmiş bölge içi yabancı bankalar, konsolide edilmiş bölge dışı yabancı bankalar, konsolide edilmemiş bölge içi yabancı bankalar	Yerli bankalar
Raporlama yapan banka türü		
Raporlama yapan banka milliyeti	≥ 31	≥ 24
Vadeler	≤ 1 yıl, 1-2 yıl arası, >2 yıl	Mevcut değil
Enstrüman	Finansal varlıklar ve <u>yükümlülükler</u> (mevduatlar, krediler, borç senetleri, türevler, diğer) ve toplam özsermaye	Türev işlemler, cayılamaz garantiler, kredi taahhütleri
Karşı ülke	230 (raporlama yapan ülke dahil)	
Karşı sektör	Bankalar (merkez bankaları hariç), kamu sektörü (merkez bankaları dahil), bankacılık dışı finansal kuruluşlar; finansal olmayan özel kuruluşlar, sektörü belli olmayan- sektör ayrımı yapılamayan	
Not: 2. Aşama Geliştirmeler <u>altı çizili</u> olarak gösterilmiştir.		

Şekil 2.4 : KBİ 2. Aşama Geliştirmeler

Kaynak: BIS, 2012, s.9.

Bir başka önemli ilerleme 1. Aşama Geliştirmeler çerçevesinde Ortaklık Yapısına Göre Yerel Bankacılık İstatistikleri'ne, varlık ve yükümlülüğün kaynaklandığı karşı ülke ayrımının ilave edilmesidir çünkü bu şekilde bankacılık sisteminde ülkeler arası fonlama şoklarının analiz edilmesi kolaylaşacaktır. Herhangi bir borç veren piyasada, örneğin Amerikan para piyasasında etkili olan olumsuz bir gelişme varsa, Uluslararası Bankacılık İstatistikleri veri seti, hangi ulusal bankacılık sistemlerinin Amerikan para piyasasına en çok bağlı olan bankacılık sistemleri olduğunu ayırt edebilmeyi sağlayacaktır. Böylelikle bir ülkenin bankacılık sisteminde meydana gelen şokların başka bir ülkedeki borçluları nasıl etkileyebileceğini analiz etmek kolaylaşacaktır (Cerutti ve diğerleri, 2012, s.16). Daha genel olarak ifade etmek gerekirse, merkez bankaları hem ulusal hem de uluslararası kaynaklı

fon akımlarında meydana gelen gelişmeleri daha yakından takip etme şansını bulacaklardır.

2. Aşama Geliştirmeler'den beklenen faydalardan ilki, ülkelerin kredi riskinin daha iyi ölçülebilmesidir. Şekil 2.3 ve Şekil 2.4'te altı çizili olarak gösterilen karşı sektör ayırımına ilişkin değişiklikler tamamlandığında, ulusal bankacılık sistemlerinin karşı karşıya geldiği kredi risklerinin daha doğru bir biçimde ölçülebilmesi mümkün olacaktır. Bankaların bankacılık dışı özel sektörden, özellikle gölge bankacılık sistemlerinden olan alacakları daha görünür hale gelecektir.

2. Aşama Geliştirmeler neticesinde ortaya çıkacak ikinci bir iyileşme ise bankaların kredi arzında ve fonlama taleplerinde meydana gelen değişikliklerin daha görünür hale gelmesi olacaktır. Mevcut durumda bir ülkede yerleşik yabancı bankaların sınır ötesi işlemleri ile ilgili şube ve iştirak ayırımı yapılmış, kolay ulaşılabilir, karşılaştırmalı veri bulunmamaktadır.

Yukarıda belirtilenlere ilave olarak bir başka önemli iyileşme ise bankaların fonlama riskinin daha kolay ölçülebilir hale gelecek olmasıdır. Son yaşanan küresel finansal krizden çıkarılması gereken en önemli derslerden biri, finansal yükümlülüklerin izlenmesinin en az finansal varlıklar kadar önemli olduğudur. Küresel finansal krizin nedeni olarak görülen en önemli sebeplerden biri, bankaların varlıklarının değerinde meydana gelen kayıpların boyutu ile ilgili belirsizliklerdi. Ancak krizi küresel hale getiren gelişmenin, bankaların fonlama piyasalarında ortaya çıkan ani ve beklenmedik değişiklikler olduğu söylenebilir (BIS, 2012, s.11). Bu nedenle bankaların fon kaynaklarının enstrüman bazında bildirilecek olması, fonlama riskinin daha kolay ölçülebilir hale gelmesini sağlaması bakımından önemli rol oynayacaktır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

DÜNYADA ULUSLARARASI BANKACILIK İSTATİSTİKLERİ'NİN DERLENMESİ

BIS, Uluslararası Yerel ve Konsolide Bankacılık İstatistikleri verilerini raporlama yapan ülkelere toplayarak bir araya getirmekte ve tüm dünyada eş zamanlı olarak yayımlamaktadır. İlgili çeyrek dönemin ilk ayının sonunda kısa bir bilgilendirme notu ile birlikte yayımlanan veriler, her çeyrek dönemin son ayının ilk yarısında BIS Üçer Aylık Gözden Geçirme Raporu ile birlikte güncellenerek revize edilmektedir.

TABLO 3.1. 2012-II İTİBARIYLA YERLEŞİKLİK BAZINDA YEREL ALACAKLAR VE NİHAİ BORÇLU BAZINDA KONSOLİDE ALACAKLAR - İLK 10 ÜLKE (MİLYON ABD DOLARI)

Sıra No	Ülke	Yerleşiklik Bazında Yerel Alacaklar	Sıra No	Ülke	Nihai Borçlu Bazında Konsolide Alacaklar
1	İngiltere	5640	1	İngiltere	4093
2	Japonya	3166	2	ABD	3127
3	ABD	3139	3	Japonya	2876
4	Almanya	2414	4	Fransa	2733
5	Fransa	2278	5	Almanya	2653
6	Cayman Adaları	1429	6	İsviçre	1712
7	Hollanda	1122	7	İspanya	1438
8	Hong Kong	953	8	Hollanda	1187
9	Singapur	889	9	Kanada	1030
10	Lüksemburg	732	10	İsveç	869
40	Türkiye	29	20	Türkiye	21

Kaynak: BIS, Ekim 2012.

2012 yılının ikinci çeyreğinde yayımlanan Yerel Bankacılık İstatistikleri'ne göre, bankacılık sektörünün yerleşiklik bazında en fazla yerel alacağa sahip olduğu ülkeler içerisinde İngiltere, Japonya ve Amerika Birleşik Devletleri (ABD) ilk üç sırada, Türkiye ise 40. sırada yer almaktadır. Benzer

şekilde, aynı dönem itibarıyla bankacılık sektörünün nihai borçlu bazında en fazla konsolide alacağa sahip olduğu ülkeler için de, sıralaması değişmekle birlikte, İngiltere, ABD ve Japonya ilk üç sırada, Türkiye ise 20. sırada yer almaktadır.

Bu bölümde, Kılavuzlarda yer alan ülkelerin veri derleme süreçlerine ilişkin bilgiler doğrultusunda, yerel ve konsolide toplam varlıklarının büyüklükleri itibarıyla raporlama yapan ülkeler arasında ilk 10 içerisinde yer alan seçilen ülke uygulamaları ana hatlarıyla incelenecektir.

3.1. Amerika Birleşik Devletleri

ABD’de Uluslararası Bankacılık İstatistikleri FED ve Hazine tarafından ortak bir çalışma yürütülerek derlenmekte olup, yayıma hazır hale getirilen veriler Hazine tarafından yayımlanmaktadır. Yerel Bankacılık İstatistikleri 1977 yılından beri derlenmektedir. 2010 yılı sonu itibarıyla 608 adet raporlama yapan kuruluş bulunmaktadır. Bu kuruluşlar mevduat bankaları, banka holding şirketleri ve 50 milyon ABD Dolarının üzerinde yabancı varlık ve yükümlülüğe sahip olan broker ve dealerlar ile diğer finansal kuruluşlar kapsamında değerlendirilen hisse senedi brokerları ve bir resmi kuruluş olarak (sadece yükümlülük verileri için) Merkez Bankası’ndan oluşmaktadır. Raporlanan varlık ve yükümlülükler, bankacılık sisteminin toplam varlık ve yükümlülüklerinin yaklaşık yüzde 100’ünü kapsamaktadır. Raporlama kapsamına giren veriler krediler, mevduatlar, repolar, finansal kiralama sözleşmeleri, borç senetleri ve ikinci dereceden teminatlı kredilerden ibarettir. Ticari krediler de raporlama kapsamındaki kredi verilerine dahildir. Türev enstrümanlar ise raporlanan verilerin dışında bulunmaktadır. Merkez Bankası varlıklarının raporlama kapsamı dışında olması bir bilgi eksikliği olarak kabul edilebilir. Değerleme yöntemi olarak tüm veriler için nominal değer kullanılmaktadır.

Konsolide Bankacılık İstatistikleri ise 1983 yılından beri derlenmekte olup, 2010 yılı sonu itibarıyla raporlama yapan 150 banka bulunmaktadır. Bu kuruluşlar, ABD bankaları ile yabancı yerleşiklerden alacakları 30 milyon ABD Dolarını geçen banka holding şirketlerinden oluşmaktadır. İlk borçlu

bazında raporlanan alacaklar borç senetleri, hisse senetleri, katılma payları, çalışma sermayesi ve yerel bankaların yabancı iştiraklerinin yerleşiklerden olan yabancı para cinsinden alacaklarından ibarettir. Nihai borçlu bazında raporlamada, sektörel ve enstrüman bazında herhangi bir bilgi açığı bulunmamaktadır. Finansal olmayan iştirakler, raporlama yapan kuruluşlara dahil değildir.

3.2. Almanya

Almanya'da Uluslararası Bankacılık İstatistikleri Bundesbank tarafından toplanmakta olup, Yerel Bankacılık İstatistikleri 1977 yılından beri derlenmektedir. 2010 yılı sonu itibarıyla raporlama yapan 1939 kuruluş bulunmaktadır. Bunların tamamı kredi kuruluşları olup, raporlanan varlık ve yükümlülükler bankacılık sisteminin toplam varlık ve yükümlülüklerinin yüzde 100'ünü kapsamaktadır. Raporlama kapsamına giren veriler krediler, mevduatlar, repolar, finansal kiralama sözleşmeleri, borç senetleri, ikinci dereceden teminatlı krediler ve ticari kredilerden ibarettir. Bankaların bir varlık olarak bulundukları uluslararası borç senetleri ve kendi ihraç ettikleri yabancı para cinsinden uluslararası borç senetleri raporlama kapsamındadır. Türev enstrümanlar ise raporlanan verilerin dışında bulunmaktadır. Hisse senetleri, katılma payları ve çalışma sermayesi, diğer varlıklar ve diğer yükümlülükler olarak raporlamada yer almaktadır. Genel bir değerlendirme kuralı olarak tüm varlıklar defter değerleri ile raporlanmaktadır.

Konsolide Bankacılık İstatistikleri ise 1983 yılından beri derlenmekte olup, 2010 yılı sonu itibarıyla 1900 banka tarafından raporlanmaktadır. Finansal olmayan iştirak verileri raporlamaya dahil değildir. İlk borçlu bazında raporlanan uluslararası alacaklar borç senetleri, hisse senetleri, katılma payları, çalışma sermayesi ve yerel bankaların yabancı iştiraklerinin yerleşiklerden olan yabancı para cinsinden alacaklarından oluşmaktadır. Nihai borçlu bazında yabancı alacakların raporlanmasında sektör ve enstrüman bazında herhangi bir bilgi açığı bulunmamaktadır.

3.3. İngiltere

İngiltere’de Uluslararası Bankacılık İstatistikleri’nden sorumlu kuruluşlar İngiltere Merkez Bankası, Finansal Hizmetler Kurulu ve Ulusal İstatistik Kurumu olarak belirlenmiştir. Yerel Bankacılık İstatistikleri 1977 yılından beri derlenmektedir. 2010 yılı sonu itibarıyla raporlama yapan 381 kuruluş bulunmaktadır. Bu kuruluşların hepsi belirli yasalarla mevduat toplamaya yetkili kılınmış kuruluşlardır. Yerel Bankacılık İstatistikleri kapsamında raporlanan varlık ve yükümlülükler, bankacılık sisteminin toplam varlık ve yükümlülüklerinin yüzde 100’ünü kapsamaktadır. Raporlama konusu işlemler krediler, mevduatlar, repolar, finansal kiralama işlemleri, borç senetleri, ikinci dereceden teminatlı krediler ve yurt içi borçlanmalarda garanti olarak gösterilmediği durumlarda ticari kredilerdir. Türev enstrümanlar piyasa değerleri ile raporlanan verilere dahildir.

Konsolide Bankacılık İstatistikleri ise 1983 yılında raporlanmaya başlanmıştır. 2010 yılı sonu itibarıyla 196 banka tarafından raporlanmaktadır. İlk borçlu bazında raporlamanın kapsamı uluslararası alacaklar, borç senetleri, portföy yatırımı şeklinde gerçekleşen hisse senetleri ve yerel bankaların yabancı iştiraklerinin yerleşiklerden olan yabancı para cinsinden alacaklarından oluşmaktadır. Yabancı alacakların nihai borçlu bazında sektör ve enstrüman ayırımında bildirilmesinde herhangi bir bilgi açığı bulunmamaktadır.

3.4. Japonya

Japonya’da Uluslararası Bankacılık İstatistikleri Japonya Merkez Bankası tarafından hazırlanmakta olup, Yerel Bankacılık İstatistikleri 1977 yılından beri derlenmektedir. 2010 yılı sonu itibarıyla raporlama yapan 156 kuruluş bulunmaktadır. Bu kuruluşlar bankacılık faaliyeti yapmaya yetkili tüm bankalardan oluşmaktadır. Yerel Bankacılık İstatistikleri kapsamında raporlanan varlık ve yükümlülükler, bankacılık sisteminin toplam varlık ve yükümlülüklerinin yaklaşık yüzde 100’ünü kapsamaktadır. Raporlama konusu işlemler krediler, mevduatlar, repolar, finansal kiralama işlemleri, borç senetleri, ikinci dereceden teminatlı krediler ve ticari kredilerdir. Bankaların

bir varlık olarak sahip oldukları ve bir yükümlülük olarak kendi ihraç ettikleri uluslararası borç senetleri ayrı birer başlık olarak raporlanmaktadır. Türev enstrümanlar raporlama kapsamında bulunmamaktadır. Tüm borç senetleri için piyasa fiyatı kullanılırken, kredi ve mevduatlar nominal değerleri ile raporlanırlar.

Konsolide Bankacılık İstatistikleri ise 1983 yılından beri raporlanmaktadır. 2010 yılı sonu itibarıyla raporlama yapan kuruluş sayısı 158 olmuştur. İlk borçlu bazında raporlama kapsamında uluslararası alacaklar, borç senetleri, hisse senetleri, katılma payları, çalışma sermayesi ve yerel bankaların yabancı iştiraklerinin yerleşiklerden olan yabancı para cinsinden alacaklarından oluşmaktadır. Yabancı alacakların nihai borçlu bazında sektör ve enstrüman ayırımında bildirilmesinde herhangi bir bilgi açığı bulunmamaktadır.

3.5. Uluslararası Bankacılık İstatistikleri'nin Derlenmesinde Seçilmiş Ülke Uygulamalarına İlişkin Genel Değerlendirme

Yerel ve Konsolide Bankacılık İstatistikleri'nin derlenmesinde ABD, Almanya, İngiltere ve Japonya'nın uygulamaları önceki kısımlarda ana hatlarıyla incelenmiştir. Söz konusu uygulamalarla ilgili olarak dikkati çeken ilk özellik, incelenen ülkelerin Uluslararası Bankacılık İstatistikleri'ni derleme faaliyetlerine bu verilerle ilgili çalışmaların başladığı yetmişli yılların ikinci yarısından beri katılıyor olmalarıdır. Derleme ve yayımlama faaliyetleri Almanya ve Japonya'da merkez bankaları bünyesinde tek çatı altında toplanmışken, ABD ve İngiltere'de birden fazla kuruluş tarafından ortaklaşa yürütülmektedir.

Yerel Bankacılık İstatistikleri açısından bakıldığında, ülke uygulamaları arasında dikkati çeken ilk farklılık, raporlama yapan kuruluşların türü ile ilgilidir. Almanya ve Japonya'da Yerel Bankacılık İstatistikleri sadece bankalar tarafından yapılan raporlamalardan elde edilirken, ABD ve İngiltere'de hem bankalar hem de bankacılık dışı finansal kuruluşlarca yapılan raporlamalar kullanılarak oluşturulmaktadır.

Ülke uygulamaları arasında dikkati çeken ikinci bir farklılık, Yerel Bankacılık İstatistikleri'ni oluşturan verilerin kapsamı ile ilgilidir. İncelenen tüm ülkelerde Yerel Bankacılık İstatistikleri verileri krediler, mevduatlar, repolar, finansal kiralama sözleşmeleri, borç senetleri ve ikinci dereceden teminatlı kredileri kapsarken sadece İngiltere'de finansal türevler de raporlama kapsamında bulunmaktadır. ABD, Almanya ve Japonya'da ise finansal türevler Yerel Bankacılık İstatistikleri raporlamasına dahil edilmemektedir.

Yerel Bankacılık İstatistikleri açısından ülke uygulamaları arasında görülen bir başka farklılık ise raporlama kapsamında bulunan borç senetleri cinsinden varlık ve yükümlülükler verisinin para birimi, sektör ve ülke ayrımlarında bildirilmesi ile ilgilidir. Almanya ve İngiltere borç senetleri cinsinden varlıklarını her üç başlık altında sınıflandırarak raporlarken, Japonya sektör, ABD ise hem sektör hem de ülke ayrımında raporlama yapmamaktadır. Borç senetleri cinsinden yükümlülükler verisi ise ABD ve İngiltere tarafından istenen tüm ayrımlarda raporlanırken, Almanya sadece para birimi ayrımında, Japonya ise para birimi ve sektör ayrımlarında veri sağlamakta ve her iki ülke de sektör ayrımında bildirimde bulunmamaktadır.

Yerel Bankacılık İstatistikleri'ni oluşturan enstrümanların değerlendirme yöntemleri açısından bakıldığında ülkeler arasında farklılık görülmektedir. Almanya tüm varlıkların değerlemesinde defter değerini kullanırken, Japonya ve İngiltere borç senetleri için piyasa değerini kullanmaktadır. Japonya kredi ve mevduatlar için itibari değerinde bildirimde bulunurken, İngiltere ise krediler için nominal değeri kullanmaktadır. ABD ise hem krediler hem de borç senetleri için itibari değeri esas almaktadır. Değerleme yöntemleri açısından 2012 yılı sonu itibarıyla ülkeler arasında uygulamada birlik sağlanmış değildir. Değerleme yöntemlerinin, değerlendirme konusu olan varlıkların bankalarca yatırım ya da alım satım amacıyla tutulmasına bağlı olarak değişmesi, bu durumun bir nedeni olarak gösterilmektedir (Kertudo ve diğerleri, 2001, s.13).

Konsolide Bankacılık İstatistikleri açısından bakıldığında ülke uygulamaları arasında dikkati çeken ilk farklılık, risk transferlerinin raporlanması ile ilgilidir. ABD ve İngiltere ülkeden dışarıya doğru ve ülkeye

yapılan risk transferleri verisini ayrı başlıklar halinde raporlarken, Almanya ve Japonya söz konusu ayırımı bildirimde bulunmamaktadır.

İlk Borçlu Bazında Konsolide Bankacılık İstatistikleri raporlaması açısından bakıldığında ülkeler arasında dikkati çeken bir farklılık, vadeler ve sektörler itibarıyla yapılan sınıflama ile ilgilidir. Almanya ve ABD konsolide sınır ötesi alacaklarını vadeler bazında; vadesi 1 yıla kadar olan, 2 yıldan uzun vadeli ve vade ayırımı yapılamayan ayrımlarında raporlamakta olup, vadesi 1-2 yıl arasında olan alacakları raporlamamaktadırlar. Japonya ise tüm vade ayrımlarında raporlama yapmakla birlikte genel merkezi BIS'a raporlama yapan ülkelerde bulunan yabancı bankaların konsolide alacakları için vade ayırımı bildirmemektedir. İlk Borçlu Bazında Konsolide Bankacılık İstatistikleri'nin sektör bazında raporlanmasında ise Almanya ve ABD sektör ayırımında bildirimde bulunmazken, Japonya yine sadece genel merkezi BIS'a raporlama yapan ülkelerde bulunan yabancı bankaların konsolide alacakları için sektör ayırımında veri sağlayamamaktadır.

Ülkeler henüz G-20 Bilgi Açıkları İnisiyatifi çerçevesinde getirilen yeni raporlama standartlarına uyum sürecinde olduklarından, söz konusu süreçle ilgili ülke örnekleri ve karşılaştıkları zorluklara ilişkin deneyimlere kısaca değinmekte fayda olduğu düşünülmektedir. 1. Aşama Geliştirmeler'e uyum süreci bakımından değerlendirildiğinde, İngiltere ve Japonya 2012 yılı sonu itibarıyla uyum sürecini tamamlamışlardır. İngiltere, 1. Aşama Geliştirmeler'e uyum sırasında raporlama formlarını değiştirerek yeni bir raporlama sistemine geçmek yerine mevcut raporlama sistemini muhafaza etmeyi tercih etmiştir. Uyum süreci sırasında karşılaşılan en önemli aşamanın, Ortaklık Yapısına Göre Yerel Bankacılık İstatistikleri'ne varlık ve yükümlülük bakiyeleri için işlemin yapıldığı karşı ülke ayırımının ilave edilmesi aşaması olduğu belirtilmiştir (Osborn, Ekim 2012). 2012 yılı üçüncü çeyrek verilerinin, 1. Aşama Geliştirmeler'e uyum sağlanmış olarak BIS'a gönderileceği bildirilmiştir.

Japonya'nın 1. Aşama Geliştirmeler'e uyum süreci sırasında karşılaştığı en önemli zorluk, İngiltere deneyiminde olduğu gibi Ortaklık Yapısına Göre Yerel Bankacılık İstatistikleri'ne varlık ve yükümlülük

bakiyeleri için işlemin yapıldığı karşı ülke ayrımının ilave edilmesi aşamasında yaşanmıştır (Bank of Japan, Ekim 2012). Japonya'nın veri toplama sistemi harici bir danışmanlık şirketi tarafından geliştirilmiş olup, sistemde sık aralıklarla değişiklik yapılması mümkün olamamaktadır. 2. Aşama Geliştirmeler'e uyum sürecinde en çok sektör sınıflandırmasının genişletilmesi sırasında sorun yaşanacağı tahmin edilmektedir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

TÜRKİYE'DE ULUSLARARASI BANKACILIK İSTATİSTİKLERİ'NİN DERLENMESİ

4.1. Uluslararası Bankacılık İstatistikleri'nin Derlenmesine İlişkin Mevzuat

Bu bölümde Türkiye'de Yerel ve Konsolide Bankacılık İstatistikleri'nin derlenmesine yasal dayanak oluşturan 1211 sayılı Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Kanunu'nun 43. maddesinin ilgili bölümü kısaca özetlenecektir.

25.4.2001 tarih ve 4651 sayılı Kanun ile değiştirilen şekli ile 1211 sayılı TCMB Kanunu'nun 43. maddesi 4. fıkrası gereğince, TCMB, kanunda belirtilen kurum ve kuruluşlardan her türlü bilgiyi istemeye yetkilidir:

“Banka, finansal sistemle ilgili tüm istatistiki bilgiler ile ekonomideki ve ödemeler dengesindeki gelişmelerin izlenmesinde gerekli görülecek diğer istatistiki bilgileri bankalar, diğer mali kurumlar ile kişilerden doğrudan isteme ve toplama yetkisine sahiptir. Kendilerinden bilgi istenilenler, bu bilgileri Bankanın belirleyeceği usul ve esaslara göre doğru olarak vermekle yükümlüdürler. Banka, bu bilgilerin doğru olup olmadığını ilgililer nezdinde araştırmaya ve denetlemeye, ek bilgi ve belge istemeye yetkilidir (TCMB, 2001, madde 43).”

Bu bilgiler doğrultusunda, TCMB gerekli gördüğü tüm istatistikleri yayımlayabilmektedir. Ancak kişisel ve özel nitelikli olan istatistiki bilgiler, söz konusu kanun gereğince yayımlanamamakta ve Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu dışında herhangi bir resmi veya özel kuruluşa verilememektedir.

4.2. Uluslararası Bankacılık İstatistikleri'nin Derlenmesi

Türkiye 1964 yılında BIS sözleşmesini imzalayarak BIS'a üye olmuştur. BIS üyesi bir merkez bankası olarak Bankamız, parasal ve finansal sektör verilerinin, ödemeler dengesinin ve reel sektör istatistiklerinin BIS tarafından belirlenen istatistik standartlarına uygunluğunun sağlanmasına yönelik çalışmalar yürüterek tanım, kavram, sınıflama ve yayımlama takvimleri çerçevesinde uluslararası standartlarda karşılaştırılabilir verilerin üretilmesi ve yayımlanmasından sorumludur (TCMB, 2010, s.44). Yine BIS üyeliği çerçevesinde, ödeme sistemleri alanında, BIS tarafından belirlenen temel prensiplere uyum sağlanması hedeflenmelidir.

Yukarıda sayılanlara ilave olarak BIS, bankanın görevleri, amaçları, yetkileri, yapısı, personel sayısı, personel giderleri ile şeffaflık ilkesi ve hesap verme sorumluluğu gibi merkez bankası yönetişimine ilişkin konularla ilgili bilgileri anketler aracılığıyla Bankamızdan isteme yetkisine sahiptir. Bu çerçevede Banka, kurumsal ve işlevsel alanda ihtiyaç duyulan bilgileri sağlamak, gönderilen anketleri eksiksiz ve zamanında cevaplamak, gerektiğinde diğer merkez bankaları ile bilgi alışverişinde bulunmak ve merkez bankacılığı alanında BIS tarafından ortaya konan gelişmeleri yakından takip etmekle yükümlüdür (TCMB, 2010, s.36).

Türkiye'de Uluslararası Bankacılık İstatistikleri, Bankamızın BIS üyeliği çerçevesinde derlenmekte olup, "Uluslararası Yerel Bankacılık İstatistikleri Kılavuzu" ve "Uluslararası Konsolide Bankacılık İstatistikleri Kılavuzu" esas alınarak TCMB İstatistik Genel Müdürlüğü, Ödemeler Dengesi Müdürlüğü tarafından yayımlanmaktadır. Mevcut uygulamada esas alınan kılavuzlar, G-20 Bilgi Açıkları İnisyatifi ışığında ortaya konulan 1. ve 2. Aşama Geliştirmeler çerçevesinde belirlenen yeni raporlama standartlarını içermemektedir. 2012 yılı sonu itibarıyla 1. Aşama Geliştirmeler'e uyum süreci başlatılmış olup, 2. Aşama Geliştirmeler ile ilgili çalışmaların 2013 yılı sonuna kadar tamamlanması planlanmaktadır. Bu bölümde Uluslararası Bankacılık İstatistikleri'nin Türkiye'de derlenmesinde kullanılan kaynak ve yöntemler mevcut uygulama çerçevesinde ele alınmaktadır.

4.2.1. Yerel Bankacılık İstatistikleri'nin Derlenmesi

Yerel Bankacılık İstatistikleri raporlaması kapsamında, bankalar ve özel finans kurumlarının varlık ve yükümlülüklerinin ülke, döviz ve sektör yapısının yerleşik ilkesi doğrultusunda ayrımının bildirilmesi gerekmektedir. Ödemeler Dengesi Metodolojisi ile uyumlu yerleşik ilkesi çerçevesinde yurt içinde yerleşik kişiler, bir yıldan uzun süreyle Türkiye'de devamlı ve düzenli olarak ikamet edenler olarak tanımlanırlar. Yurt içinde yerleşik kişiler altı grupta sınıflandırılır. Buna göre;

- Genel bütçeye tabi kuruluşlar,
- Merkez Bankası,
- Bankalar (yatırım bankaları dahil olmak üzere ticari bankalar ve özel finans kurumları),
- Kamu kuruluşları,
 - a. Katma bütçeli daireler,
 - b. Mahalli idareler,
 - c. Diğer kamu kurum ve kuruluşları (Merkez Bankası ve bankalar hariç),
 - d. Kamu İktisadi Teşebbüsleri (bankalar hariç),
- Yetkili müesseseler,
- Yukarıda sayılanların dışında kalan gerçek ve tüzel kişiler.

Yurt dışında yerleşik kişiler ise yurt içinde yerleşik kişi kavramı dışında kalan gerçek ve tüzel kişilerdir. Yurt dışında çalışan Türk işçileri, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'ne ilişkin işlemler ile yurt içinde yerleşik bankaların yurt dışındaki şubeleri "yurt dışında yerleşik" kavramı içerisinde değerlendirilmektedir. Resmi Parasal Kuruluşlar, merkez bankaları olarak tanımlanmıştır. Uluslararası Kuruluşlar ise Ek 1'de yer alan kuruluşlardır.

Yukarıda açıklanan Ödemeler Dengesi Metodolojisi ile uyumlu yerleşik tanımları çerçevesinde yurt dışında yerleşik kişilerin Türk Lirası (TL) ve yabancı para ile, yurt içinde yerleşik kişilerin ise sadece yabancı para üzerinden yaptıkları işlemlerle ilgili varlık ve yükümlülük bakiyeleri Türkiye’de Yerel Bankacılık İstatistikleri raporlamasının kapsamını oluşturmaktadır. Raporlama konusu varlık ve yükümlülükler, daha önce 1. Bölüm’de de belirtildiği üzere, Kılavuz ile uyumlu olarak brüt değerleri üzerinden ayrı ayrı bildirilmektedir. Yine Kılavuz ile uyumlu olarak TL, ABD Doları, Euro, JPY, GBP, CHF ve diğer başlıkları altında yapılmakta olan raporlamada, ilgili dövizlerin raporlamanın ait olduğu ayın son iş gününde geçerli olan TCMB çapraz kurlarından ABD dolar karşılıkları kullanılmaktadır. Kılavuz’da belirtildiği üzere, bankaların varlık ve yükümlülükleri, toplam ve bankalar hariç olmak üzere iki sektör itibarıyla raporlanmaktadır. Söz konusu varlık ve yükümlülüklerin coğrafi dağılımı yapılırken yerleşiklik kavramına uygunluk esas alınmaktadır.

Yerel Bankacılık İstatistikleri raporlamasının veri kaynağı Türkiye’de yerleşik bankalardan sağlanan ve 10 tablodan oluşan toplam varlıklar ve yükümlülükler raporlamasıdır. Raporlama konusu varlık ve yükümlülük bakiyeleri 10 tabloluk bir raporlama paketi ile Bankamıza bildirilmektedir. Bu raporlama paketini oluşturan tablolar aşağıda sıralanmakta ve Ek 2’de gösterilmektedir.

- BOP01U: Toplam varlıklar
- BOP02U: Yurt içi ve yurt dışı mevcutlar
- BOP03U: Verilen döviz kredileri
- BOP04U: Yabancı para cinsinden menkul kıymetler
- BOP05U: Yurt dışındaki iştirakler
- BOP06U: Toplam yükümlülükler
- BOP07U: Döviz hesapları

- BOP08U: Sağlanan döviz kredileri
- BOP09U: Çıkarılmış tahvil ve bonolar
- BOP10U: Varlık ve yükümlülükler

BOP01U: Toplam varlıklar tablosu raporlama konusu işlemlerden olan varlıklar kaleminin toplam varlıklar adı altında TL, ABD Doları, Euro, JPY, GBP, CHF ve diğer para cinslerinin, TCMB kurlarından ABD Doları karşılıkları olarak “Toplam” ve “Bankalar hariç” şeklinde ayrıştırılmasından oluşmaktadır. Toplam varlıklardan oluşan bu tablo, aşağıda açıklanan BOP02U, BOP03U, BOP04U ve BOP05U numaralı tablolar ile raporlanan varlıkların toplamından oluşmaktadır.

BOP02U: Yurt içi ve yurt dışı mevcutlar tablosu bankaların yurt dışı muhabir ve efektif mevcutlarını, yurt içinde yerleşik diğer bankalar nezdindeki yabancı para cinsinden plasmanlarını (mevduat, depo, kredi vb. hesaplar) ve TCMB nezdindeki döviz hesaplarını içermektedir.

BOP03U: Verilen döviz kredileri tablosu bankaların yurt dışına (yurt dışında yerleşik banka, ticari kuruluş ve yurt dışında iş yapan Türk müteşebbislerine) açtığı kısa ve uzun vadeli tüm döviz kredileri ile bankaların, banka harici yurt içinde yerleşik kişilere döviz veya döviz karşılığı TL olarak kullandığı döviz kredilerinin borçlu ülkelere göre dağılımından oluşmaktadır.

BOP04U: Yabancı para cinsinden menkul kıymetler tablosu bankaların menkul değerler portföyünde bulunan; yurt dışından döviz karşılığı alınmış menkul kıymetler, yurt dışından döviz karşılığı alınmış, T.C. Hazine Müsteşarlığı tarafından yurt dışında ihraç edilen Eurobond ve benzeri tahviller ile yurt içinde yerleşik özel ve diğer kamu kesimince döviz üzerinden düzenlenmiş ve yurt dışına ihraç edilmiş tahvil ve benzeri menkul kıymetler, ve bunlara ilave olarak özel ve kamu kesimince yurt içinde yabancı para cinsinden ihraç edilmiş tahvil ve benzeri menkul kıymetlerin dönem sonu bakiyelerinin borçlu ülkelere göre dağılımından oluşmaktadır.

BOP05U: Yurt dışındaki iştirakler tablosu bankaların yurt dışında edindiği ve %10 ve üzerinde paya sahip olduğu iştiraklerin ilgili dönem sonu bilanço değerlerinden oluşmakta ve bu türden varlıkların borçlu ülkeler bazında dağılımını göstermektedir.

BOP06U: Toplam yükümlülükler tablosu bankaların tüm yükümlülüklerinin TL ve Kılavuz'da sayılan para cinslerinin TCMB kurlarından ABD Doları karşılıkları olarak "Toplam" ve "Bankalar hariç" şeklinde ayrıştırılarak raporlanmasından oluşmaktadır. Bir başka deyişle, bu tablo, aşağıda açıklanan BOP07U, BOP08U ve BOP09U numaralı tablolarda raporlanan yükümlülüklerin toplamından oluşmaktadır.

BOP07U: Döviz hesapları tablosu bankalarda, yurt içinde ve yurt dışında yerleşik bankaların açtığı mevduat hesapları ile yurt içi ve yurt dışında yerleşik kişilerin döviz tevdiat hesaplarının ay sonu bakiyelerinin alacaklı ülkeler itibarıyla raporlanmasından oluşmaktadır.

BOP08U: Sağlanan döviz kredileri tablosu bankaların doğrudan borçlu sıfatıyla sağlamış olduğu kısa ve uzun vadeli kredilerin ay sonu bakiyelerinin alacaklı ülkelere göre dağılımından oluşmaktadır.

BOP09U: Çıkarılmış tahvil ve bonolar tablosu, bankaların yurt içi ve yurt dışı piyasalarda ihraç ettiği yabancı para cinsinden tahvil, bono, ticari senet ve benzerlerinin dönem sonu bilanço değerlerinin alacaklı ülkeler itibarıyla raporlanmasından oluşmaktadır.

Buraya kadar adı geçen tablolar Yerleşiklik Bazında Yerel Bankacılık İstatistikleri'ni oluşturmaktadır.

BOP10U: Varlık ve yükümlülükler tablosu ise Türkiye'de yerleşik bankaların toplam varlık ve yükümlülüklerinin, bağlı olunan veya yüzde 50'den fazla hissesine sahip olan banka veya kuruluşun yerleşik olduğu ülkeye göre yeniden gruplandırılması ile oluşmaktadır. BOP01U- BOP09U tablolarında raporlanan toplam varlık ve yükümlülükler bu tablonun ilk satırında toplu olarak yer almakta ve daha sonra varlık ya da yükümlülüğün kaynaklandığı karşı tarafa göre yerleşik olmayanlar ve yerleşikler itibarıyla

para cinslerine göre ayrıştırılmakta ve Ortaklık Yapısına Göre Yerel Bankacılık İstatistikleri'ni oluşturmaktadır.

Yukarıda açıklanan tablolar Türkiye'de yerleşik bankalarca Mart, Haziran, Eylül ve Aralık aylarında olmak üzere üçer aylık dönemler itibarıyla hazırlanarak izleyen ayın son iş gününe kadar Bankamız İstatistik Genel Müdürlüğü Ödemeler Dengesi Müdürlüğü'ne Elektronik Veri Aktarım Sistemi (EVAS) ile gönderilmektedir. Tabloların gönderilmesini takiben kontrol işlemleri başlamaktadır. Sayılan tablolar önce kendi içlerinde ilgili toplamların tutup tutmadığına bakılarak kontrol edilmekte, daha sonra yine bankalar tarafından gönderilen ve uluslararası yayınlara konu olan aylık döviz vaziyet tabloları, portföy yatırım istatistikleri ve banka bilançoları ile karşılaştırılarak verilerin tutarlılığı sağlanmaktadır. Bu süreçte ortaya çıkarılan hatalar, bankalarca gönderilen veriler sorgulanarak giderilmektedir.

Hatalardan arındırılmış, güvenilir ve karşılaştırılabilir hale getirilmiş veriler BIS'a gönderilmek ve yayıma hazır hale getirilmek üzere iki farklı biçimde toplulaştırılır. BIS'a gönderilmek üzere hazırlanan format iki farklı raporlamadan oluşmakta olup Ek 3'te görülebilir. BIS'a gönderilen ilk raporlama Yerleşiklik Bazında Uluslararası Bankacılık İstatistikleri raporlaması olup 8 tablodan oluşmaktadır. Bu tablolardan ilki Türkiye'de yerleşik bankaların toplam uluslararası varlıklarını göstermekte ve raporlama paketinin ilk tablosu olan BOP01U Toplam Varlıklar tablosu ile gönderilen verilerin toplulaştırılması ile elde edilmektedir. İkinci tablo ise Türkiye'de yerleşik bankaların toplam kredi ve mevduat cinsinden varlıklarını göstermekte olup raporlama paketinin ikinci ve üçüncü tabloları olan BOP02U Yurt içi ve yurt dışı mevcutlar tablosu ile BOP03U Verilen döviz kredileri tablosu kapsamında gönderilen verilerin toplulaştırılması neticesinde oluşmaktadır. BIS'a gönderilen Yerleşiklik Bazında Uluslararası Bankacılık İstatistikleri raporlamasının üçüncü tablosu olan ve Türkiye'de yerleşik bankaların toplam borç senetleri cinsinden varlıklarını gösteren tablo ise bankalarca gönderilen BOP04U Yabancı para cinsinden menkul kıymetler tablolarındaki verilerin tüm bankalar için biraraya getirilmesinden oluşmaktadır. Buraya kadar belirtilenlerin dışında kalan varlıklar bakiyesini

göstermek üzere oluşturulan ve Yerleşiklik Bazında Uluslararası Bankacılık İstatistikleri raporlamasının dördüncü tablosu olan diğer uluslararası varlıklar tablosu ise BOP05U Yurt dışındaki iştirakler tablosu ile raporlanan verilerin toplulaştırılması ile elde edilmektedir.

BIS'a gönderilen Yerleşiklik Bazında Uluslararası Bankacılık İstatistikleri raporlamasının yükümlülük bakiyelerini gösteren tablolar ise dört adet olup, ilki bankalarca raporlanan BOP06U Toplam yükümlülükler tablolarının toplulaştırılması ile elde edilen toplam uluslararası yükümlülükler tablosudur ve adından da anlaşılacağı gibi Türkiye'de yerleşik bankaların yurt dışından olan tüm para cinslerinden ve yurt içi yerleşiklerden olan yabancı para cinslerinden yükümlülüklerinin toplamını göstermektedir. Bu tabloyu oluşturan toplam yükümlülük verilerinin enstrüman bazında alt ayrımları ise takip eden beşinci tablo olan uluslararası mevduat ve krediler tablosu, uluslararası çıkarılmış menkul kıymetler tablosu ve diğer uluslararası yükümlülükler tablosu ile gösterilmekte olup, bu tablolardan uluslararası mevduat ve krediler tablosu tüm bankalarca raporlanan BOP07U Döviz hesapları tablosu ile BOP08U Sağlanan döviz kredileri tablosunun, uluslararası çıkarılmış menkul kıymetler tablosu ise BOP09U Çıkarılmış tahvil ve bonolar tablosunun verilerinin toplulaştırılması ile elde edilmektedir. Diğer uluslararası yükümlülükler tablosu ile raporlanan veri bulunmamaktadır.

BIS'a gönderilen ikinci rapora olan Ortaklık Bazında Uluslararası Bankacılık İstatistikleri raporlaması bankaların yerleşik olmayanlarla ve yerleşiklerle sırasıyla tüm para birimleri, ABD Doları, Euro ve Japon Yeni cinsinden, sadece yerleşik olmayanlarla ise TL ve TL hariç diğer döviz cinslerinden olan toplam varlık ve yükümlülüklerini gösteren 10 tablodan oluşmakta olup, tüm bankalarca gönderilen BOP10U Varlık ve yükümlülükler tablosu ile raporlanan verilerin toplulaştırılması ile elde edilmektedir.

Yayımlanmak üzere kullanılan Yerel Bankacılık İstatistikleri raporlaması formatı ise Ek 4'te gösterilen dokuz tablodan ibaret olup, yayımlanan verilerde üçer aylık dönemler itibarıyla oluşan gelişmelere ilişkin açıklayıcı bir bilgi notu bulunmamaktadır. BIS'a gönderilen verilerden farklı olarak yayımlanan veriler, bankacılık sektörünün yurt dışı yerleşiklerle olan

TL cinsinden varlık ve yükümlülüklerini içermemektedir. Bunun nedeni, daha önceki yıllarda bankaların Ödemeler Dengesi raporlaması ile bildirdikleri TL cinsinden akım veriler kullanılarak elde edilen stok verilerin, BIS raporlaması ile bildirdikleri stok verilerle uyumlu olmamasıdır. Ancak ödemeler Dengesi Müdürlüğü tarafından yapılan çalışmalar neticesinde, BIS raporlaması ile Yerel Bankacılık İstatistikleri için bildirilen TL cinsinden varlık ve yükümlülük verileri, aylık mizanlar ile bildirilen ilgili hesapların TL bakiyeleri ile karşılaştırılarak TL cinsinden verilerin tutarlılığı sağlanmış olup, yayımlanması için bir engel bulunmamaktadır.

Bundan sonraki aşamada BIS'a gönderilmek ve yayımlanmak üzere hazır hale getirilen tablolar, önceden belirlenmiş bir takvime uygun olarak Mart, Haziran, Eylül ve Aralık aylarının son haftaları içerisinde BIS'a gönderilmekte ve yine yayımlama takvimine uygun olarak Ocak, Nisan, Temmuz ve Ekim aylarının sonunda olmak üzere üç ayda bir yayımlanmaktadır. Ancak verilerin yayımlanma tarihleri ile BIS'a raporlanma tarihleri arasında 1 aylık bir gecikme olmaktadır. Bu nedenle BIS'a raporlanma aşamasından sonra ortaya çıkabilecek değişikliklerin yayımlanan verilere yansıtılabilmesi için ilave güncelleme çalışmaları yapılması gerekebilmektedir. Sonuç olarak yayımlanan veriler, BIS'a raporlanma ve yayımlanma tarihleri arasında geçen 1 aylık süre içerisinde yapılan güncellemeler nedeniyle aynı dönem için BIS'a raporlanan verilerden farklı olabilmektedir.

4.2.2. Konsolide Bankacılık İstatistikleri'nin Derlenmesi

Konsolide Bankacılık İstatistikleri, üçer aylık dönemler itibarıyla, Türkiye'de yerleşik bankaların yurt dışı yerleşiklerden alacaklarının ülke, vade ve sektör ayrımlarında sınıflandırılmasıyla elde edilmektedir. Söz konusu alacaklar, 1. Bölüm'de belirtildiği gibi ilk borçlu bazında ve nihai borçlu bazında olmak üzere iki şekilde belirlenmektedir. İlk borçlu bazında yapılan ayırmada, borçlu kuruluşun faaliyette bulunduğu ülke esas alınmakta, nihai borçlu bazında yapılan ayırmada ise borçlu kuruluşun borcunu ödememesi durumunda bu riski üstelenecek nihai borçlu kuruluşun yer aldığı

ülke dikkate alınmaktadır. Nihai borçlu kuruluş, genel merkez ya da garantör gibi nihai borcu üstlenen kuruluş olmaktadır.

2012 yılı sonu itibarıyla raporlamada 25 Türk bankası ile 23 yabancı bankanın verisi yer almaktadır. Yabancı bankalar, raporlamada, genel merkezlerinin bulunduğu ülkeye göre iki farklı şekilde sınıflandırılmaktadır. Genel merkezi BIS'a raporlama yapan ülkelerde yer alan bankalar ve genel merkezi BIS'a raporlama yapmayan ülkelerde yer alan bankalar farklı şekilde raporlama yapmaktadırlar. Türk bankalarından ilk borçlu bazında ve nihai borçlu bazında olmak üzere iki şekilde raporlama alınırken, yabancı bankalardan sadece ilk borçlu bazında raporlama alınmaktadır.

İlk Borçlu Bazında Konsolide Bankacılık İstatistikleri Türkiye'de bulunan bankaların yurt dışından olan TL dahil tüm alacaklarının BIS istatistikleri için geçerli olan ülkeler, vadeler ve sektörler itibarıyla sınıflandırılmasını amaçlamaktadır. Yurt dışı varlıklar, kalan vadelerine göre "Bir yıla kadar (1 yıl dahil)", "1-2 yıl arası (2 yıl dahil)", "2 yıldan uzun" olmak üzere üç gruba ayrılmaktadır; vadesine kalan süre belli olmayan alacaklar ise "Vade Ayrımı Yapılamayan" adı altında yer almaktadır. Vadesiz olarak plase edilmiş alacaklar da "Bir yıla kadar vadeli (1 yıl dahil)" olarak sınıflandırılmaktadır. Sektörler itibarıyla yapılan sınıflamada ise 1. Bölüm'de de belirtildiği gibi yurt dışı ülkelere olan alacaklar bankalar, kamu sektörü, banka dışı özel sektör olmak üzere 3 sektöre ayrılmak suretiyle bildirilmekte, borçlu sektörü bilinmeyen alacaklar ise "Sektör Ayrımı Yapılamayan" adı altında raporlanmaktadır.

İlk Borçlu Bazında Konsolide Bankacılık İstatistikleri'nde yerli bankalar alacaklarının bulunduğu tüm ülkelere raporlama yaparken, yabancı bankalar sadece genel merkezlerinin bulunduğu ülkeden alacaklarını raporlamaktadırlar. Yabancı bankalara ait veriler sadece vade ve sektör ayrımını içermektedir. Yabancı bankalar raporlamasında borçlu ülkeler sadece BIS'a raporlama yapan ülkeleri içermektedir.

Nihai Borçluya Göre Konsolide Bankacılık İstatistikleri raporlaması Türkiye'de bulunan yerli bankaların yurt dışından olan TL dahil tüm

alacaklarının, BIS istatistikleri için geçerli olan ülkelerden borcu nihai olarak yüklenecek olanlar ve sektörler itibarıyla sınıflandırılmasını amaçlamaktadır. Yurt dışı alacaklar ile kastedilen, her türlü para cinsinden bilanço aktifinde yer alan tüm sınır ötesi alacaklar (genel merkez ile tüm yurt içi ve yurt dışı şubelerin konsolide uluslararası alacakları) ve yerel alacaklardır (yurt dışı şubelerin, faaliyette bulunduğu ülkeden alacakları). Raporda, konsolide yurt dışı alacaklar, nihai borçlu ülkeler, nihai sektör dağılımları ve nihai sınır ötesi/yerel ayrımlarıyla yer almaktadır. Raporda ayrıca, yurt dışı türev işlemler, cayılamaz garantiler ve kredi taahhütlerinin de nihai borçlu ülkeler itibarıyla dağılımı bulunmaktadır.

Raporlama konusu varlık ve yükümlülük bakiyelerinin veri kaynağı bankalarca oluşturulan ilk borçluya göre alacaklar ve nihai borçluya göre alacaklar raporları olup, söz konusu veriler üç tabloluk bir raporlama paketi ile Bankamıza bildirilmektedir. Bu raporlama paketini oluşturan tablolar aşağıda sıralanmakta ve Ek 5'te gösterilmektedir.

- BS200U: İlk borçluya göre alacaklar tablosu- konsolidasyon yapacak bankalar
- BS200U: İlk borçluya göre alacaklar tablosu- konsolidasyon yapmayacak bankalar
- BS201U: Nihai borçluya göre alacaklar tablosu

BS200U: İlk borçluya göre alacaklar tablosu-konsolidasyon yapacak bankalar: Bu form Türkiye'de bulunan yerli bankaların yurt dışından olan TL dahil tüm alacaklarının BIS istatistikleri için geçerli olan ülkeler, vadeler ve sektörler itibarıyla sınıflandırılmasını amaçlamaktadır.

BS200U: İlk borçluya göre alacaklar tablosu-konsolidasyon yapmayacak bankalar: Bu form Türkiye'de bulunan ve konsolidasyon yapmayacak yabancı banka ve yabancı banka şubelerinin, genel merkezlerinin kurulu bulunduğu ana ülkelerinden olan TL dahil tüm alacaklarının BIS istatistikleri için geçerli olan ülkeler, vadeler ve sektörler itibarıyla sınıflandırılmasını sağlamaktadır.

BS201U: Nihai borçluya göre alacaklar tablosu: Bu form Türkiye’de bulunan yerli bankaların yurt dışından olan TL dahil tüm alacaklarının, BIS istatistikleri için geçerli olan ülkelerden borcu nihai olarak yüklenecek olanlar ve sektörler itibarıyla sınıflandırılmasını göstermektedir.

Yukarıda açıklanan tablolar Türkiye’de yerleşik bankalarca Mart, Haziran, Eylül ve Aralık aylarında olmak üzere üçer aylık dönemler itibarıyla hazırlanarak izleyen ayın yirmi üçüncü iş gününe kadar Bankamız İstatistik Genel Müdürlüğü Parasal ve Finansal Veriler Müdürlüğü’ne EVAS ve e-posta ile gönderilmektedir. Yerli bankalar BS200U ve BS201U formlarını gönderirken, yabancı bankalar ise sadece BS200U formunu göndermektedirler. Raporların gönderiminin tamamlanmasından sonraki ilk aşamada, rapor içi kontroller olarak adlandırılacak genel toplamların tutup tutmadığına dair kontroller yapılmaktadır. İkinci aşamada, söz konusu tablolarda bildirilen verilerin, yine bankalar tarafından gönderilen bilanço verileri ile uyumlu olup olmadığının kontrolü yapılmaktadır. Kontroller tamamlandıktan sonra, bussiness objects programı kullanılarak, bankalarca gönderilen ve kontrolleri tamamlanmış veriler BIS’a gönderilecek tablo içeriklerine uygun hale getirilmektedir. BIS’a gönderilen nihai tablolar 5 adettir. Bunlar aşağıdaki şekilde sıralanabilir:

- Tablo A: İlk Borçluya Göre Toplam
- Tablo B: İlk Borçluya Göre Yerli Bankalar
- Tablo C: Yabancı Bankalar
- Tablo D: Yabancı Bankalar
- Tablo E: Yabancı Bankalar
- Tablo U: Nihai Borçluya Göre Yerli Bankalar

Tablo A: İlk Borçluya Göre Toplam tablosunda ilk borçlu bazında, yerli ve yabancı bankalar tarafından raporlanan tüm veriler yer almaktadır. (Tablo A= Tablo B+Tablo C+Tablo D)

Tablo B: İlk Borçluya Göre Yerli Bankalar tablosunda ilk borçlu bazında, yerli bankalar tarafından raporlanan veriler yer almaktadır. Bu veriler, yerli bankaların tüm şubelerinin diğer ülkelerle olan tüm para birimleri cinsinden sınır ötesi alacaklarını ve şubelerinin buldukları ülkelerin yerleşiklerinden o ülkelerin para birimleri hariç, yani yabancı para birimlerinden yerel alacaklarını içermektedir.

Tablo C: Yabancı Bankalar tablosunda BIS tarafından “konsolide edilmiş bölge içi yabancı bankalar” olarak tanımlanan, genel merkezi BIS’a raporlama yapan ülkelerde bulunan yabancı bankalar tarafından raporlanan veriler yer almaktadır. Faaliyetleri başka bir raporlama yapan ülkedeki merkez ofisleri tarafından konsolide edilen bu bankalar, sadece merkez ofislerinin bulunduğu ülkenin yerleşiklerinden olan sınır ötesi alacaklarını konsolide edilmemiş bir şekilde raporlamaktadırlar.

Tablo D: Yabancı Bankalar tablosunda BIS tarafından “konsolide edilmemiş bölge dışı yabancı bankalar” olarak tanımlanan ve genel merkezi BIS’a raporlama yapmayan ülkelerde bulunan yabancı bankalar tarafından raporlanan veriler yer almaktadır. Söz konusu veriler, bu bankaların, merkez ofislerinin bulunduğu ülke de dahil olmak üzere tüm ülkelerden olan sınır ötesi alacaklarını içermektedir.

Tablo E: Yabancı Bankalar tablosunda BIS tarafından “konsolide edilmemiş bölge içi yabancı bankalar” olarak tanımlanan ve genel merkezi BIS’a raporlama yapan ülkelerde bulunmakla beraber konsolide verisi BIS’a gönderilmeyen yabancı bankalar tarafından raporlanan veriler yer almaktadır. Türkiye’de 2012 yılı sonu itibarıyla bu açıklamaya uyan bir banka bulunmamaktadır.

Tablo U: Nihai Borçluya Göre Yerli Bankalar tablosu nihai borçluya göre, yerli bankalar tarafından raporlanan verilerden oluşmaktadır.

Yukarıda sayılan tablolar oluşturulduktan sonra excel programı kullanılarak tablolar arası toplamlar kontrol edilimektedir. Hatalardan arındırılmış, güvenilir ve karşılaştırılabilir hale getirilmiş veriler BIS’a raporlanmak ve yayıma hazır hale getirilmek üzere iki farklı biçimde

toplulaştırılmaktadır. BIS'a raporlanmak üzere hazırlanan format yukarıda sayılan 6 tablodan oluşmakta olup, Ek 6'da görülebilir. Yayımlanmak üzere kullanılan format ise Ek 7'de gösterilen 3 tablodan ibarettir. Bir sonraki aşamada BIS'a raporlanmak ve yayımlanmak üzere hazır hale getirilen tablolar, önceden belirlenmiş bir takvime uygun olarak Mart, Haziran, Eylül ve Aralık aylarının son haftaları içerisinde BIS'a raporlanmakta ve yine yayımlama takvimine uygun olarak Ocak, Nisan, Temmuz ve Ekim aylarının sonunda olmak üzere üç ayda bir yayımlanmaktadır. Yerel Bankacılık İstatistikleri raporlamasında olduğu gibi Konsolide Bankacılık İstatistikleri verileri de dönemsel gelişmeleri özetleyen bir bilgi notu olmaksızın yayımlanmaktadır.

4.3. Uluslararası Bankacılık İstatistikleri'nin Uluslararası Ödemeler Bankası'na Raporlanması

TCMB İstatistik Genel Müdürlüğü, Ödemeler Dengesi Müdürlüğü tarafından yayımlanan Yerel ve Konsolide Bankacılık İstatistikleri, önceki bölümde de belirtildiği gibi, BIS'a düzenli olarak her çeyrek dönemin son ayının son haftası içinde raporlanmaktadır. Yerel Bankacılık İstatistikleri yerleşiklik ve ortaklık bazında varlık ve yükümlülükler ayrımında, Konsolide Bankacılık İstatistikleri ise ilk ve nihai borçlu bazında sınıflandırılarak raporlanmaktadır. Yerel Bankacılık İstatistikleri verileri doğrudan BIS veri tabanına aktarılırken, Konsolide Bankacılık İstatistikleri verileri excel formatında e-posta yoluyla gönderilmektedir.

BIS'a gönderilen tablolar Veri Kalitesi Kontrolü'nden (DQC) geçtikten sonra BIS tarafından oluşturulan ve Türkiye'de yerleşik bankaların varlık ve yükümlülük bakiyelerinde dönemsel olarak meydana gelen büyük tutarlı değişiklikleri gösteren DQC raporları TCMB İstatistik Genel Müdürlüğü Ödemeler Dengesi Müdürlüğü'ne e-posta ile gönderilmektedir. Söz konusu DQC raporlarında sorulan farklar gözden geçirilerek sorgulanması talep edilen büyüklükteki veriler bu büyüklükleri raporlayan bankalara ulaşılarak teyit edilmekte olup, doğruluğu veriyi gönderen bankalarca onaylanan veriler tekrar BIS'a raporlanmaktadır.

Raporlama yapan ülkeler tarafından BIS'a gönderilen veriler küresel toplamların oluşturulmasında kullanılmaktadır. BIS tarafından toplulaştırılan veriler yine BIS'ın hazırladığı, finansal piyasalarda dünya çapında meydana gelen dönemsel gelişmeleri analiz eden Üçer Aylık Bülten'in bir parçası olarak yayımlanmaktadır. Raporlama ile elde edilen veriler vade, döviz cinsi, sektör dağılımı, işlem yapılan karşı ülke ve enstrüman bazında detaylı bir sınıflandırmaya tabi tutulmaktadır. Bu çerçevede yayımlanan toplulaştırılmış Yerel Bankacılık İstatistikleri, ülkeler bazında bankacılık sektörünün yurt dışındaki tüm varlık ve yükümlülükleri ile yurt içindeki yabancı para birimi cinsinden varlık ve yükümlüklerini, bu varlık ve yükümlülüklerin sektör ve enstrüman bazında dağılımı ile döviz kompozisyonunu ortaya koyarken, Konsolide Bankacılık İstatistikleri raporlama yapan her bir ülkenin ilk ve nihai borçlu bazında konsolide alacaklarını vade ve sektör ayrımlarında toplam ve bazı seçilmiş ülkelere alacaklar ayrımlarında göstermektedir.

Yukarıda anlatılan şekilde sınıflandırılarak yayımlanan veriler çeşitli amaçlara hizmet edebilmektedir. Örneğin bir ülkenin bankacılık sektörünün sınır ötesi ve yabancı para cinsinden varlık ve yükümlülüklerini öğrenmek ya da bir ülkenin bankacılık sektörünün banka dışı sektörlerle hangi vadelerde borçlandığını takip edebilmek mümkün olabilmektedir. Bu şekilde, yine BIS tarafından derlenen diğer istatistiklerle birlikte kullanıldığında bir ülkenin dış borcunun tutarı ve vade yapısı için alternatif ve güvenilir bir kaynak teşkil etmektedir. Finansal istikrara yönelik risklerin izlenmesi açısından banka ve banka dışı sektörlerle olan yükümlülüklerin ayrı başlıklar halinde gösterilmesi önemlidir çünkü bankalar arası uluslararası borçlanma genelde kısa vadeli olup, ani bir kesintiye uğradığında finansal istikrarı tehdit edebileceğinden söz konusu istatistikler titizlikle takip edilmelidir (Moreno ve von Kleist, 2007, s.4). Bir başka kullanım alanı ise ödemeler dengesi istatistiklerinin derlenmesi sürecidir. Raporlama yapan ülkelerdeki ödemeler dengesi derleyicileri Uluslararası Bankacılık İstatistikleri'ni raporlamadaki veri açıklarını kapatmak veya hâlihazırda kullanılmakta olan veri kaynaklarının doğruluğunu teyit etmek amacıyla kullanabilmektedirler. Türkiye'de ödemeler dengesi istatistikleri kapsamında Türkiye'de yerleşik kişilerin yurt dışındaki

mevduatı verisi, BIS tarafından toplulaştırılan Uluslararası Bankacılık İstatistikleri verilerinden elde edilmektedir.

Küresel finansal krizden çıkarılan en önemli derslerden biri güvenilir, zamanlı ve detaylı finansal istatistiklere erişimin politika yapıcılar için hayati önemi olduğu gerçeğidir. BIS'a raporlandıktan sonra toplulaştırılarak yayımlanan Uluslararası Bankacılık İstatistikleri, bankaların sınır ötesi varlık ve yükümlülükleri hakkında döviz kompozisyonu ve vade yapısı itibarıyla veri sağlamak suretiyle, uluslararası finansal ilişkileri takip etmekte ve anlamakta önemli bir araç olarak karşımıza çıkmaktadır.

Uluslararası Bankacılık İstatistikleri'nin kullanımıyla ilgili olarak CGFS tarafından düzenlenen II. Çalışma Grubu Toplantısı'nda söz konusu verilerin finansal piyasalar arasındaki bütünleşmenin niceliksel göstergelerinin oluşturulması bakımından çok faydalı olduğu vurgulanmıştır (BIS, 2010, s.2). BIS tarafından yayımlanan veriler, raporlama yapan ülkelerin bankacılık sistemleri arasındaki ilişkilerin detaylı bir analizini yapmaya olanak sağlamaktadır (BIS, 2012, s.1). Buna ilave olarak Uluslararası Bankacılık İstatistikleri, diğer uluslararası verilerle birlikte kullanıldığında, ülkelerin bilançolarının yapısındaki kırılma noktaları ortaya koymakta kullanılabilir. Örneğin, bankaların uluslararası varlıklarının döviz kompozisyonu verisi, ülkelerin karşı karşıya olduğu döviz risklerini analiz etmede kullanılabilir faydalı bir veri kaynağı olarak karşımıza çıkmaktadır. 2. Aşama Geliştirmeler neticesinde elde edilecek bankaların konsolide yükümlülüklerinin döviz kompozisyonu verisi ise bankaların fonlama kaynaklarının analizinde önemli rol oynayacaktır. Bu ve benzeri pek çok nedenle BIS tarafından toplulaştırılarak yayımlanan Uluslararası Bankacılık İstatistikleri'nin önemi artmaktadır.

4.4. Türkiye'nin 1. Aşama Geliştirmeler'e Uyumu

1. Aşama Geliştirmeler daha önce Bölüm 2.3.1.1'de de bahsedildiği üzere Yerel Bankacılık İstatistikleri veri setine yönelik olarak oluşturulmuştur. BIS, söz konusu geliştirmelerin 2012 yılının ikinci çeyrek dönemine ilişkin veriler için tamamlanmasını öngörmüştür. Burada amaç, birçok merkez

bankası tarafından mevcut durumda toplanmakta olan verileri kullanarak daha detaylı bir veri seti elde etmektir. Bu bölümde 2012 yılı sonu itibarıyla Bankamız tarafından 1. Aşama Geliştirmeler'e uyum çerçevesinde yapılan metodolojik ve teknik çalışmalardan bahsedilerek uygulamada görülen eksiklikler tespit edilmeye çalışılacaktır.

4.4.1. Metodolojik Çalışmalar

1. Aşama Geliştirmeler çerçevesinde yapılması istenen geliştirmelerden ilki Yerleşiklik Bazında ve Ortaklık Yapısına Göre Yerel Bankacılık İstatistikleri'ne, bankaların raporlama yapan ülkenin yerleşikleri ile olan yerel para birimi cinsinden varlık ve yükümlülüklerinin ilave edilmesidir. Daha önceki bölümlerde bahsedildiği gibi, Yerleşiklik Bazında ve Ortaklık Yapısına Göre Yerel Bankacılık İstatistikleri'nin konusu olan veriler, Ödemeler Dengesi Metodolojisi ile uyumlu yerleşiklik tanımları çerçevesinde bankaların yurt dışında yerleşik kişiler ile olan TL ve yabancı para cinsinden, yurt içinde yerleşik kişilerle ise sadece yabancı para üzerinden yaptıkları işlemlerden oluşmaktadır. Yapılması öngörülen geliştirme çerçevesinde, bundan böyle bankaların yurt içinde yerleşik kişiler ile sadece yabancı para üzerinden değil TL üzerinden yaptıkları işlemlerin de varlık ve yükümlülük bakiyelerinin Bankamıza bildirilmesi gerekmektedir. Yurt içinde yerleşik kişiler ile TL üzerinden yapılan işlemlerle ilgili veri toplayabilmek için bankalara gönderilen 10 tabloluk raporlama paketindeki ilk 9 tablonun yurt içinde yerleşikler satırının TL sütununda ve 10. tablonun TL satırının varlıklar ve yükümlülükler sütununda yurt içinde yerleşik kişilerin TL üzerinden yaptıkları işlemlerin raporlanması gerekmektedir. Raporlama paketini oluşturan tabloların hazırlanma esaslarında sık aralıklarla değişiklik yapılmasının bankaların uyum sağlamasını zorlaştıracığı düşünülerek, uygulamada yapılacak değişikliğin 2. Aşama Geliştirmeler'e uyum sağlanması sırasında bankalara bildirilmesine karar verilmiştir.

1. Aşama Geliştirmeler çerçevesinde Yerleşiklik Bazında ve Ortaklık Yapısına Göre Yerel Bankacılık İstatistikleri'nde yapılması öngörülen ikinci değişiklik, para birimi ayrımının GBP ve CHF türünden işlemleri ayrıca

gösterecek şekilde geliştirilmesidir. Mevcut raporlamada Yerleşiklik Bazında Yerel Bankacılık İstatistikleri'nde GBP ve CHF türünden işlemler ayrı başlıklar olarak gösterilmektedir ancak Ortaklık Yapısına Göre Yerel Bankacılık İstatistikleri'nde sadece USD, EUR ve JPY ayrımları bulunmaktadır. Söz konusu geliştirmeye uyum sağlanabilmesi için bankalardan alınan on tabloluk raporlama paketinin onuncu tablosu olan BOP10U-Yabancı bankaların varlık ve yükümlülükleri tablosuna GBP ve CHF satırlarının eklenmesi gerekmektedir. Yine raporlama paketinde sık aralıklarla değişiklik yapılmaması adına söz konusu değişikliğin 2. Aşama Geliştirmeler ile birlikte yapılmasına karar verilmiştir.

Üçüncü bir değişiklik, hem Yerleşiklik Bazında hem de Ortaklık Yapısına Göre Yerel Bankacılık İstatistikleri'nde borçlu ülkesi bilinmeyen yabancı para cinsinden menkul kıymet varlıkları ile alacaklı ülkesi bilinmeyen yurt dışında ihraç edilen borç senetleri için "sektörü bilinmeyen" ayrımının oluşturulmasıdır. Mevcut raporlamada alacaklı ya da borçlu ülkesi bilinmeyen varlık ve yükümlülük bakiyeleri BOP01U-BOP09U arası tablolarda enstrüman bazında toplam ve bankalar hariç olmak üzere yalnızca iki sektör itibarıyla gösterilmektedir. Söz konusu ilave ayırmada veri sağlanabilmesi için kullanılan raporlama paketindeki ilk 9 tabloda yer alan toplam ve bankalar hariç sektör ayrımlarına "sektörü bilinmeyen" ayrımının eklenmesi gerekmektedir. Söz konusu geliştirme henüz uygulamaya konulmamış olup, 2. Aşama Geliştirmeler ile birlikte uygulanması uygun görülmüştür.

4.4.2. Teknik Çalışmalar

1. Aşama Geliştirmeler çerçevesinde sadece Ortaklık Yapısına Göre Yerel Bankacılık İstatistikleri'nde yapılması istenen bir yenilik, Ortaklık Yapısına Göre Yerel Bankacılık İstatistikleri'nin varlık ve yükümlülük bakiyelerinin kaynaklandığı karşı ülke, karşı ülkede bulunan alacaklı ya da borçlunun ortaklık yapısı ve karşı ülkede bulunan alacaklı ya da borçlunun sektörü ayrımlarının bildirilmesidir. Bu çerçevede yapılan bir ayırım ile örneğin Türkiye'de yerleşik Bahreyn bankalarının İngiltere'den, İngiltere'deki bir Alman bankasından veya İngiltere'deki bir Alman bankacılık dışı

kuruluşundan olan varlık ve yükümlülük bakiyelerinin tutarının bilinmesi mümkün olacaktır. Söz konusu ayrımlar, mevcut raporlama paketi ile bildirilen veriler kullanılarak oluşturulmuştur. Bu ayrımların oluşturulması için ortaklık bazında bildirilen BOP10U tablosunun verileri, yerleşiklik bazında bildirilen BOP01U-BOP09U tablolarında yer alan ülkeler bazında yeniden gruplanmıştır. Söz konusu verilerin karşı ülke, karşı ülkede bulunan alacaklı ya da borçlunun ortaklık yapısı ve karşı ülkede bulunan alacaklı ya da borçlunun sektörü bazında bildirilmesi için 11.000 satır ve 13 sütunluk bir excel tablosu gerektiğinden teknik olarak excelden farklı bir formata ihtiyaç duyulmuştur. Bu nedenle BIS, ECB, EUROSTAT, IMF, OECD, UN ve Dünya Bankası tarafından istatistiksel veri aktarımını iyileştirmek için oluşturulan yeni bir format olan İstatistiki Veri ve Metaveri Değişimi (SDMX) kullanılmaya başlanmıştır (SDMX, 2009).

SDMX formatı excel tabloları kullanmadan veri tabanından istatistik üretmeye olanak sağlayan ve zamandan tasarruf etmeyi mümkün kılan bir veri transfer formatıdır (SDMX, 2009, s.4). SDMX formatında istatistiki veri üretebilmek için öncelikle excel formatında mevcut olan veriler BIS tarafından kullanılması önerilen veri yapısı tanımları kullanılarak SDMX formatına çevrilmiştir. Söz konusu çalışma Bilişim Teknolojileri Genel Müdürlüğü ile ortak olarak yürütülmüştür. SDMX formatına uygun hale getirilen veriler, excel kullanılarak oluşturulan verilerle karşılıklı olarak kontrol edildikten sonra BIS'a raporlanmıştır.

1. Aşama Geliştirmeler'in bir parçası olan SDMX formatı ile veri transferi 2012 yılı birinci çeyrek ve ikinci çeyrek Yerleşiklik Bazında Yerel Bankacılık İstatistikleri verileri kullanılarak gerçekleştirilmiş olup, aynı verilerin excel formatından BIS'ın sağladığı yazılım programları aracılığı ile Elektronik Veri Takası (EDI) formatına çevrilerek aktarımına eş anlı olarak devam edilmektedir. BIS, 1. Aşama Geliştirmeler çerçevesinde genişletilen söz konusu verilerin 2012 yılının üçüncü çeyreği için de her iki format ile eşanlı olarak iletilmesini öngörmektedir. 2. Aşama Geliştirmeler kapsamında yapılacak yenilikler için ise 2013 yılının son çeyreği ile 2014 yılının ilk çeyreği

süresince her iki format da kabul edilecek olup, 2014 yılının ikinci çeyreğinden itibaren sadece SDMX formatında veri aktarımı kabul edilecektir.

BEŞİNCİ BÖLÜM

SONUÇ VE ÖNERİLER

2008 yılında ortaya çıkan ve dünya çapında ciddi sonuçlar doğuran küresel finansal krizin tüm sanayileşmiş ülkelerle birlikte bazı gelişmekte olan ülkeleri derinden etkilediği ve bilgi ihtiyacını arttırdığı gözlemlenmiştir. Krizin etkisini gösterdiği ülkelerde önemli ölçüde gayri safi milli hasıla düşüşleri ve artan oranda işsizlik gözlenmiştir. Bunlara ilave olarak kriz, hâlihazırda mevcut bulunan veri açıklarını ortaya koymakla beraber, sistemik riskin önemini ve ilave istatistiki bilgi ihtiyaçlarını da gündeme getirmiştir. Bu gelişmelerden hareketle Nisan 2009'da G-20 ülkelerinin Maliye Bakanları ve Merkez Bankaları Başkanları, IMF ve FSB önderliğinde bir grubun bir araya gelerek bilgi eksikliği ve veri toplamadaki eksiklikleri gidermek, mevcut veri kaynaklarını geliştirmek ve var olan eksiklikleri değerlendirip bunlar hakkında öneriler getirmek üzere çalışmalarını talep etmiş ve G-20 Bilgi Açıkları İnisyatifi bu şekilde oluşmuştur.

Finans sektöründe risk oluşturabilecek unsurların öngörülebilmesi, mevcut veri kümelerinin geliştirilmesi, ulusal ekonomilerin şoklara açıklığının gözlemlenmesi ve resmi istatistik kuruluşları arasındaki iletişimin artırılmasına yönelik olarak G-20 Bilgi Açıkları İnisyatifi çerçevesinde saptanan önerilerden hareketle BIS Uluslararası Bankacılık İstatistikleri veri setinin geliştirilmesi gerektiği ortaya çıkmıştır. Bu çerçevede raporlama yapan bankaların bilançolarının tamamını kapsamaya yönelik olarak tasarlanan 1. Aşama Geliştirmeler daha çok Yerel Bankacılık İstatistikleri üzerine yoğunlaşırken, 2. Aşama Geliştirmeler ise hem Yerel hem de Konsolide Bankacılık İstatistikleri'ni bilgi açıklarını kapatmak üzere genişletmeye yöneliktir. Söz konusu geliştirmelere uyum sağlanması halinde, ülkelerin finansal ve finansal olmayan sektörlerinin kullandıkları ulusal ve uluslararası banka kredilerinde meydana gelen değişiklikleri izlemek ve temel bankacılık sistemlerinin varlık ve yükümlülüklerindeki para birimi uyumsuzluklarını tespit

ederek maruz kaldıkları fonlama risklerini değerlendirebilmek mümkün olacaktır. Bu da, BIS ve merkez bankaları tarafından önemli analizlerin yapılmasına olanak sağlayacaktır.

Bu çalışmada, Uluslararası Bankacılık İstatistikleri'ne ilişkin kavram, tanım ve sınıflandırmalar ortaya konmuş, Türkiye'de Uluslararası Bankacılık İstatistikleri'nin derlenmesinde kullanılan kaynak ve yöntemler mevcut uygulama çerçevesinde ele alınmış, ayrıca seçilmiş ülkelerin derleme yöntemleri analiz edilerek, G-20 Bilgi Açıkları İnsiyatifi ile getirilen öneriler çerçevesinde BIS tarafından yapılması öngörülen 1. ve 2. Aşama Geliştirmeler doğrultusunda Türkiye'de uygulanmakta olan Uluslararası Bankacılık İstatistikleri derleme yönteminin eksiklikleri ve uyumsuzlukları tespit edilmeye çalışılmıştır. Çalışmanın bu bölümünde, genel bir değerlendirme ile söz konusu eksiklik ve uyumsuzlukların giderilebilmesine ve Uluslararası Bankacılık İstatistikleri'nin Türkiye'de bilinirliğinin ve kullanımının artırılmasına yönelik bazı önerilere yer verilmektedir.

Türkiye'de Uluslararası Bankacılık İstatistikleri TCMB tarafından derlenmektedir. Derlenen istatistikler, Yerel Bankacılık İstatistikleri ve Konsolide Bankacılık İstatistikleri adı altında, Ocak, Nisan, Temmuz ve Ekim aylarının sonunda olmak üzere her üç ayda bir TCMB internet sitesinde yayımlanmakta, yine üçer aylık dönemler itibarıyla BIS'a raporlanmaktadır.

Türkiye'de Uluslararası Bankacılık İstatistikleri'nin konusu olan varlık ve yükümlülük bakiyelerinin veri kaynağı, bankalarca Yerel ve Konsolide Bankacılık İstatistikleri için ayrı ayrı oluşturulan ve BIS tarafından yayımlanan ilgili kılavuzlarda ortaya konan metodoloji ile uyumlu olarak hazırlanan raporlardır. Yerel Bankacılık İstatistikleri veri seti, Türkiye'de yerleşik tüm bankaların yurt dışından olan varlık ve yükümlülüklerini kapsarken; Konsolide Bankacılık İstatistikleri ise Türkiye'de faaliyette bulunan bankaların bilanço aktifinde yer alan tüm sınır ötesi alacakları (genel merkez ile tüm yurt içi ve yurt dışı şubelerin konsolide uluslararası alacakları) ile yerel alacaklarından oluşmaktadır (yurt dışı şubelerin, faaliyette bulunduğu ülkeden alacakları). Yerel Bankacılık İstatistikleri yerleşiklik ve ortaklık bazında varlık ve

yükümlülükler ayırımında, Konsolide Bankacılık İstatistikleri ise ilk ve nihai borçlu bazında sınıflandırılarak raporlanmaktadır.

Ülkemizde derlenmekte olan Uluslararası Bankacılık İstatistikleri, son baskıları Aralık 2011'de yayımlanan Uluslararası Yerel Bankacılık İstatistikleri Kılavuzu ile Şubat 2012'de yayımlanan Uluslararası Konsolide Bankacılık İstatistikleri Kılavuzu'na tamamen uyumludur. 1. Aşama Geliştirmeler çerçevesinde yapılması öngörülen metodolojik ve teknik değişikliklere uyum sağlamak amacıyla başlatılan çalışmalar sonucunda gerekli alt yapı sağlanarak, excel formatında mevcut olan Yerel Bankacılık İstatistikleri verileri, BIS tarafından kullanılması önerilen veri yapısı tanımları kullanılarak, SDMX formatına çevrilmiştir. Metodolojik değişikliklerin ise, raporlama paketini oluşturan tabloların hazırlanması esaslarında sık aralıklarla değişiklik yapılmasının bankaların uyum sağlamasını zorlaştıracığı düşünülerek, 2. Aşama Geliştirmeler'e uyum sağlanması sırasında bankalara bildirilmesine karar verilmiştir. Bu çerçevede, önem derecesi olmaksızın aşağıda belirtilecek ilk yedi hususta uyum sağlanmasının, istatistiklerin BIS tarafından 1. ve 2. Aşama Geliştirmeler ile öngörülen standartlara uygun hale gelmesi; takip eden altı hususta belirtilen önerilerin gerçekleştirilmesinin ise derlenen verilerin karşılaştırılabilirliğinin artırılmasının yanı sıra kullanıcılara daha çok fayda sağlaması açısından önemli olduğu düşünülmektedir.

Uyum sağlanması gereken ilk husus, bankaların yurt içinde yerleşik kişilerle sadece yabancı para üzerinden değil, TL üzerinden yaptıkları işlemlerin derlenmesi ile ilgilidir. Mevcut raporlamada, bankaların yurt içinde yerleşik kişilerle TL üzerinden yaptıkları işlemlere ilişkin istatistiksel veri bulunmamaktadır. Ancak söz konusu veriler Parasal ve Finansal Veriler Müdürlüğü tarafından derlenmekte olan aylık mizan bilgileri formunda yer almaktadır. Bu durumda, bankaların yurt içinde yerleşik kişilerle olan TL üzerinden yerel ve konsolide varlık ve yükümlülüklerinin, aylık mizan bilgileri formundan elde edilerek, yeni Uluslararası Bankacılık İstatistikleri raporlamasına dahil edilmesi düşünülebilir. Ancak söz konusu verilerin, diğer 2. Aşama Geliştirmeler'e uyum sağlamak amacıyla zaten yenilenmekte olan bildirim formlarında mevcut Türkiye satırı kullanılarak takip edilmesinin, veri

bütünlüğünü sağlamak açısından daha uygun olduğu düşünülmektedir. Verilerin doğruluğunun kontrolü için, bankalarca yeni formlarda bildirilecek TL cinsinden varlık ve yükümlülük toplamları, aylık mizan bilgileri formu ile bildirilen ilgili hesapların toplamları ile karşılaştırılmalıdır. Uygulamanın ilk yılı olması nedeniyle, elde edilen sonuçlar banka bazında ayrıntılı olarak incelenmeli ve sağlıklı veri elde edilmesi için farklı raporlamalarla bildirilen TL cinsinden varlık ve yükümlülük verileri arasında tutarlılık sağlanmalıdır.

İkinci husus, Yerleşiklik Bazında Yerel Bankacılık İstatistikleri'nin raporlama yapan kuruluşların türü itibarıyla genişletilmesi ile ilgilidir. Mevcut uygulamada, bankalarca raporlanan tüm veriler raporlama yapan bankaların türüne bakılmaksızın genel bir toplam olarak ifade edilmektedir. Ancak banka şube ve iştiraklerinin varlık ve yükümlülüklerini, ülkeler arası karşılaştırma yapmayı mümkün kılacak şekilde ayrı ayrı görmek açısından mevcut raporlama yetersiz kalmaktadır. İştiraklerin yurt içinde yerleşik kişilerle olan finansal işlemleri zaman zaman şubelerinkinden daha büyük tutarlı olabilmektedir. Bu nedenle önceki bölümlerde belirtildiği gibi; BIS tarafından, banka şube ve iştiraklerinin birbirinden farklı olabilen fon kaynaklarını tespit etmek amacıyla, Yerleşiklik Bazında Yerel Bankacılık İstatistikleri'nin tüm raporlama yapan bankalara ilave olarak yerli bankalar, yabancı banka şubeleri, yabancı iştirakler ve konsorsiyum bankaları ayrımlarında raporlanması öngörülmüştür. Toplanan verileri söz konusu ayrımda gösterebilmek için, bildirimde bulunan bankalar yukarıda belirtilen banka türlerine göre sınıflandırılarak, bankalarca gönderilen veriler yerli banka, yabancı banka şubesi, yabancı iştirak ve konsorsiyum bankası ayrımlarında yeniden düzenlenmelidir.

Uyum sağlanması gereken üçüncü husus, hem Yerleşiklik hem de Ortaklık Yapısına Göre Yerel Bankacılık İstatistikleri'nde karşı sektör ayrımınının genişletilmesi ile ilgilidir. Mevcut uygulamada bankaların bir başka sektörden olan varlık ve yükümlülükleri sadece toplam ve bankacılık dışı sektör ayrımlarında raporlanmaktadır. Daha önceki bölümlerde belirtildiği gibi BIS, 2. Aşama Geliştirmeler çerçevesinde, merkez bankalarının hem Yerleşiklik hem de Ortaklık Yapısına Göre Yerel Bankacılık İstatistikleri'ni

sektör ayrımını genişleterek tüm sektörler, bankalar, grup içi bankalar, resmi parasal otorite, bankacılık dışı finansal kuruluşlar, bankacılık dışı diğer sektör ve sektörü belli olmayan olarak sınıflandırmalarını istemektedir. Böylece, bir ülkede yerleşik finansal olmayan özel sektörün yerleşik olmayan bankalardan borçlanması ve bu borçlanmanın, yerleşik bankalardan yapılan borçlanmayla karşılaştırılabilmesi mümkün olacaktır. İstenen ilave ayrımlar itibarıyla veri toplanabilmesi için bankalara gönderilen Yerel Bankacılık İstatistikleri raporlama formlarına (BOP01U- BOP08U ve BOP10U) ilgili sektör ayrımları ilave edilerek formlar yeniden düzenlenmelidir. Bankacılık dışı finansal kuruluşlar ayrımının ilave edilmesi ile bankaların gölge bankacılık sistemlerinden olan varlık ve yükümlülüklerinin takibi mümkün olacaktır.

Dördüncü husus, Yerleşiklik Bazında Yerel Bankacılık İstatistikleri altında raporlanan borç senetleri cinsinden toplam yükümlülükler verisinin vade ayrımında bildirilmeye başlanmasıdır. Mevcut uygulamada borç senetleri cinsinden yükümlülükler, vade ayrımına tabi tutulmaksızın sektör ayrımında raporlanmaktadır. 2. Aşama Geliştirmeler çerçevesinde ise borç senetleri verileri, kalan vadelerine göre, toplam borç senetleri cinsinden yükümlülükler ve vadesi 1 yıl ve daha kısa olanlar olmak üzere ikiye ayrılarak raporlanmaya başlanacaktır. Halen kullanılmakta olan sektör ayrımının yerine sadece toplam ve sektörü bilinmeyen ayrımları kullanılacaktır. Böylelikle, bankalar borç senetleri cinsinden yükümlülüklerini kimlerin tuttuğunu ayırt etmek durumunda kalmayacaklar ve daha önemli olan vade ayrımı verisi kullanılabilir hale gelecektir. Söz konusu ayırmda veri elde edilebilmesine yönelik olarak, bankalarca Yerel Bankacılık İstatistikleri raporlama paketinin bir parçası olarak raporlanan borç senetleri cinsinden yükümlülükler tablosunda (BOP09U), toplam ve bankacılık dışı sektör ayrımlarının, toplam ve sektörü belli olmayan olarak değiştirilmesi ve hem toplam hem de sektörü belli olmayan borç senetleri cinsinden yükümlülüklerin kalan vadesi 1 yıl ve daha kısa olanlarının yeni birer başlık olarak tabloya eklenmesi gerektiği düşünülmektedir.

Beşinci husus, Ortaklık Yapısına Göre Yerel Bankacılık İstatistikleri'nde bankaların varlık ve yükümlülüklerinin para birimleri bazında

ayrımının GBP ve CHF türünden işlemleri ayrıca gösterecek şekilde geliştirilmesiyle ilgilidir. Söz konusu geliştirmeye uyum sağlanabilmesi için bankalardan alınan on tabloluk Yerel Bankacılık İstatistikleri raporlama paketinin onuncu tablosu olan BOP10U-Yabancı bankaların varlık ve yükümlülükleri tablosuna GBP ve CHF satırları eklenmelidir.

Altıncı husus, Konsolide Bankacılık İstatistikleri'ne hem ilk borçlu hem de nihai borçlu bazında sektör ayrımına bankacılık dışı finansal kuruluşların eklenmesi ile ilgilidir. Bu sayede, bankacılık sektörünün bankacılık dışı özel sektörden olan alacaklarını daha anlamlı bir şekilde değerlendirebilmek mümkün hale gelecektir. Hâlihazırda, TCMB Ödemeler Dengesi Müdürlüğü tarafından derlenen ve yayımlanan, Konsolide Bankacılık İstatistikleri verilerine ilişkin söz konusu ayırmda veri bulunmamaktadır. İlk borçlu ve nihai borçlu bazında yerleşik bankalar tarafından raporlanan, bankaların konsolide varlık ve yükümlülüklerine ilişkin ayrıntılı bilgi içeren BS200U- İlk borçluya göre alacaklar tablosu ve BS201U- Nihai borçluya göre alacaklar tablosunda yer alan bankalar, kamu sektörü, bankacılık dışı özel sektör ve sektör ayrımı yapılamayan şeklindeki ayrımın; bankalar, kamu sektörü, bankacılık dışı finansal kuruluşlar, özel finansal olmayan kuruluşlar ve sektör ayrımı yapılamayan olarak geliştirilmesi gerektiği düşünülmektedir.

Yedinci husus, İlk Borçlu Bazında Konsolide Bankacılık İstatistikleri altında bankaların yükümlülüklerinin enstrüman bazında raporlanması ile ilgilidir. Mevcut raporlamada Konsolide Bankacılık İstatistikleri sadece varlıklar bazında raporlanmaktadır. Yükümlülük bazında veri sağlanabilmesi için BS200U- İlk borçluya göre alacaklar tablosu; kredi ve mevduatlar, kısa vadeli borç senetleri, uzun vadeli borç senetleri, finansal türevler, diğer yükümlülükler ve toplam özsermaye başlıkları eklenerek, yükümlülükleri de içerecek şekilde geliştirilmelidir. Böylelikle bankaların konsolide bilançolarının toplam büyüklüğü BIS tarafından ölçülebilecek ve farklı ulusal bankacılık sistemlerinin fon kaynakları hakkında bilgi edinilerek karşılaştırma yapmak mümkün hale gelecektir.

Buraya kadar Uluslararası Bankacılık İstatistikleri veri kümesinin BIS tarafından ortaya konulan 1. ve 2. Aşama Geliştirmeler doğrultusunda

geliştirilmesine yönelik olarak yapılması gereken çalışmalarla ilgili öneriler sıralanmıştır. Buradan sonraki kısımda ise söz konusu istatistiklerin dünya çapında karşılaştırılabilirliğinin artırılmasına yönelik bir öneri ve Türkiye’de daha iyi tanınması ve kullanımından sağlanan faydanın artırılmasına yönelik beş öneri sunulacaktır.

Uluslararası Bankacılık İstatistikleri’nin derlenmesinde seçilmiş ülke uygulamalarına ilişkin değerlendirmenin ortaya koyduğu üzere değerlendirme yöntemleri açısından 2012 yılı sonu itibarıyla ülkeler arasında uygulamada birlik sağlanmış değildir. Aynı cinsten enstrümanlar için farklı ülkelerce farklı değerlendirme yöntemleri kullanılabilir. Değerlendirme yöntemleri açısından ülke uygulamalarında birlik sağlanması için BIS tarafından raporlama yapan tüm ülkeleri kapsayacak şekilde bir anket düzenlenerek, katılımcı ülkelerin hangi sebeplerle benzer enstrümanları değerlendirmede farklı yöntemlere başvurduklarına ilişkin bir çalışma başlatılmasının ve elde edilecek sonuçlar doğrultusunda raporlama yapan ülkelerin değerlendirme yöntemleri arasındaki farklılıkların, BPM6’da yer alan değerlendirme yöntemlerine ilişkin standartlar göz ardı edilmeksizin, giderilmeye çalışılmasının gerekli olduğu düşünülmektedir. Konuyla ilgili görüş BIS yetkilileriyle de paylaşılmış olup, değerlendirme yöntemlerinde birlik sağlamaya yönelik çalışmalara ileriki yıllarda devam edileceği bildirilmiştir.

Kullanımdan sağlanan faydaların artırılmasına yönelik önerilerden ilki, Uluslararası Bankacılık İstatistikleri veri setinin yayımlanma tarihleri ile ilgilidir. Söz konusu veriler, BIS’a gönderildikten bir ay sonra yayımlanmaktadır. Ancak bu durum, verilerin hazır olmasına rağmen kamuoyu ile paylaşılmasını geciktirmektedir. Buna ilave olarak, BIS’a raporlanma ve yayımlanma tarihleri arasında geçen sürede bankalar tarafından farklı raporlarda yapılan güncellemelerin Uluslararası Bankacılık İstatistikleri verilerine yansıtılması gerekmekte olup, güncelleme çalışmaları neticesinde BIS’a raporlanan verilerde değişiklik meydana gelebilmektedir. Yukarıda sayılan nedenlerden ötürü söz konusu verilerin 2014 yılından başlayarak BIS’a raporlandıktan hemen sonra yayımlanmasının kullanım kolaylığı sağlayacağı düşünülmektedir.

İkinci öneri, yayımlanan Yerel Bankacılık İstatistikleri verilerinin kapsamı ile ilgilidir. Mevcut uygulamada BIS'a gönderilen Yerel Bankacılık İstatistikleri verileri bankaların TL cinsinden varlık ve yükümlülüklerini içerirken, yayımlanan veriler söz konusu TL işlemleri kapsamamaktadır. Bunun nedeni daha önceki yıllarda bankaların Ödemeler Dengesi raporlaması için bildirdikleri TL cinsinden akım verilerden oluşturulan stok verilerin, BIS raporlaması için bildirdikleri stok verilerle uyumsuz olmasıdır. Ancak söz konusu tutarsızlığı gidermek amacıyla, BIS raporlaması ile Yerel Bankacılık İstatistikleri için bildirilen TL cinsinden varlık ve yükümlülük verileri mizanlarda bildirilen ilgili hesapların TL bakiyeleri ile karşılaştırılarak verilerin tutarlılığı sağlanmış olup, yayımlanması için bir engel bulunmamaktadır. Bankaların yurt dışından olan TL cinsinden varlık ve yükümlülük verilerinin eklenmesiyle Yerel Bankacılık İstatistikleri'nin kullanıcılar açısından faydasının artacağı düşünülmektedir.

Üçüncü öneri, yayımlanan Yerel Bankacılık İstatistikleri verilerinin detayları ile ilgilidir. Yerleşiklik Bazında Yerel Bankacılık İstatistikleri başlığı altında yayımlanan bankacılık sektörünün toplam varlık ve yükümlülükleri ile enstrüman bazında detayları, sadece toplam ve bankacılık dışı sektör ayrımlarında yayımlanmaktadır. 2. Aşama Geliştirmeler'e uyum sağlanmasını takiben, 2013 yılı 4. çeyrek verilerinden başlamak üzere, söz konusu veriler ile birlikte Ortaklık Yapısına Göre Yerel Bankacılık İstatistikleri tablosunun; bankalar, bankacılık dışı finansal kuruluşlar, bankacılık dışı diğer sektör ve sektörü belli olmayan olmak üzere daha detaylı bir sektör ayrımında yayımlanmasının kullanıcılar için daha faydalı bir veri seti sağlayacağı düşünülmektedir. Mevcut uygulamada Yerleşiklik Bazında Yerel Bankacılık İstatistikleri kapsamında sektör ayrımında yayımlanan bankacılık sektörünün yurt dışında ihraç ettiği borç senetleri verisi ise yine 2013 yılı 4. çeyrek verilerinden başlamak üzere, sektör ayrımına ilave olarak kalan vade ayrımında yayımlanmaya başlanabilir. Bu sayede bankacılık sektörünün vadesine 1 yıl ve daha az kalan borç senetleri cinsinden yükümlülüklerini izlemek mümkün olacaktır. Ayrıca, aylık olarak yayımlanan özel sektörün dış borcu kapsamında orjinal vadesine göre izlenmekte olan bankaların tahvil stokunun kalan vadesi hakkında bilgi verilmiş olacaktır.

Dördüncü öneri, yayımlanan Konsolide Bankacılık İstatistikleri verilerinin içeriği ile ilgilidir. Hâlihazırda ilk borçlu ülkeye göre vadeler itibarıyla kısa ve uzun vadeli ayrımlarında yayımlanan Türkiye'deki bankaların sınır ötesi alacakları, 2. Aşama Geliştirmeler'e uyum sağlanması durumunda, 2013 yılı dördüncü çeyrek verilerinden başlamak üzere, vadesi 1 yıla kadar olan, vadesi 1 yıldan fazla-2 yıldan az olan ve vadesi 2 yıldan fazla olan sınır ötesi alacaklar olmak üzere daha detaylı bir vade ayrımında yayımlanmaya başlanabilir. İlk ve nihai borçlu ülkeye göre sektörler itibarıyla bankalar, kamu sektörü, bankacılık dışı özel sektör ve diğer sektörler ayrımında yayımlanmakta olan Türkiye'deki bankaların yurt dışı alacakları ise, 2013 yılı dördüncü çeyrek verilerinden başlamak üzere, bankacılık dışı özel sektör ayrımı detaylandırılarak bankacılık dışı finansal kuruluşlar ve finansal olmayan özel sektör ayrımlarında yayımlanabilecektir.

Ayrıca son bir öneri olarak, Uluslararası Bankacılık İstatistikleri'nin Türkiye'de daha iyi tanınmasını sağlamak üzere yayımlanma şeklinin geliştirilmesi gerektiği düşünülmektedir. Yerel ve Konsolide Bankacılık İstatistikleri Ocak, Nisan, Temmuz ve Ekim aylarının sonunda olmak üzere her üç ayda bir TCMB web sitesinde yayımlanmaktadır. Ancak, söz konusu yayın diğer yayınlarımızda olduğu gibi "Yeniler" başlığı altında duyurulmaksızın ilan edilmekte ve yayımlanan verilerle ilgili gelişmeleri özetleyen bir metin bulunmamaktadır. Yayımlanan verilerin kamuoyu tarafından daha anlaşılır ve kullanılabilir hale getirilmesi amacıyla, Türk bankacılık sektörünün yerel ve konsolide varlık ve yükümlülüklerinde ülkeler, sektörler ve döviz cinsleri itibarıyla üçer aylık gelişmeleri özetleyen bir bilgi notu hazırlanarak verilerle birlikte yayımlanmasının ve yayımlandığı an itibarıyla web sayfamızda "Yeniler" başlığı altında duyurulmasının, söz konusu veri setinin görünürlüğünü artırmak açısından fayda sağlayacağı düşünülmektedir. Halen yayınladığımız dönemsel veriler içinde kullanıcıların okuma sayıları istatistikleri bakımından alt sıralarda bulunan ilgili veri setinin kamuoyu tarafından bilinirliği bu şekilde artırılabilir.

KAYNAKÇA

- Arghyrou, M. G. ve Tsoukalas, J. D. (2011). The Greek Debt Crisis: Likely Causes, Mechanics and Outcomes. Erişim: 20 Temmuz 2012, http://business.cardiff.ac.uk/sites/default/files/E2010_3.pdf.
- Bank for International Settlements. (şubat 2012). Guidelines to the International Consolidated Banking Statistics. Basel.
- Bank for International Settlements. (Aralık 2011). Guidelines to the International Locational Banking Statistics. Basel.
- Bank for International Settlements. (Kasım 2012). Guidelines to the BIS International Banking Statistics (Draft for Comments). Basel.
- Bank for International Settlements. (şubat 2012). Erişim: 20 Temmuz 2012. "IFC alışma Tebliği". <http://www.bis.org/ifc/publ/ifcwork08.pdf>.
- Bank for International Settlements. (Haziran 2012). Erişim: 29 Aralık 2012. "CGFS alışma Tebliği No 40 Research on Global Financial Stability: The Use of BIS International Financial Statistics." <http://www.bis.org/publ/cgfs40.pdf>
- Bank for International Settlements. (Kasım 2012). Erişim: 30 Aralık 2012. "CGFS alışma Tebliği No 47 Improving the BIS International Banking Statistics." <http://www.bis.org/publ/cgfs47.pdf>
- Bank for International Settlements. (Eylöl 2005). Quarterly Review. Basel.
- Bank for International Settlements. (Aralık 2012). Quarterly Review. Basel.
- Bank of Japan. (Ekim 2012). Experience on the Stage 1 Implementation. *Workshop for Compilers of BIS International Banking Statistics, BIS*. Basel.
- Cecchetti S. G., Fender, I. ve McGuire, P. (2010). *Toward A Global Risk Map*. Erişim: 4 Haziran 2012, <http://www.bis.org/publ/work309.pdf>.
- Cerutti, E., Claessens, S. ve McGuire, P. (2012). *Systemic Risks in Global Banking: What Can Available Data Tell Us and What More Data Are Needed?* Erişim: 24 Haziran 2012, <http://www.bis.org/publ/work376.pdf>.

- Dağdelen, İ. (2011). Avrupa Bütünleşme Sürecinde Yunanistan'ın Borç Krizi. *Ankara Avrupa Çalışmaları Dergisi*, 10, 1-26.
- Demirgüç-Kunt A. ve Detragiache, E. (1998). *The Determinants of Banking Crisis in Developing and Developed Countries*. Erişim: Haziran 2012, http://policydialogue.org/files/publications/Determinants_of_Banking_Crises.pdf.
- Espinoza-Vega, M. A., Kahn, C., Matta, R. ve Sole, J. (2011). *Systemic Risk and Optimal Regulatory Architecture*. Erişim: 14 Haziran 2012, <http://www.imf.org/external/pubs/ft/wp/2011/wp11193.pdf>.
- FSB Sekreteryası ve IMF. (2009). Report to the G-20 Finance Ministers and Central Bank Governors. Erişim: Mayıs 2011, <http://www.imf.org/external/np/g20/pdf/102909.pdf>.
- FSB Sekreteryası ve IMF. (2011). The Financial Crisis and Information Gaps Implementation Progress Report. Erişim: Haziran 2011, http://www.financialstabilityboard.org/publications/r_110715.pdf.
- Katz, A. ve Martunizzi, E. (Eylül 2010). *Greek Deals Hidden From EU Probed as Bonds Show Doubt*. Erişim: Temmuz 2012, <http://www.bloomberg.com/news/2010-09-07/greek-debt-deals-hidden-from-eu-probed-as-400-yield-gap-shows-bond-doubts.html>
- Kertudo, J., von Kleist, K. ve Widera, R. (Ekim 2001). *Comparison of Creditor and Debtor Data on Short-Term External Debt*. Erişim: Şubat 2013, <http://www.imf.org/external/pubs/ft/bop/2001/01-25.pdf>
- Moreno, R. ve von Kleist, K. (Aralık 2007). *What Can BIS Statistics Tell Us About The Risks of Crises in Emerging Markets*. Erişim: Aralık 2012, <http://www.bis.org/publ/cgfs29a.pdf>
- Osborn, D. (Ekim 2012). *Stage 1 Implementatiton*. Workshop for Compilers of BIS International Banking Statistics, BIS. Basel.
- Özek, A. ve Şahinbeyoğlu, G. (Nisan 2012). *Emerging Statistical Needs After the Crisis: A Central Banking Perspective*. Erişim: Mayıs 2012, http://www.ecb.int/events/pdf/conferences/stats6th/Session_1_2Ms_Aycaan_Ozek.pdf.
- The Statistical Data and Metadata Exchange (SDMX). (Ocak 2009). SDMX Content Oriented Guidelines. http://sdmx.org/wp-content/uploads/2009/01/00_sdmx_content-oriented_guidelines_2009.pdf.
- Sola, P. ve Strobbe, F. (Ekim 2010). *Addressing Data Gaps Revealed by the Financial Crisis: ECB Statistics on Holdings of Securities*. Erişim: Şubat 2012, <http://www.bis.org/ifc/events/5ifcconf/sola.pdf>.

Schwartz, N. D., Story, L. ve Thomas Jr., L. (Şubat 2010). *Wall St. Helped to Mask Debt Fueling Europe's Crisis*. Erişim: Mayıs 2012, http://www.nytimes.com/2010/02/14/business/global/14debt.html?pagewanted=all&_r=0.

Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası. (2001). Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Kanunu.

Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası. (2010). Stratejik Plan 2011-2015.

EKLER

AB'ye Bağlı Kuruluşlar	
European Community	EC
European Investment Bank	EIB
Diğer Uluslararası Kuruluşlar	
Diğer Avrupa:	
Council of Europe	CE
European Telecommunications Satellite Organisation	EUTELSAT
Hükümetlerarası:	
North Atlantic Treaty Organization	NATO
Organisation for Economic Co-operation and Development	OECD
United Nations	UN
Birleşmiş Milletler'in Çeşitli Komite, Fon ve Programları	
United Nations Conference on Trade and Development	UNCTAD
Birleşmiş Milletler'in Uzmanlaşmış Kuruluşları	
Food and Agriculture Organisation	FAO
International Bank for Reconstruction and Development-World Bank	IBRD
International Development Association	IDA
International Finance Corporation	IFC
International Fund for Agricultural Development	IFAD
International Monetary Fund	IMF
United Nations Educational, Scientific and Cultural Organisation	UNESCO
World Trade Organisation	WTO
Bölgesel Yardım Bankaları ve Fonları	
Asian Clearing Union	ACU
Asian Development Bank	ADB
European Bank for Reconstruction and Development	EBRD
Islamic Development Bank	IDB
OPEC Fund for International Development	OFID
Mal Ticareti ile İlgili Kuruluş	
Organisation of Petroleum Exporting Countries	OPEC
International Bank for Economic Cooperation	IBEC
International Investment Bank	IIB

BANKA ADI: FORM ADI: BOP01'den BOP09'a kadar olan tablolar için kullanılmaktadır. FORM KODU: PARA BİRİMİ: BİN USD																				
Sıra No	Coğrafi Dağılım	Ülke Kodu	Toplam Varlıklar		TRL		Yabancı Para													
							Toplam		USD		EUR		JPY		GBP		CHF		Diğer	
			Bankalar	Bankalar	Bankalar	Bankalar	Bankalar	Bankalar	Bankalar	Bankalar	Bankalar	Bankalar	Bankalar	Bankalar	Bankalar	Bankalar	Bankalar	Bankalar	Bankalar	Bankalar
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19		
			Toplam	Hariç	Toplam	Hariç	Toplam	Hariç	Toplam	Hariç	Toplam	Hariç	Toplam	Hariç	Toplam	Hariç	Toplam	Hariç	Toplam	Hariç

BANKA ADI: FORM YABANCI BANKALARIN VARLIK VE YÜKÜMLÜLÜKLERİ FORM KODU: BOP10U PARA BİRİMİ: BİN USD ÜLKESİ:									
BOP 10 için kullanılmaktadır.									
Sıra no:	1	2	3	4	5	6	7	8	9
	Toplam		Bankalarla		Y.dışı merkez, merkeze bağlı şube.		Parasal otorite		Çıkarılmış Tahvil ve Bonolar
	Varlıklar	Yükümlülükler	Varlıklar	Yükümlülükler	Varlıklar	Yükümlülükler	Varlıklar	Yükümlülükler	
1	TL DAHİL TÜM PARA CİNSLERİNDEN (Yerleşiklerin YP, Yerleşik Olmayanların YP ve TL cinsinden)								
2	TL CİNSİNDEN (Yerleşik Olmayanların TL cinsinden)								
3	DÖVİZ CİNSİNDEN (Yerleşik Olmayanların TL Hariç Diğer Döviz Cinslerinden)								
4	DÖVİZ CİNSİNDEN (Yerleşik Olmayanların ABD Doları Cinsinden)								
5	DÖVİZ CİNSİNDEN (Yerleşik Olmayanların EURO Cinsinden)								
6	DÖVİZ CİNSİNDEN (Yerleşik Olmayanların Japon Yeni Cinsinden)								
7	DÖVİZ CİNSİNDEN (Yerleşiklerin Tüm YP Cinslerinden)								
8	DÖVİZ CİNSİNDEN (Yerleşiklerin ABD Doları Cinsinden)								
9	DÖVİZ CİNSİNDEN (Yerleşiklerin EURO Cinsinden)								
10	DÖVİZ CİNSİNDEN (Yerleşiklerin Japon Yeni Cinsinden)								

20064

Version 11.1: Jan-07

F: Free for publication
 N: Restricted, for internal use by the BIS & sharing
 Central Banks
 C: Confidential statistical information (only for BIS)

Locational International Banking Statistics

Total international claims (International loans International holdings of debt securities Other international assets)

Reporting country:

Reporting period: 20064

In millions of US dollars (without decimals)

Vis-à-vis country	ISO Code	Total claims (Domestic foreign currency)		Domestic currency		Foreign currency													
		All	Non-banks	All	Non-banks	Total		USD		EUR		JPY		GBP		CHF		Residual	
						All	Non-banks	All	Non-banks	All	Non-banks	All	Non-banks	All	Non-banks	All	Non-banks	All	Non-banks
MAAC	MAAD	MAAC	MACD	MADC	MADD	MAFC	MAFD	MAXC	MAXD	MAQC	MAQD	MAJC	MAJD	MAKC	MAKD	MAIC	MAID		
Residual developed countries	2R																		
Developed countries	5R																		
Residual offshore centres	2N																		
Offshore centres	1N																		
Residual Europe	2B																		
Developing Europe	3C																		
Residual Latin America and Caribbean	2H																		
Developing Latin America and Caribbean	4U																		
Residual Africa (includes Western Sahara) and Middle East	2W																		
Developing Africa and Middle East	4W																		
Residual Asia and Pacific	2O																		
Developing Asia and Pacific	4Y																		
International organisations (except the BIS which is	1C																		
Unallocated	5M																		
All countries (5R+1N+3C+4U+4W+4Y+1C+5M)	3P																		
Residents	1E																		
All countries + Residents (3P+1E)	5J																		
Memorandum:																			
Official monetary authorities	1D																		

20064

Version 11.1: Jan-07

F: Free for publication

N: Restricted, for internal use by the BIS & sharing
Central Banks

C: Confidential statistical information (only for BIS)

Locational International Banking Statistics

Total international liabilities (International deposits + International own issues of debt securities + Other international liabilities)

Reporting country:

Reporting period: 20064

In millions of US dollars (without decimals)

Vis-à-vis country	ISO Code	Total liabilities (Domestic + foreign currency)		Domestic currency		Foreign currency													
		All	Non-banks	All	Non-banks	Total		USD		EUR		JPY		GBP		CHF		Residual	
						All	Non-banks	All	Non-banks	All	Non-banks	All	Non-banks	All	Non-banks	All	Non-banks	All	Non-banks
MAAA	MAAB	MACA	MACB	MADA	MADB	MAFA	MAFB	MAXA	MAXB	MAQA	MAQB	MAJA	MAJB	MAKA	MAKB	MAIA	MAIB		
Residual developed countries	2R																		
Developed countries	5R																		
Residual offshore centres	2N																		
Offshore centres	1N																		
Residual Europe	2B																		
Developing Europe	3C																		
Residual Latin America and Caribbean	2H																		
Developing Latin America and Caribbean	4U																		
Residual Africa (includes Western Sahara) and Middle East	2W																		
Developing Africa and Middle East	4W																		
Residual Asia and Pacific	2O																		
Developing Asia and Pacific	4Y																		
International organisations (except the BIS which is included under Switzerland, and the ECB which is included under Germany)	1C																		
Unallocated	5M																		
All countries (5R+1N+3C+4U+4W+4Y+1C+5M)	3P																		
Residents	1E																		
All countries + Residents (3P+1E)	5J																		
Memorandum:																			
Official monetary authorities	1D																		

20064

Version 11.1: Jan-07

F: Free for publication

N: Restricted, for internal use by the BIS & sharing Central Banks

C: Confidential statistical information (only for BIS)

Locational International Banking Statistics - By Nationality of banks
 All currencies (Non-res in domestic currency + Non-res in foreign currencies + Res in foreign currency)

Reporting country:

Reporting period: 20064

In millions of US dollars (without decimals)

Parent country of bank	ISO Code	Total		Positions vis-à-vis banks		of which:				CDs and other securities
		Assets	Liabilities	Assets	Liabilities	Related offices		Official monetary institutions		
						Assets	Liabilities	Assets	Liabilities	
		MKAD	MKAH	MKAA	MKAE	MKAB	MKAF	MKAC	MKAG	MKAI
BIS reporting countries:										
Unallocated BIS reporting countries	5H									
BIS reporting countries	5L									
Other countries:										
Non-reporting developed countries (AD+FO+GL+IS+LI+SM+VA+NZ)	5N									
Non-reporting offshore centres (excluding BH, BS, BM, KY, GG, HK, IM, JE, PA and SG)	1Q									
Non-reporting developing Europe (excluding TR)	3Y									
Non-reporting developing Latin America and Caribbean (excluding BR, BS, CL and MX)	3Z									
Non-reporting developing Africa and Middle East (excluding ZA)	3W									
Non-reporting developing Asia and Pacific (excluding KR, IN and TW)	3X									
Consortium banks	1G									
Unallocated non-BIS reporting countries	5M									
All countries	5J									

Bankacılık Sektörü-Toplam Varlık ve
Yükümlülükleri
(Milyon ABD doları)

Ülkeler	Yıl-Q1				Yıl-Q2				Yıl-Q3				Yıl-Q4			
	Toplam Varlıklar (Yabancı Para)		Toplam Yükümlülükler (Yabancı Para)		Toplam Varlıklar (Yabancı Para)		Toplam Yükümlülükler (Yabancı Para)		Toplam Varlıklar (Yabancı Para)		Toplam Yükümlülükler (Yabancı Para)		Toplam Varlıklar (Yabancı Para)		Toplam Yükümlülükler (Yabancı Para)	
	Toplam	Banka Dışı Sektör	Toplam	Banka Dışı Sektör	Toplam	Banka Dışı Sektör	Toplam	Banka Dışı Sektör	Toplam	Banka Dışı Sektör	Toplam	Banka Dışı Sektör	Toplam	Banka Dışı Sektör	Toplam	Banka Dışı Sektör
Avusturya																
Belçika																
Danimarka																
Finlandiya																
Fransa																
Almanya																
Yunanistan																
İrlanda																
İtalya																
Lüksemburg																
Hollanda																
Norveç																
Portekiz																
İspanya																
İsveç																
İsviçre																
İngiltere																
Avustralya																
Kanada																
Japonya																
Amerika Birleşik Devletleri																
Diğer																
Gelişmiş Ülkeler Toplamı																
Offshore Merkezleri																
Gelişmekte Olan Avrupa Ülkeleri																
Gelişmekte Olan Latin Amerika Ülkeleri ve Karayipler																
Gelişmekte Olan Afrika ve Ortadoğu Ülkeleri																
Gelişmekte Olan Asya ve Pasifik Ülkeleri																
Uluslararası Organizasyonlar																
Sınıflandırılmayanlar																
Yerleşikler Hariç Toplam																
Yerleşikler																
Genel Toplam																

Bankacılık Sektörü-Yurtdışı Muhabir ve Efektif Mevcutları, Yurtiçi Yabancı Para Plasmanlar (Milyon ABD doları)

Ülkeler	Yıl-Q1		Yıl-Q2		Yıl-Q3		Yıl-Q4	
	Yurtdışı Muhabir ve Efektif Mevcutları, Yurtiçi Yabancı Para Plasmanlar (Yabancı Para)		Yurtdışı Muhabir ve Efektif Mevcutları, Yurtiçi Yabancı Para Plasmanlar (Yabancı Para)		Yurtdışı Muhabir ve Efektif Mevcutları, Yurtiçi Yabancı Para Plasmanlar (Yabancı Para)		Yurtdışı Muhabir ve Efektif Mevcutları, Yurtiçi Yabancı Para Plasmanlar (Yabancı Para)	
	Toplam	Banka Dışı Sektör	Toplam	Banka Dışı Sektör	Toplam	Banka Dışı Sektör	Toplam	Banka Dışı Sektör
Avusturya								
Belçika								
Danimarka								
Finlandiya								
Fransa								
Almanya								
Yunanistan								
İrlanda								
İtalya								
Lüksemburg								
Hollanda								
Norveç								
Portekiz								
İspanya								
İsveç								
İsviçre								
İngiltere								
Avustralya								
Kanada								
Japonya								
Amerika Birleşik Devletleri								
Diğer								
Gelişmiş Ülkeler Toplamı								
Offshore Merkezleri								
Gelişmekte Olan Avrupa Ülkeleri								
Gelişmekte Olan Latin Amerika Ülkeleri ve Karayipler								
Gelişmekte Olan Afrika ve Ortadoğu Ülkeleri								
Gelişmekte Olan Asya ve Pasifik Ülkeleri								
Uluslararası Organizasyonlar								
Sınıflandırılmayanlar								
Yerleşikler Hariç Toplam								
Yerleşikler								
Genel Toplam								

Bankacılık Sektörü-Verilen Döviz Kredileri (Milyon ABD doları)								
Ülkeler	Yıl-Q1		Yıl-Q2		Yıl-Q3		Yıl-Q4	
	Verilen Döviz Kredileri (Yabancı Para)		Verilen Döviz Kredileri (Yabancı Para)		Verilen Döviz Kredileri (Yabancı Para)		Verilen Döviz Kredileri (Yabancı Para)	
	Toplam	Banka Dışı Sektör	Toplam	Banka Dışı Sektör	Toplam	Banka Dışı Sektör	Toplam	Banka Dışı Sektör
Avusturya								
Belçika								
Danimarka								
Finlandiya								
Fransa								
Almanya								
Yunanistan								
İrlanda								
İtalya								
Lüksemburg								
Hollanda								
Norveç								
Portekiz								
İspanya								
İsveç								
İsviçre								
İngiltere								
Avustralya								
Kanada								
Japonya								
Amerika Birleşik Devletleri								
Diğer								
Gelişmiş Ülkeler Toplamı								
Offshore Merkezleri								
Gelişmekte Olan Avrupa Ülkeleri								
Gelişmekte Olan Latin Amerika Ülkeleri ve Karayipler								
Gelişmekte Olan Afrika ve Ortadoğu Ülkeleri								
Gelişmekte Olan Asya ve Pasifik Ülkeleri								
Uluslararası Organizasyonlar								
Sınıflandırılmayanlar								
Verleşikler Hariç Toplam								
Verleşikler								
Genel Toplam								

Bankacılık Sektörü-Mevduat Hesapları
(Milyon ABD doları)

Ülkeler	Yıl-Q1		Yıl-Q2		Yıl-Q3		Yıl-Q4	
	Mevduat Hesapları (Yabancı Para)		Mevduat Hesapları (Yabancı Para)		Mevduat Hesapları (Yabancı Para)		Mevduat Hesapları (Yabancı Para)	
	Toplam	Banka Dışı Sektör	Toplam	Banka Dışı Sektör	Toplam	Banka Dışı Sektör	Toplam	Banka Dışı Sektör
Avusturya								
Belçika								
Danimarka								
Finlandiya								
Fransa								
Almanya								
Yunanistan								
İrlanda								
İtalya								
Lüksemburg								
Hollanda								
Norveç								
Portekiz								
İspanya								
İsveç								
İsviçre								
İngiltere								
Avustralya								
Kanada								
Japonya								
Amerika Birleşik Devletleri								
Diğer								
Gelişmiş Ülkeler Toplamı								
Offshore Merkezleri								
Gelişmekte Olan Avrupa Ülkeleri								
Gelişmekte Olan Latin Amerika Ülkeleri ve Karayipler								
Gelişmekte Olan Afrika ve Ortadoğu Ülkeleri								
Gelişmekte Olan Asya ve Pasifik Ülkeleri								
Uluslararası Organizasyonlar								
Sınıflandırılmayanlar								
Yerleşikler Hariç Toplam								
Yerleşikler								
Genel Toplam								

Bankacılık Sektörü-Ortaklık Yapısına
Göre
(Milyon ABD doları)

Banka Ana Ortağının Ülkesi (BIS'e Raporlama Yapan Ülkeler)	Yıl-Q1				Yıl-Q2				Yıl-Q3				Yıl-Q4			
	Toplam		Banka Sektörü		Toplam		Banka Sektörü		Toplam		Banka Sektörü		Toplam		Banka Sektörü	
	Varlık	Yükümlülük	Varlık	Yükümlülük	Varlık	Yükümlülük	Varlık	Yükümlülük	Varlık	Yükümlülük	Varlık	Yükümlülük	Varlık	Yükümlülük	Varlık	Yükümlülük
Belçika																
Fransa																
Almanya																
Yunanistan																
İtalya																
Lüksemburg																
Hollanda																
Portekiz																
İsviçre																
Türkiye																
İngiltere																
Amerika Birleşik Devletleri																
Bahreyn																
BIS'e Raporlama Yapan Ülkeler																
Diğer Ülkeler																
Raporlama Yapmayan Avrupa Ülkeleri																
Raporlama Yapmayan Afrika ve Orta Doğu Ülkeleri																
Raporlama Yapmayan Asya ve Pasifik Ülkeleri																
Konsorsiyum Bankaları																
Bütün Ülkeler																

BANKA ADI :
 FORM AD I : KONSOLİDE BIS BANKACILIK İSTATİSTİKLERİ FORMU
 (İLK BORÇLU ÜLKE İTİBARIYLA)
 FORM KODU : BS200U
 PARA BİRİMİ : Bin USD

DÖNEM: __ / ____

		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
		İLK BORÇLU ÜLKEYE GÖRE SINIR ÖTESİ ALACAKLAR											Risk Transferleri				
SIRA NO	BORÇLU ÜLKE	BORÇLU ÜLKE ISO KODU	KONSOLİDE SINIR ÖTESİ ALACAKLAR											Yurtdışı Şubenin Yerel para Cinsinden			
			TOPLAM	VADELER				SEKTÖRLER				Yabancı Para Cinsinden Yerel Alacaklar	Yerel Alacakları	Yerel Borçları	Ülkeden Risk Transferi (A)	Ülkeye Risk Transferi (B)	Nihai Borçluya Net Risk Transferi (B - A)
				1 Yıla Kadar (1 Yıl Dahil)	1-2 Yıl Arası (2 Yıl Dahil)	2 Yılden Uzun	Vade Ayrımı Yapılmayan	Bankalar	Kamu Sektörü	Banka Dışı Özel Sektör	Sektör Ayrımı Yapılmayan						
30	Toplam Gelişmiş ülkeler	5R															
50	Toplam offshore merkezleri	1N															
76	Toplam Gelişmekte olan Avrupa	3C															
175	Toplam Gelişmekte Olan Afrika ve Orta Doğu	4W															
224	Toplam Gelişmekte Olan Asya ve Pasifik	4Y															
225	Uluslararası Kuruluşlar (İsviçre'ye dahil edilen BIS, Almanya'ya dahil edilen ECB, ve Diğer Avrupa'ya dahil edilen IBEC hariç)	1C															
226	Tasnif Edilemeyen+Yeri Belli Olmayan	5M															
227	Genel Toplam (Bölge Toplamları + 225 + 226)	3P															

BANKA ADI :
FORM ADI : KONSOLİDE BIS BANKACILIK İSTATİSTİKLERİ RAPORU FORMU
(BORÇLU ÜLKELER İTİBARIYLA-KONSOLİDASYON YAPMAYACAK BANKALAR)
FORM KODU : BS200U
PARA BİRİMİ : Bin USD

DÖNEM: __ / __ / __

GENEL MERKEZİN BULUNDUĞU ÜLKEDEN ALACAKLAR																
SIRA NO	BORÇLU ÜLKE	BORÇLU ÜLKE ISO KODU	TOPLAM	VADELER				SEKTÖRLER				Yurtdışı Şubenin Faaliyette Bulunduğu Ülkeden, O Ülkenin Parası Cinsinden		Risk Transferleri		
				1 Yıla Kadar (1 Yıl Dahil)	1-2 Yıl Arası (2 Yıl Dahil)	2 Yılda Uzun	Vade Ayrımı Yapılmayan	Bankalar	Kamu Sektörü	Banka Dışı Özel Sektör	Sektör Ayrımı Yapılmayan	Alacakları	Borçları	Ülkeden Risk Transferi	Ülkeye Risk Transferi	Nihai Borçluya Net Risk Transferi
															(A)	(B)
												0	0	0	0	0

TR		20123		Version V15.1_2011: Dec.2011		Consolidated International Banking Statistics														
F: Free for publication N: Restricted, for internal use by BIS & sharing Central Banks C: Confidential statistical information (only for BIS) Immediate Risk Basis		1. All reporting banks (Table A = Table B + Table C + Table D) Reporting country: TR Reporting period: 20122 In millions of US dollars (without decimals)																		
		Vis-à-vis country	ISO CODE	International claims: Consolidated cross-border claims in all currencies and local claims in foreign currencies										No more mandatory		Local currency positions of domestic banks' foreign affiliates with local residents		Outward risk transfer	Inward risk transfer	Net transfers of risk to the ultimate borrower (MFAP - MFAO)
				Total	Maturities				Sectors				of which: Local claims in foreign currencies	banks with head offices outside the country of residence	Undisbursed credit commitments and back-up facilities					
		Up to one year	Over one year and less than two years	Over two years	Unallocated	Banks	Public sector	Non-bank private sector	Unallocated			Claims				Liabilities				
		MFAA	MFAB	MFAC	MFAD	MFAE	MFAF	MFAG	MFAH	MFAI	MFAJ	MFAK	MFAJ	MFAK	MFAJ	MFAK	MFAO	MFAP	MFAQ	
Residual developed countries	2R																			
Developed countries	5R																			
Residual offshore centres	2N																			
Offshore centres	1N																			
Residual developing Europe	2B																			
Developing Europe	3C																			
Residual Latin America and Caribbean	2H																			
Developing Latin America and Caribbean	4U																			
Residual Africa (includes Western Sahara) and Middle East	2W																			
Developing Africa and Middle East	4W																			
Residual Asia and Pacific	2O																			
Developing Asia and Pacific	4Y																			
International organisations (except the BIS which is included)	1C																			
Unallocated	5M																			
All countries (5R+1N+3C+4U+4W+4Y+1C+5M)	3P																			

TR

20123

Version V15.1_2011: Dec-11

Consolidated International Banking Statistics

Ultimate risk basis

Domestic banks (Table B)

Reporting country: TR

Reporting period: 20123

In millions of US dollars (without decimals)

F: Free for publication
 N: Restricted, for internal use by BIS & sharing Central Banks
 C: Confidential statistical information (only for BIS)

Vis-à-vis country	ISO CODE	Consolidated foreign claims (MUBS=MUBF+MUBG+MUBH+MUBI+MUBU+MUBT)					of which		Other exposures		
		Total	Sectors				Total cross-border claims	Local claims of foreign offices in all	Derivative contracts	Guarant extende	Credit commit
			Banks	Public sector	Non-bank	Unalloca ted					
		MUBS	MUBF	MUBG	MUBH	MUBI	MUBT	MUBU	MUBV	MUBW	MUBX
Residual developed countries	2R										
Developed countries	5R										
Residual offshore centres	2N										
Offshore centres	1N										
Residual developing Europe	2B										
Developing Europe	3C										
Residual Latin America and Caribbean	2H										
Developing Latin America and Caribbean	4U										
Residual Africa (includes Western Sahara) and Middle East	2W										
Developing Africa and Middle East	4W										
Residual Asia and Pacific	2O										
Developing Asia and Pacific	4Y										
International organisations (except the BIS which is included)	1C										
Unallocated	5M										
All countries (5R+1N+3C+4U+4W+4Y+1C+5M)	3P										

BİS KONSOLİDE BANKACILIK İSTATİSTİKLERİ
İLK BORÇLU ÜLKEYE GÖRE VADELER
İTİBARIYLA TÜRKİYE'DEKİ BANKALARIN
SİNİRÖTESİ ALACAKLARI

Milyon ABD Doları	2006Q1		2006Q2		2006Q3		2006Q4	
BORÇLU ÜLKE	Kısa Vadeli Alacaklar	Uzun Vadeli Alacaklar	Kısa Vadeli Alacaklar	Uzun Vadeli Alacaklar	Kısa Vadeli Alacaklar	Uzun Vadeli Alacaklar	Kısa Vadeli Alacaklar	Uzun Vadeli Alacaklar
Almanya								
Amerika Birleşik Devletleri								
Avusturya								
Belçika								
Danimarka								
Fransa								
Hollanda								
İngiltere								
İrlanda								
İsviçre								
İtalya								
Lüksemburg								
Norveç								
Diğer Gelişmiş Ülkeler								
Gelişmiş Ülkeler Toplamı								
Offshore Merkezleri								
Gelişmekte Olan Avrupa								
Gelişmekte Olan Latin Amerika ve Karaibler								
Gelişmekte Olan Afrika ve Ortadoğu								
Gelişmekte Olan Asya ve Pasifik								
Uluslararası Kuruluşlar								
Tasnif Edilemeyen ya da Yeri Belli Olmayan								
GENEL TOPLAM								

BIS KONSOLİDE BANKACILIK İSTATİSTİKLERİ
İLK BORÇLU ÜLKEYE GÖRE SEKTÖRLER
İTİBARIYLA TÜRKİYE'DEKİ BANKALARIN
SINIRÖTESİ ALACAKLARI

Milyon ABD Doları	2006Q1				2006Q2			
	BANKALAR	KAMU SEKTÖRÜ	BANKA DIŞI ÖZEL SEKTÖR	DİĞER SEKTÖRLER	BANKALAR	KAMU SEKTÖRÜ	BANKA DIŞI ÖZEL SEKTÖR	DİĞER SEKTÖRLER
BORÇLU ÜLKE								
Almanya								
Amerika Birleşik Devletleri								
Avusturya								
Belçika								
Danimarka								
Fransa								
Hollanda								
İngiltere								
İrlanda								
İsviçre								
İtalya								
Lüksemburg								
Norveç								
Diğer Gelişmiş Ülkeler								
Gelişmiş Ülkeler Toplamı								
Offshore Merkezleri								
Gelişmekte Olan Avrupa								
Gelişmekte Olan Latin Amerika ve Karaibler								
Gelişmekte Olan Afrika ve Ortadoğu								
Gelişmekte Olan Asya ve Pasifik								
Uluslararası Kuruluşlar								
Tasnif Edilemeyen ya da Yeri Belli Olmayan								
GENEL TOPLAM								

BİS KONSOLİDE BANKACILIK İSTATİSTİKLERİ
NİHAİ BORÇLU ÜLKEYE GÖRE SEKTÖRLER
İTİBARIYLA TÜRKİYE'DEKİ BANKALARIN
YURTDIŞI ALACAKLARI

Milyon ABD Doları	2006Q1				2006Q2				
	BORÇLU ÜLKE	Bankalar	Kamu Sektörü	Banka Dışı Özel Sektör	Diğer Sektörler	Bankalar	Kamu Sektörü	Banka Dışı Özel Sektör	Diğer Sektörler
Almanya									
Amerika Birleşik Devletleri									
Avusturya									
Belçika									
Danimarka									
Fransa									
Hollanda									
İngiltere									
İrlanda									
İsviçre									
İtalya									
Lüksemburg									
Norveç									
Diğer Gelişmiş Ülkeler									
Gelişmiş Ülkeler Toplamı									
Offshore Merkezleri									
Gelişmekte Olan Avrupa									
Gelişmekte Olan Latin Amerika ve Karaibler									
Gelişmekte Olan Afrika ve Ortadoğu									
Gelişmekte Olan Asya ve Pasifik									
Uluslararası Kuruluşlar									
Tasnif Edilemeyen ya da Yeri Belli Olmayan									
GENEL TOPLAM									

İÇİNDEKİLER

	<u>Sayfa No</u>
ÖNSÖZ	i
İÇİNDEKİLER	ii
TABLO LİSTESİ	v
ŞEKİL LİSTESİ	vi
KISALTMA LİSTESİ	vii
EK LİSTESİ	ix
ÖZET	x
ABSTRACT	xi
GİRİŞ	1

BİRİNCİ BÖLÜM

ULUSLARARASI BANKACILIK İSTATİSTİKLERİ: YEREL VE KONSOLİDE BANKACILIK İSTATİSTİKLERİ	5
1.1. Uluslararası Yerel Bankacılık İstatistikleri	7
1.1.1. Raporlama Alanı ve Raporlama Yapan Kuruluşlar	7
1.1.2. Yerleşiklik Bazında Yerel Bankacılık İstatistikleri	9
1.1.2.1. Raporlanacak İşlemler	9
1.1.2.2. Para Birimi, Sektör ve Karşı Ülke Ayrımları	10
1.1.2.3. Diğer Raporlama Kuralları	12
1.1.3. Ortaklık Yapısına Göre Yerel Bankacılık İstatistikleri	13
1.1.3.1. Ortaklık Yapısına Göre Sınıflama	13
1.1.3.2. Raporlama Alanı	14
1.1.3.3. Kapsam	14
1.1.3.4. Para Birimi Ayrımı	15
1.1.3.5. Sektör Ayrımı	15
1.2. Uluslararası Konsolide Bankacılık İstatistikleri	15
1.2.1. Raporlama Alanı	17
1.2.2. Raporlama Yapan Kuruluşlar	18
1.2.3. Alacak Türleri	18
1.2.4. İlk Borçlu Bazında Konsolide Bankacılık İstatistikleri	20

1.2.4.1. Raporlama Yapan Kuruluşlar	20
1.2.4.2. Raporlanacak İşlemler.....	21
1.2.5. Nihai Borçlu Bazında Konsolide Bankacılık İstatistikleri.....	23
1.2.5.1. Raporlama Yapan Kuruluşlar	23
1.2.5.2. Raporlanacak Veriler	23
1.2.6. İlk Borçlu ve Nihai Borçlu Bazında Veriler Arası Tutarlılık.....	24
1.2.7. Karşı Ülke, Sektör ve Vade Ayırmaları.....	25
1.2.8. Diğer Raporlama Standartları	25
1.2.8.1. Varlıkların Netleştirilmesi.....	25
1.2.8.2. Değerleme.....	26
1.2.8.3. Vadesi Geçmişler ve Amortize Edilen Varlıklar	26
1.2.8.4. Kullanılan Para Birimi	26

İKİNCİ BÖLÜM

G-20 BİLGİ AÇIKLARI İNİSİYATİFİ VE ULUSLARARASI BANKACILIK İSTATİSTİKLERİ	27
2.1. Küresel Finansal Kriz ve Bilgi Açıkları.....	27
2.2. G-20 Bilgi Açıkları İnisiyatifi.....	30
2.3. Bilgi Açıkları ve TCMB	34
2.4. G-20 Bilgi Açıkları İnisiyatifi Çerçevesinde Uluslararası Bankacılık İstatistikleri'nde Yapılacak Geliştirmeler	35
2.4.1. 1. Aşama Geliştirmeler.....	36
2.4.2. 2. Aşama Geliştirmeler.....	37
2.4.3. 1. ve 2. Aşama Geliştirmeler: Beklentiler	43

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

DÜNYADA ULUSLARARASI BANKACILIK İSTATİSTİKLERİ'NİN DERLENMESİ	46
3.1. Amerika Birleşik Devletleri	47
3.2. Almanya	48
3.3. İngiltere	49
3.4. Japonya	49
3.5. Uluslararası Bankacılık İstatistikleri'nin Derlenmesinde Seçilmiş Ülke Uygulamalarına İlişkin Genel Değerlendirme.....	50

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

TÜRKİYE'DE ULUSLARARASI BANKACILIK İSTATİSTİKLERİ'NİN DERLENMESİ	54
4.1. Uluslararası Bankacılık İstatistikleri'nin Derlenmesine İlişkin Mevzuat...	54
4.2. Uluslararası Bankacılık İstatistikleri'nin Derlenmesi	55
4.2.1. Yerel Bankacılık İstatistikleri'nin Derlenmesi.....	56
4.2.2. Konsolide Bankacılık İstatistikleri'nin Derlenmesi	62
4.3. Uluslararası Bankacılık İstatistikleri'nin Uluslararası Ödemeler Bankası'na Raporlanması	67
4.4. Türkiye'nin 1. Aşama Geliştirmeler'e Uyumu	69
4.4.1. Metodolojik Çalışmalar.....	70
4.4.2. Teknik Çalışmalar	71

BEŞİNCİ BÖLÜM

SONUÇ VE ÖNERİLER	74
KAYNAKÇA	83
EKLER	86

TABLO LİSTESİ

Sayfa No

Tablo 1.1. YBİ Raporlayan Ülkeler ve Raporlamaya Başlama Tarihleri	8
Tablo 1.2. KBİ Raporlayan Ülkeler ve Raporlamaya Başlama Tarihleri	17
Tablo 1.3. Alacak Türleri	18

ŞEKİL LİSTESİ

	<u>Sayfa No</u>
Şekil 2.1. YBİ için 2. Aşama Geliştirmeler	41
Şekil 2.2. KBİ için 2. Aşama Geliştirmeler	42
Şekil 2.3. YBİ 1. ve 2. Aşama Geliştirmeler	43
Şekil 2.4. KBİ 2. Aşama Geliştirmeler	44

KISALTMA LİSTESİ

ABD	: Amerika Birleşik Devletleri
BCBS	: Basel Committee on Banking Supervision (Basel Bankacılık Denetim Komitesi)
BIS	: Bank for International Settlements (Uluslararası Ödemeler Bankası)
BSA	: Balance Sheet Approach (Bilanço Yaklaşımı)
BPM6	: Sixth Edition of Balance of Payments Manuel (Altıncı Ödemeler Dengesi El Kitabı)
CHF	: İsviçre Frangı
CGFS	: Committee on Global Financial System (Küresel Finansal Sistem Hakkındaki Çalışma Komitesi)
CPIS	: Coordinated Portfolio Investment Survey (Eşgüdümlü Portföy Yatırım Anketi)
DQC	: Data Quality Check (Veri Kalitesi Kontrolü)
ECB	: European Central Bank (Avrupa Merkez Bankası)
EDI	: Electronic Data Interchange (Elektronik Veri Takası)
EUR	: Avrupa Birliği Para Birimi
EUROSTAT	: Statistical Office of the European Communities (Avrupa Komisyonu, Avrupa İstatistik Ofisi)
EVAS	: Elektronik Veri Aktarım Sistemi
FED	: Federal Reserve (Amerikan Merkez Bankası)
FSB	: Financial Stability Board (Finansal İstikrar Kurulu)
FSG	: Finansal Sağlık Göstergeleri
G-20	: The Group of Twenty Finance Ministers and Central Bank Governors (20 Maliye Bakanı ve Merkez Bankası Başkanı Grubu)
GBP	: İngiliz Sterlini

GSIFI	:	Global Systemically Important Financial Institutions (Sistemik Öneme Sahip Küresel Finansal Kuruluşlar)
IAG	:	Inter-Agency Group on Economic and Financial Statistics (Ekonomik ve Finansal İstatistikler Grubu)
IBS	:	International Banking Statistics (Uluslararası Bankacılık İstatistikleri)
IMF	:	International Monetary Fund (Uluslararası Para Fonu)
JPY	:	Japon Yeni
KBİ	:	Konsolide Bankacılık İstatistikleri
OECD	:	Organization for Economic Cooperation and Development (Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü)
SDDS	:	Special Data Dissemination Standards (Özel Veri Yayınlama Standartları)
SDMX	:	Statistical Data and Metadata Exchange (İstatistikî Veri ve Metaveri Değişimi)
SNA	:	System of National Accounts (Ulusal Hesaplar Sistemi)
TCMB	:	Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası
TL	:	Türk Lirası
UN	:	United Nations (Birleşmiş Milletler)
UYP	:	Uluslararası Yatırım Pozisyonu (International Investment Position)
YBİ	:	Yerel Bankacılık İstatistikleri

EK LİSTESİ

	<u>Sayfa No</u>
Ek 1. Uluslararası Kuruluşlar Listesi	81
Ek 2. Yerel Bankacılık İstatistikleri İçin Bildirim Formları	82
Ek 3. BIS'a Gönderilen Yerleşiklik Bazında ve Ortaklık Yapısına Göre YBİ Tabloları.....	83
Ek 4. TCMB Tarafından Yayımlanan Yerleşiklik Bazında ve Ortaklık Yapısına Göre YBİ Tabloları.....	86
Ek 5. Konsolide Bankacılık İstatistikleri İçin Bildirim Formları	95
Ek 6. BIS'a Gönderilen İlk ve Nihai Borçlu Bazında KBİ Tabloları	97
Ek 7. TCMB Tarafından Yayımlanan İlk ve Nihai Borçlu Bazında KBİ Tabloları	99

ÖZET

2008 yılında baş gösteren küresel finansal krizin önceden öngörülemediği olması, süreli, tutarlı ve karşılaştırılabilir bilginin önemini bir kez daha açıkça ortaya koymuştur. Krizin ardından mevcut bilgi setleri sorgulanmaya başlanarak, daha geniş kapsamlı bilgilerin varlığının krizleri öngörmeye yardımcı olabileceği ve kriz süresince ortaya çıkan gelişmeleri daha iyi yönetmeyi mümkün kılabileceği görüşü egemen olmuştur. Bu çerçevede, Uluslararası Bankacılık İstatistikleri veri setinin, G-20 Bilgi Açıkları İnisyatifi kapsamında getirilen öneriler doğrultusunda ve Uluslararası Ödemeler Bankası tarafından belirlenen standartlara uygun olarak derlenmesi ve geliştirilmesi, gerek ulusal bankacılık sistemlerinin üstlendiği riskleri değerlendirmek gerekse uluslararası fon akımlarında meydana gelen gelişmeleri takip edebilmek açısından önem arz etmektedir.

Bu çalışmanın temel amacı, Türkiye'nin Uluslararası Bankacılık İstatistikleri'ni söz konusu uluslararası standartlar ve G-20 Bilgi Açıkları İnisyatifi kapsamında getirilen öneriler çerçevesinde değerlendirmek, eksiklikleri ve uyumsuzlukları tespit ederek geliştirilmesine yönelik öneriler sunmaktır. Bu çerçevede, Uluslararası Bankacılık İstatistikleri'ne ilişkin Uluslararası Ödemeler Bankası tarafından yayımlanan kılavuzlarda belirlenen tanım ve kavramlar, derleme, sunum ve sınıflama yöntemleri ortaya konmuş, bazı ülkelerin uygulamalarına yer verilmiş ve ülkemizde Uluslararası Bankacılık İstatistikleri'nin derlenmesi ele alınmıştır. Son olarak da, Türkiye'de Uluslararası Bankacılık İstatistikleri'nin G-20 Bilgi Açıkları İnisyatifi çerçevesinde belirlenen yeni standartlara uygun olarak geliştirilmesi amacıyla yapılması gereken çalışmalar tartışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Türkiye'nin Uluslararası Bankacılık İstatistikleri, G-20 Bilgi Açıkları İnisyatifi, Yerel Bankacılık İstatistikleri, Konsolide Bankacılık İstatistikleri.

ABSTRACT

The fact that the 2008 financial crisis could not be foreseen in advance highlighted the importance of timely, internally consistent and comparable statistics once again. Having questioned currently available data after the crisis, it is widely accepted that a more comprehensive data set would be very helpful in predicting the crises beforehand and better managing the progress. In this framework, compiling international banking statistics in accordance with the recommendations suggested by the G-20 Data Gaps Initiative and the international standards set forth by Bank of International Settlements is essential for both the monitoring of the risks faced by national banking systems and the changes in funding patterns in the international financial system.

Identifying the shortcomings and inconsistencies of the international banking statistics of Turkey, this study aims to evaluate the conformity of these statistics to the international standards and recommendations of the G-20 Data Gaps Initiative and produce suggestions to improve them. In this context, definitions, concepts and compilation, presentation and classification methodologies outlined in the Guidelines to the International Locational and Consolidated Banking Statistics, disseminated by Bank of International Settlements, are presented, comparisons of the practices of a number of countries are examined, and the compilation of international banking statistics of Turkey are explored. Finally, possible steps to improve these statistics in conformity with the new standards set within the framework of G-20 Data Gaps Initiative are discussed.

Keywords: International Banking Statistics of Turkey, G-20 Data Gaps Initiative, Locational Banking Statistics, Consolidated Banking Statistics.

GİRİŞ

Uluslararası Bankacılık İstatistikleri (IBS) Yerel Bankacılık İstatistikleri ve Konsolide Bankacılık İstatistikleri'nden oluşmaktadır. Söz konusu istatistikler 1970'li yılların başında Euro piyasalarındaki gelişmeler hakkında bilgi sağlamak üzere toplanmaya başlanmıştır. Takip eden yıllarda uluslararası borçlardaki artış, verilerin daha detaylı bir coğrafi dağılıma tabi tutulmasına ihtiyaç doğurmuştur. 1980'lerin başındaki borç krizi hem verilerin coğrafi dağılımının hem de stok verilerde dönemler arasında meydana gelen, döviz kuru değişikliklerinden arındırılmış değişikliklerin tespitinin önemini artırmıştır. Gelişmekte olan ülke ekonomilerinde 1990'ların sonlarına doğru yaşanan finansal krizlerin ardından, Yerel Bankacılık İstatistikleri, dış borç istatistiklerinin önemli bir parçası haline gelmiş ve bu durum 2006 yılında Birleşik Dış Borç Veri Tabanı kuruluncaya kadar devam etmiştir.

Yerel Bankacılık İstatistikleri, raporlama yapan ülkelerde yerleşik bankaların toplam varlık ve yükümlülüklerinin enstrüman, para birimi, sektör, karşı tarafın yerleşik olduğu ülke ve raporlama yapan bankanın milliyeti hakkında bilgi vermektedir. Raporlama yapan ülkede yerleşik yerli ve yabancı bankalar, varlık ve yükümlülüklerini gayri safi olarak ve konsolide edilmemiş şekilde, milli hesaplar, para ve bankacılık istatistikleri, ödemeler dengesi ve dış borç istatistikleri ile uyumlu olarak, kendi yurt dışı şube ve iştirakleri ile olan uluslararası işlemlerini de içerecek şekilde bildirirler.

Konsolide Bankacılık İstatistikleri yerel bankaların uluslararası finansal varlıklarının, vadeler ve borçlu sektörler ayrımında çeyrek dönemler itibarıyla derlenen verilerinden oluşur. Söz konusu veriler, raporlama yapan ülkelerde kurulmuş olan bankaların yurt dışındaki varlıklarının vade ve sektör dağılımını göstermektedir. Konsolide Bankacılık İstatistikleri, raporlama yapan bankaların merkez ofislerinin bulunduğu ülkeyi esas alarak, bankaların kendi yurt dışı şubeleriyle olan işlemlerini netleştirmek suretiyle,

kendilerinden bağımsız gerçek ve tüzel kişilerden olan alacaklarını ortaya koymaktadır.

Derleyicilerin amacı, Yerel ve Konsolide Bankacılık İstatistikleri'nin zamanında, kaliteli ve güvenilir bir şekilde üretilmesi ve kullanıcılara sunulmasıdır. Bu amaç doğrultusunda, niteliği ve niceliği sürekli değişen ekonomik işlemlerin takip edilmesi, Uluslararası Ödemeler Bankası (BIS)'nce belirlenen standartlara uygun olarak bu işlemlerin ölçülmesi ve istatistiklere yansıtılması için gerekli çalışmaların yapılması derleyicilerin ana görevleri arasında yer almaktadır. Ülkemizde BIS Uluslararası Bankacılık İstatistikleri verilerinin derlenmesi ve yayımlanmasından sorumlu bulunan kurum Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası'dır (TCMB).

Dünya çapında ciddi sonuçlar doğuran 2008 küresel finansal krizinin tüm sanayileşmiş ülkelerle birlikte bazı gelişmekte olan ülkeleri derinden etkilediği ve bilgi ihtiyacını arttırdığı gözlemlenmiştir. Kriz, veri açıklarını ortaya koymakla beraber ilave istatistiki bilgi ihtiyaçlarını da gündeme getirmiştir. Bu çerçevede, tüm G-20 ülkeleri BIS Uluslararası Bankacılık İstatistikleri'ne katılmaya teşvik edilirken; G-20 Bilgi Açıkları İnisyatifi çerçevesinde, finans sektöründe risk oluşturabilecek unsurların önceden öngörülebilmesi amacıyla BIS Uluslararası Bankacılık İstatistikleri veri setinin ilave istatistiki bilgiler içerecek şekilde geliştirilmesine yönelik yeni standartlar ortaya konmuştur. Söz konusu yeni standartlar, 1. Aşama Geliştirmeler ve 2. Aşama Geliştirmeler olarak iki gruba ayrılmış olup, 1. Aşama Geliştirmeler Merkez Bankalarının ilave veri toplamaksızın uygulayabilecekleri standartlardan oluşurken, 2. Aşama Geliştirmeler ise Uluslararası Bankacılık İstatistikleri veri setinde büyük ölçekli ve uzun süreli değişiklikler yapmak üzere tasarlanmış, raporlama yapan kuruluşlardan ilave bilgi toplanmasını gerektirecek düzeyde geliştirmelerdir.

Türkiye, BIS Uluslararası Bankacılık İstatistikleri veri setine 2000 yılından beri katkıda bulunmaktadır. Ülkemizde BIS Uluslararası Bankacılık İstatistikleri verilerinin yayımlanmasından sorumlu bulunan kurum olarak TCMB, Yerel ve Konsolide Bankacılık İstatistikleri'ni çeyrek dönemler bazında derlemekte ve yayımlamaktadır. Yerel Bankacılık İstatistikleri

yerleşiklik bazında ve ortaklık yapısına göre, Konsolide Bankacılık İstatistikleri ise hem ilk borçlu hem de nihai borçlu itibarıyla yayımlanmaktadır. BIS tarafından Yerel ve Konsolide Bankacılık İstatistikleri verilerinin geliştirilmesi amacıyla belirlenen 1. ve 2. Aşama Geliştirmeler'e uyum süreci ülkemizde 2012 yılı sonu itibarıyla tamamlanmamış olup, belirlenen yeni standartların büyük bir kısmı mevcut raporlamada uygulanmamaktadır. Söz konusu standartlara uyum sağlamak amacıyla başlatılan çalışmaların 2013 yılının sonuna kadar tamamlanması planlanmaktadır.

Artan uluslararası finansal ilişkiler ortamında Uluslararası Bankacılık İstatistikleri, hem kullanıcılar hem de politika yapıcılar için büyük önem taşımaktadır. İstatistiklerin kalitesini belirleyen unsurlar; verilerin kapsamı, süreliği, güvenilirliği ve uluslararası karşılaştırılabilirliğidir. Söz konusu verilerin derlenmesi ve yayımlanması büyük ölçüde uluslararası uyum içeren bir süreci gerektirmektedir. BIS başta olmak üzere uluslararası kuruluşlar, Uluslararası Bankacılık İstatistikleri verilerinin derlenebilmesi ve yayımlanabilmesi için ortak standartlar oluşturmak ve ülkelerin bu ortak kurallara uymasını sağlamak için yoğun çaba göstermektedirler.

Bu çalışmanın amacı, söz konusu kuruluşlarca belirlenen uluslararası standartlara göre Uluslararası Bankacılık İstatistikleri'ne ilişkin kavram, tanım ve sınıflandırmalar ortaya koymak, Türkiye'de Uluslararası Bankacılık İstatistikleri'nin derlenmesinde kullanılan kaynak ve yöntemleri mevcut uygulama çerçevesinde ele almak, ayrıca seçilmiş ülkelerin Uluslararası Bankacılık İstatistikleri derleme yöntemlerini analiz ederek, G-20 Bilgi Açıkları İnsiyatifi çerçevesinde getirilen öneriler ışığında Türkiye'de uygulanmakta olan Uluslararası Bankacılık İstatistikleri derleme yönteminin eksiklikleri ve uyumsuzluklarını tespit etmek ve Türkiye'deki uygulamanın yeni uluslararası standartlara uygun olarak geliştirilmesine yönelik öneriler sunmaktır.

Yukarıda belirtilen amaçlar doğrultusunda, çalışmanın Birinci Bölümünde Uluslararası Bankacılık İstatistikleri'ne ilişkin kavramsal çerçeve ele alınmıştır.

İkinci Bölümde, G-20 Bilgi Açıkları İnisyatifi tanıtılmış ve bu çerçevede Uluslararası Bankacılık İstatistikleri veri setinde yapılması öngörülen 1. ve 2. Aşama Geliştirmeler analiz edilmiştir.

Üçüncü Bölümde, Uluslararası Bankacılık İstatistikleri'ni raporlayan seçilmiş ülke uygulamaları ana hatlarıyla incelenmiş ve karşılaştırmalı olarak ele alınmıştır.

Çalışmanın Dördüncü Bölümünde, Türkiye'de Uluslararası Bankacılık İstatistikleri'nin derlenmesine ilişkin yasal dayanak ortaya konularak, söz konusu istatistiklerin Türkiye'de nasıl derlendiği anlatılmış ve ülkemiz tarafından BIS'a yapılan raporlamalara ilişkin bilgi verilmiştir. Ayrıca G-20 Bilgi Açıkları İnisyatifi ışığında belirlenen yeni uluslararası standartlar doğrultusunda yeniden düzenlenmesi gereken ülkemiz Uluslararası Bankacılık İstatistikleri incelenerek, eksiklikler tespit edilmeye çalışılmıştır.

Çalışmanın Beşinci Bölümü ise sonuç ve önerilerden oluşmaktadır.

BİRİNCİ BÖLÜM

ULUSLARARASI BANKACILIK İSTATİSTİKLERİ: YEREL VE KONSOLİDE BANKACILIK İSTATİSTİKLERİ

G-20 Bilgi Açıkları İnisyatifi çerçevesinde uluslararası uyumlu, eş zamanlı ve güvenilir Uluslararası Bankacılık İstatistikleri'nin üretilmesi, söz konusu verilerin coğrafi dağılım, vadeler ve sektörler itibarıyla analitik olarak sınıflandırılması ülkeler, yatırımcılar, politika yapıcılar gibi birçok iktisadi aktör için önem taşımaktadır. Ülkelerin Uluslararası Bankacılık İstatistikleri'ne ilişkin kaliteli veriler üretebilmesi için ise, bu konuda uluslararası standartların olması, istatistiklerde ülkeler arası uyumsuzlukların giderilmesi, zaman serilerinin oluşturulması, verilerin önceden belirlenmiş zamanlarda yayımlanması ve bilgilerin ülkeler arasında paylaşılabilmesi gerekmektedir.

Bu çerçevede, makroekonomik istatistiklere ilişkin standartları oluşturmak ve ülkelerin birbirleriyle uyumlu istatistikler derlemesini sağlamak üzere BIS'in yayımladığı el kitapları bulunmaktadır. Bu el kitapları, ilke ve kavramlar itibarıyla birbirleriyle uyumlu ve ilgili istatistiklere ilişkin gerekli ayrıntıları içeren birer yol gösterici niteliğini taşımaktadırlar.

Söz konusu kitaplardan BIS yayını olan "Uluslararası Yerel Bankacılık İstatistikleri Kılavuzu"; bir ülkenin yerel bankacılık istatistiklerinin yerleşiklik ve ortaklık bazında toplanması ve sunumu için gerekli olan uluslararası raporlama standartlarını, raporlanacak işlemleri, işlemin yapıldığı karşı ülke bazında para birimi ve sektör alt ayrımlarını belirleyen kuralları içermektedir. Yine bir BIS yayını olan "Uluslararası Konsolide Bankacılık İstatistikleri Kılavuzu" ise konsolide bankacılık istatistiklerinin ilk borçlu ve nihai borçlu bazında toplanması ve sunumu için gerekli olan uluslararası raporlama standartlarını, raporlanacak işlemleri ve raporlama yapacak kuruluşları belirleyen kuralları göstermektedir. Söz konusu kılavuzlar, yıllar itibarıyla artan uluslararası bankacılık işlemlerine paralel olarak kullanıcı ve

politika yapıcıların ihtiyaçlarının karşılanması amacıyla güncellenmiş ve Uluslararası Yerel Bankacılık İstatistikleri Kılavuzu'nun son baskısı Aralık 2011'de, Uluslararası Konsolide Bankacılık İstatistikleri Kılavuzu'nun son baskısı ise Şubat 2012'de yayımlanmıştır. Kılavuzlar, Uluslararası Bankacılık İstatistikleri'nin temelini oluşturan uluslararası standartları belirlemekte ve söz konusu istatistikleri derleyen ülkeler için ayrıntılı bir rehber görevi görmektedir.

Kılavuzlarda tanımlandığı şekli ile uluslararası bankacılık işlemleri, bir bankanın bilançosunda yer alan, yerleşik olmayanlarla yaptığı herhangi bir para birimi cinsinden alacak ve borç doğuran işlemler ile yerleşiklerle yaptığı yabancı para cinsinden olan alacak ve borç doğuran işlemlerdir (BIS, 2011, s.5). Raporlama yapan ülkelerde yer alan bankalar, BIS'a doğrudan raporlama yapmak yerine kendi ülkelerinin merkez bankasına bildirimde bulunmaktadır. Merkez bankaları ise verileri toplulaştırdıktan sonra BIS'a iletmektedirler.

Gelecek yıllarda Uluslararası Bankacılık İstatistikleri'nde G-20 Bilgi Açıkları İnisiyatifi kapsamında çeşitli değişiklikler yapılacak ve sonucunda BIS'a gönderilen ayrıntılı raporlamalar değişecektir. Bu çerçevede, yapılacak değişiklikler 1. Aşama ve 2. Aşama Geliştirmeler olmak üzere 2 ana başlık altında toplanmış olup, söz konusu değişikliklerin temel özellikleri şu şekilde özetlenebilir:

- Bankaların varlık ve yükümlülüklerinin daha detaylı bir para birimi ayrımında bildirilmesi sağlanarak, temel bankacılık sistemlerinin varlık ve yükümlülükleri arasındaki para birimi cinsinden uyumsuzluklar tespit edilecek ve ulusal bankacılık sektörleri tarafından üstlenilen fonlama riskleri belirlenecektir.
- Bankaların varlık ve yükümlülüklerinin daha detaylı bir sektör ayrımında raporlanması istenerek Merkez bankalarına, finansal olmayan sektöre yönelik kredi arzındaki gelişmeleri daha yakından izleme olanağı sunulacaktır. Böylelikle, bankacılık sektörü aracılığı

ile fonlama şoklarının ülkeler arası transferi daha detaylı bir şekilde incelenebilecektir.

- Bankaların konsolide yükümlülükleri raporlama kapsamına alınarak, belirli ülkelere karşı olan açık pozisyonlarını daha iyi anlayabilmek mümkün olacaktır.
- Bankaların faaliyette buldukları ülkelerin yerleşikleriyle yerel para birimi cinsinden işlemleri raporlama kapsamına alınarak, raporlama yapan ülkelerdeki finansal olmayan sektörlere yurt içinden sağlanan banka kredilerindeki gelişmelerin takip edilebilmesi sağlanacaktır.

1.1. Uluslararası Yerel Bankacılık İstatistikleri

Yerel bankacılık istatistikleri, raporlama alanında yerleşik tüm banka ve şubelerinin varlık ve yükümlülük verilerini içermektedir. Raporlama ilkelerinin temelindeki prensip, yerleşiklik prensibidir. Bu prensip, Ödemeler Dengesi ve Dış Borç Metodolojileri'ne de uygundur. Buna ilave olarak, yerleşiklik bazındaki veri, raporlama yapan bankanın nihai kontrol yetkisine sahip olan ortağının milliyeti bazında yeniden gruplanarak ortaklık bazında veri üretilmektedir. İstatistiklerin tutarlılığının ve karşılaştırılabilirliğinin sağlanması için uluslararası standartlara uyum temel amaç sayılmakta; bu amaca ulaşmak için, raporlama yapan ülkeler genel kabul görmüş ilke ve kavramlar ile gerekli tanım ve açıklamaları içeren Uluslararası Yerel Bankacılık İstatistikleri Kılavuzu'nu takip etmektedirler. Dolayısıyla bu tezde söz konusu kılavuzda yer alan tanım ve kavramlar esas alınmıştır.

1.1.1. Raporlama Alanı ve Raporlama Yapan Kuruluşlar

Yerel Bankacılık İstatistikleri'nin amacı doğru, kapsamlı ve güncel uluslararası bankacılık verileri üretmektir. Bu amaca ulaşmanın ideal yolu her ülkeden veri toplamaktır. Ancak veri toplama sürecinin doğası gereği prensip olarak sadece sınırlı sayıdaki temel bankacılık merkezlerinden veri toplanmaktadır. Bu şekilde en azından çoğu bankacılık işleminin bir yönü

kapsanmış olmaktadır. Mevcut durumda Yerel Bankacılık İstatistikleri'ni derlemekte olan ülkeler ve hangi tarihler itibarıyla BIS'a raporlama yapmaya başladıkları Tablo 1.1'de gösterilmiştir. Raporlama yapmayan G-20 ülkeleri içinde yer alan Arjantin, Endonezya, Rusya ve Suudi Arabistan ile önemli büyüklükte bankacılık işlemleri yapılan kıyı bankacılığı merkezleri raporlama yapmaya davet edilmişlerdir (BIS, 2011, s.6).

TABLO 1.1. YBİ RAPORLAYAN ÜLKELER VE RAPORLAMAYA BAŞLAMA TARİHLERİ

A.B.D. (1977)	Hollanda(1977)
Almanya (1977)	Hollanda Antilleri(1983) ³
Avustralya(1997)	İrlanda(1977)
Avusturya(1987)	İspanya(1983)
Bahamalar ¹ (1983)	İsveç (1977)
Bahreyn(1983)	İsviçre (1977)
Belçika (1977)	İtalya (1977)
Bermuda(2002)	Japonya (1977)
Birleşik Krallık(1977)	Jersey (2001)
Brezilya(2002)	Kanada (1977)
Cayman Adaları(1983)	Lüksemburg (1977)
Curacao(2010) ²	Macao SAR(2006)
Çin Taipei (2000)	Malezya (2008)
Danimarka(1977)	Man Adası (2001)
Finlandiya(1983)	Meksika (2003)
Fransa(1977)	Norveç (1983)
Guernsey(2001)	Panama (2002)
Güney Afrika(2009)	Portekiz (1997)
GüneyKıbrıs (2008)	Singapur (1983)
Güney Kore(2005)	Şili (1977)
Hindistan (2001)	Türkiye(2000)
HongKong SAR(1983)	Yunanistan (2003)

Kaynak: BIS, 2011, s.6.

¹ Yarım dönemler itibarıyla raporlama yapmaktadır. ² Ortaklık bazında yerel bankacılık istatistiklerini raporlamamaktadır. ³ 2010 yılı 4. çeyrekte raporlamada yer almamaktadır. Yerini Curacao almıştır.

Raporlama yapan kuruluşlar, Uluslararası Yerel Bankacılık İstatistikleri Kılavuzu'nda, raporlama yapan ülkede yerleşik olan ve görevi mevduat ve mevduat benzerlerini kabul etmek ile kredi vermek ve kendi hesabına menkul değer yatırımları yapmak olan yerli ve yabancı kuruluşlar olarak tanımlanan banka ve banka şubeleri olarak tanımlanmıştır. Banka için

yapılan bu tanım, Ulusal Hesaplar Sistemi (SNA) ve yeni IMF Ödelemler Dengesi 6. El Kitabı (BPM6) ile de uyumludur. Tanımda da belirtildiği gibi raporlama yapan kuruluşlar sadece ticari bankalar olmayıp mevduat ve benzerlerini toplayan tüm özel ve kamu kuruluşları ile kredi kuruluşlarını da kapsamaktadır.

1.1.2. Yerleşiklik Bazında Yerel Bankacılık İstatistikleri

1.1.2.1. Raporlanacak İşlemler

Yerel Bankacılık İstatistikleri genel olarak bir bankanın bilançosunda yer alan ve yerleşik olmayanlarla yapılan işlemlerden kaynaklanan tüm varlık ve yükümlülükler ile yerleşik olanlarla yapılan işlemlerden kaynaklanan yabancı para cinsinden varlık ve yükümlülükler hakkında (çeyrek dönemler itibarıyla) veri sağlamayı amaçlamaktadır. Yerleşik olmayanlar ile yapılan tüm işlemler ve yerleşiklerle yapılan yabancı para cinsinden işlemler ayrı ayrı bildirilmektedir. Varlıklar başlığı altında kaydedilecek temel bilanço kalemleri, bankaların yurt dışı muhabir ve efektif mevcutları ile yurt içi yabancı para plasmanları, verilen kredi ve avanslar ile sahip olunan yabancı para cinsinden menkul kıymet varlıkları ve bunların dışında kalan yurt dışındaki iştirakleri gibi diğer varlıklardır. Yükümlülükler başlığı altında ise temel olarak mevduat hesapları ve sağlanan krediler, bankanın uluslararası piyasalarda ihraç etmiş olduğu borç senetleri ile iştirakler gibi diğer yükümlülükler bildirilmektedir. Buna ilave olarak raporlama yapan ülkenin merkez bankası ile yabancı para cinsinden yapılan işlemlerin yerleşiklerle yapılan işlemlerden kaynaklanan varlık ve yükümlülükler arasında bildirilmesi gerekirken, yabancı resmi parasal otoriteler ve uluslararası kuruluşlar ile yapılan tüm işlemler de yine ayrıca raporlanmaktadır.

Uluslararası varlık ve yükümlülük olarak kabul edilen ve BIS'a bildirilmesi gereken kredi ve mevduatlar, yerleşik olmayanlarla tüm para cinsleri üzerinden yapılan kredi ve mevduat işlemleri ile yerleşiklerle yabancı para cinsinden yapılan kredi ve mevduat işlemleridir. Kredi, bir alacaklının borçluya fon aktarımı sonucunda gerçekleşir ve yeniden satışa konu olmaz. Yeniden satışa konu olan krediler, borç senedi olarak sınıflandırılmalıdırlar.

Mevduat ise emanet olarak bırakılmaktan doğan hakları ifade etmektedir. Krediler ve mevduatlar interbank piyasasından borçlanmak suretiyle ya da şubeler arası işlemler neticesinde oluşan kredileri ve mevduatları da içermelidir (BIS, 2011, s.7). Krediler ve mevduatlar, toplam varlık ve yükümlülüklerden ayrı bir başlık olarak raporlanmalıdırlar.

Yerel Bankacılık İstatistikleri kapsamında BIS'a bildirilmesi gerekli bir başka veri de bankaların kendi portföylerinde tuttukları borç senetleri verisidir. Bankaların varlığı olarak bildirilmesi gereken borç senetleri, bir bankanın alım satıma konu olabilen, kısa ve uzun vadeli, yerleşik olmayanlar tarafından ihraç edilmiş yerli ve yabancı para cinslerinden ve yerleşikler tarafından ihraç edilmiş yabancı para cinsinden menkul kıymetlerinden oluşur. Ancak saklama amacıyla müşteriler adına tutulan borç senetleri bir varlık olarak raporlamaya dahil edilmemelidir. Bankanın kendi ihraç ettiği yeniden satıma konu olabilen, kısa ve uzun vadeli tüm borç senetleri ise raporlanması gereken yükümlülükler kapsamında yer almaktadır.

Bir bankanın kredi, mevduat ve borç senetleri dışında kalan tüm uluslararası varlık ve yükümlülükleri diğer varlıklar ve yükümlülükler olarak bildirilmelidir. Bu gibi varlıklar hisse senetleri, katılma payları, türev işlemlerden kaynaklanan alacaklar ve merkez ofisleri tarafından sağlanan çalışma sermayesi ile benzeri bilanço kalemlerinden oluşur. Diğer yükümlülükler ise hisse senedi ihraçları, türev enstrümanlar, şubeler tarafından kullanılan çalışma sermayesi ile kredi, mevduat ve borç senetleri haricinde kalan diğer bilanço kalemleridir. Diğer varlık ve yükümlülükler ayrı bir başlık olarak raporlanmalıdır.

1.1.2.2. Para Birimi, Sektör ve Karşı Ülke Ayrımları

Toplam varlık ve yükümlülükler temel olarak para birimi, sektör ve ülkeler başlıkları altında raporlanmaktadır. Bu ayrımlar hem toplam varlık ve yükümlülükler hem de kredi ve mevduatlar, borç senetleri ve diğer varlık ve yükümlülükler alt ayrımları için geçerlidir. Buna ilave olarak, resmi parasal otorite ve uluslararası kuruluşlarla yapılan işlemler için para birimi ve sektör ayrımında veri istenmektedir.

Para birimi ayrımı, toplam varlık ve yükümlülüklerin yerel ve seçilmiş yabancı para birimleri cinsinden raporlanmasını gerektirir. Bu ayırım, para birimlerinin uluslararası finansal piyasalardaki rolünü göstermenin yanı sıra BIS tarafından kur etkisinden ayrıştırılmış çeyrek dönemlik stok verileri hesaplamakta kullanılır. Ayrımda temel olarak kullanılacak para birimleri ABD Doları, Euro, Japon Yeni (JPY), İsviçre Frangı (CHF) ve İngiliz Sterlinidir (GBP). Bunun dışında kalan para birimleri diğer olarak gruplanmalıdır.

Sektör ayrımı bankaların uluslararası varlık ve yükümlülüklerinin toplam ve bankacılık dışı olmak üzere sınıflandırılmasını ifade etmektedir. Sektörel ayırım yalnızca toplam varlık ve yükümlülükler için değil, bunların alt ayrımında yer alan kredi ve mevduatlar, borç senetleri ve diğer uluslararası varlık ve yükümlülükler ile uluslararası kuruluşlarla yapılan işlemler için de ayrıca bildirilmelidir.

Ülke ayrımı ideal olarak mümkün olduğunca çok ülkeyi içermelidir. Raporlama yapan ülkelerin diğer ülkelerle gerçekleştirdikleri işlemleri için eksiksiz ülke ayrımı bildirilmeleri beklenmektedir. Ülke ayrımı yapılırken Ödemeler Dengesi istatistiklerinde benimsenen yerleşiklik tanımı geçerli olmalıdır. Yerleşiklik tanımı çerçevesinde, bir ekonomik bölge dahilinde varlık ve yükümlülük edinebilen, ekonomik işlem ve faaliyetlerde bulunan ve bu işlem ve faaliyetleri sürdürme kararında olan (sürekli veya belirli bir süre için) kurumsal birimlerin ekonomik ilgi merkezi o ülkededir ve o ülkenin yerleştiği kabul edilirler. Kesin bir kural olmamakla birlikte uygulamada söz konusu süre bir yıl olarak benimsenmiştir.

Raporlama alanı dışında kalan ülkeler için detay veri mevcut değilse, en azından, Afrika ve Orta Doğu, Asya Pasifik, Avrupa, Latin Amerika ve Karayipler olmak üzere belirlenmiş ülke gruplarından biri kullanılmalıdır. Bu da tespit edilemiyorsa veri, Sınıflandırılmayanlar alt ayrımında bildirilmelidir.

1.1.2.3. Diğer Raporlama Kuralları

Gayri Safi ve Net Değerler:

Yerel Bankacılık İstatistikleri'nde varlık ve yükümlülükler gayri safi yani brüt değerleri ile raporlanmalıdır. Bir bankanın karşı taraf ile olan varlık ve yükümlülükleri birbirleri ile netleştirilmeksizin bildirilmelidir. Bunun tek istisnası bazı türev işlemler için görülebilir. Swaplarda işlemin net piyasa değeri bildirilmelidir. Bu sırada pozitif değerler varlık, negatif değerler ise yükümlülük olarak raporlanır. Swap dışında kalan finansal türevler ise gayri safi piyasa değerleri ile bildirilmelidir. Ancak söz konusu işlemler bilançoda piyasa değeri dışında bir değer ile kaydedilmişse, raporlama için de aynı değer kullanılmalıdır.

Değerleme:

Bankaların uluslararası borçlanma ve borç verme işlemlerinden doğan uluslararası bankacılık işlemlerini karşılaştırılabilir ve tutarlı bir şekilde ölçebilmek için BIS'a raporlanan tüm uluslararası varlık ve yükümlülükleri aynı prensiplere göre raporlamak gerekir. Böylece SNA, Ödemeler Dengesi ve Uluslararası Yatırım Pozisyonu ile tutarlılık sağlanır (BIS, 2011, s.13). Bu nedendir ki bankaların uluslararası varlıkları prensip olarak piyasa değeri ile raporlanmalıdır. Bunun tek istisnası verilen krediler olup, kredilerin raporlanmasında nominal değer kullanılması daha uygun olacaktır. Yükümlülüklerin raporlanmasında ise sözleşme değeri ya da nominal değer tercih edilmiştir. Türev finansal araçlar ise, varlık ya da yükümlülük olmasına bakılmaksızın, cari piyasa değerleri ile raporlanmalıdır.

Vadesi Geçmişler:

Vadesi geçmiş faiz ve anapara ödemeleri silininceye kadar ilgili oldukları varlık ve yükümlülük dahilinde raporlanmalıdırlar. Silinen borçlar ise raporlanmamalıdır.

Para Birimi:

Uluslararası geleneklere uygun olarak BIS, Uluslararası Bankacılık İstatistikleri'nde bildirim için ABD Dolarını kullanmayı tercih etmektedir. Diğer para birimleri ile yapılan tüm işlemler bankalarca ya da parasal otorite tarafından ABD Dolarına çevrilerek raporlanmalıdır. Tutarlılık ve karşılaştırılabilirlik açısından her çeyrek dönemin sonu itibarıyla geçerli olan kur kullanılmalıdır.

1.1.3. Ortaklık Yapısına Göre Yerel Bankacılık İstatistikleri

Ortaklık Yapısına Göre Yerel Bankacılık İstatistikleri nihai ortak olan bankanın veya şirketin ülkesine göre tasnif edilmiş bilgi içerirler. Burada temel prensip, faaliyette bulunan birimin yerleşik olduğu ülkenin değil, kontrol gücünü elinde bulunduran birimin milliyetinin, ortaklık yapısı açısından esas alınmasıdır. Nihai kontrol gücü bir bankada değil banka dışı bir kuruluşta olsa bile nihai kontrole sahip olan kuruluşun milliyeti, raporlama yapan kuruluşun milliyeti olarak kabul edilir.

Ortaklık Yapısına Göre Yerel Bankacılık İstatistikleri, Yerel Bankacılık İstatistikleri'nin banka sahipliği bazında yeniden gruplandırılması ile oluşur. Bu nedenle herhangi bir ülke için bankaların yerleşiklik bazında hesaplanan varlık ve yükümlülükleri ile ortaklık yapısına göre hesaplanan varlık ve yükümlülükleri birbirine eşit olmalıdır.

1.1.3.1. Ortaklık Yapısına Göre Sınıflama

Yabancı bankaların yerel şubeleri kolaylıkla anlaşılabilen bir milliyete sahip olmakla beraber yabancı bankaların iştirakleri için her zaman bu kadar kesin bir sınıflama yapmak mümkün olmayabilir. Tutarlılık ve karşılaştırılabilirlik sağlamak amacıyla eğer bankanın sermaye yatırdığı kuruluşteki katılım oranı %50'yi geçiyorsa kontrol gücünün mevcut olduğu kabul edilir. Dolaylı sahiplik durumunda, yabancı bankaların ortaklık yapısı, nihai sahibin banka olup olmadığına bakılmaksızın nihai sahiplerinin milliyeti esas alınarak belirlenmelidir.

Raporlama yapan ÷lkelerdeki bankalar, bu bankaların sahibinin bulunduğu ÷lkeye göre şu şekilde sınıflandırılır:

- Her bir raporlama yapan ÷lke ayrıca bildirilir ve yine ayrı bir başlık olarak “yeri belli olmayan BIS’a raporlama yapan ÷lkeler” kategorisi bulunur.
- Merkez ofisleri raporlama alanının dışında bulunan bankalar; raporlama yapmayan gelişmiş ÷lkeler, raporlama yapmayan kıyı bankacılığı merkezleri, raporlama yapmayan gelişmekte olan Avrupa ÷lkeleri, raporlama yapmayan gelişmekte olan Latin Amerika ÷lkeleri ve Karayipler, raporlama yapmayan gelişmekte olan Afrika ve Orta Doğu ÷lkeleri ile raporlama yapmayan gelişmekte olan Asya Pasifik ÷lkeleri kategorilerinden birinde bildirilmelidir.
- Özel durumlar için konsorsiyum bankaları ve yeri belli olmayan ÷lkeler için de “BIS’a raporlama yapmayan yeri belli olmayan ÷lkeler” ayrımları tanımlanmıştır. Konsorsiyum bankalarının sahibi olan bankayı tanımlamak zor olduğu için bu şekilde ilave bir ayrıma gidilmiştir.

1.1.3.2. Raporlama Alanı

Prensip olarak raporlama alanı, Yerleşiklik Bazında Yerel Bankacılık İstatistikleri’nde olduğu gibi, mümkün olduğunca çok ÷lkeyi içermelidir. Fakat yine mevcut durumda tüm finansal merkezlerin raporlama yaptığını söylemek mümkün değildir.

1.1.3.3. Kapsam

Ortaklık Yapısına Göre Yerel Bankacılık İstatistikleri yerleşik olmayanlarla tüm para birimleri cinsinden ve yerleşiklerle yabancı para cinsinden yapılan tüm varlık ve yükümlölük doğuran işlemleri kapsamaktadır. Varlık olarak mevduatlar, verilen krediler, borç senetleri ve iştirakler

raporlanmalı iken, yükümlülük olarak da sağlanan krediler, mevduatlar, uluslararası piyasalarda ihraç edilen borç senetleri kaydedilmelidir.

1.1.3.4. Para Birimi Ayrımı

Yerleşik olmayanlarla yapılan tüm para cinslerinden işlemlerden doğan varlık ve yükümlülükler ile yerleşiklerle yabancı para cinsinden yapılan işlemlerden doğan varlık ve yükümlülüklerin ABD Doları, Euro ve Japon Yeni cinsinden bildirilmesi gerekmektedir. Üç para birimi için ayrı bildirim istenmesinin nedeni varlık ve yükümlülük toplamlarında döviz kuru değişikliklerinden arındırılmış değişimleri tahmin edebilmektir.

1.1.3.5. Sektör Ayrımı

Varlıklar ve yükümlülükler için ayrı ayrı olmak üzere, bankalarla yapılan işlemler ile, bunun birer alt ayrımı olarak, yurt dışı merkez/merkeze bağlı şube ve resmi parasal otorite ile yapılan işlemler ayrımları bulunmaktadır. Yükümlülükler kapsamında çıkarılmış tahvil ve bonolardan oluşan borç senetleri ayrı bir başlık altında bildirilmektedir. Bankalarla ve yurt dışı merkez/merkeze bağlı şube ile yapılan işlemlerin ayrı ayrı bildirilmesinin nedeni uluslararası bankalararası piyasa ve bu piyasadaki faaliyetler ile ilgili ilave bilgi sağlamaktır. Resmi parasal otorite ile yapılan işlemler ayrıca gösterilmelidir çünkü bu işlemler bankalararası piyasa işlemi sayılmazlar.

1.2. Uluslararası Konsolide Bankacılık İstatistikleri

Uluslararası Konsolide Bankacılık İstatistikleri yerel bankaların çeyrek dönemler bazında ve dünya çapında konsolide edilmiş uluslararası finansal varlıklarından oluşmaktadır. Yerel Bankacılık İstatistikleri raporlama yapan bankanın yerleşik olduğu ülkeyi esas almakta ve bankaların yabancı ülkelerde bulunan şubeleri ile olan işlemlerini de içermekte iken, Konsolide Bankacılık İstatistikleri raporlama yapan banka milliyetini esas almakta ve bankaların yurt dışındaki şubeleriyle olan işlemlerini netleştirmektedir (BIS, 2005, s.74). Başka bir deyişle, Konsolide Bankacılık İstatistikleri raporlama yapan bankanın merkez ofisinin bulunduğu ülkeyi esas alarak, bir bankanın

kendi şubeleriyle olan pozisyonlarına önem vermeksizin, kendisinden bağımsız gerçek ve tüzel kişilerle olan pozisyonlarını ortaya koymaktadır. Buna ilave olarak, Uluslararası Konsolide Bankacılık İstatistikleri ilk borçlu ülkenin ve nihai borçlu ülkenin karşı karşıya olduğu riskleri de göstermektedir.

Nihai borçlu ülke, bir alacak hakkının garantörünün bulunduğu ya da bir banka şubesinin hukuki olarak bağlı bulunduğu merkezinin yer aldığı ülke olarak tanımlanabilir. Uluslararası Konsolide Bankacılık İstatistikleri temel olarak yerel bankaların merkez ofisleri tarafından raporlanan varlıklarından oluşur ve bunların yabancı iştiraklerinin verilerini de içerir. Veriler dünya çapında konsolide edilerek toplanır ve bir bankanın kendi şubeleri ile yaptığı işlemleri içermez.

Uluslararası Konsolide Bankacılık İstatistikleri bankaların diğer ülkelerden olan finansal varlıkları hakkında çeyrek dönemler bazında, kapsamlı ve tutarlı iki farklı veri seti sağlamak amacıyla oluşturulmuştur. Bu veri setlerinden biri riskin kaynaklandığı, varlık ve yükümlülüğün meydana geldiği ülkeden hareketle İlk Borçlu Bazında Konsolide Bankacılık İstatistikleridir. Bu veri seti, yerel, yani Türkiye’de yerleşik tüm yerli ve yabancı bankalar tarafından raporlanan ve bunların konsolide bilançolarında yer alan varlıklardan oluşur ve ülkelerin risk transferini ölçmede kullanılır. İkinci veri seti ise Nihai Borçlu Bazında Konsolide Bankacılık İstatistikleri olarak adlandırılmış olup, nihai borçlu bazında veri toplamaktadır. Bankaların risk yönetim stratejilerinden kaynaklandığı düşünülen ülke risklerini değerlendirmekte kullanılan bir veri setidir. Hem bilançoda yer alan hem de bazı bilanço dışı varlık ve yükümlülüklerin, sadece yerli bankalarca yani Türk bankalarınca bildirilmesi ile oluşur.

Konsolide Bankacılık İstatistikleri Yerel Bankacılık İstatistikleri’nden daha az kapsamlıdır çünkü daha az sayıda ülkeyi kapsarlar ve bankaların uluslararası yükümlülükleri ile ilgili daha sınırlı bilgi içerirler. Konsolide Bankacılık İstatistikleri’nde para birimi ayrımı da yoktur. Ancak Konsolide Bankacılık İstatistikleri’nin Yerel Bankacılık İstatistikleri’ne göre daha analitik bir veri seti olduğu söylenebilir çünkü dünya çapında konsolide edilmiş varlık

ve yükümlülükleri gösterirler ve hem ilk hem de nihai borçlu bazında veri sağlarlar. Ayrıca Yerel Bankacılık İstatistikleri'nden daha detaylı bir sektörel sınıflandırma içerirler ve türev işlemler, garantili borçlar ve kredi taahhütleri üzerine nihai borçlu bazında bilgi verirler. Buna ilave olarak, bankaların varlıklarının vade yapısı hakkında ilk borçlu bazında bilgi de içerirler.

1.2.1. Raporlama Alanı

Konsolide Bankacılık İstatistikleri hem dünya çapında konsolide edilmiş verilerden oluşan bir raporlama sisteminin hem de bölgesel/yerel bir raporlama sisteminin özelliklerini birleştiren bir yapıya sahiptir. Bu nedenle kesin çizgilerle tanımlanmış bir raporlama alanından söz etmek mümkün olamamaktadır. Çok sayıda raporlama yapan kuruluşun finansal varlıklarının dünya çapında konsolidasyonu, raporlama yapan ülkeler dışında kalan bankaların faaliyetlerinin de kapsandığını ifade etmektedir. Raporlama alanı ifadesi BIS'a raporlama yapan ülkeleri belirtmek amacıyla kullanılmakta olup, 2012 yılı sonu itibarıyla raporlama yapan ülkeler ve raporlamaya başlama tarihleri Tablo 1.2'de gösterilmektedir.

TABLO 1.2. KBİ RAPORLAYAN ÜLKELER VE RAPORLAMAYA BAŞLAMA TARİHLERİ

Almanya (1983)	İspanya (1985)
A.B.D. (1983)	İsveç (1983)
Avusturalya (2003)	İsviçre (1983)
Avusturya (1983)	İtalya (1983)
Belçika (1983)	Japonya (1983)
Brezilya (2002)	Kanada (1983)
Birleşik Krallık (1983)	Lüksemburg (1983)
Çin Taipei (2000)	Meksika (2003)
Danimarka (1983)	Norveç (1994)
Finlandiya (1985)	Panama (2002)
Fransa (1983)	Portekiz (1999)
Güney Kore (2013)	Singapur (2000)
Hindistan (2001)	Şili (2002)
Hollanda (1983)	Türkiye (2000)
Hongkong SAR (1997)	Yunanistan (2003)
İrlanda (1983)	

Kaynak: BIS, 2012, s.12.

1.2.2. Raporlama Yapan Kuruluşlar

Raporlama yapan kuruluşlar, yani bankalar, yerli bankalar ve sadece ilk borçlu verisi için mevduat ve benzeri fonlar toplayarak kredi veren ve kendi adına menkul kıymet yatırımı yapan yabancı kuruluşlar olarak tanımlanmıştır. Bankalar için yapılan bu tanım, SNA ve BPM6'da yer alan merkez bankası hariç mevduat toplayan kuruluşlar ile Uluslararası Para Fonu (IMF) Para ve Banka İstatistikleri Kılavuzunda yer alan merkez bankası hariç diğer mevduat toplayan kuruluşlar tanımları ile uyumludur. Yani raporlama yapan kuruluşlar sadece ticari bankaları değil tasarruf bankaları, kredi birlikleri ve kredi kooperatifleri ile diğer finansal kredi kuruluşlarını da kapsamaktadır.

1.2.3. Alacak Türleri

Sınır Ötesi Alacaklar:

Konsolide Bankacılık İstatistikleri'nde yerleşik olmayanlardan alacaklar, ilk borçlu bazında sınır ötesi alacaklar veya nihai borçlu bazında sınır ötesi alacaklar olarak sınıflandırılır. Nihai borçlu bazında alacaklar açısından sınıflandırma yapılırken kullanılan ölçüt, nihai borçlu veya garantörün yerleşik olduğu ülkedir. Nihai borçlu bazında sınır ötesi alacaklar ise nihai borçlu veya garantörün, raporlama yapan ülke dışında bir ülkede bulunması durumunda ortaya çıkan alacaklardır.

TABLO 1.3. ALACAK TÜRLERİ

Alacak Türleri			
A	B	C	D
Sınır ötesi alacaklar	Yabancı ülkelerdeki şube/iştiraklerin yabancı para cinsinden yerel alacakları	Yabancı ülkelerdeki şube/iştiraklerin yerel para cinsinden yerel alacakları	Raporlama yapan ülkeden alacaklar

Kaynak: BIS, 2012, s.13.

Uluslararası alacaklar, sınır ötesi alacaklar ile yabancı ülkelerdeki şube veya iştiraklerin buldukları ülkelerin yerleşiklerinden olan yabancı para cinsinden yerel alacaklarından (A+B) oluşur. Yabancı alacaklar ise, bunlara, yabancı ülkelerdeki şube veya iştiraklerin yerel para cinsinden yerel alacaklarının da eklenmesiyle (A+B+C) elde edilir. Raporlama yapan ülkeden olan alacaklar (D) ise Konsolide Bankacılık İstatistikleri'ne dahil edilmezler.

Yerel Alacaklar:

Yerel alacaklar, yerli bankaların yabancı ülkelerdeki şube veya iştiraklerinin buldukları ev sahibi ülkenin yerleşiklerinden olan alacaklarından oluşur. İlk borçlu bazında raporlama yapılırken, sınır ötesi alacaklar ile yabancı ülkelerdeki şube veya iştiraklerin yabancı para cinsinden yerel alacakları (A+B) birlikte raporlanırlar. Buna ilave olarak, yabancı ülkelerdeki şube veya iştiraklerin yabancı para cinsinden yerel alacakları (B) ile yerel para cinsinden yerel alacakları (C) raporlamada ayrı başlıklar halinde gösterilmektedir.

Nihai borçlu bazında raporlama yapılırken, nihai borçlu ya da garantör, raporlama yapan bankanın yabancı ülkedeki iştirakinin veya şubesinin yerleşik olduğu ülkede yerleşik ise o ülkeden alacaklar, yabancı ülkelerdeki şube veya iştiraklerin yabancı para cinsinden yerel alacakları (B) ile yerel para cinsinden yerel alacaklarının (C) toplamı (B+C) olarak sınıflandırılmaktadır. Nihai borçlu bazında raporlamada, sınır ötesi alacaklar (A) ve tüm para birimleri cinsinden yerel alacaklar (B+C) raporlamada ayrı başlıklar halinde gösterilmektedir.

Uluslararası Alacaklar ve Yabancı Alacaklar:

Uluslararası alacaklar (A+B), bankaların sınır ötesi alacakları (A) ile yabancı ülkelerdeki şube veya iştiraklerinin yabancı para cinsinden yerel alacaklarının (B) toplamından oluşur.

Yabancı alacaklar ise sınır ötesi alacaklar ile yabancı ülkelerdeki şube veya iştiraklerin tüm para birimi cinsinden olan yerel alacaklarının toplamıdır. İlk borçlu bazında raporlamada bu kategori uluslararası alacaklar

(A+B) ile yabancı ülkelerdeki şube veya iştiraklerin yerel para cinsinden yerel alacaklarının (C) toplamı olarak hesaplanabilirken, nihai borçlu bazında raporlamada ise yabancı ülkelerdeki şube veya iştiraklerin yabancı para cinsinden alacakları ile yerel para cinsinden alacaklarının toplamı (B+C) ile sınır ötesi alacaklarının (A) toplamı olarak hesaplanabilir.

İlk borçlu bazında sınır ötesi alacaklar verileri için hem sektör hem de vade bazında ayırım istenirken, nihai borçlu bazında yabancı alacaklar verileri için sadece sektör bazında ayırım istenmektedir.

İlk borçlu ve nihai borçlu ülkeler arasındaki risk transferleri nedeniyle ilk borçlu bazında sınır ötesi alacaklar, nihai borçlu bazında sınır ötesi alacaklardan farklı olabilir.

1.2.4. İlk Borçlu Bazında Konsolide Bankacılık İstatistikleri

1.2.4.1. Raporlama Yapan Kuruluşlar

İlk Borçlu Bazında Konsolide Bankacılık İstatistikleri 4 grup banka tarafından raporlanmaktadır.

Yerli Bankalar:

Yerli bankalar merkez ofisleri raporlama yapan ülkede bulunan bankalardır. Yerli bankalar, bilanço içi finansal türevler hariç, tüm şubelerinin diğer ülkelerle olan tüm para birimleri cinsinden sınır ötesi alacaklarını ve iştiraklerinin buldukları ülkelerin yerleşiklerinden o ülkelerin para birimleri hariç, yani yabancı para birimlerinden yerel alacaklarını raporlamalıdır. Bir örnek ile açıklamak gerekirse, sadece Almanya'da tek bir yurt dışı şubesi bulunan bir Türk bankası, Türkiye'deki şubelerinin Türkiye'de yerleşikler hariç diğer tüm kişilerden olan alacaklarını ve Almanya şubesinin Türkiye'de yerleşikler haricindeki kişilerden olan sınır ötesi alacakları ile Almanya'da yerleşik kişilerden olan yabancı para cinsinden yerel alacaklarını raporlamakla yükümlüdür.

Konsolide Edilmiş Bölge İçi Yabancı Bankalar:

Raporlama yapan ülkede bulunan ve faaliyetleri, başka bir raporlama yapan ülkedeki merkez ofisleri tarafından konsolide edilen bankalar, konsolide edilmiş bölge içi yabancı bankalar olarak tanımlanırlar ve yalnızca merkez ofislerinin bulunduğu ülkenin yerleşiklerinden olan sınır ötesi alacaklarını konsolide edilmemiş bir şekilde raporlamalıdır. Faaliyetleri merkez ofisleri tarafından konsolide edilmeyen bölge içi (merkezi raporlama yapan bir ülkede bulunan) yabancı bankalar ise tüm ülkelerle olan uluslararası alacaklarının tamamını bildirmelidirler.

Konsolide Edilmemiş Bölge Dışı Yabancı Bankalar:

Merkezi raporlama yapmayan bir ülkede bulunan, raporlama yapan ülkede yer alan tüm banka iştirakleri ya da şubeleri veya milliyeti belli olmayan konsorsiyum bankaları, kendi merkezlerinin bulunduğu ülke de dahil olmak üzere tüm ülkelerden olan sınır ötesi alacaklarını konsolide edilmemiş bir şekilde raporlamalıdır. Bu veriler söz konusu bankaların buldukları ülke dışındaki ülkelerde bulunan ofisleriyle olan tüm pozisyonları içermelidir. Böylelikle BIS'a raporlama yapan ülkelerdeki bankalara oranla bölge dışı yabancı bankaların konsolide edilmemiş alacaklarının büyüklüğü ölçülebilir.

Konsolide Edilmemiş Bölge İçi Yabancı Bankalar:

Merkez ofisleri tarafından konsolide edilmemiş bölge içi yabancı bankalar, uluslararası alacaklarını tüm ülkelerden ayrı ayrı gösterecek şekilde bir ülke dağılımı sağlamakla yükümlüdürler. Böylelikle alacakların ne kadarlık kısmının merkez ofislerce konsolide edilmediği tespit edilebilmektedir. Raporlama yapan ülkeler açısından da bölge dışı bankaların önemi anlaşılır hale gelmektedir.

1.2.4.2. Raporlanacak İşlemler

Bilanço Kapsamındaki Finansal Alacaklar:

Raporlama yapan bankalar finansal alacakları hakkında ilk borçlu bazında veri sağlamalıdır. Finansal alacaklar verisi raporlama yapan ülke

dışındaki tüm ülkelerden olan alacakları kapsmalıdır. Eğer finansal türevler bilanço dahilinde iseler nihai borçlu bazında raporlama ile tutarlı olmak adına bunlar raporlamanın dışında bırakılmalıdırlar.

Yerel Bankacılık İstatistikleri'nde olduğu gibi raporlanacak işlemler mevduatlar, yerleşik olmayanlar tarafından ihraç edilmiş yeniden satılabilir borç senetleri, ticari krediler, verilen krediler ve iştiraklerden oluşur. Şubeler arası alacaklar raporlanmamalıdır.

Risk Transferleri:

Raporlama yapan yerel bankalar, verilen garantiler ve taahhütler nedeniyle, riski ilk borçlu ülkeden nihai borçlu ülkeye transfer olan finansal türevler haricindeki sınır ötesi finansal alacakları ile ilgili veri sağlamalıdırlar. Buna ilave olarak, aynı şekilde, riski ilk borçlu ülkeden nihai borçlu ülkeye transfer olan, yabancı şubelerinin buldukları ülkelerdeki tüm para birimleri cinsinden yerel alacakları ile ilgili de veri sağlanmalıdır. Bu türden alacaklar, ilk borçlunun ülkesinden nihai borçlunun ülkesine transfer edilmiş riskleri ifade ederler.

Aşağıda sıralanan üç durumda riskin yeniden dağılımı ayrıştırılmalıdır:

- Yerleşik olmayan üçüncü bir tarafça garanti edilen yerleşik olmayanlardan alacaklar. Bu durumda hem ilk borçlu ülkeden dışarıya doğru risk transferi hem de garanti veren ülkeye içeri yönlü risk transferi raporlanmalıdır.
- Yerleşik üçüncü bir tarafça garanti edilen ya da riskin nakit teminat sağlanması ile yok edildiği yerleşik olmayanlardan alacaklar. Bu durumda yalnızca ilk borçlu ülkeden dışarıya doğru risk transferi raporlanmalıdır.
- Yerleşik olmayan üçüncü bir tarafça garanti edilen yerleşiklerden olan alacaklar. Bu durumda yalnızca yerleşik olmayan garanti veren ülkeye doğru risk transferi raporlanmalıdır.

1.2.5. Nihai Borçlu Bazında Konsolide Bankacılık İstatistikleri

Ülkelerin maruz kaldığı risklerin dağılımını ölçmek amacıyla, nihai riskin bulunduğu ülke, bir finansal alacağın garantörünün yerleşik olduğu ülke veya hukuki olarak bağımsız bir banka şubesinin merkez ofisinin bulunduğu ülke olarak tanımlanmıştır (BIS, 2012, s.17). Nihai borçlu bazında konsolide bankacılık istatistikleri, yerli bankaların yurt dışı yerleşiklerden alacaklarının, borçlu kuruluşun borcunu ödememesi durumunda bu riski üstelenen nihai borçlu kuruluşun yer aldığı ülke itibarıyla gösterilmesinden oluşmaktadır.

1.2.5.1. Raporlama Yapan Kuruluşlar

Raporlama yapan kuruluşlar İlk Borçlu Bazında Konsolide Bankacılık İstatistikleri'nde bahsi geçen yerli bankalardır.

1.2.5.2. Raporlanacak Veriler

Bilanço Dahilindeki Finansal Alacaklar:

Raporlama yapan yerli bankalar dünya çapında tüm şubelerinin bilanço dahilindeki sınır ötesi finansal alacaklarıyla ve yabancı ülkelerdeki şube veya iştiraklerinin, buldukları ülkelerin yerleşiklerinden olan alacaklarıyla ilgili olarak, çeyrek dönemler bazında veri sağlamakla yükümlüdürler. Bu verilere finansal türevler dahil değildir. Bu veriler konsolide edilerek ve nihai borçlu bazında raporlanmalıdır. Şubeler arası pozisyonlar netleştirilmeli ve pozisyonlar nihai finansal riskin bulunduğu nihai borçlu ülke itibarıyla bildirilmelidir.

Finansal varlıklar verisi, diğer ülke yerleşiklerinden olan tüm alacakları içerecek şekilde, finansal türevler hariç, bilançonun aktif kalemlerini içermelidir. Yerel Bankacılık İstatistikleri'nde de olduğu gibi raporlanacak işlemler mevduatlar, yerleşik olmayanlar tarafından ihraç edilen borç senetleri, verilen krediler ve iştiraklerden oluşur. Finansal türevler bilanço içinde bildirilmiş olsalar dahi finansal alacaklar olarak raporlanmamalı fakat türev işlemler adı altında ayrıca bildirilmelidirler.

Raporlama yapan yerli bankalar, yurt dışı şubelerinin sınır ötesi alacakları ile yerel alacaklarını ayrı başlıklar halinde bildirmelidirler.

Türev İşlemler:

Pozitif bir piyasa değeri olan türev işlemlerden kaynaklanan alacaklar, bilanço içi veya dışı işlemler ayrımı yapılmaksızın ayrıca raporlanmalıdır. Raporlama yapan yerli bankalar türev işlemlerden kaynaklanan sınır ötesi finansal alacakları ile şubelerinin, buldukları ülkelerin yerleşikleri ile yaptıkları türev işlemlerden kaynaklanan finansal alacakları ile ilgili olarak konsolide edilmiş veri sağlamakta yükümlüdürler. Veriler, konsolide edilerek ve nihai borçlu bazında raporlanmalıdır. Şubeler arası pozisyonlar netleştirilmeli ve nihai riskin bulunduğu ülke itibarıyla bildirilmelidir.

Cayılmaz Garantiler ve Kredi Taahhütleri:

Raporlama yapan yerli bankalar, tüm dünya çapında şubeleri tarafından yerleşik olmayanlara sağlanan garantiler ve yabancı ülkelerdeki şubelerinin buldukları ülkelerin yerleşiklerine sağlamış oldukları garantilerden, ilgili sözleşme bedellerinin, garantinin verildiği müşteri tarafından henüz kullanılmamış bölümüne denk gelen tutarları raporlamalıdır. Kredi taahhütleri için de yurtdışı kredi müşterilerine tahsis edilen, her an kullandırılmaya hazır olarak tutulan sınır ötesi ve yerel kredilerden, müşteriler tarafından henüz kullanılmayan kısımlar bildirilmelidir. Her iki tür veri de nihai borçlu bazında, nihai riskin bulunduğu ülkeden alacaklar olarak raporlanmalıdır. Şubeler arası pozisyonlar netleştirilmelidir.

1.2.6. İlk Borçlu ve Nihai Borçlu Bazında Veriler Arası Tutarlılık

Nihai borçlu bazında yabancı alacaklar verisi elde edilirken ilk borçlu bazında yabancı alacaklar ve net risk transferleri bilgileri kullanılır. Net risk transferleri eklendiğinde ilk borçlu bazında yabancı alacaklar verileri, nihai borçlu bazında yabancı alacaklara eşit olmalıdır. Bu eşitlik, bankacılık sektörünün toplam alacakları için olduğu gibi ayrı ayrı her bir ülkeden olan alacakları açısından da geçerli olmalıdır.

1.2.7. Karşı Ülke, Sektör ve Vade Ayrımları

Raporlama yapan bankalar, finansal alacakları ile ilgili olarak karşı ülke, sektör ve vade ayrımları olmak üzere üç ana ayırım bildirmekle yükümlüdürler.

İlk borçlu ve nihai borçlu bazında tüm finansal alacaklar için alacağın hangi ülkeden olduğunu gösteren bir karşı ülke ayırımı, ödemeler dengesi istatistikleri ile tutarlı bir yerleşiklik prensibine uygun olarak yapılmalıdır. Bu ayırım, tüm raporlanan işlemler ve risk transferleri verileri için geçerli olmalıdır.

Borçlusuna göre sektörel ayırım şu alacak türleri için yapılır:

- İlk borçlu bazında toplam uluslararası alacaklar (sınır ötesi alacaklar ile raporlama yapan bankaların yabancı ülkelerdeki şubelerinin yabancı para cinsinden yerel alacakları).
- Nihai borçlu bazında toplam yabancı alacaklar (sınır ötesi alacaklar ile raporlama yapan bankaların yabancı ülkelerdeki şubelerinin tüm para birimi cinsinden toplam yerel alacakları).

Bankalar, kamu sektörü, banka dışı özel sektör ve sektör ayırımı yapılamayan kategorileri olmak üzere dört sektör itibarıyla ayırım yapılmalıdır. Bankalar, mevduat ve benzeri fonlar toplayarak kredi veren ve kendi adına menkul kıymet yatırımı yapan yabancı kuruluşlar olarak tanımlanmıştır. Kamu sektörü, yurt dışı hükümetler, merkez bankaları ve çok uluslu kalkınma ve yatırım bankalarından oluşur. Banka dışı özel sektör, bankacılık dışı finansal kuruluşlar ve şirketler ile hanehalkı ve kar amacı gütmeyen (Kamu İktisadi Kuruluşları statüsündeki kuruluşlar dahil) kuruluşlardan oluşmaktadır.

1.2.8. Diğer Raporlama Standartları

1.2.8.1. Varlıkların Netleştirilmesi

Yerel Bankacılık İstatistikleri'nde olduğu gibi, varlıkları oluşturan finansal alacaklar gayri safi değerleriyle raporlanır. Fakat raporlama yapan

lkelerdeki bankaların merkez ofisleri yabancı ülkelerdeki Őubelerinden olan finansal alacaklarını raporlamaya dahil etmemelidirler. Türev işlemlerden kaynaklanan finansal alacaklar ancak sözleŐmeler aynı tarafla yapılmış ise ve hukuki bir netleŐtirme anlaşması var ise netleŐtirilebilirler. Türev işlemlerden kaynaklanan diŐer tüm finansal alacaklar netleştirilmeksizin raporlanmalıdır. Türev işlemler eŐer negatif bir piyasa deŐerine sahipse bu yükümlülük olarak adlandırılır ve finansal alacak olarak raporlanamaz.

1.2.8.2. DeŐerleme

Temel bir kural olarak bankaların uluslararası alacakları piyasa deŐerleri ile raporlanmalıdır. Piyasa deŐerini kullanmanın uygun olmadığı durumlarda sözleşme ile belirlenen deŐerleri veya nominal deŐerler kullanılmalıdır. İlk Borçlu Bazında Konsolide Bankacılık İstatistikleri'nde yerli bankaların yurt dışı Şubelerinin yerel para cinsinden yerel borçları da raporlanmaktadır. Bu yerel borçlar iÇin piyasa deŐerinden ziyade sözleşme deŐerleri veya nominal deŐerlerin kullanılması daha uygundur. Finansal türevlerden kaynaklanan finansal alacaklar gayri safi piyasa deŐerleriyle raporlanmalıdır.

1.2.8.3. Vadesi GeŐmiŐler ve Amortize Edilen Varlıklar

Silininceye kadar vadesi geŐmiŐ faiz ve anapara tutarları finansal alacaklar olarak raporlanmalıdırlar. Amortize edilen varlıklardan kaynaklanan alacak hakları ise raporlamaya dahil edilmemelidir.

1.2.8.4. Kullanılan Para Birimi

Yerel Bankacılık İstatistikleri'nde olduğu gibi Konsolide Bankacılık İstatistikleri'nde de BIS'a raporlanan tüm veriler ABD Doları cinsinden raporlanmaktadır. ABD Doları dışındaki veriler, raporlama çeyrek dönemler bazında yapıldığından, her bir çeyrek dönem sonu itibarıyla geÇerli olan kurlar kullanılarak ABD Dolarına evrilmelidir.

İKİNCİ BÖLÜM

G-20 BİLGİ AÇIKLARI İNİSİYATİFİ VE ULUSLARARASI BANKACILIK İSTATİSTİKLERİ

Bu bölümde, G-20 Bilgi Açıkları İnisyatifi ve Uluslararası Bankacılık İstatistikleri birlikte ele alınacaktır. Öncelikle bilgi açıkları konusunun gündeme geliş şekli hakkında bilgi verilecek, daha sonra Uluslararası Bankacılık İstatistiklerinin, G-20 Bilgi Açıkları İnisyatifi çerçevesinde ne yönde değişeceği konusu üzerinde durulacaktır.

2.1. Küresel Finansal Kriz ve Bilgi Açıkları

2008 yılında baş gösteren küresel finansal kriz, süreli, tutarlı ve karşılaştırılabilir bilginin önemini bir kez daha açıkça ortaya koymuştur. Kriz, yalnızca sanayileşmiş ülkeleri etkilemekle kalmamış, çok sayıda gelişmekte olan ülkeyi de etkisi altına almıştır. Krizin etkisini gösterdiği ülkelerde önemli ölçüde gayri safi milli hasıla düşüşleri ve artan oranda işsizlik gözlenmiştir. Krizin ardından daha geniş kapsamlı bir bilgi kümesinin varlığının krizleri öngörmeye yardımcı olabileceği ve kriz süresince ortaya çıkan gelişmeleri daha iyi yönetmeyi mümkün kılabileceği görüşü hakim olmuştur (FSB Sekreteryası ve IMF, 2009, s.9-10).

Küresel finansal krizin ortaya çıkardığı bir başka gerçek de finansal istikrarı sağlamak için yeterli düzeyde çalışmalar yapılabilmesinin ve politika yapıcıların doğru karar alabilmesinin ön koşulunun ilave istatistiki veri üretilmesi olduğudur (Özek ve Şahinbeyoğlu, Nisan 2012). Ancak bu şekilde bir ekonomiyi oluşturan sektörler ve ekonomiler arasındaki bağımlılıkların gün yüzüne çıkması mümkün olacaktır.

Yukarıda sayılanlara ilave olarak küresel finansal kriz, resmi istatistiklerin yayımlanması ve kolay ulaşılabilir olması konularında da

gelişme katedilmesi gerekliliğine dikkati çekmiştir. Bilgi açıklarının ortadan kaldırılmasında, ulusal verilerin uluslararası alanda elde edilebilir olmasının sağlanması ve daha uzun dönemleri kapsayacak şekilde veri yayımlanmasının önemi ortaya çıkmıştır (Sola ve Strobbe, 2010).

Küresel finansal kriz öncesinde finansal kuruluşların güvenilirliği ve sağlamlığı her bir kuruluşun kendi kurumsal bakış açısından değerlendirilmekteydi. Kriz, ihtiyati gözetim ve finansal piyasaların düzenlenmesi söz konusu olduğunda sistemik riskin ciddiye alınması gerektiğini ortaya koymuştur (Espinosa-Vega ve diğerleri, 2011, s.1). Sistemik risk, bir piyasada faaliyet gösteren ekonomik aktörlerin arasındaki bağımlılıklardan kaynaklanan, tek bir kurum ya da bir kurumlar grubunun başarısızlığının tüm sistemi ve finansal piyasaların aracılık işlevini tehlikeye sokacağı durumlarda gözlenen risk olarak tanımlanmaktadır (Cecchetti ve diğerleri, 2010, s.3). Bankacılık sistemini oluşturan kuruluşların önemli bir kısmının özsermayelerini aşan tutarlarda kredi kayıplarıyla karşılaşmaları durumunda sistemik bir risk ortaya çıkmaktadır (Demirgüç-Kunt ve Detragiache, 1998, s.85).

Krizle birlikte sistemik riskin ölçülebilmesinin ne denli zor olduğu bir kez daha görülmüştür. BIS tarafından yapılan bir çalışmaya göre sistemik olarak önemli finansal kuruluşların izlenmesinde aşağıda sıralanan beş husus öne çıkmaktadır:

- Konsolide edilmiş bilançoların takip edilmesi önemlidir çünkü bilançolar risk birikiminin gözlenebileceği önemli birer araçlardır.
- Yükümlülüklerin takip edilmesi önemlidir çünkü krizi küresel hale getiren fonlama piyasalarındaki yıkım olmuştur ve mevcut veriler, fonlama bilgilerini ve yükümlülüklerin yapısını açıkça göstermekte yeterli olmamıştır.

- Varlık ve yükümlülüklerin hangi para birimi cinsinden olduğu önemlidir çünkü varlıkların farklı para birimleri kullanılarak finansmanı, borç çevirme riskinin oluşmasına neden olabilir.
- Bir kuruluşun başka kuruluşlarla kurduğu finansal ilişkilerin yalnızca miktar olarak büyüklüğü değil, yapısı da önemlidir ve bu kuruluşun sistemik olarak ne denli önemli olduğunu saptamaya yardımcı olur.
- Banka dışı finansal kuruluşlar, örneğin emeklilik fonları ve sigorta şirketleri de en az bankalar kadar önemlidir ve finansal sistemin sağlıklı işleyişi açısından dikkatle takip edilmelidirler.

Küresel finansal krizle birlikte tartışılmaya başlanan bilgi açıklarının önemi ve sistemik riskin neden ciddiye alınması gerektiği kriz öncesinde ve sonrasında içinde bulunduğu durum nedeniyle Yunanistan örneğinin incelenmesiyle daha iyi anlaşılabilir. Maastricht kriterleri gereğince Avrupa Birliği üyesi bir ülkenin kamu borcunun gayri safi milli hasılasına oranının %60'ı aşmaması ve bütçe açığının gayri safi milli hasılasına oranının da %3'ü geçmemesi gerekmektedir (Dağdelen, 2011). Bu koşulu sağlayabilmek için Yunanistan dış borçlarını iç borçlarıyla takas etmeyi seçmiştir. Bir yatırım bankasıyla yaptığı anlaşma gereğince Yunanistan 640 milyon İngiliz Sterlini tutarında kredi sağlamış, ancak bunu kamu borcunun gayri safi milli hasılasına oranını hiç artırmadan yapmıştır çünkü anlaşma bir döviz swapı olarak isimlendirilmiştir ve bu şekilde sağlanan finansman, resmi borç istatistikleri içinde yer almamaktadır. Böylelikle Yunanistan bugünün yükümlülüklerini gelecekte karşılayacağı daha yüksek tutarlar pahasına düşük göstermiştir (Schwartz ve diğerleri, 2010, s.1). Bu sırada yapılan işlemlerle ilgili olarak Yunanistan tarafından yeterli istatistiki bilgi sağlanmadığı için türev finansal araçların ne şekilde kullanıldığı Avrupa Birliği'nin resmi istatistik kuruluşu olan Eurostat tarafından dahi tam olarak anlaşılammıştır. Ancak Yunanistan da girdiği anlaşmanın risklerini ve maliyetlerini hesaplamak için gerekli araçlardan yoksun kalmıştır (Argyrou ve Tsoukalas, 2011). Kriz nedeniyle bütün Avrupa'da yaşanan resesyon ve yükselen resmi bütçe açığı rakamları, daha fazla gizlenmiş yükümlülüklerin

ortaya çıkacağı korkusu ile Yunanistan'a olan güven bunalımını tetiklemiş ve Euro'nun değerinin daha da aşağıya düşmesine sebep olmuştur. Yunanistan'ın iflası, diğer Avrupa ülkelerinin borçlanma faizlerini de ciddi ölçüde yukarı doğru çekmeye yol açacak bir gelişme olarak algılanmıştır. Bu durumdan son derece olumsuz şekilde etkilenen bir başka ekonomik aktör grubu ise Yunanistan'a borç veren kuruluşlar olmuştur. Yunanistan'ın içinde bulunduğu durumla başlayan süreç tüm Avrupa bankacılık sistemini tehdit etmekle kalmayarak, küresel büyümeye de sekte vurmuştur. Tüm bu gelişmeler göstermektedir ki Yunanistan'ın borç krizi ile ilgili bilgi açıklarının başlattığı süreç, yalnızca Avrupa kıtasındaki ülkeleri etkilemekle kalmayarak tüm dünya ekonomileri için bir tehdit unsuru haline gelmiştir. Kriz sonrasında Yunanistan, Eurostat'tan teknik yardım istemiştir. Bugün Yunanistan kamu borcu verileri, daha önce kamu borcunun içinde yer almayan garantileri ve swapları da içermektedir. Yunanistan İstatistik Ofisi Maliye Bakanlığı'ndan ayrılarak özerk hale gelmiş ve bilgi açıklarını giderme yolunda önemli bir adım atılmıştır (Katz ve Martinuzzi, 2010, s.1).

2.2. G-20 Bilgi Açıkları İnisyatifi

Bu gelişmelerden hareketle Nisan 2009'da G-20 ülkelerinin Maliye Bakanları ve Merkez Bankaları Başkanları, IMF ve Finansal İstikrar Kurulu (FSB) önderliğinde bir grubun bir araya gelerek bilgi eksikliği ve veri toplamadaki eksiklikleri gidermek, mevcut veri kaynaklarını geliştirmek ve var olan eksiklikleri değerlendirip bunlar hakkında öneriler getirmek üzere çalışmalarını talep etmiş ve G-20 Bilgi Açıkları İnisyatifi bu şekilde oluşmuştur. IMF ve FSB tarafından hazırlanan ve içinde risklerin gözlenmesi, azaltılması ve yönetilmesi üzerine 20 öneri barındıran rapor 2009 yılının Kasım ayında G-20 Maliye Bakanları ve Merkez Bankası Başkanlarına sunulmuş ve öneriler kabul edilerek söz konusu alanlarda ilerleme kaydedilmek üzere çalışmalar başlatılmıştır.

G-20 Bilgi Açıkları İnisyatifi çerçevesinde saptanan öneriler temel olarak finans sektöründe risk oluşturabilecek unsurların öngörülebilmesi, sınır ötesi finansal ilişkiler üzerine mevcut veri setlerinin geliştirilmesi, ulusal

ekonomilerin şoklara açıklığının gözlemlenmesi ve resmi istatistik kuruluşları arasındaki iletişimin artırılmasına yönelik olarak oluşturulmuştur. Söz konusu öneriler aşağıda sıralanmıştır (FSB Sekreteryası ve IMF, 2011, s.6):

- Öneri 1: FSB ve IMF tarafından G-20 Merkez Bankası Başkanları ve Maliye Bakanlarına tüm önerilerin gerçekleştirilmesine yönelik bir eylem planı sunulmalı ve her yıl kaydedilen aşamalar hakkında bilgi verilmelidir.

- Öneri 2: Finansal Sağlık Göstergeleri (FSG) gözden geçirilmelidir ve bunları raporlayan ülke sayısı artırılmaya çalışılmalıdır.

- Öneri 3: IMF, FSG Derleme Kılavuzunda yer alacak şekilde kuyruk riski, yoğunlaşma, dağılım varyasyonu ve göstergelerin değişkenliği konularında standartlar hazırlamalıdır.

- Öneri 4: BIS ve IMF uluslararası toplum tarafından üstlenilen makro ihtiyati riskin araştırılması için toplam kaldıraç ve vade uyumsuzluğu konularında alınabilecek önlemler konusunda bir çalışma yaparak Küresel Finansal Sistem Hakkındaki Çalışma Komitesi (CGFS) ve Basel Bankacılık Denetim Komitesi'ne (BCBS) sunmalıdır.

- Öneri 5: Kredi temerrüt takası (CDS) piyasalarında risk transferinin daha iyi anlaşılması için istatistikler geliştirilmeli ve buna yönelik olarak CGFS ve BIS, merkez bankaları ve düzenleme görevini üstlenen kuruluşlarla işbirliği yapılmalıdır.

- Öneri 6: Sermaye piyasalarını düzenleyici kurumlar tarafından, yapılandırılmış karmaşık enstrümanlar hakkında kamuoyuna sunulabilecek bilgileri içeren finansal raporlama uygulamaları hakkında araştırma yapılmalı ve çeşitli önerilerde bulunulmalıdır.

- Öneri 7: BIS menkul kıymet istatistikleri toplamalıdır ve istatistik ofisleri de bu konuda BIS'a yardımcı olmalıdır. BIS, ECB ve IMF tarafından Menkul Kıymetler İstatistikleri El Kitabı geliştirilmelidir.

- Öneri 8: FSB, finansal kuruluşlar arasında bilgi paylaşımı ve toplanması konularında çalışmalı ve kriz yönetimi için bilgi paylaşımını kolaylaştırıcı yönde hareket etmelidir. Bu sırada ortaya çıkabilecek gizlilik ve hukuki engeller gibi konular göz önünde bulundurulmalıdır.

- Öneri 9: FSB, IMF ile dayanışma içinde olarak, 2010 yılı sonuna kadar sistemik öneme sahip küresel finansal kuruluşların (GSIFI) ulusal piyasalar ve çeşitli finansal sektörler açısından önemini daha iyi anlamayı sağlayacak çalışmalar yapmalıdır.

- Öneri 10: Tüm G-20 ülkeleri IMF'nin Eşgüdümlü Portföy Yatırımları Anketi (CPIS) ve BIS'ın Uluslararası Bankacılık İstatistikleri'ne katılmaya teşvik edilmelidir.

- Öneri 11: Bankacılık dışı finansal sektör, BIS ve CGFS tarafından, konsolide bankacılık istatistikleri içinde ayrı bir başlık olarak tanımlanmalı ve uluslararası finansal sistemde bankacılık dışı finansal kuruluşların fonlama akımları ile ilgili bilgi toplanmalıdır. IMF, CPIS verilerinin toplanma sıklığı ve zamanında toplanabilirliği üzerine çalışmaya devam etmelidir.

- Öneri 12: IMF, Uluslararası Yatırım Pozisyonu'nu raporlayan ülkelerin sayısının artırılması ve raporlamanın çeyrek dönemler itibarıyla yapılması yönünde çaba göstermelidir.

- Öneri 13: Ekonomik ve Finansal İstatistikler Grubu (IAG) finansal ve finansal olmayan kuruluşların sınır ötesi işlemlerinin yabancı para türevleri de içerecek şekilde raporlanması ve yayımlanmasını teşvik edecek yönde çalışmalar yapmalıdır.

- Öneri 14: IAG, FSB ile işbirliği içinde çeşitli veri kaynaklarından ve danışmanlık hizmetlerinden yararlanarak, büyük bankacılık dışı finansal kuruluşların pozisyonlarını izlemek üzere bir standart tablonun oluşturulması için çalışmalıdır.

- Öneri 15: IAG, G-20 ülkelerinden başlayarak bilanço yaklaşımının (BSA) kullanımı, fon akımları verisi ve sektörel verilerin toplanması ve yayımlanması gibi hususları teşvik edecek bir yöntem geliştirmelidir. Bankacılık dışı finansal sektör verilerine öncelik verilmelidir.

- Öneri 16: Bilgi kaynakları ve bilginin sınıflandırılması gibi konularda önerilen iyileştirmeler kaydedildikçe istatistik uzmanları daha sık ve süreli yayınlar üretmelidirler.

- Öneri 17: IMF, Kamu Finans İstatistikleri Kılavuzu'na (2001) göre oluşturulmuş standart, karşılaştırılabilir, süreli finansal istatistikler üretmelidir.

- Öneri 18: Dünya Bankası, IMF'nin de katkısıyla, kamu sektörü borç istatistikleri veri tabanını oluşturmalıdır.

- Öneri 19: Fiyat İstatistikleri Çalışma Grubu emlak fiyatları endeksleri için hazırlanması planlanan el kitabını yayımlamalıdır. Emlak fiyatları hakkında bilgiler BIS web sitesinde yayımlanmalıdır.

- Öneri 20: G-20 ülkeleri Temel Küresel Göstergeler web sayfasının gelişimini desteklemelidirler ve ülkelerinin temel bilgi açıklarını kapatmalıdırlar. IAG daha uzun süreli verileri yayımlamaya hazır hale getirmek için çalışmalıdır.

Yukarıda sayılan öneriler doğrultusunda elde edilecek ilave istatistiki veriler kullanılarak, finans sektöründe ortaya çıkabilecek risklerin önceden tespit edilmesi ve izlenmesi mümkün olacaktır. Buna ilave olarak, ekonomiler arasındaki sektörel bağımlılıkların ve kırılganlıkların gün yüzüne çıkması sağlanacaktır. Bu süreçte nihai amaç, finansal ve finansal olmayan sermaye akımlarının küresel ölçekte takibini mümkün kılan bir bilgi ağı meydana getirmektir. FSG'yi raporlayan ülke sayısının artırılması; kuyruk riski, yoğunlaşma, dağılım varyasyonu ve göstergelerin değişkenliği konularında ortak standartlar oluşturulması; CDS piyasalarında risk transferlerinin açıkça görülebilmesi amacıyla yeni istatistikler geliştirilmesi ve ilave menkul kıymet istatistiklerinin toplanması, finansal sektörde oluşacak risklerin izlenmesi açısından önemli katkı sağlayacaktır. Tüm G-20 ülkelerinin CPIS,

Uluslararası Bankacılık İstatistikleri ve Uluslararası Yatırım Pozisyonu verilerini yenilenen standartlar doğrultusunda raporlamaları, derlenen verilerin temel finansal merkezleri kapsamını ve bu sayede sınır ötesi finansal bağımlılıkların gün yüzüne çıkmasını mümkün kılacaktır. Sektörel hesaplar, kamu sektörü borç istatistikleri ve emlak fiyatları endeksleri gibi veri kümelerinde kaydedilecek gelişmeler ise yerel ekonomilerin şoklara açıklığını gözlemlenmede faydalı olacaktır.

Bu çerçevede değerlendirildiğinde, G-20 Bilgi Açıkları İnisyatifi'nin oldukça kapsamlı bir çalışma olduğu ve veri açıklarını kapatmak amacıyla yeterli düzeyde girişimde bulunduğu söylenebilir. Ancak küresel ekonomik gelişmeler doğrultusunda zaman içinde ortaya çıkabilecek yeni durumlar neticesinde ilave önlemlere ve verilere gereksinim duyulabileceği hususu, derleyiciler ve politika yapıcılar tarafından göz ardı edilmemelidir. Akılda tutulması gereken bir başka husus da, söz konusu girişimin başarılı olabilmesi ve amacına ulaşabilmesi için katılımcı ülkeler tarafından yeterli desteğin gösterilmesi gerektiğidir. G-20 Bilgi Açıkları İnisyatifi kapsamında raporlanacak verilerin kapsamının genişletilmesinin, raporlama yapan kuruluşlar için ilave iş yükü yaratacağı gerçeği göz önünde bulundurularak, öngörülen gelişmelerin kaydedilebilmesi için bu kuruluşlara yeni raporlama standartlarına uyum sağlayabilmeleri amacıyla yeterli sürenin tanınması gerekmektedir.

2.3. Bilgi Açıkları ve TCMB

Günümüz itibarıyla gelinen noktada yukarıda sayılan öneriler Bankamızın sorumlu bulunduğu alanlar açısından değerlendirildiğinde mevcut durum şu şekilde özetlenebilir. TCMB, BIS'a, Borç Senetleri İstatistikleri Kılavuzu'nda belirtildiği şekilde verilerini eksiksiz olarak göndermektedir. Tüm G-20 ülkeleri ile birlikte Türkiye de CPIS'ye katılmaktadır. Bankamız 2001 yılından beri CPIS anketine katılmakla beraber, yıllık olarak düzenlenmesi yeterli olan anketi yılda 4 defa gerçekleştirmektedir. Anket sonuçları ayrı bir veri seti olarak yayımlanmamakla beraber, Uluslararası Yatırım Pozisyonu Varlıklar/Portföy

Yatırımları başlığı altında çeyrek dönemler bazında, sektör ve coğrafi dağılımlarıyla yayımlanmaktadır. Bunlara ilave olarak, 2012 yılı 1. çeyrek verisinden başlayarak yılda dört defa Uluslararası Yatırım Pozisyonu istatistikleri yayımlanmaya başlanmıştır. Ödemeler Dengesi 6. Kılavuzu metodolojisi, Ödemeler Dengesi İstatistikleri ile beraber Uluslararası Yatırım Pozisyonu istatistikleri için de 2014 yılından itibaren uygulanacaktır. Yine bir başka öneri konusu olan emlak piyasasındaki fiyat değişimlerinin takip edilmesine yönelik olarak, ülke genelini kapsayan konut fiyat endeksi Bankamızca 2012 yılının Mart ayından itibaren yayımlanmaya başlanmıştır. Söz konusu endekste temel yıl olarak 2010 yılı esas alınmıştır. Konut fiyat endeksi verileri BIS'a raporlanmaktadır.

Bu çalışmanın konusu olan Uluslararası Bankacılık İstatistikleri açısından değerlendirildiğinde ise yukarıda sayılan önerilerden 10. ve 11. öneriler söz konusu veri kümesini ilgilendirmekte olup, bu çerçevede Uluslararası Bankacılık İstatistikleri veri kümesinde yapılması öngörülen geliştirmeler bir sonraki kısımda detaylı bir şekilde incelenmektedir. BIS tarafından toplulaştırılarak yayımlanmakta olan Uluslararası Bankacılık İstatistikleri verileri, Türkiye'de Bankamız tarafından derlenerek BIS'a raporlanmaktadır. Mevcut uygulamada raporlanan veriler BIS tarafından yayımlanan kılavuzlar ile belirlenen standartlara uygun olup, 11. öneride belirtildiği gibi bankacılık dışı finansal sektörü içermek üzere ilave sektör ayrımı sağlanmasına ilişkin çalışmaların 2013 yılı içerisinde tamamlanması planlanmaktadır.

2.4. G-20 Bilgi Açıkları İnisyatifi Çerçevesinde Uluslararası Bankacılık İstatistikleri'nde Yapılacak Geliştirmeler

G-20 Bilgi Açıkları İnisyatifi çerçevesinde saptanan öneriler temel olarak finans sektöründe risk oluşturabilecek unsurların öngörülebilmesi, sınır ötesi finansal ilişkiler üzerine mevcut veri setlerinin geliştirilmesi ve ulusal ekonomilerin şoklara açıklığının gözlemlenmesi amaçlarıyla BIS, Uluslararası Bankacılık İstatistikleri verilerinin geliştirilmesi gerektiğini vurgulamıştı. Bu amaçlardan hareketle BIS, Uluslararası Bankacılık İstatistikleri veri setini üç

önemli sebeple geliştirmeyi uygun görmüştür. Birinci olarak söz konusu geliştirmeler, ulusal bankacılık sistemlerinin açık pozisyonlarının görülmesini sağlayacaktır. İkinci olarak Uluslararası Bankacılık İstatistikleri veri seti, bankaların hem uluslararası hem de ulusal düzeyde kredi kullanma alışkanlıklarını daha açık bir şekilde ortaya koyacak şekilde güncellenecektir. Üçüncü olarak ise bu gelişmelere bağlı olarak Uluslararası Bankacılık İstatistikleri veri setinin kullanım alanı özellikle bankaların fonlama riskini ölçmeye yarayacak şekilde genişleyecektir.

Yukarıda sayılan amaçlarla ortaya konulan geliştirmeler, 1. Aşama Geliştirmeler ve 2. Aşama Geliştirmeler olarak iki gruba ayrılmaktadır:

1. Aşama Geliştirmeler: Merkez Bankalarının ilave veri toplamaksızın uygulayabilecekleri geliştirmelerdir.
2. Aşama Geliştirmeler: Uluslararası Bankacılık İstatistikleri veri setinde büyük ölçekli ve uzun süreli değişiklikler yapmak üzere oluşturulmuş, raporlama yapan kuruluşlardan ilave bilgi toplanmasını gerektirecek düzeyde geliştirmelerdir.

Bu çerçevede, 1. Aşama ve 2. Aşama Geliştirmeler aşağıda detaylı bir şekilde incelenecektir.

2.4.1. 1. Aşama Geliştirmeler

BIS tarafından 1. Aşama Geliştirmeler olarak sınıflandırılan ve Merkez Bankalarınca ilave veri toplanmaksızın uygulanabilecek olan bu değişiklikler 2012 yılının Nisan ayında CGFS tarafından onaylanmış olup, 2012 yılının ikinci çeyrek Uluslararası Bankacılık İstatistikleri verileri için geçerli olmuştur. Söz konusu geliştirmeler Yerel Bankacılık İstatistikleri üzerine yoğunlaşmıştır. Bu çerçevede, 1. Aşama Geliştirmeler raporlama yapan bankaların bilançolarının tamamını kapsamaya yönelik olarak tasarlanmıştır. Söz konusu geliştirmeler aşağıdaki gibi sıralanabilir:

1. Bankaların raporlama yapan ülkenin yerleşikleri ile olan yerel para birimi cinsinden işlemleri, Yerleşiklik Bazında ve Ortaklık Yapısına Göre Yerel Bankacılık İstatistikleri'ne eklenecektir.
2. Ortaklık Yapısına Göre Yerel Bankacılık İstatistikleri'nde bankaların varlık ve yükümlülüklerinin para birimleri bazında ayrımı, GBP ve CHF türünden işlemleri ayrıca gösterecek şekilde geliştirilecektir.
3. Bankaların varlık ve yükümlülüklerinin dağıldığı coğrafyanın tamamını görebilmek amacıyla Ortaklık Yapısına Göre Yerel Bankacılık İstatistikleri'ne bankaların varlık ve yükümlülüklerinin hangi ülkeden kaynaklandığını gösterecek şekilde karşı ülke ayrımı ilave edilecektir. Örnek vermek gerekirse, İsviçre merkezli bir bankanın Türkiye şubesinin Orta Doğulu bir banka dışı kuruluşa olan ABD Doları cinsinden borçları takip edilebilir hale gelecektir.
4. Alacaklı ve borçlunun sektörünün bilinmediği durumlar için Yerel Bankacılık İstatistikleri altında sektörü bilinmeyen ayrımı oluşturulacaktır.

2.4.2. 2. Aşama Geliştirmeler

2. Aşama Geliştirmeler hem Yerel hem de Konsolide Bankacılık İstatistikleri'ni bilgi açıklarını kapatmak üzere genişletmeye yöneliktir. Bu geliştirmeler, temel olarak üç ana hedefe odaklanmaktadır. Birincisi, bankaların belirli ülkelere ve sektörlerle açtıkları kredi büyüklüklerinde meydana gelen değişiklikleri takip edebilmektir. İkinci hedef, her bir ülkenin finansal ve finansal olmayan sektörlerinin kullandıkları ulusal ve uluslararası banka kredilerinde meydana gelen değişiklikleri izlemektir. Üçüncü ve son hedef ise temel bankacılık sistemlerinin varlık ve yükümlülüklerindeki para birimi uyumsuzluklarını tespit ederek, maruz kaldıkları fonlama risklerini değerlendirebilmek ve bankaların yükümlülüklerini ve özsermayelerini izlemektir.

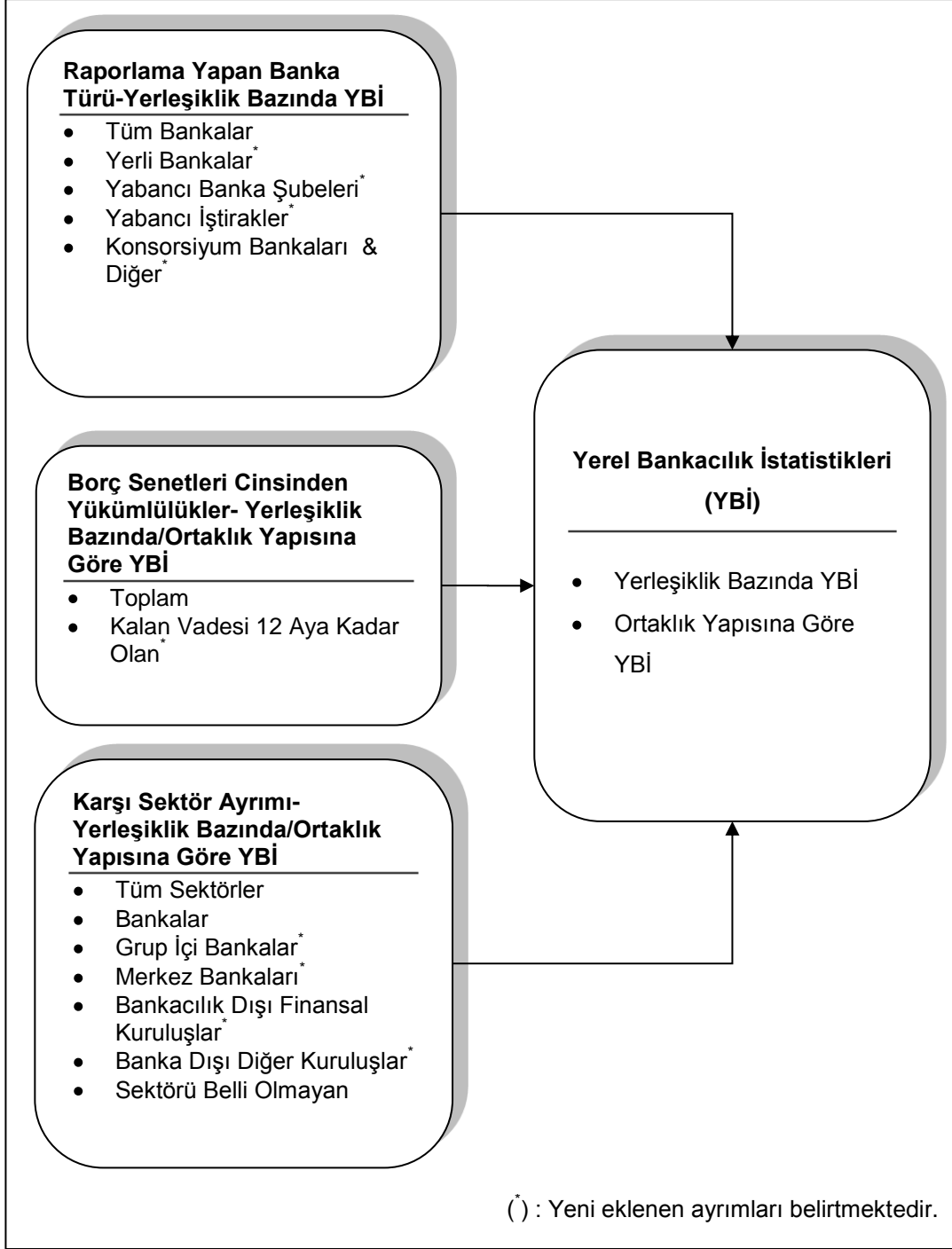
Söz konusu geliştirmeleri merkez bankalarının 2013 yılının dördüncü çeyreğine kadar uygulamaya koymaları ve raporlamaya da bu tarih itibarıyla başlamaları beklenmektedir. Şekil 2.1’de Yerel Bankacılık İstatistikleri, Şekil 2.2’de ise Konsolide Bankacılık İstatistikleri için başlıklar halinde özetlenen ve raporlama yapan kuruluşlardan ilave bilgi toplanmasını gerektiren 2. Aşama Geliştirmeler aşağıdaki şekilde sıralanabilir:

- Merkez Bankaları ellerinde bulunan bilgileri daha geniş kitlelere ulaştırmak amacıyla mevcut gizlilik politikalarını gözden geçirmelidir. CGFS üyesi merkez bankaları bu konuda öncülük ederek diğer merkez bankalarına örnek olmalıdırlar.
- CGFS, BIS’in mevcut Uluslararası Bankacılık İstatistikleri gereklerini yerine getiremeyen ülkelere bilgi açıklarını kapatmak üzere verdiği desteğe eşlik etmelidir. BIS hem mevcut raporlama yapan ülkelerle hâlihazırda var olan ancak yerine getirilemeyen gerekler üzerine çalışmaya hem de gelişmekte olan ve raporlama yapmayan ülkeleri raporlama yapmaya teşvik etmeye devam etmelidir.
- Konsolide Bankacılık İstatistikleri Kılavuzu’na bankaların mevcut konsolidasyon faaliyetlerinin açıklamasını içeren bir tablo eklenmelidir. Gelecekteki 1 ila 2 yıl içerisinde en iyi konsolidasyon işleminin nasıl yapılacağına dair bir tanım geliştirilmeli ve tüm merkez bankaları bu tanımı uygulamaları için teşvik edilmelidir.
- İlk Borçlu ve Nihai Borçlu Bazında Konsolide Bankacılık İstatistikleri’nde bankaların varlık ve yükümlülüklerinin sektörel dağılımını gösteren ayrıma bankacılık dışı finansal kuruluşlar eklenmeli yani sektörler bankalar, resmi kuruluşlar (genel hükümet ve parasal otorite), bankacılık dışı finansal kuruluşlar, finansal olmayan özel kuruluşlar ve sektörü belli olmayan olmak üzere ayrıştırılmalıdır. Merkez bankaları buna ilave olarak finansal olmayan özel kuruluşlar başlığı altında finansal olmayan şirketler ve hanehalkı ayırımında bulunmaya teşvik edilmelidirler.

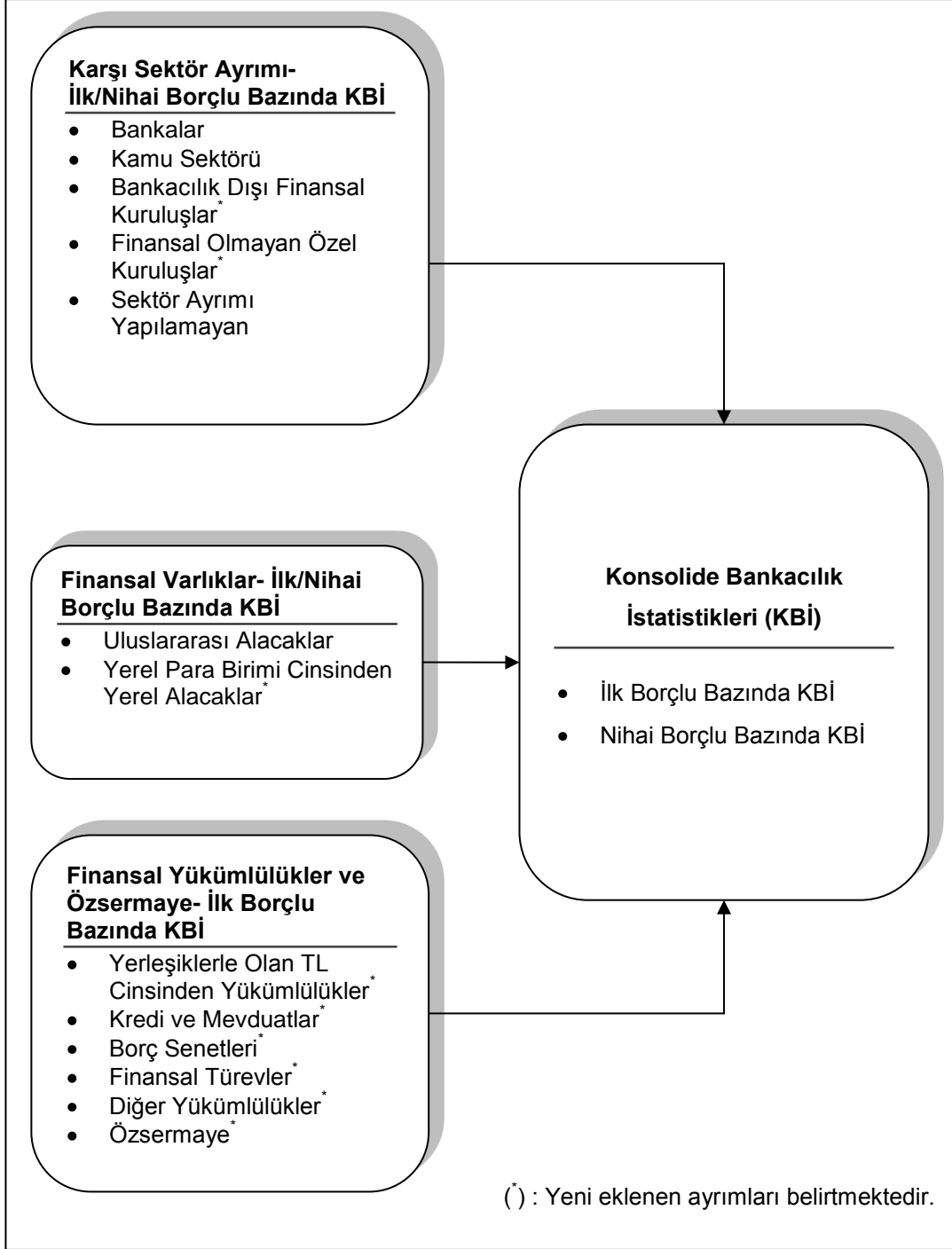
- Konsolide Bankacılık İstatistikleri'nde bankaların buldukları ülkelerin yerleşiklerinden olan alacakları raporlanmaya başlanmalıdır.
- Merkez bankaları kendi ülkelerinde yerleşik bankaların toplam özsermayelerini İlk Borçlu Bazında Konsolide Bankacılık İstatistikleri içinde raporlamaya başlamalıdır. Burada yer alan toplam özsermaye tanımı, Uluslararası Finansal Raporlama Standartları'na ya da en azından ulusal muhasebe standartlarına uygun olmalıdır.
- Mevcut raporlamada merkez bankaları Yerleşiklik Bazında Yerel Bankacılık İstatistikleri altında bankaların varlık ve yükümlülüklerini raporlama yapan banka türü bazında sadece tüm bankaların toplam varlık ve yükümlülükleri olarak göstermektedirler. 2. Aşama Geliştirmeler çerçevesinde bankaların varlık ve yükümlülükleri raporlama yapan banka türü bazında yerli bankalar, yabancı banka şubeleri, yabancı banka iştirakleri ve konsorsiyum bankaları olmak üzere dört ilave alt ayırmda gruplanarak raporlanmaya başlanmalıdır.
- Merkez bankaları hem Yerleşiklik hem de Ortaklık Yapısına Göre Yerel Bankacılık İstatistikleri'nde varlık ve yükümlülüklerin kaynaklandığı karşı sektör ayrımını genişleterek tüm sektörler, bankalar, grup içi bankalar, resmi parasal otorite, bankacılık dışı finansal kuruluşlar, bankacılık dışı diğer sektör ve sektörü belli olmayan alt ayrımlarında sınıflandırmalıdır. Bu karşı sektör ayrımları hem varlıklar hem de yükümlülükler için geçerli olmalıdır. Ayrıca her ülke en azından kendi para birimi ve ABD Doları, Euro, Japon Yeni, İngiliz Sterlini ve İsviçre Frangı için bu karşı sektör ayrımlarını bildirmelidir.
- Merkez bankaları İlk Borçlu Bazında Konsolide Bankacılık İstatistikleri altında bankaların fon kaynakları konusunda temel bilgileri raporlamaya başlamalıdır. Fon kaynakları yani

yükümlülükler, enstrüman bazında gruplanacaktır. Enstrüman bazında ayırım kredi ve mevduatlar, kısa vadeli borç senetleri, uzun vadeli borç senetleri, finansal türevler, diğer yükümlülükler ve toplam özsermaye şeklinde belirlenmiştir. Bu ayrımlar için yalnızca toplamların raporlanması yeterli olacaktır.

- Merkez bankaları, Yerleşiklik Bazında ve Ortaklık Yapısına Göre Yerel Bankacılık İstatistikleri altında bildirdikleri borç senetleri cinsinden toplam yükümlülükler verisini vade ayırımında bildirmeye başlamalıdır. Borç senetleri, kalan vadeye göre, toplam borç senetleri cinsinden yükümlülükler ve vadesi 12 aya kadar ve daha kısa olanlar olmak üzere ikiye ayrılarak raporlanmaya başlamalıdır.

Şekil 2.1 : YBİ için 2. Aşama Geliştirmeler

Şekil 2.2 : KBI için 2. Aşama Geliştirmeler

Söz konusu değişiklikler tamamlandığında mevcut BIS verilerinin daha etkin kullanımı mümkün olacaktır. Uluslararası Bankacılık İstatistikleri hâlihazırda çok kapsamlı bir veri setidir. Bu nedenle mevcut veri setinin etkin bir şekilde kullanılabilmesi ve kendisinden sağlanan faydanın artırılabilmesi çok önemlidir.

2.4.3. 1. ve 2. Aşama Geliştirmeler: Beklentiler

Yukarıda sayılan 1. ve 2. Aşama Geliştirmeler, BIS ve merkez bankaları tarafından önemli analizlerin yapılmasına olanak sağlayacaktır. Bu bölümde söz konusu geliştirmelerden beklenen faydalara değinilecektir. Şekil 2.3 ve Şekil 2.4, Yerel ve Konsolide Bankacılık İstatistikleri için öngörülen 1. ve 2. Aşama Geliştirmeler'i kısaca özetlemektedir.

Yerel Bankacılık İstatistikleri (YBİ)		
	Yerleşiklik Bazında YBİ	Ortaklık Bazında YBİ
Raporlama yapan ülke sayısı	44	43
Raporlanan veriler	Finansal varlık ve yükümlülükler	
Raporlanan ayrımlar		Mevcut değil
Raporlama yapan banka türü	<u>Bankalar, yerli bankalar, yabancı banka şubeleri, yabancı banka iştirakleri, konsorsiyum bankaları</u>	
Raporlama yapan banka milliyeti	Mevcut değil	≥ 43
Döviz cinsleri	Yerel para birimi, USD, EUR, JPY, GBP, CHF, <i>diğer para birimleri (opsiyonel)</i>	
Vadeler	Finansal yükümlülükler için: <u>borç senetleri, vadesi ≤ 1 yıl olan borç senetleri</u>	
Enstrüman	Mevduatlar, krediler, borç senetleri, diğer	Finansal yükümlülükler için: <u>borç senetleri</u>
Karşı ülke	230 (<i>raporlama yapan ülke dahil</i>)	≥ 76 (<i>raporlama yapan ülke dahil</i>)
Karşı sektör	<u>Bankalar (grup içi bankalar, resmi parasal otorite); bankacılık dışı finansal kuruluşlar; bankacılık dışı diğer sektör (genel hükümet, finansal olmayan şirketler, hanehalkı-opsiyonel), sektör ayrımı yapılamayan</u>	
Not: 1. Aşama Geliştirmeler <i>italik</i> , 2. Aşama Geliştirmeler ise <u>altı çizili</u> olarak gösterilmiştir.		

Şekil 2.3 : YBİ 1. ve 2. Aşama Geliştirmeler

Kaynak: BIS, 2012, s.9.

Şekil 2.3'te italik harfler ile gösterilen 1. Aşama Geliştirmeler'in tamamlanması sonucunda bankaların buldukları ülkenin yerleşikleriyle yerel para birimi cinsinden pozisyonlarının bildirilmeye başlanması, daha geniş bir para birimi ayrımının gözle görünür hale gelmesini sağlayacaktır. Böylece hangi ulusal bankacılık sistemlerinin ne ölçüde fonlama riskleri üstlendiğini değerlendirmek mümkün olacaktır. Buna ilave olarak, bir bankanın uluslararası finansal faaliyetlerinin toplam bilanço büyüklüğüne oranı takip edilebilecektir. Toplam bilanço büyüklüğüne oranla uluslararası finansal faaliyetlerin büyüklüğü, özellikle 2007-2009 finansal krizi sırasında önemli hale gelmiştir.

Konsolide Bankacılık İstatistikleri (KBİ)		
	İlk Borçlu Bazında KBİ	Nihai Borçlu Bazında KBİ
Raporlama yapan ülke sayısı	31	24
Raporlanan veriler	Finansal varlık ve <u>yükümlülükler</u> , risk transferleri	Finansal varlıklar
Raporlanan ayrımlar	Bankalar, yerli bankalar, konsolide edilmiş bölge içi yabancı bankalar, konsolide edilmiş bölge dışı yabancı bankalar, konsolide edilmemiş bölge içi yabancı bankalar	Yerli bankalar
Raporlama yapan banka türü		
Raporlama yapan banka milliyeti	≥ 31	≥ 24
Vadeler	≤ 1 yıl, 1-2 yıl arası, >2 yıl	Mevcut değil
Enstrüman	Finansal varlıklar ve <u>yükümlülükler</u> (mevduatlar, krediler, borç senetleri, <u>türevler</u> , diğer) ve toplam özsermaye	Türev işlemler, cayılamaz garantiler, kredi taahhütleri
Karşı ülke	230 (raporlama yapan ülke dahil)	
Karşı sektör	Bankalar (merkez bankaları hariç), kamu sektörü (merkez bankaları dahil), bankacılık dışı finansal kuruluşlar; finansal olmayan özel kuruluşlar, sektörü belli olmayan- sektör ayrımı yapılamayan	
Not: 2. Aşama Geliştirmeler <u>altı çizili</u> olarak gösterilmiştir.		

Şekil 2.4 : KBİ 2. Aşama Geliştirmeler

Kaynak: BIS, 2012, s.9.

Bir başka önemli ilerleme 1. Aşama Geliştirmeler çerçevesinde Ortaklık Yapısına Göre Yerel Bankacılık İstatistikleri'ne, varlık ve yükümlülüğün kaynaklandığı karşı ülke ayrımının ilave edilmesidir çünkü bu şekilde bankacılık sisteminde ülkeler arası fonlama şoklarının analiz edilmesi kolaylaşacaktır. Herhangi bir borç veren piyasada, örneğin Amerikan para piyasasında etkili olan olumsuz bir gelişme varsa, Uluslararası Bankacılık İstatistikleri veri seti, hangi ulusal bankacılık sistemlerinin Amerikan para piyasasına en çok bağlı olan bankacılık sistemleri olduğunu ayırt edebilmeyi sağlayacaktır. Böylelikle bir ülkenin bankacılık sisteminde meydana gelen şokların başka bir ülkedeki borçluları nasıl etkileyebileceğini analiz etmek kolaylaşacaktır (Cerutti ve diğerleri, 2012, s.16). Daha genel olarak ifade etmek gerekirse, merkez bankaları hem ulusal hem de uluslararası kaynaklı

fon akımlarında meydana gelen gelişmeleri daha yakından takip etme şansını bulacaklardır.

2. Aşama Geliştirmeler'den beklenen faydalardan ilki, ülkelerin kredi riskinin daha iyi ölçülebilmesidir. Şekil 2.3 ve Şekil 2.4'te altı çizili olarak gösterilen karşı sektör ayırımına ilişkin değişiklikler tamamlandığında, ulusal bankacılık sistemlerinin karşı karşıya geldiği kredi risklerinin daha doğru bir biçimde ölçülebilmesi mümkün olacaktır. Bankaların bankacılık dışı özel sektörden, özellikle gölge bankacılık sistemlerinden olan alacakları daha görünür hale gelecektir.

2. Aşama Geliştirmeler neticesinde ortaya çıkacak ikinci bir iyileşme ise bankaların kredi arzında ve fonlama taleplerinde meydana gelen değişikliklerin daha görünür hale gelmesi olacaktır. Mevcut durumda bir ülkede yerleşik yabancı bankaların sınır ötesi işlemleri ile ilgili şube ve iştirak ayırımı yapılmış, kolay ulaşılabilir, karşılaştırmalı veri bulunmamaktadır.

Yukarıda belirtilenlere ilave olarak bir başka önemli iyileşme ise bankaların fonlama riskinin daha kolay ölçülebilir hale gelecek olmasıdır. Son yaşanan küresel finansal krizden çıkarılması gereken en önemli derslerden biri, finansal yükümlülüklerin izlenmesinin en az finansal varlıklar kadar önemli olduğudur. Küresel finansal krizin nedeni olarak görülen en önemli sebeplerden biri, bankaların varlıklarının değerinde meydana gelen kayıpların boyutu ile ilgili belirsizliklerdi. Ancak krizi küresel hale getiren gelişmenin, bankaların fonlama piyasalarında ortaya çıkan ani ve beklenmedik değişiklikler olduğu söylenebilir (BIS, 2012, s.11). Bu nedenle bankaların fon kaynaklarının enstrüman bazında bildirilecek olması, fonlama riskinin daha kolay ölçülebilir hale gelmesini sağlaması bakımından önemli rol oynayacaktır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

DÜNYADA ULUSLARARASI BANKACILIK İSTATİSTİKLERİ'NİN DERLENMESİ

BIS, Uluslararası Yerel ve Konsolide Bankacılık İstatistikleri verilerini raporlama yapan ülkelere toplayarak bir araya getirmekte ve tüm dünyada eş zamanlı olarak yayımlamaktadır. İlgili çeyrek dönemin ilk ayının sonunda kısa bir bilgilendirme notu ile birlikte yayımlanan veriler, her çeyrek dönemin son ayının ilk yarısında BIS Üçer Aylık Gözden Geçirme Raporu ile birlikte güncellenerek revize edilmektedir.

TABLO 3.1. 2012-II İTİBARIYLA YERLEŞİKLİK BAZINDA YEREL ALACAKLAR VE NİHAİ BORÇLU BAZINDA KONSOLİDE ALACAKLAR - İLK 10 ÜLKE (MİLYON ABD DOLARI)

Sıra No	Ülke	Yerleşiklik Bazında Yerel Alacaklar	Sıra No	Ülke	Nihai Borçlu Bazında Konsolide Alacaklar
1	İngiltere	5640	1	İngiltere	4093
2	Japonya	3166	2	ABD	3127
3	ABD	3139	3	Japonya	2876
4	Almanya	2414	4	Fransa	2733
5	Fransa	2278	5	Almanya	2653
6	Cayman Adaları	1429	6	İsviçre	1712
7	Hollanda	1122	7	İspanya	1438
8	Hong Kong	953	8	Hollanda	1187
9	Singapur	889	9	Kanada	1030
10	Lüksemburg	732	10	İsveç	869
40	Türkiye	29	20	Türkiye	21

Kaynak: BIS, Ekim 2012.

2012 yılının ikinci çeyreğinde yayımlanan Yerel Bankacılık İstatistikleri'ne göre, bankacılık sektörünün yerleşiklik bazında en fazla yerel alacağa sahip olduğu ülkeler içerisinde İngiltere, Japonya ve Amerika Birleşik Devletleri (ABD) ilk üç sırada, Türkiye ise 40. sırada yer almaktadır. Benzer

şekilde, aynı dönem itibarıyla bankacılık sektörünün nihai borçlu bazında en fazla konsolide alacağa sahip olduğu ülkeler için de, sıralaması değişmekle birlikte, İngiltere, ABD ve Japonya ilk üç sırada, Türkiye ise 20. sırada yer almaktadır.

Bu bölümde, Kılavuzlarda yer alan ülkelerin veri derleme süreçlerine ilişkin bilgiler doğrultusunda, yerel ve konsolide toplam varlıklarının büyüklükleri itibarıyla raporlama yapan ülkeler arasında ilk 10 içerisinde yer alan seçilen ülke uygulamaları ana hatlarıyla incelenecektir.

3.1. Amerika Birleşik Devletleri

ABD’de Uluslararası Bankacılık İstatistikleri FED ve Hazine tarafından ortak bir çalışma yürütülerek derlenmekte olup, yayıma hazır hale getirilen veriler Hazine tarafından yayımlanmaktadır. Yerel Bankacılık İstatistikleri 1977 yılından beri derlenmektedir. 2010 yılı sonu itibarıyla 608 adet raporlama yapan kuruluş bulunmaktadır. Bu kuruluşlar mevduat bankaları, banka holding şirketleri ve 50 milyon ABD Dolarının üzerinde yabancı varlık ve yükümlülüğe sahip olan broker ve dealerlar ile diğer finansal kuruluşlar kapsamında değerlendirilen hisse senedi brokerları ve bir resmi kuruluş olarak (sadece yükümlülük verileri için) Merkez Bankası’ndan oluşmaktadır. Raporlanan varlık ve yükümlülükler, bankacılık sisteminin toplam varlık ve yükümlülüklerinin yaklaşık yüzde 100’ünü kapsamaktadır. Raporlama kapsamına giren veriler krediler, mevduatlar, repolar, finansal kiralama sözleşmeleri, borç senetleri ve ikinci dereceden teminatlı kredilerden ibarettir. Ticari krediler de raporlama kapsamındaki kredi verilerine dahildir. Türev enstrümanlar ise raporlanan verilerin dışında bulunmaktadır. Merkez Bankası varlıklarının raporlama kapsamı dışında olması bir bilgi eksikliği olarak kabul edilebilir. Değerleme yöntemi olarak tüm veriler için nominal değer kullanılmaktadır.

Konsolide Bankacılık İstatistikleri ise 1983 yılından beri derlenmekte olup, 2010 yılı sonu itibarıyla raporlama yapan 150 banka bulunmaktadır. Bu kuruluşlar, ABD bankaları ile yabancı yerleşiklerden alacakları 30 milyon ABD Dolarını geçen banka holding şirketlerinden oluşmaktadır. İlk borçlu

bazında raporlanan alacaklar borç senetleri, hisse senetleri, katılma payları, çalışma sermayesi ve yerel bankaların yabancı iştiraklerinin yerleşiklerden olan yabancı para cinsinden alacaklarından ibarettir. Nihai borçlu bazında raporlamada, sektörel ve enstrüman bazında herhangi bir bilgi açığı bulunmamaktadır. Finansal olmayan iştirakler, raporlama yapan kuruluşlara dahil değildir.

3.2. Almanya

Almanya'da Uluslararası Bankacılık İstatistikleri Bundesbank tarafından toplanmakta olup, Yerel Bankacılık İstatistikleri 1977 yılından beri derlenmektedir. 2010 yılı sonu itibarıyla raporlama yapan 1939 kuruluş bulunmaktadır. Bunların tamamı kredi kuruluşları olup, raporlanan varlık ve yükümlülükler bankacılık sisteminin toplam varlık ve yükümlülüklerinin yüzde 100'ünü kapsamaktadır. Raporlama kapsamına giren veriler krediler, mevduatlar, repolar, finansal kiralama sözleşmeleri, borç senetleri, ikinci dereceden teminatlı krediler ve ticari kredilerden ibarettir. Bankaların bir varlık olarak bulundurdıkları uluslararası borç senetleri ve kendi ihraç ettikleri yabancı para cinsinden uluslararası borç senetleri raporlama kapsamındadır. Türev enstrümanlar ise raporlanan verilerin dışında bulunmaktadır. Hisse senetleri, katılma payları ve çalışma sermayesi, diğer varlıklar ve diğer yükümlülükler olarak raporlamada yer almaktadır. Genel bir değerlendirme kuralı olarak tüm varlıklar defter değerleri ile raporlanmaktadır.

Konsolide Bankacılık İstatistikleri ise 1983 yılından beri derlenmekte olup, 2010 yılı sonu itibarıyla 1900 banka tarafından raporlanmaktadır. Finansal olmayan iştirak verileri raporlamaya dahil değildir. İlk borçlu bazında raporlanan uluslararası alacaklar borç senetleri, hisse senetleri, katılma payları, çalışma sermayesi ve yerel bankaların yabancı iştiraklerinin yerleşiklerden olan yabancı para cinsinden alacaklarından oluşmaktadır. Nihai borçlu bazında yabancı alacakların raporlanmasında sektör ve enstrüman bazında herhangi bir bilgi açığı bulunmamaktadır.

3.3. İngiltere

İngiltere’de Uluslararası Bankacılık İstatistikleri’nden sorumlu kuruluşlar İngiltere Merkez Bankası, Finansal Hizmetler Kurulu ve Ulusal İstatistik Kurumu olarak belirlenmiştir. Yerel Bankacılık İstatistikleri 1977 yılından beri derlenmektedir. 2010 yılı sonu itibarıyla raporlama yapan 381 kuruluş bulunmaktadır. Bu kuruluşların hepsi belirli yasalarla mevduat toplamaya yetkili kılınmış kuruluşlardır. Yerel Bankacılık İstatistikleri kapsamında raporlanan varlık ve yükümlülükler, bankacılık sisteminin toplam varlık ve yükümlülüklerinin yüzde 100’ünü kapsamaktadır. Raporlama konusu işlemler krediler, mevduatlar, repolar, finansal kiralama işlemleri, borç senetleri, ikinci dereceden teminatlı krediler ve yurt içi borçlanmalarda garanti olarak gösterilmediği durumlarda ticari kredilerdir. Türev enstrümanlar piyasa değerleri ile raporlanan verilere dahildir.

Konsolide Bankacılık İstatistikleri ise 1983 yılında raporlanmaya başlanmıştır. 2010 yılı sonu itibarıyla 196 banka tarafından raporlanmaktadır. İlk borçlu bazında raporlamanın kapsamı uluslararası alacaklar, borç senetleri, portföy yatırımı şeklinde gerçekleşen hisse senetleri ve yerel bankaların yabancı iştiraklerinin yerleşiklerden olan yabancı para cinsinden alacaklarından oluşmaktadır. Yabancı alacakların nihai borçlu bazında sektör ve enstrüman ayırımında bildirilmesinde herhangi bir bilgi açığı bulunmamaktadır.

3.4. Japonya

Japonya’da Uluslararası Bankacılık İstatistikleri Japonya Merkez Bankası tarafından hazırlanmakta olup, Yerel Bankacılık İstatistikleri 1977 yılından beri derlenmektedir. 2010 yılı sonu itibarıyla raporlama yapan 156 kuruluş bulunmaktadır. Bu kuruluşlar bankacılık faaliyeti yapmaya yetkili tüm bankalardan oluşmaktadır. Yerel Bankacılık İstatistikleri kapsamında raporlanan varlık ve yükümlülükler, bankacılık sisteminin toplam varlık ve yükümlülüklerinin yaklaşık yüzde 100’ünü kapsamaktadır. Raporlama konusu işlemler krediler, mevduatlar, repolar, finansal kiralama işlemleri, borç senetleri, ikinci dereceden teminatlı krediler ve ticari kredilerdir. Bankaların

bir varlık olarak sahip oldukları ve bir yükümlülük olarak kendi ihraç ettikleri uluslararası borç senetleri ayrı birer başlık olarak raporlanmaktadır. Türev enstrümanlar raporlama kapsamında bulunmamaktadır. Tüm borç senetleri için piyasa fiyatı kullanılırken, kredi ve mevduatlar nominal değerleri ile raporlanırlar.

Konsolide Bankacılık İstatistikleri ise 1983 yılından beri raporlanmaktadır. 2010 yılı sonu itibarıyla raporlama yapan kuruluş sayısı 158 olmuştur. İlk borçlu bazında raporlama kapsamında uluslararası alacaklar, borç senetleri, hisse senetleri, katılma payları, çalışma sermayesi ve yerel bankaların yabancı iştiraklerinin yerleşiklerden olan yabancı para cinsinden alacaklarından oluşmaktadır. Yabancı alacakların nihai borçlu bazında sektör ve enstrüman ayırımında bildirilmesinde herhangi bir bilgi açığı bulunmamaktadır.

3.5. Uluslararası Bankacılık İstatistikleri'nin Derlenmesinde Seçilmiş Ülke Uygulamalarına İlişkin Genel Değerlendirme

Yerel ve Konsolide Bankacılık İstatistikleri'nin derlenmesinde ABD, Almanya, İngiltere ve Japonya'nın uygulamaları önceki kısımlarda ana hatlarıyla incelenmiştir. Söz konusu uygulamalarla ilgili olarak dikkati çeken ilk özellik, incelenen ülkelerin Uluslararası Bankacılık İstatistikleri'ni derleme faaliyetlerine bu verilerle ilgili çalışmaların başladığı yetmişli yılların ikinci yarısından beri katılıyor olmalarıdır. Derleme ve yayımlama faaliyetleri Almanya ve Japonya'da merkez bankaları bünyesinde tek çatı altında toplanmışken, ABD ve İngiltere'de birden fazla kuruluş tarafından ortaklaşa yürütülmektedir.

Yerel Bankacılık İstatistikleri açısından bakıldığında, ülke uygulamaları arasında dikkati çeken ilk farklılık, raporlama yapan kuruluşların türü ile ilgilidir. Almanya ve Japonya'da Yerel Bankacılık İstatistikleri sadece bankalar tarafından yapılan raporlamalardan elde edilirken, ABD ve İngiltere'de hem bankalar hem de bankacılık dışı finansal kuruluşlarca yapılan raporlamalar kullanılarak oluşturulmaktadır.

Ülke uygulamaları arasında dikkati çeken ikinci bir farklılık, Yerel Bankacılık İstatistikleri'ni oluşturan verilerin kapsamı ile ilgilidir. İncelenen tüm ülkelerde Yerel Bankacılık İstatistikleri verileri krediler, mevduatlar, repolar, finansal kiralama sözleşmeleri, borç senetleri ve ikinci dereceden teminatlı kredileri kapsarken sadece İngiltere'de finansal türevler de raporlama kapsamında bulunmaktadır. ABD, Almanya ve Japonya'da ise finansal türevler Yerel Bankacılık İstatistikleri raporlamasına dahil edilmemektedir.

Yerel Bankacılık İstatistikleri açısından ülke uygulamaları arasında görülen bir başka farklılık ise raporlama kapsamında bulunan borç senetleri cinsinden varlık ve yükümlülükler verisinin para birimi, sektör ve ülke ayrımlarında bildirilmesi ile ilgilidir. Almanya ve İngiltere borç senetleri cinsinden varlıklarını her üç başlık altında sınıflandırarak raporlarken, Japonya sektör, ABD ise hem sektör hem de ülke ayrımında raporlama yapmamaktadır. Borç senetleri cinsinden yükümlülükler verisi ise ABD ve İngiltere tarafından istenen tüm ayrımlarda raporlanırken, Almanya sadece para birimi ayrımında, Japonya ise para birimi ve sektör ayrımlarında veri sağlamakta ve her iki ülke de sektör ayrımında bildirimde bulunmamaktadır.

Yerel Bankacılık İstatistikleri'ni oluşturan enstrümanların değerlendirme yöntemleri açısından bakıldığında ülkeler arasında farklılık görülmektedir. Almanya tüm varlıkların değerlemesinde defter değerini kullanırken, Japonya ve İngiltere borç senetleri için piyasa değerini kullanmaktadır. Japonya kredi ve mevduatlar için itibari değerinde bildirimde bulunurken, İngiltere ise krediler için nominal değeri kullanmaktadır. ABD ise hem krediler hem de borç senetleri için itibari değeri esas almaktadır. Değerleme yöntemleri açısından 2012 yılı sonu itibarıyla ülkeler arasında uygulamada birlik sağlanmış değildir. Değerleme yöntemlerinin, değerlendirme konusu olan varlıkların bankalarca yatırım ya da alım satım amacıyla tutulmasına bağlı olarak değişmesi, bu durumun bir nedeni olarak gösterilmektedir (Kertudo ve diğerleri, 2001, s.13).

Konsolide Bankacılık İstatistikleri açısından bakıldığında ülke uygulamaları arasında dikkati çeken ilk farklılık, risk transferlerinin raporlanması ile ilgilidir. ABD ve İngiltere ülkeden dışarıya doğru ve ülkeye

yapılan risk transferleri verisini ayrı başlıklar halinde raporlarken, Almanya ve Japonya söz konusu ayırımı bildirimde bulunmamaktadır.

İlk Borçlu Bazında Konsolide Bankacılık İstatistikleri raporlaması açısından bakıldığında ülkeler arasında dikkati çeken bir farklılık, vadeler ve sektörler itibarıyla yapılan sınıflama ile ilgilidir. Almanya ve ABD konsolide sınır ötesi alacaklarını vadeler bazında; vadesi 1 yıla kadar olan, 2 yıldan uzun vadeli ve vade ayırımı yapılamayan ayrımlarında raporlamakta olup, vadesi 1-2 yıl arasında olan alacakları raporlamamaktadırlar. Japonya ise tüm vade ayrımlarında raporlama yapmakla birlikte genel merkezi BIS'a raporlama yapan ülkelerde bulunan yabancı bankaların konsolide alacakları için vade ayırımı bildirmemektedir. İlk Borçlu Bazında Konsolide Bankacılık İstatistikleri'nin sektör bazında raporlanmasında ise Almanya ve ABD sektör ayırımında bildirimde bulunmazken, Japonya yine sadece genel merkezi BIS'a raporlama yapan ülkelerde bulunan yabancı bankaların konsolide alacakları için sektör ayırımında veri sağlayamamaktadır.

Ülkeler henüz G-20 Bilgi Açıkları İnisiyatifi çerçevesinde getirilen yeni raporlama standartlarına uyum sürecinde olduklarından, söz konusu süreçle ilgili ülke örnekleri ve karşılaştıkları zorluklara ilişkin deneyimlere kısaca değinmekte fayda olduğu düşünülmektedir. 1. Aşama Geliştirmeler'e uyum süreci bakımından değerlendirildiğinde, İngiltere ve Japonya 2012 yılı sonu itibarıyla uyum sürecini tamamlamışlardır. İngiltere, 1. Aşama Geliştirmeler'e uyum sırasında raporlama formlarını değiştirerek yeni bir raporlama sistemine geçmek yerine mevcut raporlama sistemini muhafaza etmeyi tercih etmiştir. Uyum süreci sırasında karşılaşılan en önemli aşamanın, Ortaklık Yapısına Göre Yerel Bankacılık İstatistikleri'ne varlık ve yükümlülük bakiyeleri için işlemin yapıldığı karşı ülke ayırımının ilave edilmesi aşaması olduğu belirtilmiştir (Osborn, Ekim 2012). 2012 yılı üçüncü çeyrek verilerinin, 1. Aşama Geliştirmeler'e uyum sağlanmış olarak BIS'a gönderileceği bildirilmiştir.

Japonya'nın 1. Aşama Geliştirmeler'e uyum süreci sırasında karşılaştığı en önemli zorluk, İngiltere deneyiminde olduğu gibi Ortaklık Yapısına Göre Yerel Bankacılık İstatistikleri'ne varlık ve yükümlülük

bakiyeleri için işlemin yapıldığı karşı ülke ayrımının ilave edilmesi aşamasında yaşanmıştır (Bank of Japan, Ekim 2012). Japonya'nın veri toplama sistemi harici bir danışmanlık şirketi tarafından geliştirilmiş olup, sistemde sık aralıklarla değişiklik yapılması mümkün olamamaktadır. 2. Aşama Geliştirmeler'e uyum sürecinde en çok sektör sınıflandırmasının genişletilmesi sırasında sorun yaşanacağı tahmin edilmektedir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

TÜRKİYE'DE ULUSLARARASI BANKACILIK İSTATİSTİKLERİ'NİN DERLENMESİ

4.1. Uluslararası Bankacılık İstatistikleri'nin Derlenmesine İlişkin Mevzuat

Bu bölümde Türkiye'de Yerel ve Konsolide Bankacılık İstatistikleri'nin derlenmesine yasal dayanak oluşturan 1211 sayılı Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Kanunu'nun 43. maddesinin ilgili bölümü kısaca özetlenecektir.

25.4.2001 tarih ve 4651 sayılı Kanun ile değiştirilen şekli ile 1211 sayılı TCMB Kanunu'nun 43. maddesi 4. fıkrası gereğince, TCMB, kanunda belirtilen kurum ve kuruluşlardan her türlü bilgiyi istemeye yetkilidir:

“Banka, finansal sistemle ilgili tüm istatistiki bilgiler ile ekonomideki ve ödemeler dengesindeki gelişmelerin izlenmesinde gerekli görülecek diğer istatistiki bilgileri bankalar, diğer mali kurumlar ile kişilerden doğrudan isteme ve toplama yetkisine sahiptir. Kendilerinden bilgi istenilenler, bu bilgileri Bankanın belirleyeceği usul ve esaslara göre doğru olarak vermekle yükümlüdürler. Banka, bu bilgilerin doğru olup olmadığını ilgililer nezdinde araştırmaya ve denetlemeye, ek bilgi ve belge istemeye yetkilidir (TCMB, 2001, madde 43).”

Bu bilgiler doğrultusunda, TCMB gerekli gördüğü tüm istatistikleri yayımlayabilmektedir. Ancak kişisel ve özel nitelikli olan istatistiki bilgiler, söz konusu kanun gereğince yayımlanamamakta ve Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu dışında herhangi bir resmi veya özel kuruluşa verilememektedir.

4.2. Uluslararası Bankacılık İstatistikleri'nin Derlenmesi

Türkiye 1964 yılında BIS sözleşmesini imzalayarak BIS'a üye olmuştur. BIS üyesi bir merkez bankası olarak Bankamız, parasal ve finansal sektör verilerinin, ödemeler dengesinin ve reel sektör istatistiklerinin BIS tarafından belirlenen istatistik standartlarına uygunluğunun sağlanmasına yönelik çalışmalar yürüterek tanım, kavram, sınıflama ve yayımlama takvimleri çerçevesinde uluslararası standartlarda karşılaştırılabilir verilerin üretilmesi ve yayımlanmasından sorumludur (TCMB, 2010, s.44). Yine BIS üyeliği çerçevesinde, ödeme sistemleri alanında, BIS tarafından belirlenen temel prensiplere uyum sağlanması hedeflenmelidir.

Yukarıda sayılanlara ilave olarak BIS, bankanın görevleri, amaçları, yetkileri, yapısı, personel sayısı, personel giderleri ile şeffaflık ilkesi ve hesap verme sorumluluğu gibi merkez bankası yönetişimine ilişkin konularla ilgili bilgileri anketler aracılığıyla Bankamızdan isteme yetkisine sahiptir. Bu çerçevede Banka, kurumsal ve işlevsel alanda ihtiyaç duyulan bilgileri sağlamak, gönderilen anketleri eksiksiz ve zamanında cevaplamak, gerektiğinde diğer merkez bankaları ile bilgi alışverişinde bulunmak ve merkez bankacılığı alanında BIS tarafından ortaya konan gelişmeleri yakından takip etmekle yükümlüdür (TCMB, 2010, s.36).

Türkiye'de Uluslararası Bankacılık İstatistikleri, Bankamızın BIS üyeliği çerçevesinde derlenmekte olup, "Uluslararası Yerel Bankacılık İstatistikleri Kılavuzu" ve "Uluslararası Konsolide Bankacılık İstatistikleri Kılavuzu" esas alınarak TCMB İstatistik Genel Müdürlüğü, Ödemeler Dengesi Müdürlüğü tarafından yayımlanmaktadır. Mevcut uygulamada esas alınan kılavuzlar, G-20 Bilgi Açıkları İnisyatifi ışığında ortaya konulan 1. ve 2. Aşama Geliştirmeler çerçevesinde belirlenen yeni raporlama standartlarını içermemektedir. 2012 yılı sonu itibarıyla 1. Aşama Geliştirmeler'e uyum süreci başlatılmış olup, 2. Aşama Geliştirmeler ile ilgili çalışmaların 2013 yılı sonuna kadar tamamlanması planlanmaktadır. Bu bölümde Uluslararası Bankacılık İstatistikleri'nin Türkiye'de derlenmesinde kullanılan kaynak ve yöntemler mevcut uygulama çerçevesinde ele alınmaktadır.

4.2.1. Yerel Bankacılık İstatistikleri'nin Derlenmesi

Yerel Bankacılık İstatistikleri raporlaması kapsamında, bankalar ve özel finans kurumlarının varlık ve yükümlülüklerinin ülke, döviz ve sektör yapısının yerleşik ilkesi doğrultusunda ayrımının bildirilmesi gerekmektedir. Ödemeler Dengesi Metodolojisi ile uyumlu yerleşik ilkesi çerçevesinde yurt içinde yerleşik kişiler, bir yıldan uzun süreyle Türkiye'de devamlı ve düzenli olarak ikamet edenler olarak tanımlanırlar. Yurt içinde yerleşik kişiler altı grupta sınıflandırılır. Buna göre;

- Genel bütçeye tabi kuruluşlar,
- Merkez Bankası,
- Bankalar (yatırım bankaları dahil olmak üzere ticari bankalar ve özel finans kurumları),
- Kamu kuruluşları,
 - a. Katma bütçeli daireler,
 - b. Mahalli idareler,
 - c. Diğer kamu kurum ve kuruluşları (Merkez Bankası ve bankalar hariç),
 - d. Kamu İktisadi Teşebbüsleri (bankalar hariç),
- Yetkili müesseseler,
- Yukarıda sayılanların dışında kalan gerçek ve tüzel kişiler.

Yurt dışında yerleşik kişiler ise yurt içinde yerleşik kişi kavramı dışında kalan gerçek ve tüzel kişilerdir. Yurt dışında çalışan Türk işçileri, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'ne ilişkin işlemler ile yurt içinde yerleşik bankaların yurt dışındaki şubeleri "yurt dışında yerleşik" kavramı içerisinde değerlendirilmektedir. Resmi Parasal Kuruluşlar, merkez bankaları olarak tanımlanmıştır. Uluslararası Kuruluşlar ise Ek 1'de yer alan kuruluşlardır.

Yukarıda açıklanan Ödemeler Dengesi Metodolojisi ile uyumlu yerleşik tanımları çerçevesinde yurt dışında yerleşik kişilerin Türk Lirası (TL) ve yabancı para ile, yurt içinde yerleşik kişilerin ise sadece yabancı para üzerinden yaptıkları işlemlerle ilgili varlık ve yükümlülük bakiyeleri Türkiye’de Yerel Bankacılık İstatistikleri raporlamasının kapsamını oluşturmaktadır. Raporlama konusu varlık ve yükümlülükler, daha önce 1. Bölüm’de de belirtildiği üzere, Kılavuz ile uyumlu olarak brüt değerleri üzerinden ayrı ayrı bildirilmektedir. Yine Kılavuz ile uyumlu olarak TL, ABD Doları, Euro, JPY, GBP, CHF ve diğer başlıkları altında yapılmakta olan raporlamada, ilgili dövizlerin raporlamanın ait olduğu ayın son iş gününde geçerli olan TCMB çapraz kurlarından ABD dolar karşılıkları kullanılmaktadır. Kılavuz’da belirtildiği üzere, bankaların varlık ve yükümlülükleri, toplam ve bankalar hariç olmak üzere iki sektör itibarıyla raporlanmaktadır. Söz konusu varlık ve yükümlülüklerin coğrafi dağılımı yapılırken yerleşiklik kavramına uygunluk esas alınmaktadır.

Yerel Bankacılık İstatistikleri raporlamasının veri kaynağı Türkiye’de yerleşik bankalardan sağlanan ve 10 tablodan oluşan toplam varlıklar ve yükümlülükler raporlamasıdır. Raporlama konusu varlık ve yükümlülük bakiyeleri 10 tabloluk bir raporlama paketi ile Bankamıza bildirilmektedir. Bu raporlama paketini oluşturan tablolar aşağıda sıralanmakta ve Ek 2’de gösterilmektedir.

- BOP01U: Toplam varlıklar
- BOP02U: Yurt içi ve yurt dışı mevcutlar
- BOP03U: Verilen döviz kredileri
- BOP04U: Yabancı para cinsinden menkul kıymetler
- BOP05U: Yurt dışındaki iştirakler
- BOP06U: Toplam yükümlülükler
- BOP07U: Döviz hesapları

- BOP08U: Sağlanan döviz kredileri
- BOP09U: Çıkarılmış tahvil ve bonolar
- BOP10U: Varlık ve yükümlülükler

BOP01U: Toplam varlıklar tablosu raporlama konusu işlemlerden olan varlıklar kaleminin toplam varlıklar adı altında TL, ABD Doları, Euro, JPY, GBP, CHF ve diğer para cinslerinin, TCMB kurlarından ABD Doları karşılıkları olarak “Toplam” ve “Bankalar hariç” şeklinde ayrıştırılmasından oluşmaktadır. Toplam varlıklardan oluşan bu tablo, aşağıda açıklanan BOP02U, BOP03U, BOP04U ve BOP05U numaralı tablolar ile raporlanan varlıkların toplamından oluşmaktadır.

BOP02U: Yurt içi ve yurt dışı mevcutlar tablosu bankaların yurt dışı muhabir ve efektif mevcutlarını, yurt içinde yerleşik diğer bankalar nezdindeki yabancı para cinsinden plasmanlarını (mevduat, depo, kredi vb. hesaplar) ve TCMB nezdindeki döviz hesaplarını içermektedir.

BOP03U: Verilen döviz kredileri tablosu bankaların yurt dışına (yurt dışında yerleşik banka, ticari kuruluş ve yurt dışında iş yapan Türk müteşebbislerine) açtığı kısa ve uzun vadeli tüm döviz kredileri ile bankaların, banka harici yurt içinde yerleşik kişilere döviz veya döviz karşılığı TL olarak kullandığı döviz kredilerinin borçlu ülkelere göre dağılımından oluşmaktadır.

BOP04U: Yabancı para cinsinden menkul kıymetler tablosu bankaların menkul değerler portföyünde bulunan; yurt dışından döviz karşılığı alınmış menkul kıymetler, yurt dışından döviz karşılığı alınmış, T.C. Hazine Müsteşarlığı tarafından yurt dışında ihraç edilen Eurobond ve benzeri tahviller ile yurt içinde yerleşik özel ve diğer kamu kesimince döviz üzerinden düzenlenmiş ve yurt dışına ihraç edilmiş tahvil ve benzeri menkul kıymetler, ve bunlara ilave olarak özel ve kamu kesimince yurt içinde yabancı para cinsinden ihraç edilmiş tahvil ve benzeri menkul kıymetlerin dönem sonu bakiyelerinin borçlu ülkelere göre dağılımından oluşmaktadır.

BOP05U: Yurt dışındaki iştirakler tablosu bankaların yurt dışında edindiği ve %10 ve üzerinde paya sahip olduğu iştiraklerin ilgili dönem sonu bilanço değerlerinden oluşmakta ve bu türden varlıkların borçlu ülkeler bazında dağılımını göstermektedir.

BOP06U: Toplam yükümlülükler tablosu bankaların tüm yükümlülüklerinin TL ve Kılavuz'da sayılan para cinslerinin TCMB kurlarından ABD Doları karşılıkları olarak "Toplam" ve "Bankalar hariç" şeklinde ayrıştırılarak raporlanmasından oluşmaktadır. Bir başka deyişle, bu tablo, aşağıda açıklanan BOP07U, BOP08U ve BOP09U numaralı tablolarda raporlanan yükümlülüklerin toplamından oluşmaktadır.

BOP07U: Döviz hesapları tablosu bankalarda, yurt içinde ve yurt dışında yerleşik bankaların açtığı mevduat hesapları ile yurt içi ve yurt dışında yerleşik kişilerin döviz tevdiat hesaplarının ay sonu bakiyelerinin alacaklı ülkeler itibarıyla raporlanmasından oluşmaktadır.

BOP08U: Sağlanan döviz kredileri tablosu bankaların doğrudan borçlu sıfatıyla sağlamış olduğu kısa ve uzun vadeli kredilerin ay sonu bakiyelerinin alacaklı ülkelere göre dağılımından oluşmaktadır.

BOP09U: Çıkarılmış tahvil ve bonolar tablosu, bankaların yurt içi ve yurt dışı piyasalarda ihraç ettiği yabancı para cinsinden tahvil, bono, ticari senet ve benzerlerinin dönem sonu bilanço değerlerinin alacaklı ülkeler itibarıyla raporlanmasından oluşmaktadır.

Buraya kadar adı geçen tablolar Yerleşiklik Bazında Yerel Bankacılık İstatistikleri'ni oluşturmaktadır.

BOP10U: Varlık ve yükümlülükler tablosu ise Türkiye'de yerleşik bankaların toplam varlık ve yükümlülüklerinin, bağlı olunan veya yüzde 50'den fazla hissesine sahip olan banka veya kuruluşun yerleşik olduğu ülkeye göre yeniden gruplandırılması ile oluşmaktadır. BOP01U- BOP09U tablolarında raporlanan toplam varlık ve yükümlülükler bu tablonun ilk satırında toplu olarak yer almakta ve daha sonra varlık ya da yükümlülüğün kaynaklandığı karşı tarafa göre yerleşik olmayanlar ve yerleşikler itibarıyla

para cinslerine göre ayrıştırılmakta ve Ortaklık Yapısına Göre Yerel Bankacılık İstatistikleri'ni oluşturmaktadır.

Yukarıda açıklanan tablolar Türkiye'de yerleşik bankalarca Mart, Haziran, Eylül ve Aralık aylarında olmak üzere üçer aylık dönemler itibarıyla hazırlanarak izleyen ayın son iş gününe kadar Bankamız İstatistik Genel Müdürlüğü Ödemeler Dengesi Müdürlüğü'ne Elektronik Veri Aktarım Sistemi (EVAS) ile gönderilmektedir. Tabloların gönderilmesini takiben kontrol işlemleri başlamaktadır. Sayılan tablolar önce kendi içlerinde ilgili toplamların tutup tutmadığına bakılarak kontrol edilmekte, daha sonra yine bankalar tarafından gönderilen ve uluslararası yayınlara konu olan aylık döviz vaziyet tabloları, portföy yatırım istatistikleri ve banka bilançoları ile karşılaştırılarak verilerin tutarlılığı sağlanmaktadır. Bu süreçte ortaya çıkarılan hatalar, bankalarca gönderilen veriler sorgulanarak giderilmektedir.

Hatalardan arındırılmış, güvenilir ve karşılaştırılabilir hale getirilmiş veriler BIS'a gönderilmek ve yayıma hazır hale getirilmek üzere iki farklı biçimde toplulaştırılır. BIS'a gönderilmek üzere hazırlanan format iki farklı raporlamadan oluşmakta olup Ek 3'te görülebilir. BIS'a gönderilen ilk raporlama Yerleşiklik Bazında Uluslararası Bankacılık İstatistikleri raporlaması olup 8 tablodan oluşmaktadır. Bu tablolardan ilki Türkiye'de yerleşik bankaların toplam uluslararası varlıklarını göstermekte ve raporlama paketinin ilk tablosu olan BOP01U Toplam Varlıklar tablosu ile gönderilen verilerin toplulaştırılması ile elde edilmektedir. İkinci tablo ise Türkiye'de yerleşik bankaların toplam kredi ve mevduat cinsinden varlıklarını göstermekte olup raporlama paketinin ikinci ve üçüncü tabloları olan BOP02U Yurt içi ve yurt dışı mevcutlar tablosu ile BOP03U Verilen döviz kredileri tablosu kapsamında gönderilen verilerin toplulaştırılması neticesinde oluşmaktadır. BIS'a gönderilen Yerleşiklik Bazında Uluslararası Bankacılık İstatistikleri raporlamasının üçüncü tablosu olan ve Türkiye'de yerleşik bankaların toplam borç senetleri cinsinden varlıklarını gösteren tablo ise bankalarca gönderilen BOP04U Yabancı para cinsinden menkul kıymetler tablolarındaki verilerin tüm bankalar için biraraya getirilmesinden oluşmaktadır. Buraya kadar belirtilenlerin dışında kalan varlıklar bakiyesini

göstermek üzere oluşturulan ve Yerleşiklik Bazında Uluslararası Bankacılık İstatistikleri raporlamasının dördüncü tablosu olan diğer uluslararası varlıklar tablosu ise BOP05U Yurt dışındaki iştirakler tablosu ile raporlanan verilerin toplulaştırılması ile elde edilmektedir.

BIS'a gönderilen Yerleşiklik Bazında Uluslararası Bankacılık İstatistikleri raporlamasının yükümlülük bakiyelerini gösteren tablolar ise dört adet olup, ilki bankalarca raporlanan BOP06U Toplam yükümlülükler tablolarının toplulaştırılması ile elde edilen toplam uluslararası yükümlülükler tablosudur ve adından da anlaşılacağı gibi Türkiye'de yerleşik bankaların yurt dışından olan tüm para cinslerinden ve yurt içi yerleşiklerden olan yabancı para cinslerinden yükümlülüklerinin toplamını göstermektedir. Bu tabloyu oluşturan toplam yükümlülük verilerinin enstrüman bazında alt ayrımları ise takip eden beşinci tablo olan uluslararası mevduat ve krediler tablosu, uluslararası çıkarılmış menkul kıymetler tablosu ve diğer uluslararası yükümlülükler tablosu ile gösterilmekte olup, bu tablolardan uluslararası mevduat ve krediler tablosu tüm bankalarca raporlanan BOP07U Döviz hesapları tablosu ile BOP08U Sağlanan döviz kredileri tablosunun, uluslararası çıkarılmış menkul kıymetler tablosu ise BOP09U Çıkarılmış tahvil ve bonolar tablosunun verilerinin toplulaştırılması ile elde edilmektedir. Diğer uluslararası yükümlülükler tablosu ile raporlanan veri bulunmamaktadır.

BIS'a gönderilen ikinci raporlama olan Ortaklık Bazında Uluslararası Bankacılık İstatistikleri raporlaması bankaların yerleşik olmayanlarla ve yerleşiklerle sırasıyla tüm para birimleri, ABD Doları, Euro ve Japon Yeni cinsinden, sadece yerleşik olmayanlarla ise TL ve TL hariç diğer döviz cinslerinden olan toplam varlık ve yükümlülüklerini gösteren 10 tablodan oluşmakta olup, tüm bankalarca gönderilen BOP10U Varlık ve yükümlülükler tablosu ile raporlanan verilerin toplulaştırılması ile elde edilmektedir.

Yayımlanmak üzere kullanılan Yerel Bankacılık İstatistikleri raporlaması formatı ise Ek 4'te gösterilen dokuz tablodan ibaret olup, yayımlanan verilerde üçer aylık dönemler itibarıyla oluşan gelişmelere ilişkin açıklayıcı bir bilgi notu bulunmamaktadır. BIS'a gönderilen verilerden farklı olarak yayımlanan veriler, bankacılık sektörünün yurt dışı yerleşiklerle olan

TL cinsinden varlık ve yükümlülüklerini içermemektedir. Bunun nedeni, daha önceki yıllarda bankaların Ödemeler Dengesi raporlaması ile bildirdikleri TL cinsinden akım veriler kullanılarak elde edilen stok verilerin, BIS raporlaması ile bildirdikleri stok verilerle uyumlu olmamasıdır. Ancak ödemeler Dengesi Müdürlüğü tarafından yapılan çalışmalar neticesinde, BIS raporlaması ile Yerel Bankacılık İstatistikleri için bildirilen TL cinsinden varlık ve yükümlülük verileri, aylık mizanlar ile bildirilen ilgili hesapların TL bakiyeleri ile karşılaştırılarak TL cinsinden verilerin tutarlılığı sağlanmış olup, yayımlanması için bir engel bulunmamaktadır.

Bundan sonraki aşamada BIS'a gönderilmek ve yayımlanmak üzere hazır hale getirilen tablolar, önceden belirlenmiş bir takvime uygun olarak Mart, Haziran, Eylül ve Aralık aylarının son haftaları içerisinde BIS'a gönderilmekte ve yine yayımlama takvimine uygun olarak Ocak, Nisan, Temmuz ve Ekim aylarının sonunda olmak üzere üç ayda bir yayımlanmaktadır. Ancak verilerin yayımlanma tarihleri ile BIS'a raporlanma tarihleri arasında 1 aylık bir gecikme olmaktadır. Bu nedenle BIS'a raporlanma aşamasından sonra ortaya çıkabilecek değişikliklerin yayımlanan verilere yansıtılabilmesi için ilave güncelleme çalışmaları yapılması gerekebilmektedir. Sonuç olarak yayımlanan veriler, BIS'a raporlanma ve yayımlanma tarihleri arasında geçen 1 aylık süre içerisinde yapılan güncellemeler nedeniyle aynı dönem için BIS'a raporlanan verilerden farklı olabilmektedir.

4.2.2. Konsolide Bankacılık İstatistikleri'nin Derlenmesi

Konsolide Bankacılık İstatistikleri, üçer aylık dönemler itibarıyla, Türkiye'de yerleşik bankaların yurt dışı yerleşiklerden alacaklarının ülke, vade ve sektör ayrımlarında sınıflandırılmasıyla elde edilmektedir. Söz konusu alacaklar, 1. Bölüm'de belirtildiği gibi ilk borçlu bazında ve nihai borçlu bazında olmak üzere iki şekilde belirlenmektedir. İlk borçlu bazında yapılan ayırmada, borçlu kuruluşun faaliyette bulunduğu ülke esas alınmakta, nihai borçlu bazında yapılan ayırmada ise borçlu kuruluşun borcunu ödememesi durumunda bu riski üstelenen nihai borçlu kuruluşun yer aldığı

ülke dikkate alınmaktadır. Nihai borçlu kuruluş, genel merkez ya da garantör gibi nihai borcu üstlenen kuruluş olmaktadır.

2012 yılı sonu itibarıyla raporlamada 25 Türk bankası ile 23 yabancı bankanın verisi yer almaktadır. Yabancı bankalar, raporlamada, genel merkezlerinin bulunduğu ülkeye göre iki farklı şekilde sınıflandırılmaktadır. Genel merkezi BIS'a raporlama yapan ülkelerde yer alan bankalar ve genel merkezi BIS'a raporlama yapmayan ülkelerde yer alan bankalar farklı şekilde raporlama yapmaktadırlar. Türk bankalarından ilk borçlu bazında ve nihai borçlu bazında olmak üzere iki şekilde raporlama alınırken, yabancı bankalardan sadece ilk borçlu bazında raporlama alınmaktadır.

İlk Borçlu Bazında Konsolide Bankacılık İstatistikleri Türkiye'de bulunan bankaların yurt dışından olan TL dahil tüm alacaklarının BIS istatistikleri için geçerli olan ülkeler, vadeler ve sektörler itibarıyla sınıflandırılmasını amaçlamaktadır. Yurt dışı varlıklar, kalan vadelerine göre "Bir yıla kadar (1 yıl dahil)", "1-2 yıl arası (2 yıl dahil)", "2 yıldan uzun" olmak üzere üç gruba ayrılmaktadır; vadesine kalan süre belli olmayan alacaklar ise "Vade Ayrımı Yapılamayan" adı altında yer almaktadır. Vadesiz olarak plase edilmiş alacaklar da "Bir yıla kadar vadeli (1 yıl dahil)" olarak sınıflandırılmaktadır. Sektörler itibarıyla yapılan sınıflamada ise 1. Bölüm'de de belirtildiği gibi yurt dışı ülkelere olan alacaklar bankalar, kamu sektörü, banka dışı özel sektör olmak üzere 3 sektöre ayrılmak suretiyle bildirilmekte, borçlu sektörü bilinmeyen alacaklar ise "Sektör Ayrımı Yapılamayan" adı altında raporlanmaktadır.

İlk Borçlu Bazında Konsolide Bankacılık İstatistikleri'nde yerli bankalar alacaklarının bulunduğu tüm ülkelere raporlama yaparken, yabancı bankalar sadece genel merkezlerinin bulunduğu ülkeden alacaklarını raporlamaktadırlar. Yabancı bankalara ait veriler sadece vade ve sektör ayrımını içermektedir. Yabancı bankalar raporlamasında borçlu ülkeler sadece BIS'a raporlama yapan ülkeleri içermektedir.

Nihai Borçluya Göre Konsolide Bankacılık İstatistikleri raporlaması Türkiye'de bulunan yerli bankaların yurt dışından olan TL dahil tüm

alacaklarının, BIS istatistikleri için geçerli olan ülkelerden borcu nihai olarak yüklenecek olanlar ve sektörler itibarıyla sınıflandırılmasını amaçlamaktadır. Yurt dışı alacaklar ile kastedilen, her türlü para cinsinden bilanço aktifinde yer alan tüm sınır ötesi alacaklar (genel merkez ile tüm yurt içi ve yurt dışı şubelerin konsolide uluslararası alacakları) ve yerel alacaklardır (yurt dışı şubelerin, faaliyette bulunduğu ülkeden alacakları). Raporda, konsolide yurt dışı alacaklar, nihai borçlu ülkeler, nihai sektör dağılımları ve nihai sınır ötesi/yerel ayrımlarıyla yer almaktadır. Raporda ayrıca, yurt dışı türev işlemler, cayılamaz garantiler ve kredi taahhütlerinin de nihai borçlu ülkeler itibarıyla dağılımı bulunmaktadır.

Raporlama konusu varlık ve yükümlülük bakiyelerinin veri kaynağı bankalarca oluşturulan ilk borçluya göre alacaklar ve nihai borçluya göre alacaklar raporları olup, söz konusu veriler üç tabloluk bir raporlama paketi ile Bankamıza bildirilmektedir. Bu raporlama paketini oluşturan tablolar aşağıda sıralanmakta ve Ek 5'te gösterilmektedir.

- BS200U: İlk borçluya göre alacaklar tablosu- konsolidasyon yapacak bankalar
- BS200U: İlk borçluya göre alacaklar tablosu- konsolidasyon yapmayacak bankalar
- BS201U: Nihai borçluya göre alacaklar tablosu

BS200U: İlk borçluya göre alacaklar tablosu-konsolidasyon yapacak bankalar: Bu form Türkiye'de bulunan yerli bankaların yurt dışından olan TL dahil tüm alacaklarının BIS istatistikleri için geçerli olan ülkeler, vadeler ve sektörler itibarıyla sınıflandırılmasını amaçlamaktadır.

BS200U: İlk borçluya göre alacaklar tablosu-konsolidasyon yapmayacak bankalar: Bu form Türkiye'de bulunan ve konsolidasyon yapmayacak yabancı banka ve yabancı banka şubelerinin, genel merkezlerinin kurulu bulunduğu ana ülkelerinden olan TL dahil tüm alacaklarının BIS istatistikleri için geçerli olan ülkeler, vadeler ve sektörler itibarıyla sınıflandırılmasını sağlamaktadır.

BS201U: Nihai borçluya göre alacaklar tablosu: Bu form Türkiye’de bulunan yerli bankaların yurt dışından olan TL dahil tüm alacaklarının, BIS istatistikleri için geçerli olan ülkelerden borcu nihai olarak yüklenecek olanlar ve sektörler itibarıyla sınıflandırılmasını göstermektedir.

Yukarıda açıklanan tablolar Türkiye’de yerleşik bankalarca Mart, Haziran, Eylül ve Aralık aylarında olmak üzere üçer aylık dönemler itibarıyla hazırlanarak izleyen ayın yirmi üçüncü iş gününe kadar Bankamız İstatistik Genel Müdürlüğü Parasal ve Finansal Veriler Müdürlüğü’ne EVAS ve e-posta ile gönderilmektedir. Yerli bankalar BS200U ve BS201U formlarını gönderirken, yabancı bankalar ise sadece BS200U formunu göndermektedirler. Raporların gönderiminin tamamlanmasından sonraki ilk aşamada, rapor içi kontroller olarak adlandırılabilir genel toplamların tutup tutmadığına dair kontroller yapılmaktadır. İkinci aşamada, söz konusu tablolarda bildirilen verilerin, yine bankalar tarafından gönderilen bilanço verileri ile uyumlu olup olmadığının kontrolü yapılmaktadır. Kontroller tamamlandıktan sonra, bussiness objects programı kullanılarak, bankalarca gönderilen ve kontrolleri tamamlanmış veriler BIS’a gönderilecek tablo içeriklerine uygun hale getirilmektedir. BIS’a gönderilen nihai tablolar 5 adettir. Bunlar aşağıdaki şekilde sıralanabilir:

- Tablo A: İlk Borçluya Göre Toplam
- Tablo B: İlk Borçluya Göre Yerli Bankalar
- Tablo C: Yabancı Bankalar
- Tablo D: Yabancı Bankalar
- Tablo E: Yabancı Bankalar
- Tablo U: Nihai Borçluya Göre Yerli Bankalar

Tablo A: İlk Borçluya Göre Toplam tablosunda ilk borçlu bazında, yerli ve yabancı bankalar tarafından raporlanan tüm veriler yer almaktadır. (Tablo A= Tablo B+Tablo C+Tablo D)

Tablo B: İlk Borçluya Göre Yerli Bankalar tablosunda ilk borçlu bazında, yerli bankalar tarafından raporlanan veriler yer almaktadır. Bu veriler, yerli bankaların tüm şubelerinin diğer ülkelerle olan tüm para birimleri cinsinden sınır ötesi alacaklarını ve şubelerinin buldukları ülkelerin yerleşiklerinden o ülkelerin para birimleri hariç, yani yabancı para birimlerinden yerel alacaklarını içermektedir.

Tablo C: Yabancı Bankalar tablosunda BIS tarafından “konsolide edilmiş bölge içi yabancı bankalar” olarak tanımlanan, genel merkezi BIS’a raporlama yapan ülkelerde bulunan yabancı bankalar tarafından raporlanan veriler yer almaktadır. Faaliyetleri başka bir raporlama yapan ülkedeki merkez ofisleri tarafından konsolide edilen bu bankalar, sadece merkez ofislerinin bulunduğu ülkenin yerleşiklerinden olan sınır ötesi alacaklarını konsolide edilmemiş bir şekilde raporlamaktadırlar.

Tablo D: Yabancı Bankalar tablosunda BIS tarafından “konsolide edilmemiş bölge dışı yabancı bankalar” olarak tanımlanan ve genel merkezi BIS’a raporlama yapmayan ülkelerde bulunan yabancı bankalar tarafından raporlanan veriler yer almaktadır. Söz konusu veriler, bu bankaların, merkez ofislerinin bulunduğu ülke de dahil olmak üzere tüm ülkelerden olan sınır ötesi alacaklarını içermektedir.

Tablo E: Yabancı Bankalar tablosunda BIS tarafından “konsolide edilmemiş bölge içi yabancı bankalar” olarak tanımlanan ve genel merkezi BIS’a raporlama yapan ülkelerde bulunmakla beraber konsolide verisi BIS’a gönderilmeyen yabancı bankalar tarafından raporlanan veriler yer almaktadır. Türkiye’de 2012 yılı sonu itibarıyla bu açıklamaya uyan bir banka bulunmamaktadır.

Tablo U: Nihai Borçluya Göre Yerli Bankalar tablosu nihai borçluya göre, yerli bankalar tarafından raporlanan verilerden oluşmaktadır.

Yukarıda sayılan tablolar oluşturulduktan sonra excel programı kullanılarak tablolar arası toplamlar kontrol edilmiştir. Hatalardan arındırılmış, güvenilir ve karşılaştırılabilir hale getirilmiş veriler BIS’a raporlanmak ve yayıma hazır hale getirilmek üzere iki farklı biçimde

toplulaştırılmaktadır. BIS'a raporlanmak üzere hazırlanan format yukarıda sayılan 6 tablodan oluşmakta olup, Ek 6'da görülebilir. Yayımlanmak üzere kullanılan format ise Ek 7'de gösterilen 3 tablodan ibarettir. Bir sonraki aşamada BIS'a raporlanmak ve yayımlanmak üzere hazır hale getirilen tablolar, önceden belirlenmiş bir takvime uygun olarak Mart, Haziran, Eylül ve Aralık aylarının son haftaları içerisinde BIS'a raporlanmakta ve yine yayımlama takvimine uygun olarak Ocak, Nisan, Temmuz ve Ekim aylarının sonunda olmak üzere üç ayda bir yayımlanmaktadır. Yerel Bankacılık İstatistikleri raporlamasında olduğu gibi Konsolide Bankacılık İstatistikleri verileri de dönemsel gelişmeleri özetleyen bir bilgi notu olmaksızın yayımlanmaktadır.

4.3. Uluslararası Bankacılık İstatistikleri'nin Uluslararası Ödemeler Bankası'na Raporlanması

TCMB İstatistik Genel Müdürlüğü, Ödemeler Dengesi Müdürlüğü tarafından yayımlanan Yerel ve Konsolide Bankacılık İstatistikleri, önceki bölümde de belirtildiği gibi, BIS'a düzenli olarak her çeyrek dönemin son ayının son haftası içinde raporlanmaktadır. Yerel Bankacılık İstatistikleri yerleşiklik ve ortaklık bazında varlık ve yükümlülükler ayrımında, Konsolide Bankacılık İstatistikleri ise ilk ve nihai borçlu bazında sınıflandırılarak raporlanmaktadır. Yerel Bankacılık İstatistikleri verileri doğrudan BIS veri tabanına aktarılırken, Konsolide Bankacılık İstatistikleri verileri excel formatında e-posta yoluyla gönderilmektedir.

BIS'a gönderilen tablolar Veri Kalitesi Kontrolü'nden (DQC) geçtikten sonra BIS tarafından oluşturulan ve Türkiye'de yerleşik bankaların varlık ve yükümlülük bakiyelerinde dönemsel olarak meydana gelen büyük tutarlı değişiklikleri gösteren DQC raporları TCMB İstatistik Genel Müdürlüğü Ödemeler Dengesi Müdürlüğü'ne e-posta ile gönderilmektedir. Söz konusu DQC raporlarında sorulan farklar gözden geçirilerek sorgulanması talep edilen büyüklükteki veriler bu büyüklükleri raporlayan bankalara ulaşılarak teyit edilmekte olup, doğruluğu veriyi gönderen bankalarca onaylanan veriler tekrar BIS'a raporlanmaktadır.

Raporlama yapan ülkeler tarafından BIS'a gönderilen veriler küresel toplamların oluşturulmasında kullanılmaktadır. BIS tarafından toplulaştırılan veriler yine BIS'ın hazırladığı, finansal piyasalarda dünya çapında meydana gelen dönemsel gelişmeleri analiz eden Üçer Aylık Bülten'in bir parçası olarak yayımlanmaktadır. Raporlama ile elde edilen veriler vade, döviz cinsi, sektör dağılımı, işlem yapılan karşı ülke ve enstrüman bazında detaylı bir sınıflandırmaya tabi tutulmaktadır. Bu çerçevede yayımlanan toplulaştırılmış Yerel Bankacılık İstatistikleri, ülkeler bazında bankacılık sektörünün yurt dışındaki tüm varlık ve yükümlülükleri ile yurt içindeki yabancı para birimi cinsinden varlık ve yükümlüklerini, bu varlık ve yükümlülüklerin sektör ve enstrüman bazında dağılımı ile döviz kompozisyonunu ortaya koyarken, Konsolide Bankacılık İstatistikleri raporlama yapan her bir ülkenin ilk ve nihai borçlu bazında konsolide alacaklarını vade ve sektör ayrımlarında toplam ve bazı seçilmiş ülkelere alacaklar ayrımlarında göstermektedir.

Yukarıda anlatılan şekilde sınıflandırılarak yayımlanan veriler çeşitli amaçlara hizmet edebilmektedir. Örneğin bir ülkenin bankacılık sektörünün sınır ötesi ve yabancı para cinsinden varlık ve yükümlülüklerini öğrenmek ya da bir ülkenin bankacılık sektörünün banka dışı sektörlerle hangi vadelerde borçlandığını takip edebilmek mümkün olabilmektedir. Bu şekilde, yine BIS tarafından derlenen diğer istatistiklerle birlikte kullanıldığında bir ülkenin dış borcunun tutarı ve vade yapısı için alternatif ve güvenilir bir kaynak teşkil etmektedir. Finansal istikrara yönelik risklerin izlenmesi açısından banka ve banka dışı sektörlerle olan yükümlülüklerin ayrı başlıklar halinde gösterilmesi önemlidir çünkü bankalar arası uluslararası borçlanma genelde kısa vadeli olup, ani bir kesintiye uğradığında finansal istikrarı tehdit edebileceğinden söz konusu istatistikler titizlikle takip edilmelidir (Moreno ve von Kleist, 2007, s.4). Bir başka kullanım alanı ise ödemeler dengesi istatistiklerinin derlenmesi sürecidir. Raporlama yapan ülkelerdeki ödemeler dengesi derleyicileri Uluslararası Bankacılık İstatistikleri'ni raporlamadaki veri açıklarını kapatmak veya hâlihazırda kullanılmakta olan veri kaynaklarının doğruluğunu teyit etmek amacıyla kullanabilmektedirler. Türkiye'de ödemeler dengesi istatistikleri kapsamında Türkiye'de yerleşik kişilerin yurt dışındaki

mevduatı verisi, BIS tarafından toplulaştırılan Uluslararası Bankacılık İstatistikleri verilerinden elde edilmektedir.

Küresel finansal krizden çıkarılan en önemli derslerden biri güvenilir, zamanlı ve detaylı finansal istatistiklere erişimin politika yapıcılar için hayati önemi olduğu gerçeğidir. BIS'a raporlandıktan sonra toplulaştırılarak yayımlanan Uluslararası Bankacılık İstatistikleri, bankaların sınır ötesi varlık ve yükümlülükleri hakkında döviz kompozisyonu ve vade yapısı itibarıyla veri sağlamak suretiyle, uluslararası finansal ilişkileri takip etmekte ve anlamakta önemli bir araç olarak karşımıza çıkmaktadır.

Uluslararası Bankacılık İstatistikleri'nin kullanımıyla ilgili olarak CGFS tarafından düzenlenen II. Çalışma Grubu Toplantısı'nda söz konusu verilerin finansal piyasalar arasındaki bütünleşmenin niceliksel göstergelerinin oluşturulması bakımından çok faydalı olduğu vurgulanmıştır (BIS, 2010, s.2). BIS tarafından yayımlanan veriler, raporlama yapan ülkelerin bankacılık sistemleri arasındaki ilişkilerin detaylı bir analizini yapmaya olanak sağlamaktadır (BIS, 2012, s.1). Buna ilave olarak Uluslararası Bankacılık İstatistikleri, diğer uluslararası verilerle birlikte kullanıldığında, ülkelerin bilançolarının yapısındaki kırılmalıkları ortaya koymakta kullanılabilir. Örneğin, bankaların uluslararası varlıklarının döviz kompozisyonu verisi, ülkelerin karşı karşıya olduğu döviz risklerini analiz etmede kullanılabilir faydalı bir veri kaynağı olarak karşımıza çıkmaktadır. 2. Aşama Geliştirmeler neticesinde elde edilecek bankaların konsolide yükümlülüklerinin döviz kompozisyonu verisi ise bankaların fonlama kaynaklarının analizinde önemli rol oynayacaktır. Bu ve benzeri pek çok nedenle BIS tarafından toplulaştırılarak yayımlanan Uluslararası Bankacılık İstatistikleri'nin önemi artmaktadır.

4.4. Türkiye'nin 1. Aşama Geliştirmeler'e Uyumu

1. Aşama Geliştirmeler daha önce Bölüm 2.3.1.1'de de bahsedildiği üzere Yerel Bankacılık İstatistikleri veri setine yönelik olarak oluşturulmuştur. BIS, söz konusu geliştirmelerin 2012 yılının ikinci çeyrek dönemine ilişkin veriler için tamamlanmasını öngörmüştür. Burada amaç, birçok merkez

bankası tarafından mevcut durumda toplanmakta olan verileri kullanarak daha detaylı bir veri seti elde etmektir. Bu bölümde 2012 yılı sonu itibarıyla Bankamız tarafından 1. Aşama Geliştirmeler'e uyum çerçevesinde yapılan metodolojik ve teknik çalışmalardan bahsedilerek uygulamada görülen eksiklikler tespit edilmeye çalışılacaktır.

4.4.1. Metodolojik Çalışmalar

1. Aşama Geliştirmeler çerçevesinde yapılması istenen geliştirmelerden ilki Yerleşiklik Bazında ve Ortaklık Yapısına Göre Yerel Bankacılık İstatistikleri'ne, bankaların raporlama yapan ülkenin yerleşikleri ile olan yerel para birimi cinsinden varlık ve yükümlülüklerinin ilave edilmesidir. Daha önceki bölümlerde bahsedildiği gibi, Yerleşiklik Bazında ve Ortaklık Yapısına Göre Yerel Bankacılık İstatistikleri'nin konusu olan veriler, Ödemeler Dengesi Metodolojisi ile uyumlu yerleşiklik tanımları çerçevesinde bankaların yurt dışında yerleşik kişiler ile olan TL ve yabancı para cinsinden, yurt içinde yerleşik kişilerle ise sadece yabancı para üzerinden yaptıkları işlemlerden oluşmaktadır. Yapılması öngörülen geliştirme çerçevesinde, bundan böyle bankaların yurt içinde yerleşik kişiler ile sadece yabancı para üzerinden değil TL üzerinden yaptıkları işlemlerin de varlık ve yükümlülük bakiyelerinin Bankamıza bildirilmesi gerekmektedir. Yurt içinde yerleşik kişiler ile TL üzerinden yapılan işlemlerle ilgili veri toplayabilmek için bankalara gönderilen 10 tabloluk raporlama paketindeki ilk 9 tablonun yurt içinde yerleşikler satırının TL sütununda ve 10. tablonun TL satırının varlıklar ve yükümlülükler sütununda yurt içinde yerleşik kişilerin TL üzerinden yaptıkları işlemlerin raporlanması gerekmektedir. Raporlama paketini oluşturan tabloların hazırlanma esaslarında sık aralıklarla değişiklik yapılmasının bankaların uyum sağlamasını zorlaştıracığı düşünülerek, uygulamada yapılacak değişikliğin 2. Aşama Geliştirmeler'e uyum sağlanması sırasında bankalara bildirilmesine karar verilmiştir.

1. Aşama Geliştirmeler çerçevesinde Yerleşiklik Bazında ve Ortaklık Yapısına Göre Yerel Bankacılık İstatistikleri'nde yapılması öngörülen ikinci değişiklik, para birimi ayrımının GBP ve CHF türünden işlemleri ayrıca

gösterecek şekilde geliştirilmesidir. Mevcut raporlamada Yerleşiklik Bazında Yerel Bankacılık İstatistikleri'nde GBP ve CHF türünden işlemler ayrı başlıklar olarak gösterilmektedir ancak Ortaklık Yapısına Göre Yerel Bankacılık İstatistikleri'nde sadece USD, EUR ve JPY ayrımları bulunmaktadır. Söz konusu geliştirmeye uyum sağlanabilmesi için bankalardan alınan on tabloluk raporlama paketinin onuncu tablosu olan BOP10U-Yabancı bankaların varlık ve yükümlülükleri tablosuna GBP ve CHF satırlarının eklenmesi gerekmektedir. Yine raporlama paketinde sık aralıklarla değişiklik yapılmaması adına söz konusu değişikliğin 2. Aşama Geliştirmeler ile birlikte yapılmasına karar verilmiştir.

Üçüncü bir değişiklik, hem Yerleşiklik Bazında hem de Ortaklık Yapısına Göre Yerel Bankacılık İstatistikleri'nde borçlu ülkesi bilinmeyen yabancı para cinsinden menkul kıymet varlıkları ile alacaklı ülkesi bilinmeyen yurt dışında ihraç edilen borç senetleri için "sektörü bilinmeyen" ayrımının oluşturulmasıdır. Mevcut raporlamada alacaklı ya da borçlu ülkesi bilinmeyen varlık ve yükümlülük bakiyeleri BOP01U-BOP09U arası tablolarda enstrüman bazında toplam ve bankalar hariç olmak üzere yalnızca iki sektör itibarıyla gösterilmektedir. Söz konusu ilave ayırmada veri sağlanabilmesi için kullanılan raporlama paketindeki ilk 9 tabloda yer alan toplam ve bankalar hariç sektör ayrımlarına "sektörü bilinmeyen" ayrımının eklenmesi gerekmektedir. Söz konusu geliştirme henüz uygulamaya konulmamış olup, 2. Aşama Geliştirmeler ile birlikte uygulanması uygun görülmüştür.

4.4.2. Teknik Çalışmalar

1. Aşama Geliştirmeler çerçevesinde sadece Ortaklık Yapısına Göre Yerel Bankacılık İstatistikleri'nde yapılması istenen bir yenilik, Ortaklık Yapısına Göre Yerel Bankacılık İstatistikleri'nin varlık ve yükümlülük bakiyelerinin kaynaklandığı karşı ülke, karşı ülkede bulunan alacaklı ya da borçlunun ortaklık yapısı ve karşı ülkede bulunan alacaklı ya da borçlunun sektörü ayrımlarının bildirilmesidir. Bu çerçevede yapılan bir ayırım ile örneğin Türkiye'de yerleşik Bahreyn bankalarının İngiltere'den, İngiltere'deki bir Alman bankasından veya İngiltere'deki bir Alman bankacılık dışı

kuruluşundan olan varlık ve yükümlülük bakiyelerinin tutarının bilinmesi mümkün olacaktır. Söz konusu ayrımlar, mevcut raporlama paketi ile bildirilen veriler kullanılarak oluşturulmuştur. Bu ayrımların oluşturulması için ortaklık bazında bildirilen BOP10U tablosunun verileri, yerleşiklik bazında bildirilen BOP01U-BOP09U tablolarında yer alan ülkeler bazında yeniden gruplanmıştır. Söz konusu verilerin karşı ülke, karşı ülkede bulunan alacaklı ya da borçlunun ortaklık yapısı ve karşı ülkede bulunan alacaklı ya da borçlunun sektörü bazında bildirilmesi için 11.000 satır ve 13 sütunluk bir excel tablosu gerektiğinden teknik olarak excelden farklı bir formata ihtiyaç duyulmuştur. Bu nedenle BIS, ECB, EUROSTAT, IMF, OECD, UN ve Dünya Bankası tarafından istatistiksel veri aktarımını iyileştirmek için oluşturulan yeni bir format olan İstatistiki Veri ve Metaveri Değişimi (SDMX) kullanılmaya başlanmıştır (SDMX, 2009).

SDMX formatı excel tabloları kullanmadan veri tabanından istatistik üretmeye olanak sağlayan ve zamandan tasarruf etmeyi mümkün kılan bir veri transfer formatıdır (SDMX, 2009, s.4). SDMX formatında istatistiki veri üretebilmek için öncelikle excel formatında mevcut olan veriler BIS tarafından kullanılması önerilen veri yapısı tanımları kullanılarak SDMX formatına çevrilmiştir. Söz konusu çalışma Bilişim Teknolojileri Genel Müdürlüğü ile ortak olarak yürütülmüştür. SDMX formatına uygun hale getirilen veriler, excel kullanılarak oluşturulan verilerle karşılıklı olarak kontrol edildikten sonra BIS'a raporlanmıştır.

1. Aşama Geliştirmeler'in bir parçası olan SDMX formatı ile veri transferi 2012 yılı birinci çeyrek ve ikinci çeyrek Yerleşiklik Bazında Yerel Bankacılık İstatistikleri verileri kullanılarak gerçekleştirilmiş olup, aynı verilerin excel formatından BIS'ın sağladığı yazılım programları aracılığı ile Elektronik Veri Takası (EDI) formatına çevrilerek aktarımına eş anlı olarak devam edilmektedir. BIS, 1. Aşama Geliştirmeler çerçevesinde genişletilen söz konusu verilerin 2012 yılının üçüncü çeyreği için de her iki format ile eşanlı olarak iletilmesini öngörmektedir. 2. Aşama Geliştirmeler kapsamında yapılacak yenilikler için ise 2013 yılının son çeyreği ile 2014 yılının ilk çeyreği

süresince her iki format da kabul edilecek olup, 2014 yılının ikinci çeyreğinden itibaren sadece SDMX formatında veri aktarımı kabul edilecektir.

BEŞİNCİ BÖLÜM

SONUÇ VE ÖNERİLER

2008 yılında ortaya çıkan ve dünya çapında ciddi sonuçlar doğuran küresel finansal krizin tüm sanayileşmiş ülkelerle birlikte bazı gelişmekte olan ülkeleri derinden etkilediği ve bilgi ihtiyacını arttırdığı gözlemlenmiştir. Krizin etkisini gösterdiği ülkelerde önemli ölçüde gayri safi milli hasıla düşüşleri ve artan oranda işsizlik gözlenmiştir. Bunlara ilave olarak kriz, hâlihazırda mevcut bulunan veri açıklarını ortaya koymakla beraber, sistemik riskin önemini ve ilave istatistiki bilgi ihtiyaçlarını da gündeme getirmiştir. Bu gelişmelerden hareketle Nisan 2009'da G-20 ülkelerinin Maliye Bakanları ve Merkez Bankaları Başkanları, IMF ve FSB önderliğinde bir grubun bir araya gelerek bilgi eksikliği ve veri toplamadaki eksiklikleri gidermek, mevcut veri kaynaklarını geliştirmek ve var olan eksiklikleri değerlendirip bunlar hakkında öneriler getirmek üzere çalışmalarını talep etmiş ve G-20 Bilgi Açıkları İnisiyatifi bu şekilde oluşmuştur.

Finans sektöründe risk oluşturabilecek unsurların öngörülebilmesi, mevcut veri kümelerinin geliştirilmesi, ulusal ekonomilerin şoklara açıklığının gözlemlenmesi ve resmi istatistik kuruluşları arasındaki iletişimin artırılmasına yönelik olarak G-20 Bilgi Açıkları İnisiyatifi çerçevesinde saptanan önerilerden hareketle BIS Uluslararası Bankacılık İstatistikleri veri setinin geliştirilmesi gerektiği ortaya çıkmıştır. Bu çerçevede raporlama yapan bankaların bilançolarının tamamını kapsamaya yönelik olarak tasarlanan 1. Aşama Geliştirmeler daha çok Yerel Bankacılık İstatistikleri üzerine yoğunlaşırken, 2. Aşama Geliştirmeler ise hem Yerel hem de Konsolide Bankacılık İstatistikleri'ni bilgi açıklarını kapatmak üzere genişletmeye yöneliktir. Söz konusu geliştirmelere uyum sağlanması halinde, ülkelerin finansal ve finansal olmayan sektörlerinin kullandıkları ulusal ve uluslararası banka kredilerinde meydana gelen değişiklikleri izlemek ve temel bankacılık sistemlerinin varlık ve yükümlülüklerindeki para birimi uyumsuzluklarını tespit

ederek maruz kaldıkları fonlama risklerini değerlendirebilmek mümkün olacaktır. Bu da, BIS ve merkez bankaları tarafından önemli analizlerin yapılmasına olanak sağlayacaktır.

Bu çalışmada, Uluslararası Bankacılık İstatistikleri'ne ilişkin kavram, tanım ve sınıflandırmalar ortaya konmuş, Türkiye'de Uluslararası Bankacılık İstatistikleri'nin derlenmesinde kullanılan kaynak ve yöntemler mevcut uygulama çerçevesinde ele alınmış, ayrıca seçilmiş ülkelerin derleme yöntemleri analiz edilerek, G-20 Bilgi Açıkları İnsiyatifi ile getirilen öneriler çerçevesinde BIS tarafından yapılması öngörülen 1. ve 2. Aşama Geliştirmeler doğrultusunda Türkiye'de uygulanmakta olan Uluslararası Bankacılık İstatistikleri derleme yönteminin eksiklikleri ve uyumsuzlukları tespit edilmeye çalışılmıştır. Çalışmanın bu bölümünde, genel bir değerlendirme ile söz konusu eksiklik ve uyumsuzlukların giderilebilmesine ve Uluslararası Bankacılık İstatistikleri'nin Türkiye'de bilinirliğinin ve kullanımının artırılmasına yönelik bazı önerilere yer verilmektedir.

Türkiye'de Uluslararası Bankacılık İstatistikleri TCMB tarafından derlenmektedir. Derlenen istatistikler, Yerel Bankacılık İstatistikleri ve Konsolide Bankacılık İstatistikleri adı altında, Ocak, Nisan, Temmuz ve Ekim aylarının sonunda olmak üzere her üç ayda bir TCMB internet sitesinde yayımlanmakta, yine üçer aylık dönemler itibarıyla BIS'a raporlanmaktadır.

Türkiye'de Uluslararası Bankacılık İstatistikleri'nin konusu olan varlık ve yükümlülük bakiyelerinin veri kaynağı, bankalarca Yerel ve Konsolide Bankacılık İstatistikleri için ayrı ayrı oluşturulan ve BIS tarafından yayımlanan ilgili kılavuzlarda ortaya konan metodoloji ile uyumlu olarak hazırlanan raporlardır. Yerel Bankacılık İstatistikleri veri seti, Türkiye'de yerleşik tüm bankaların yurt dışından olan varlık ve yükümlülüklerini kapsarken; Konsolide Bankacılık İstatistikleri ise Türkiye'de faaliyette bulunan bankaların bilanço aktifinde yer alan tüm sınır ötesi alacakları (genel merkez ile tüm yurt içi ve yurt dışı şubelerin konsolide uluslararası alacakları) ile yerel alacaklarından oluşmaktadır (yurt dışı şubelerin, faaliyette bulunduğu ülkeden alacakları). Yerel Bankacılık İstatistikleri yerleşiklik ve ortaklık bazında varlık ve

yükümlülükler ayırımında, Konsolide Bankacılık İstatistikleri ise ilk ve nihai borçlu bazında sınıflandırılarak raporlanmaktadır.

Ülkemizde derlenmekte olan Uluslararası Bankacılık İstatistikleri, son baskıları Aralık 2011'de yayımlanan Uluslararası Yerel Bankacılık İstatistikleri Kılavuzu ile Şubat 2012'de yayımlanan Uluslararası Konsolide Bankacılık İstatistikleri Kılavuzu'na tamamen uyumludur. 1. Aşama Geliştirmeler çerçevesinde yapılması öngörülen metodolojik ve teknik değişikliklere uyum sağlamak amacıyla başlatılan çalışmalar sonucunda gerekli alt yapı sağlanarak, excel formatında mevcut olan Yerel Bankacılık İstatistikleri verileri, BIS tarafından kullanılması önerilen veri yapısı tanımları kullanılarak, SDMX formatına çevrilmiştir. Metodolojik değişikliklerin ise, raporlama paketini oluşturan tabloların hazırlanması esaslarında sık aralıklarla değişiklik yapılmasının bankaların uyum sağlamasını zorlaştıracığı düşünülerek, 2. Aşama Geliştirmeler'e uyum sağlanması sırasında bankalara bildirilmesine karar verilmiştir. Bu çerçevede, önem derecesi olmaksızın aşağıda belirtilecek ilk yedi hususta uyum sağlanmasının, istatistiklerin BIS tarafından 1. ve 2. Aşama Geliştirmeler ile öngörülen standartlara uygun hale gelmesi; takip eden altı hususta belirtilen önerilerin gerçekleştirilmesinin ise derlenen verilerin karşılaştırılabilirliğinin artırılmasının yanı sıra kullanıcılara daha çok fayda sağlaması açısından önemli olduğu düşünülmektedir.

Uyum sağlanması gereken ilk husus, bankaların yurt içinde yerleşik kişilerle sadece yabancı para üzerinden değil, TL üzerinden yaptıkları işlemlerin derlenmesi ile ilgilidir. Mevcut raporlamada, bankaların yurt içinde yerleşik kişilerle TL üzerinden yaptıkları işlemlere ilişkin istatistiksel veri bulunmamaktadır. Ancak söz konusu veriler Parasal ve Finansal Veriler Müdürlüğü tarafından derlenmekte olan aylık mizan bilgileri formunda yer almaktadır. Bu durumda, bankaların yurt içinde yerleşik kişilerle olan TL üzerinden yerel ve konsolide varlık ve yükümlülüklerinin, aylık mizan bilgileri formundan elde edilerek, yeni Uluslararası Bankacılık İstatistikleri raporlamasına dahil edilmesi düşünülebilir. Ancak söz konusu verilerin, diğer 2. Aşama Geliştirmeler'e uyum sağlamak amacıyla zaten yenilenmekte olan bildirim formlarında mevcut Türkiye satırı kullanılarak takip edilmesinin, veri

bütünlüğünü sağlamak açısından daha uygun olduğu düşünülmektedir. Verilerin doğruluğunun kontrolü için, bankalarca yeni formlarda bildirilecek TL cinsinden varlık ve yükümlülük toplamları, aylık mizan bilgileri formu ile bildirilen ilgili hesapların toplamları ile karşılaştırılmalıdır. Uygulamanın ilk yılı olması nedeniyle, elde edilen sonuçlar banka bazında ayrıntılı olarak incelenmeli ve sağlıklı veri elde edilmesi için farklı raporlamalarla bildirilen TL cinsinden varlık ve yükümlülük verileri arasında tutarlılık sağlanmalıdır.

İkinci husus, Yerleşiklik Bazında Yerel Bankacılık İstatistikleri'nin raporlama yapan kuruluşların türü itibarıyla genişletilmesi ile ilgilidir. Mevcut uygulamada, bankalarca raporlanan tüm veriler raporlama yapan bankaların türüne bakılmaksızın genel bir toplam olarak ifade edilmektedir. Ancak banka şube ve iştiraklerinin varlık ve yükümlülüklerini, ülkeler arası karşılaştırma yapmayı mümkün kılacak şekilde ayrı ayrı görmek açısından mevcut raporlama yetersiz kalmaktadır. İştiraklerin yurt içinde yerleşik kişilerle olan finansal işlemleri zaman zaman şubelerinkinden daha büyük tutarlı olabilmektedir. Bu nedenle önceki bölümlerde belirtildiği gibi; BIS tarafından, banka şube ve iştiraklerinin birbirinden farklı olabilen fon kaynaklarını tespit etmek amacıyla, Yerleşiklik Bazında Yerel Bankacılık İstatistikleri'nin tüm raporlama yapan bankalara ilave olarak yerli bankalar, yabancı banka şubeleri, yabancı iştirakler ve konsorsiyum bankaları ayrımlarında raporlanması öngörülmüştür. Toplanan verileri söz konusu ayrımda gösterebilmek için, bildirimde bulunan bankalar yukarıda belirtilen banka türlerine göre sınıflandırılarak, bankalarca gönderilen veriler yerli banka, yabancı banka şubesi, yabancı iştirak ve konsorsiyum bankası ayrımlarında yeniden düzenlenmelidir.

Uyum sağlanması gereken üçüncü husus, hem Yerleşiklik hem de Ortaklık Yapısına Göre Yerel Bankacılık İstatistikleri'nde karşı sektör ayrımınının genişletilmesi ile ilgilidir. Mevcut uygulamada bankaların bir başka sektörden olan varlık ve yükümlülükleri sadece toplam ve bankacılık dışı sektör ayrımlarında raporlanmaktadır. Daha önceki bölümlerde belirtildiği gibi BIS, 2. Aşama Geliştirmeler çerçevesinde, merkez bankalarının hem Yerleşiklik hem de Ortaklık Yapısına Göre Yerel Bankacılık İstatistikleri'ni

sektör ayrımını genişleterek tüm sektörler, bankalar, grup içi bankalar, resmi parasal otorite, bankacılık dışı finansal kuruluşlar, bankacılık dışı diğer sektör ve sektörü belli olmayan olarak sınıflandırmalarını istemektedir. Böylece, bir ülkede yerleşik finansal olmayan özel sektörün yerleşik olmayan bankalardan borçlanması ve bu borçlanmanın, yerleşik bankalardan yapılan borçlanmayla karşılaştırılabilmesi mümkün olacaktır. İstenen ilave ayrımlar itibarıyla veri toplanabilmesi için bankalara gönderilen Yerel Bankacılık İstatistikleri raporlama formlarına (BOP01U- BOP08U ve BOP10U) ilgili sektör ayrımları ilave edilerek formlar yeniden düzenlenmelidir. Bankacılık dışı finansal kuruluşlar ayrımının ilave edilmesi ile bankaların gölge bankacılık sistemlerinden olan varlık ve yükümlülüklerinin takibi mümkün olacaktır.

Dördüncü husus, Yerleşiklik Bazında Yerel Bankacılık İstatistikleri altında raporlanan borç senetleri cinsinden toplam yükümlülükler verisinin vade ayrımında bildirilmeye başlanmasıdır. Mevcut uygulamada borç senetleri cinsinden yükümlülükler, vade ayrımına tabi tutulmaksızın sektör ayrımında raporlanmaktadır. 2. Aşama Geliştirmeler çerçevesinde ise borç senetleri verileri, kalan vadelerine göre, toplam borç senetleri cinsinden yükümlülükler ve vadesi 1 yıl ve daha kısa olanlar olmak üzere ikiye ayrılarak raporlanmaya başlanacaktır. Halen kullanılmakta olan sektör ayrımının yerine sadece toplam ve sektörü bilinmeyen ayrımları kullanılacaktır. Böylelikle, bankalar borç senetleri cinsinden yükümlülüklerini kimlerin tuttuğunu ayırt etmek durumunda kalmayacaklar ve daha önemli olan vade ayrımı verisi kullanılabilir hale gelecektir. Söz konusu ayırmda veri elde edilebilmesine yönelik olarak, bankalarca Yerel Bankacılık İstatistikleri raporlama paketinin bir parçası olarak raporlanan borç senetleri cinsinden yükümlülükler tablosunda (BOP09U), toplam ve bankacılık dışı sektör ayrımlarının, toplam ve sektörü belli olmayan olarak değiştirilmesi ve hem toplam hem de sektörü belli olmayan borç senetleri cinsinden yükümlülüklerin kalan vadesi 1 yıl ve daha kısa olanlarının yeni birer başlık olarak tabloya eklenmesi gerektiği düşünülmektedir.

Beşinci husus, Ortaklık Yapısına Göre Yerel Bankacılık İstatistikleri'nde bankaların varlık ve yükümlülüklerinin para birimleri bazında

ayrımının GBP ve CHF türünden işlemleri ayrıca gösterecek şekilde geliştirilmesiyle ilgilidir. Söz konusu geliştirmeye uyum sağlanabilmesi için bankalardan alınan on tabloluk Yerel Bankacılık İstatistikleri raporlama paketinin onuncu tablosu olan BOP10U-Yabancı bankaların varlık ve yükümlülükleri tablosuna GBP ve CHF satırları eklenmelidir.

Altıncı husus, Konsolide Bankacılık İstatistikleri'ne hem ilk borçlu hem de nihai borçlu bazında sektör ayrımına bankacılık dışı finansal kuruluşların eklenmesi ile ilgilidir. Bu sayede, bankacılık sektörünün bankacılık dışı özel sektörden olan alacaklarını daha anlamlı bir şekilde değerlendirebilmek mümkün hale gelecektir. Hâlihazırda, TCMB Ödemeler Dengesi Müdürlüğü tarafından derlenen ve yayımlanan, Konsolide Bankacılık İstatistikleri verilerine ilişkin söz konusu ayırmda veri bulunmamaktadır. İlk borçlu ve nihai borçlu bazında yerleşik bankalar tarafından raporlanan, bankaların konsolide varlık ve yükümlülüklerine ilişkin ayrıntılı bilgi içeren BS200U- İlk borçluya göre alacaklar tablosu ve BS201U- Nihai borçluya göre alacaklar tablosunda yer alan bankalar, kamu sektörü, bankacılık dışı özel sektör ve sektör ayrımı yapılamayan şeklindeki ayrımın; bankalar, kamu sektörü, bankacılık dışı finansal kuruluşlar, özel finansal olmayan kuruluşlar ve sektör ayrımı yapılamayan olarak geliştirilmesi gerektiği düşünülmektedir.

Yedinci husus, İlk Borçlu Bazında Konsolide Bankacılık İstatistikleri altında bankaların yükümlülüklerinin enstrüman bazında raporlanması ile ilgilidir. Mevcut raporlamada Konsolide Bankacılık İstatistikleri sadece varlıklar bazında raporlanmaktadır. Yükümlülük bazında veri sağlanabilmesi için BS200U- İlk borçluya göre alacaklar tablosu; kredi ve mevduatlar, kısa vadeli borç senetleri, uzun vadeli borç senetleri, finansal türevler, diğer yükümlülükler ve toplam özsermaye başlıkları eklenerek, yükümlülükleri de içerecek şekilde geliştirilmelidir. Böylelikle bankaların konsolide bilançolarının toplam büyüklüğü BIS tarafından ölçülebilecek ve farklı ulusal bankacılık sistemlerinin fon kaynakları hakkında bilgi edinilerek karşılaştırma yapmak mümkün hale gelecektir.

Buraya kadar Uluslararası Bankacılık İstatistikleri veri kümesinin BIS tarafından ortaya konulan 1. ve 2. Aşama Geliştirmeler doğrultusunda

geliştirilmesine yönelik olarak yapılması gereken çalışmalarla ilgili öneriler sıralanmıştır. Buradan sonraki kısımda ise söz konusu istatistiklerin dünya çapında karşılaştırılabilirliğinin artırılmasına yönelik bir öneri ve Türkiye’de daha iyi tanınması ve kullanımından sağlanan faydanın artırılmasına yönelik beş öneri sunulacaktır.

Uluslararası Bankacılık İstatistikleri’nin derlenmesinde seçilmiş ülke uygulamalarına ilişkin değerlendirmenin ortaya koyduğu üzere değerlendirme yöntemleri açısından 2012 yılı sonu itibarıyla ülkeler arasında uygulamada birlik sağlanmış değildir. Aynı cinsten enstrümanlar için farklı ülkelerce farklı değerlendirme yöntemleri kullanılabilir. Değerlendirme yöntemleri açısından ülke uygulamalarında birlik sağlanması için BIS tarafından raporlama yapan tüm ülkeleri kapsayacak şekilde bir anket düzenlenerek, katılımcı ülkelerin hangi sebeplerle benzer enstrümanları değerlendirmede farklı yöntemlere başvurduklarına ilişkin bir çalışma başlatılmasının ve elde edilecek sonuçlar doğrultusunda raporlama yapan ülkelerin değerlendirme yöntemleri arasındaki farklılıkların, BPM6’da yer alan değerlendirme yöntemlerine ilişkin standartlar göz ardı edilmeksizin, giderilmeye çalışılmasının gerekli olduğu düşünülmektedir. Konuyla ilgili görüş BIS yetkilileriyle de paylaşılmış olup, değerlendirme yöntemlerinde birlik sağlamaya yönelik çalışmalara ileriki yıllarda devam edileceği bildirilmiştir.

Kullanımdan sağlanan faydaların artırılmasına yönelik önerilerden ilki, Uluslararası Bankacılık İstatistikleri veri setinin yayımlanma tarihleri ile ilgilidir. Söz konusu veriler, BIS’a gönderildikten bir ay sonra yayımlanmaktadır. Ancak bu durum, verilerin hazır olmasına rağmen kamuoyu ile paylaşılmasını geciktirmektedir. Buna ilave olarak, BIS’a raporlanma ve yayımlanma tarihleri arasında geçen sürede bankalar tarafından farklı raporlarda yapılan güncellemelerin Uluslararası Bankacılık İstatistikleri verilerine yansıtılması gerekmekte olup, güncelleme çalışmaları neticesinde BIS’a raporlanan verilerde değişiklik meydana gelebilmektedir. Yukarıda sayılan nedenlerden ötürü söz konusu verilerin 2014 yılından başlayarak BIS’a raporlandıktan hemen sonra yayımlanmasının kullanım kolaylığı sağlayacağı düşünülmektedir.

İkinci öneri, yayımlanan Yerel Bankacılık İstatistikleri verilerinin kapsamı ile ilgilidir. Mevcut uygulamada BIS'a gönderilen Yerel Bankacılık İstatistikleri verileri bankaların TL cinsinden varlık ve yükümlülüklerini içerirken, yayımlanan veriler söz konusu TL işlemleri kapsamamaktadır. Bunun nedeni daha önceki yıllarda bankaların Ödemeler Dengesi raporlaması için bildirdikleri TL cinsinden akım verilerden oluşturulan stok verilerin, BIS raporlaması için bildirdikleri stok verilerle uyumsuz olmasıdır. Ancak söz konusu tutarsızlığı gidermek amacıyla, BIS raporlaması ile Yerel Bankacılık İstatistikleri için bildirilen TL cinsinden varlık ve yükümlülük verileri mizanlarda bildirilen ilgili hesapların TL bakiyeleri ile karşılaştırılarak verilerin tutarlılığı sağlanmış olup, yayımlanması için bir engel bulunmamaktadır. Bankaların yurt dışından olan TL cinsinden varlık ve yükümlülük verilerinin eklenmesiyle Yerel Bankacılık İstatistikleri'nin kullanıcılar açısından faydasının artacağı düşünülmektedir.

Üçüncü öneri, yayımlanan Yerel Bankacılık İstatistikleri verilerinin detayları ile ilgilidir. Yerleşiklik Bazında Yerel Bankacılık İstatistikleri başlığı altında yayımlanan bankacılık sektörünün toplam varlık ve yükümlülükleri ile enstrüman bazında detayları, sadece toplam ve bankacılık dışı sektör ayrımlarında yayımlanmaktadır. 2. Aşama Geliştirmeler'e uyum sağlanmasını takiben, 2013 yılı 4. çeyrek verilerinden başlamak üzere, söz konusu veriler ile birlikte Ortaklık Yapısına Göre Yerel Bankacılık İstatistikleri tablosunun; bankalar, bankacılık dışı finansal kuruluşlar, bankacılık dışı diğer sektör ve sektörü belli olmayan olmak üzere daha detaylı bir sektör ayrımında yayımlanmasının kullanıcılar için daha faydalı bir veri seti sağlayacağı düşünülmektedir. Mevcut uygulamada Yerleşiklik Bazında Yerel Bankacılık İstatistikleri kapsamında sektör ayrımında yayımlanan bankacılık sektörünün yurt dışında ihraç ettiği borç senetleri verisi ise yine 2013 yılı 4. çeyrek verilerinden başlamak üzere, sektör ayrımına ilave olarak kalan vade ayrımında yayımlanmaya başlanabilir. Bu sayede bankacılık sektörünün vadesine 1 yıl ve daha az kalan borç senetleri cinsinden yükümlülüklerini izlemek mümkün olacaktır. Ayrıca, aylık olarak yayımlanan özel sektörün dış borcu kapsamında orjinal vadesine göre izlenmekte olan bankaların tahvil stokunun kalan vadesi hakkında bilgi verilmiş olacaktır.

Dördüncü öneri, yayımlanan Konsolide Bankacılık İstatistikleri verilerinin içeriği ile ilgilidir. Hâlihazırda ilk borçlu ülkeye göre vadeler itibarıyla kısa ve uzun vadeli ayrımlarında yayımlanan Türkiye'deki bankaların sınır ötesi alacakları, 2. Aşama Geliştirmeler'e uyum sağlanması durumunda, 2013 yılı dördüncü çeyrek verilerinden başlamak üzere, vadesi 1 yıla kadar olan, vadesi 1 yıldan fazla-2 yıldan az olan ve vadesi 2 yıldan fazla olan sınır ötesi alacaklar olmak üzere daha detaylı bir vade ayrımında yayımlanmaya başlanabilir. İlk ve nihai borçlu ülkeye göre sektörler itibarıyla bankalar, kamu sektörü, bankacılık dışı özel sektör ve diğer sektörler ayrımında yayımlanmakta olan Türkiye'deki bankaların yurt dışı alacakları ise, 2013 yılı dördüncü çeyrek verilerinden başlamak üzere, bankacılık dışı özel sektör ayrımı detaylandırılarak bankacılık dışı finansal kuruluşlar ve finansal olmayan özel sektör ayrımlarında yayımlanabilecektir.

Ayrıca son bir öneri olarak, Uluslararası Bankacılık İstatistikleri'nin Türkiye'de daha iyi tanınmasını sağlamak üzere yayımlanma şeklinin geliştirilmesi gerektiği düşünülmektedir. Yerel ve Konsolide Bankacılık İstatistikleri Ocak, Nisan, Temmuz ve Ekim aylarının sonunda olmak üzere her üç ayda bir TCMB web sitesinde yayımlanmaktadır. Ancak, söz konusu yayın diğer yayınlarımızda olduğu gibi "Yeniler" başlığı altında duyurulmaksızın ilan edilmekte ve yayımlanan verilerle ilgili gelişmeleri özetleyen bir metin bulunmamaktadır. Yayımlanan verilerin kamuoyu tarafından daha anlaşılır ve kullanılabilir hale getirilmesi amacıyla, Türk bankacılık sektörünün yerel ve konsolide varlık ve yükümlülüklerinde ülkeler, sektörler ve döviz cinsleri itibarıyla üçer aylık gelişmeleri özetleyen bir bilgi notu hazırlanarak verilerle birlikte yayımlanmasının ve yayımlandığı an itibarıyla web sayfamızda "Yeniler" başlığı altında duyurulmasının, söz konusu veri setinin görünürlüğünü artırmak açısından fayda sağlayacağı düşünülmektedir. Halen yayınladığımız dönemsel veriler içinde kullanıcıların okuma sayıları istatistikleri bakımından alt sıralarda bulunan ilgili veri setinin kamuoyu tarafından bilinirliği bu şekilde artırılabilir.

KAYNAKÇA

- Arghyrou, M. G. ve Tsoukalas, J. D. (2011). The Greek Debt Crisis: Likely Causes, Mechanics and Outcomes. Erişim: 20 Temmuz 2012, http://business.cardiff.ac.uk/sites/default/files/E2010_3.pdf.
- Bank for International Settlements. (şubat 2012). Guidelines to the International Consolidated Banking Statistics. Basel.
- Bank for International Settlements. (Aralık 2011). Guidelines to the International Locational Banking Statistics. Basel.
- Bank for International Settlements. (Kasım 2012). Guidelines to the BIS International Banking Statistics (Draft for Comments). Basel.
- Bank for International Settlements. (şubat 2012). Erişim: 20 Temmuz 2012. "IFC alışma Tebliği". <http://www.bis.org/ifc/publ/ifcwork08.pdf>.
- Bank for International Settlements. (Haziran 2012). Erişim: 29 Aralık 2012. "CGFS alışma Tebliği No 40 Research on Global Financial Stability: The Use of BIS International Financial Statistics." <http://www.bis.org/publ/cgfs40.pdf>
- Bank for International Settlements. (Kasım 2012). Erişim: 30 Aralık 2012. "CGFS alışma Tebliği No 47 Improving the BIS International Banking Statistics." <http://www.bis.org/publ/cgfs47.pdf>
- Bank for International Settlements. (Eylöl 2005). Quarterly Review. Basel.
- Bank for International Settlements. (Aralık 2012). Quarterly Review. Basel.
- Bank of Japan. (Ekim 2012). Experience on the Stage 1 Implementation. *Workshop for Compilers of BIS International Banking Statistics, BIS*. Basel.
- Cecchetti S. G., Fender, I. ve McGuire, P. (2010). *Toward A Global Risk Map*. Erişim: 4 Haziran 2012, <http://www.bis.org/publ/work309.pdf>.
- Cerutti, E., Claessens, S. ve McGuire, P. (2012). *Systemic Risks in Global Banking: What Can Available Data Tell Us and What More Data Are Needed?* Erişim: 24 Haziran 2012, <http://www.bis.org/publ/work376.pdf>.

- Dağdelen, İ. (2011). Avrupa Bütünleşme Sürecinde Yunanistan'ın Borç Krizi. *Ankara Avrupa Çalışmaları Dergisi*, 10, 1-26.
- Demirgüç-Kunt A. ve Detragiache, E. (1998). *The Determinants of Banking Crisis in Developing and Developed Countries*. Erişim: Haziran 2012, http://policydialogue.org/files/publications/Determinants_of_Banking_Crises.pdf.
- Espinoza-Vega, M. A., Kahn, C., Matta, R. ve Sole, J. (2011). *Systemic Risk and Optimal Regulatory Architecture*. Erişim: 14 Haziran 2012, <http://www.imf.org/external/pubs/ft/wp/2011/wp11193.pdf>.
- FSB Sekreteryası ve IMF. (2009). Report to the G-20 Finance Ministers and Central Bank Governors. Erişim: Mayıs 2011, <http://www.imf.org/external/np/g20/pdf/102909.pdf>.
- FSB Sekreteryası ve IMF. (2011). The Financial Crisis and Information Gaps Implementation Progress Report. Erişim: Haziran 2011, http://www.financialstabilityboard.org/publications/r_110715.pdf.
- Katz, A. ve Martunizzi, E. (Eylül 2010). *Greek Deals Hidden From EU Probed as Bonds Show Doubt*. Erişim: Temmuz 2012, <http://www.bloomberg.com/news/2010-09-07/greek-debt-deals-hidden-from-eu-probed-as-400-yield-gap-shows-bond-doubts.html>
- Kertudo, J., von Kleist, K. ve Widera, R. (Ekim 2001). *Comparison of Creditor and Debtor Data on Short-Term External Debt*. Erişim: Şubat 2013, <http://www.imf.org/external/pubs/ft/bop/2001/01-25.pdf>
- Moreno, R. ve von Kleist, K. (Aralık 2007). *What Can BIS Statistics Tell Us About The Risks of Crises in Emerging Markets*. Erişim: Aralık 2012, <http://www.bis.org/publ/cgfs29a.pdf>
- Osborn, D. (Ekim 2012). *Stage 1 Implementatiton*. Workshop for Compilers of BIS International Banking Statistics, BIS. Basel.
- Özek, A. ve Şahinbeyoğlu, G. (Nisan 2012). *Emerging Statistical Needs After the Crisis: A Central Banking Perspective*. Erişim: Mayıs 2012, http://www.ecb.int/events/pdf/conferences/stats6th/Session_1_2Ms_Aycaan_Ozek.pdf.
- The Statistical Data and Metadata Exchange (SDMX). (Ocak 2009). SDMX Content Oriented Guidelines. http://sdmx.org/wp-content/uploads/2009/01/00_sdmx_content-oriented_guidelines_2009.pdf.
- Sola, P. ve Strobbe, F. (Ekim 2010). *Addressing Data Gaps Revealed by the Financial Crisis: ECB Statistics on Holdings of Securities*. Erişim: Şubat 2012, <http://www.bis.org/ifc/events/5ifcconf/sola.pdf>.

Schwartz, N. D., Story, L. ve Thomas Jr., L. (Şubat 2010). *Wall St. Helped to Mask Debt Fueling Europe's Crisis*. Erişim: Mayıs 2012, http://www.nytimes.com/2010/02/14/business/global/14debt.html?pagewanted=all&_r=0.

Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası. (2001). Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Kanunu.

Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası. (2010). Stratejik Plan 2011-2015.

EKLER

AB'ye Bağlı Kuruluşlar	
European Community	EC
European Investment Bank	EIB
Diğer Uluslararası Kuruluşlar	
Diğer Avrupa:	
Council of Europe	CE
European Telecommunications Satellite Organisation	EUTELSAT
Hükümetlerarası:	
North Atlantic Treaty Organization	NATO
Organisation for Economic Co-operation and Development	OECD
United Nations	UN
Birleşmiş Milletler'in Çeşitli Komite, Fon ve Programları	
United Nations Conference on Trade and Development	UNCTAD
Birleşmiş Milletler'in Uzmanlaşmış Kuruluşları	
Food and Agriculture Organisation	FAO
International Bank for Reconstruction and Development-World Bank	IBRD
International Development Association	IDA
International Finance Corporation	IFC
International Fund for Agricultural Development	IFAD
International Monetary Fund	IMF
United Nations Educational, Scientific and Cultural Organisation	UNESCO
World Trade Organisation	WTO
Bölgesel Yardım Bankaları ve Fonları	
Asian Clearing Union	ACU
Asian Development Bank	ADB
European Bank for Reconstruction and Development	EBRD
Islamic Development Bank	IDB
OPEC Fund for International Development	OFID
Mal Ticareti ile İlgili Kuruluş	
Organisation of Petroleum Exporting Countries	OPEC
International Bank for Economic Cooperation	IBEC
International Investment Bank	IIB

BANKA ADI: FORM ADI: BOP01'den BOP09'a kadar olan tablolar için kullanılmaktadır. FORM KODU: PARA BİRİMİ: BİN USD																				
Sıra No	Coğrafi Dağılım	Ülke Kodu	Toplam Varlıklar		TRL		Yabancı Para													
							Toplam		USD		EUR		JPY		GBP		CHF		Diğer	
			Bankalar	Bankalar	Bankalar	Bankalar	Bankalar	Bankalar	Bankalar	Bankalar	Bankalar	Bankalar	Bankalar	Bankalar	Bankalar	Bankalar	Bankalar	Bankalar	Bankalar	Bankalar
			Toplam	Hariç	Toplam	Hariç	Toplam	Hariç	Toplam	Hariç	Toplam	Hariç	Toplam	Hariç	Toplam	Hariç	Toplam	Hariç	Toplam	Hariç
1																				

BANKA ADI: FORM YABANCI BANKALARIN VARLIK VE YÜKÜMLÜLÜKLERİ FORM KODU: BOP10U PARA BİRİMİ: BİN USD ÜLKESİ:									
BOP 10 için kullanılmaktadır.									
Sıra no:	1	2	3	4	5	6	7	8	9
	Toplam		Bankalarla		Y.dışı merkez, merkeze bağlı şube.		Parasal otorite		Çıkarılmış Tahvil ve Bonolar
	Varlıklar	Yükümlülükler	Varlıklar	Yükümlülükler	Varlıklar	Yükümlülükler	Varlıklar	Yükümlülükler	
1	TL DAHİL TÜM PARA CİNSLERİNDEN (Yerleşiklerin YP, Yerleşik Olmayanların YP ve TL cinsinden)								
2	TL CİNSİNDEN (Yerleşik Olmayanların TL cinsinden)								
3	DÖVİZ CİNSİNDEN (Yerleşik Olmayanların TL Hariç Diğer Döviz Cinslerinden)								
4	DÖVİZ CİNSİNDEN (Yerleşik Olmayanların ABD Doları Cinsinden)								
5	DÖVİZ CİNSİNDEN (Yerleşik Olmayanların EURO Cinsinden)								
6	DÖVİZ CİNSİNDEN (Yerleşik Olmayanların Japon Yeni Cinsinden)								
7	DÖVİZ CİNSİNDEN (Yerleşiklerin Tüm YP Cinslerinden)								
8	DÖVİZ CİNSİNDEN (Yerleşiklerin ABD Doları Cinsinden)								
9	DÖVİZ CİNSİNDEN (Yerleşiklerin EURO Cinsinden)								
10	DÖVİZ CİNSİNDEN (Yerleşiklerin Japon Yeni Cinsinden)								

20064

Version 11.1: Jan-07

F: Free for publication

N: Restricted, for internal use by the BIS & sharing
Central Banks

C: Confidential statistical information (only for BIS)

Locational International Banking Statistics

Total international claims (International loans International holdings of debt securities Other international assets)

Reporting country:

Reporting period: 20064

In millions of US dollars (without decimals)

Vis-à-vis country	ISO Code	Total claims (Domestic foreign currency)		Domestic currency		Foreign currency													
		All	Non-banks	All	Non-banks	Total		USD		EUR		JPY		GBP		CHF		Residual	
						All	Non-banks	All	Non-banks	All	Non-banks	All	Non-banks	All	Non-banks	All	Non-banks	All	Non-banks
MAAC	MAAD	MAAC	MACD	MADC	MADD	MAFC	MAFD	MAXC	MAXD	MAQC	MAQD	MAJC	MAJD	MAKC	MAKD	MAIC	MAID		
Residual developed countries	2R																		
Developed countries	5R																		
Residual offshore centres	2N																		
Offshore centres	1N																		
Residual Europe	2B																		
Developing Europe	3C																		
Residual Latin America and Caribbean	2H																		
Developing Latin America and Caribbean	4U																		
Residual Africa (includes Western Sahara) and Middle East	2W																		
Developing Africa and Middle East	4W																		
Residual Asia and Pacific	2O																		
Developing Asia and Pacific	4Y																		
International organisations (except the BIS which is Unallocated)	1C 5M																		
All countries (5R+1N+3C+4U+4W+4Y+1C+5M)	3P																		
Residents	1E																		
All countries + Residents (3P+1E)	5J																		
Memorandum:																			
Official monetary authorities	1D																		

20064

Version 11.1: Jan-07

Locational International Banking Statistics

F: Free for publication

N: Restricted, for internal use by the BIS & sharing
Central Banks

C: Confidential statistical information (only for BIS)

Total international liabilities (International deposits + International own issues of debt securities + Other international liabilities)

Reporting country:

Reporting period: 20064

In millions of US dollars (without decimals)

Vis-à-vis country	ISO Code	Total liabilities (Domestic + foreign currency)				Domestic currency		Foreign currency											
		All		Non-banks		Total		USD		EUR		JPY		GBP		CHF		Residual	
		MAAA	MAAB	MACA	MACB	MADA	MADB	MAFA	MAFB	MAXA	MAXB	MAQA	MAQB	MAJA	MAJB	MAKA	MAKB	MAIA	MAIB
Residual developed countries	2R																		
Developed countries	5R																		
Residual offshore centres	2N																		
Offshore centres	1N																		
Residual Europe	2B																		
Developing Europe	3C																		
Residual Latin America and Caribbean	2H																		
Developing Latin America and Caribbean	4U																		
Residual Africa (includes Western Sahara) and Middle East	2W																		
Developing Africa and Middle East	4W																		
Residual Asia and Pacific	2O																		
Developing Asia and Pacific	4Y																		
International organisations (except the BIS which is included under Switzerland, and the ECB which is included under Germany)	1C																		
Unallocated	5M																		
All countries (5R+1N+3C+4U+4W+4Y+1C+5M)	3P																		
Residents	1E																		
All countries + Residents (3P+1E)	5J																		
Memorandum:																			
Official monetary authorities	1D																		

20064

Version 11.1: Jan-07

F: Free for publication

N: Restricted, for internal use by the BIS & sharing Central Banks

C: Confidential statistical information (only for BIS)

Locational International Banking Statistics - By Nationality of banks
 All currencies (Non-res in domestic currency + Non-res in foreign currencies + Res in foreign currency)

Reporting country:

Reporting period: 20064

In millions of US dollars (without decimals)

Parent country of bank	ISO Code	Total		Positions vis-à-vis banks		of which:				CDs and other securities
		Assets	Liabilities	Assets	Liabilities	Related offices		Official monetary institutions		
						Assets	Liabilities	Assets	Liabilities	
		MKAD	MKAH	MKAA	MKAE	MKAB	MKAF	MKAC	MKAG	MKAI
BIS reporting countries:										
Unallocated BIS reporting countries	5H									
BIS reporting countries	5L									
Other countries:										
Non-reporting developed countries (AD+FO+GL+IS+LI+SM+VA+NZ)	5N									
Non-reporting offshore centres (excluding BH, BS, BM, KY, GG, HK, IM, JE, PA and SG)	1Q									
Non-reporting developing Europe (excluding TR)	3Y									
Non-reporting developing Latin America and Caribbean (excluding BR, BS, CL and MX)	3Z									
Non-reporting developing Africa and Middle East (excluding ZA)	3W									
Non-reporting developing Asia and Pacific (excluding KR, IN and TW)	3X									
Consortium banks	1G									
Unallocated non-BIS reporting countries	5M									
All countries	5J									

Bankacılık Sektörü-Toplam Varlık ve
Yükümlülükleri
(Milyon ABD doları)

Ülkeler	Yıl-Q1				Yıl-Q2				Yıl-Q3				Yıl-Q4			
	Toplam Varlıklar (Yabancı Para)		Toplam Yükümlülükler (Yabancı Para)		Toplam Varlıklar (Yabancı Para)		Toplam Yükümlülükler (Yabancı Para)		Toplam Varlıklar (Yabancı Para)		Toplam Yükümlülükler (Yabancı Para)		Toplam Varlıklar (Yabancı Para)		Toplam Yükümlülükler (Yabancı Para)	
	Toplam	Banka Dışı Sektör	Toplam	Banka Dışı Sektör	Toplam	Banka Dışı Sektör	Toplam	Banka Dışı Sektör	Toplam	Banka Dışı Sektör	Toplam	Banka Dışı Sektör	Toplam	Banka Dışı Sektör	Toplam	Banka Dışı Sektör
Avusturya																
Belçika																
Danimarka																
Finlandiya																
Fransa																
Almanya																
Yunanistan																
İrlanda																
İtalya																
Lüksemburg																
Hollanda																
Norveç																
Portekiz																
İspanya																
İsveç																
İsviçre																
İngiltere																
Avustralya																
Kanada																
Japonya																
Amerika Birleşik Devletleri																
Diğer																
Gelişmiş Ülkeler Toplamı																
Offshore Merkezleri																
Gelişmekte Olan Avrupa Ülkeleri																
Gelişmekte Olan Latin Amerika Ülkeleri ve Karayipler																
Gelişmekte Olan Afrika ve Ortadoğu Ülkeleri																
Gelişmekte Olan Asya ve Pasifik Ülkeleri																
Uluslararası Organizasyonlar																
Sınıflandırılmayanlar																
Yerleşikler Hariç Toplam																
Yerleşikler																
Genel Toplam																

Bankacılık Sektörü-Yurtdışı Muhabir ve Efektif Mevcutları, Yurtiçi Yabancı Para Plasmanlar (Milyon ABD doları)

Ülkeler	Yıl-Q1		Yıl-Q2		Yıl-Q3		Yıl-Q4	
	Yurtdışı Muhabir ve Efektif Mevcutları, Yurtiçi Yabancı Para Plasmanlar (Yabancı Para)		Yurtdışı Muhabir ve Efektif Mevcutları, Yurtiçi Yabancı Para Plasmanlar (Yabancı Para)		Yurtdışı Muhabir ve Efektif Mevcutları, Yurtiçi Yabancı Para Plasmanlar (Yabancı Para)		Yurtdışı Muhabir ve Efektif Mevcutları, Yurtiçi Yabancı Para Plasmanlar (Yabancı Para)	
	Toplam	Banka Dışı Sektör	Toplam	Banka Dışı Sektör	Toplam	Banka Dışı Sektör	Toplam	Banka Dışı Sektör
Avusturya								
Belçika								
Danimarka								
Finlandiya								
Fransa								
Almanya								
Yunanistan								
İrlanda								
İtalya								
Lüksemburg								
Hollanda								
Norveç								
Portekiz								
İspanya								
İsveç								
İsviçre								
İngiltere								
Avustralya								
Kanada								
Japonya								
Amerika Birleşik Devletleri								
Diğer								
Gelişmiş Ülkeler Toplamı								
Offshore Merkezleri								
Gelişmekte Olan Avrupa Ülkeleri								
Gelişmekte Olan Latin Amerika Ülkeleri ve Karayipler								
Gelişmekte Olan Afrika ve Ortadoğu Ülkeleri								
Gelişmekte Olan Asya ve Pasifik Ülkeleri								
Uluslararası Organizasyonlar								
Sınıflandırılmayanlar								
Yerleşikler Hariç Toplam								
Yerleşikler								
Genel Toplam								

Bankacılık Sektörü-Verilen Döviz Kredileri (Milyon ABD doları)								
Ülkeler	Yıl-Q1		Yıl-Q2		Yıl-Q3		Yıl-Q4	
	Verilen Döviz Kredileri (Yabancı Para)		Verilen Döviz Kredileri (Yabancı Para)		Verilen Döviz Kredileri (Yabancı Para)		Verilen Döviz Kredileri (Yabancı Para)	
	Toplam	Banka Dışı Sektör	Toplam	Banka Dışı Sektör	Toplam	Banka Dışı Sektör	Toplam	Banka Dışı Sektör
Avusturya								
Belçika								
Danimarka								
Finlandiya								
Fransa								
Almanya								
Yunanistan								
İrlanda								
İtalya								
Lüksemburg								
Hollanda								
Norveç								
Portekiz								
İspanya								
İsveç								
İsviçre								
İngiltere								
Avustralya								
Kanada								
Japonya								
Amerika Birleşik Devletleri								
Diğer								
Gelişmiş Ülkeler Toplamı								
Offshore Merkezleri								
Gelişmekte Olan Avrupa Ülkeleri								
Gelişmekte Olan Latin Amerika Ülkeleri ve Karayipler								
Gelişmekte Olan Afrika ve Ortadoğu Ülkeleri								
Gelişmekte Olan Asya ve Pasifik Ülkeleri								
Uluslararası Organizasyonlar								
Sınıflandırılmayanlar								
Verleşikler Hariç Toplam								
Verleşikler								
Genel Toplam								

Bankacılık Sektörü-Mevduat Hesapları
(Milyon ABD doları)

Ülkeler	Yıl-Q1		Yıl-Q2		Yıl-Q3		Yıl-Q4	
	Mevduat Hesapları (Yabancı Para)		Mevduat Hesapları (Yabancı Para)		Mevduat Hesapları (Yabancı Para)		Mevduat Hesapları (Yabancı Para)	
	Toplam	Banka Dışı Sektör	Toplam	Banka Dışı Sektör	Toplam	Banka Dışı Sektör	Toplam	Banka Dışı Sektör
Avusturya								
Belçika								
Danimarka								
Finlandiya								
Fransa								
Almanya								
Yunanistan								
İrlanda								
İtalya								
Lüksemburg								
Hollanda								
Norveç								
Portekiz								
İspanya								
İsveç								
İsviçre								
İngiltere								
Avustralya								
Kanada								
Japonya								
Amerika Birleşik Devletleri								
Diğer								
Gelişmiş Ülkeler Toplamı								
Offshore Merkezleri								
Gelişmekte Olan Avrupa Ülkeleri								
Gelişmekte Olan Latin Amerika Ülkeleri ve Karayipler								
Gelişmekte Olan Afrika ve Ortadoğu Ülkeleri								
Gelişmekte Olan Asya ve Pasifik Ülkeleri								
Uluslararası Organizasyonlar								
Sınıflandırılmayanlar								
Yerleşikler Hariç Toplam								
Yerleşikler								
Genel Toplam								

Bankacılık Sektörü-Ortaklık Yapısına
Göre
(Milyon ABD doları)

Banka Ana Ortağının Ülkesi (BIS'e Raporlama Yapan Ülkeler)	Yıl-Q1				Yıl-Q2				Yıl-Q3				Yıl-Q4			
	Toplam		Banka Sektörü		Toplam		Banka Sektörü		Toplam		Banka Sektörü		Toplam		Banka Sektörü	
	Varlık	Yükümlülük	Varlık	Yükümlülük	Varlık	Yükümlülük	Varlık	Yükümlülük	Varlık	Yükümlülük	Varlık	Yükümlülük	Varlık	Yükümlülük	Varlık	Yükümlülük
Belçika																
Fransa																
Almanya																
Yunanistan																
İtalya																
Lüksemburg																
Hollanda																
Portekiz																
İsviçre																
Türkiye																
İngiltere																
Amerika Birleşik Devletleri																
Bahreyn																
BIS'e Raporlama Yapan Ülkeler																
Diğer Ülkeler																
Raporlama Yapmayan Avrupa Ülkeleri																
Raporlama Yapmayan Afrika ve Orta Doğu Ülkeleri																
Raporlama Yapmayan Asya ve Pasifik Ülkeleri																
Konsorsiyum Bankaları																
Bütün Ülkeler																

BANKA ADI :
 FORM AD I : KONSOLİDE BIS BANKACILIK İSTATİSTİKLERİ FORMU
 (İLK BORÇLU ÜLKE İTİBARIYLA)
 FORM KODU : BS200U
 PARA BİRİMİ : Bin USD

DÖNEM: __ / ____

		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
		İLK BORÇLU ÜLKEYE GÖRE SINIR ÖTESİ ALACAKLAR											Risk Transferleri				
SIRA NO	BORÇLU ÜLKE	BORÇLU ÜLKE ISO KODU	KONSOLİDE SINIR ÖTESİ ALACAKLAR											Yurtdışı Şubenin Yerel para Cinsinden			
			TOPLAM	VADELER				SEKTÖRLER				Yabancı Para Cinsinden Yerel Alacaklar	Yerel Alacakları	Yerel Borçları	Ülkeden Risk Transferi (A)	Ülkeye Risk Transferi (B)	Nihai Borçluya Net Risk Transferi (B - A)
				1 Yıla Kadar (1 Yıl Dahil)	1-2 Yıl Arası (2 Yıl Dahil)	2 Yılden Uzun	Vade Ayrımı Yapılmayan	Bankalar	Kamu Sektörü	Banka Dışı Özel Sektör	Sektör Ayrımı Yapılmayan						
30	Toplam Gelişmiş ülkeler	5R															
50	Toplam offshore merkezleri	1N															
76	Toplam Gelişmekte olan Avrupa	3C															
175	Toplam Gelişmekte Olan Afrika ve Orta Doğu	4W															
224	Toplam Gelişmekte Olan Asya ve Pasifik	4Y															
225	Uluslararası Kuruluşlar (İsviçre'ye dahil edilen BIS, Almanya'ya dahil edilen ECB, ve Diğer Avrupa'ya dahil edilen IBEC hariç)	1C															
226	Tasnif Edilemeyen+Yeri Belli Olmayan	5M															
227	Genel Toplam (Bölge Toplamları + 225 + 226)	3P															

BANKA ADI :
FORM ADI : KONSOLİDE BIS BANKACILIK İSTATİSTİKLERİ RAPORU FORMU
(BORÇLU ÜLKELER İTİBARIYLA-KONSOLİDASYON YAPMAYACAK BANKALAR)
FORM KODU : BS200U
PARA BİRİMİ : Bin USD

DÖNEM: __ / __ / __

GENEL MERKEZİN BULUNDUĞU ÜLKEDEN ALACAKLAR																
SIRA NO	BORÇLU ÜLKE	BORÇLU ÜLKE ISO KODU	TOPLAM	VADELER				SEKTÖRLER				Yurtdışı Şubenin Faaliyette Bulunduğu Ülkeden, O Ülkenin Parası Cinsinden		Risk Transferleri		
				1 Yıla Kadar (1 Yıl Dahil)	1-2 Yıl Arası (2 Yıl Dahil)	2 Yılda Uzun	Vade Ayrımı Yapılmayan	Bankalar	Kamu Sektörü	Banka Dışı Özel Sektör	Sektör Ayrımı Yapılmayan	Alacakları	Borçları	Ülkeden Risk Transferi	Ülkeye Risk Transferi	Nihai Borçluya Net Risk Transferi
															(A)	(B)
												0	0	0	0	0

TR		20123		Version V15.1_2011: Dec.2011		Consolidated International Banking Statistics														
F: Free for publication N: Restricted, for internal use by BIS & sharing Central Banks C: Confidential statistical information (only for BIS) Immediate Risk Basis		1. All reporting banks (Table A = Table B + Table C + Table D) Reporting country: TR Reporting period: 20122 In millions of US dollars (without decimals)																		
		Vis-à-vis country	ISO CODE	International claims: Consolidated cross-border claims in all currencies and local claims in foreign currencies										No more mandatory		Local currency positions of domestic banks' foreign affiliates with local residents		Outward risk transfer	Inward risk transfer	Net transfers of risk to the ultimate borrower (MFAP - MFAO)
				Total	Maturities				Sectors				of which: Local claims in foreign currencies	banks with head offices outside the country of residence	Undisbursed credit commitments and back-up facilities	Claims				
	Up to one year	Over one year and less than two years	Over two years	Unallocated	Banks	Public sector	Non-bank private sector	Unallocated												
	MFAA	MFAB	MFAC	MFAD	MFAE	MFAF	MFAG	MFAH	MFAI	MFAJ	MFAK	MFAJ	MFAK	MFAJ	MFAK	MFAO	MFAJ	MFAQ		
Residual developed countries	2R																			
Developed countries	5R																			
Residual offshore centres	2N																			
Offshore centres	1N																			
Residual developing Europe	2B																			
Developing Europe	3C																			
Residual Latin America and Caribbean	2H																			
Developing Latin America and Caribbean	4U																			
Residual Africa (includes Western Sahara) and Middle East	2W																			
Developing Africa and Middle East	4W																			
Residual Asia and Pacific	2O																			
Developing Asia and Pacific	4Y																			
International organisations (except the BIS which is included)	1C																			
Unallocated	5M																			
All countries (5R+1N+3C+4U+4W+4Y+1C+5M)	3P																			

TR

20123

Version V15.1_2011: Dec-11

Consolidated International Banking Statistics

Ultimate risk basis

Domestic banks (Table B)

Reporting country: TR

Reporting period: 20123

In millions of US dollars (without decimals)

F: Free for publication
 N: Restricted, for internal use by BIS & sharing Central Banks
 C: Confidential statistical information (only for BIS)

Vis-à-vis country	ISO CODE	Consolidated foreign claims (MUBS=MUBF+MUBG+MUBH+MUBI+MUBU+MUBT)					of which		Other exposures		
		Total	Sectors				Total cross-border claims	Local claims of foreign offices in all	Derivative contracts	Guarant extende	Credit commit
			Banks	Public sector	Non-bank	Unalloca ted					
		MUBS	MUBF	MUBG	MUBH	MUBI	MUBT	MUBU	MUBV	MUBW	MUBX
Residual developed countries	2R										
Developed countries	5R										
Residual offshore centres	2N										
Offshore centres	1N										
Residual developing Europe	2B										
Developing Europe	3C										
Residual Latin America and Caribbean	2H										
Developing Latin America and Caribbean	4U										
Residual Africa (includes Western Sahara) and Middle East	2W										
Developing Africa and Middle East	4W										
Residual Asia and Pacific	2O										
Developing Asia and Pacific	4Y										
International organisations (except the BIS which is included)	1C										
Unallocated	5M										
All countries (5R+1N+3C+4U+4W+4Y+1C+5M)	3P										

BİS KONSOLİDE BANKACILIK İSTATİSTİKLERİ
İLK BORÇLU ÜLKEYE GÖRE VADELER
İTİBARIYLA TÜRKİYE'DEKİ BANKALARIN
SİNİRÖTESİ ALACAKLARI

Milyon ABD Doları	2006Q1		2006Q2		2006Q3		2006Q4	
BORÇLU ÜLKE	Kısa Vadeli Alacaklar	Uzun Vadeli Alacaklar	Kısa Vadeli Alacaklar	Uzun Vadeli Alacaklar	Kısa Vadeli Alacaklar	Uzun Vadeli Alacaklar	Kısa Vadeli Alacaklar	Uzun Vadeli Alacaklar
Almanya								
Amerika Birleşik Devletleri								
Avusturya								
Belçika								
Danimarka								
Fransa								
Hollanda								
İngiltere								
İrlanda								
İsviçre								
İtalya								
Lüksemburg								
Norveç								
Diğer Gelişmiş Ülkeler								
Gelişmiş Ülkeler Toplamı								
Offshore Merkezleri								
Gelişmekte Olan Avrupa								
Gelişmekte Olan Latin Amerika ve Karaibler								
Gelişmekte Olan Afrika ve Ortadoğu								
Gelişmekte Olan Asya ve Pasifik								
Uluslararası Kuruluşlar								
Tasnif Edilemeyen ya da Yeri Belli Olmayan								
GENEL TOPLAM								

BIS KONSOLİDE BANKACILIK İSTATİSTİKLERİ
İLK BORÇLU ÜLKEYE GÖRE SEKTÖRLER
İTİBARIYLA TÜRKİYE'DEKİ BANKALARIN
SINIRÖTESİ ALACAKLARI

Milyon ABD Doları	2006Q1				2006Q2			
	BANKALAR	KAMU SEKTÖRÜ	BANKA DIŞI ÖZEL SEKTÖR	DiĞER SEKTÖRLER	BANKALAR	KAMU SEKTÖRÜ	BANKA DIŞI ÖZEL SEKTÖR	DiĞER SEKTÖRLER
BORÇLU ÜLKE								
Almanya								
Amerika Birleşik Devletleri								
Avusturya								
Belçika								
Danimarka								
Fransa								
Hollanda								
İngiltere								
İrlanda								
İsviçre								
İtalya								
Lüksemburg								
Norveç								
Diğer Gelişmiş Ülkeler								
Gelişmiş Ülkeler Toplamı								
Offshore Merkezleri								
Gelişmekte Olan Avrupa								
Gelişmekte Olan Latin Amerika ve Karaibler								
Gelişmekte Olan Afrika ve Ortadoğu								
Gelişmekte Olan Asya ve Pasifik								
Uluslararası Kuruluşlar								
Tasnif Edilemeyen ya da Yeri Belli Olmayan								
GENEL TOPLAM								

BİS KONSOLİDE BANKACILIK İSTATİSTİKLERİ
NİHAİ BORÇLU ÜLKEYE GÖRE SEKTÖRLER
İTİBARIYLA TÜRKİYE'DEKİ BANKALARIN
YURTDIŞI ALACAKLARI

Milyon ABD Doları	2006Q1				2006Q2				
	BORÇLU ÜLKE	Bankalar	Kamu Sektörü	Banka Dışı Özel Sektör	Diğer Sektörler	Bankalar	Kamu Sektörü	Banka Dışı Özel Sektör	Diğer Sektörler
Almanya									
Amerika Birleşik Devletleri									
Avusturya									
Belçika									
Danimarka									
Fransa									
Hollanda									
İngiltere									
İrlanda									
İsviçre									
İtalya									
Lüksemburg									
Norveç									
Diğer Gelişmiş Ülkeler									
Gelişmiş Ülkeler Toplamı									
Offshore Merkezleri									
Gelişmekte Olan Avrupa									
Gelişmekte Olan Latin Amerika ve Karaibler									
Gelişmekte Olan Afrika ve Ortadoğu									
Gelişmekte Olan Asya ve Pasifik									
Uluslararası Kuruluşlar									
Tasnif Edilemeyen ya da Yeri Belli Olmayan									
GENEL TOPLAM									